

RAZSIPNI GENIJ

Morda veste, kaj pomeni v fiziki fizikalni mer enota en... Najbrž ne veste. Če že niste ravno profesor ali učitelj fizike, ne boste praktično nič vedeli tudi o manj zahtevnih fizikalnih enotah, recimo voltu. To izkazuje dejstvo in televizijska nadaljevalnica o Nikoli Tesli sta bila vzrok za razmišljanje „Razsipni genij“.

PRIBATELJSTVO Z REKO

Reke živijo svoje življenje in goveč jim težko zapoveduje. Franc Avšič s Čateza je bil 40 let rečni nadzornik. Tovariševal je s Savo. Samo na videz se zdi, da reke tečejo mirno in vedno enakomerno. Bogato Avšičevo pripoved je pretočila na papir Jožica Teppey. Imenovala jo je „Pribateljstvo z reko“.

STREL SKOZI OBJEKTIV

V časih nasilja in samouveljavjanja za vsako ceno je prijetno zvedeti, da je na tem svetu tudi skupina ljudi, ki nosijo v sebi silovite lovske strasti, pa vendar ni zaradi njihovih strelolovnih lovov na dlako niti ena žival. Milan Markelj se je pogovarjal z Janezom Černačem, predsednikom fotokluba „Diana“ v Ljubljani, ki je popolnoma mirobilna in naslov „Strel skozi objektiv“.

Na Dvoru še več rib

Znano ribogojnico nameravajo razširiti – Dokumentacija za razširitev čaka še na mnenje novomeške občine

2. novembra je bila na Dvoru dokumentacija obravnava vloge investitorja Ribarstva, Eksploatacije in razširitev ribogojnice na Dvoru.

Na obravnavi so proučili predloženo dokumentacijo investitorja in je beseda stekla o vodnih in bioloških pogojih, ki jih je treba ob povečanju pretoka vode za razširjeno ribogojnico in ob zmanjšanem pretoku vode v delu struge Krke zagotoviti poleg ribogojnice tudi v delu struge od začetka do konca ribogojnice, kjer bo voda iz ribogojnice spet prišla v strugo. Vodariji so razpolagali s stotletnimi podatki o največjem in najmanjšem pretoku Krke na obravnavanem območju, so po razpravi razpravili, kakšna naj bo največja po-

RAVA SE POSLAVLJA – Megleni zastor se dvigne in turbopoznega jesenskega dneva se zmehča, ko alejo oblije svetlobo, ki svetlejša kot kdajkoli. Polja so opustela, narava je dala nadse bogat, se podala venenju naproti, počitku, da bi zopet v napol goli krošnji se utrne list, zibajoč se zadeva ob trade vej, potem samo še pada in pade. Obleži, dokler se z njim poigra jesenska sapa, ječi zravnani pod koraki, dokler ni samo še v kupu. Vse se pogreza v zimsko mirovanje, dnevi postajajo čemerni, čemernost se je naselila tudi v nas. Samo dokler se v nas ne bodo poigrale prve snežinke. (Foto: J. Pavlin)

STALNA GALERIJA V NOVOTEKSU – Minulo soboto so v Novoteksovih prostorih v Novem mestu odprli stalno galerijo, kjer se bodo zvrstile najrazličnejše razstave. Prvi se je s svojimi grafikami predstavil akademski slikar Ive Šubic (o njem je govoril Andrej Pavlovec). Šubičeva razstava bo odprta še nekaj dni v Novem mestu, nato pa bo potovala v Metliko in na Vinico, kjer ima novomeška tekstilna tovarna dislocirana obrata. (Foto: M. Gošnik)

Bo „Triglav“ vrnil milijone?

Nova organiziranost zavarovalništva kaže prve dobre rezultate – Kaže, da bo gospodarstvo dobilo vrnjenih 6 milijonov dinarjev – Prvič tak primer!

27. oktobra so na novomeški občinski konferenci delegatov Zavarovalne skupnosti Triglav obravnavali obsežen dnevni red. Povsod se zrcalijo novi odnosi, kot posledica pa nastopa tudi nova praksa.

Med drugim so obravnavali predlog plana za leto 1978 po temeljnih rizičnih skupnostih, občinah in skupinah zavarovanj. Pri tem so poudarili, da gre za velik napredek, ki ga je prinesel novi režim v zavarovalništvu. Prejšnja leta so plane sprejemali šele marca, se pravi v času, ko je bilo prvo trimesečje že zamujeno. Pokazalo se je, da je na primer kolektivno življenjsko zavarovanje pri nas še prava redkost. Delegati naj bi v svojih sredinah pripomogli, da

bi tovrstna dejavnost zaživela, kot je predvideno.

Prvič pa se je zgodilo, da so delegati obravnavali možnost vračila

Po robu težnjam

Za položaj delavcev gre

Stavek, da ni posluha za oblikovanje tozdov, čeravno imajo nekateri obrati za to vse pogoje, se v Posavju ponavlja kot refren že nekaj mesecev. Nazadnje je tako ugotovitev sprejel tudi medobčinski svet ZK, ko je razpravljal o položaju dislociranih obratov in enot.

Med obrati, ki imajo vse možnosti za preoblikovanje v temeljne organizacije združenega dela, so našli obrat Dolenjske vodne skupnosti na Čatežu, obrat novomeškega Kremena na Ravnah v krški občini in obrat ljubljanskega Dinososa v Brežicah. Med tistimi, ki so ta korak že napravili, pa je bivša enota SAP v Brežicah. Ponekod so tozdi preveliki, kot na primer tozdi novomeškega Pionirja v Krškem, ki zaposluje okoli tisoč delavcev. To pa je ogromno število, zato mnogi dvomijo, da lahko vsi zadovoljivo uresničujejo svoje samoupravne pravice in dolžnosti.

Za nekatere kolektive zopet ugotavljajo tehnokratski pristop k samoupravnemu organiziranju in ga označujejo kot poskus manipuliranja z delavci. To velja za Cestno podjetje v Novem mestu, kjer so napovedali celo ukinitje tozdov in to brez zadostnih utemeljitev. Sledil je zaključek, da se morajo komunisti v obratih in tozdih postaviti po robu, pa naj gre za neodzivnost na zahteve po ustanavljanju tozdov ali pa za težnje po ukinitju obstoječih temeljnih organizacij.

JOŽICA TEPPEY

RAČJE SELO: TEHNIČNI PREVZEMI

Kolektiv Industrije gradbene keramike v Račjem selu vloga velike upe v izide tehničnih prevzemov tovarne. V letu dni poskusne proizvodnje so zabredli v hude težave in izgubo. Pretežno zahodnonemški dobavitelj opreme Kerabedar je bil postavljen pred dejstvo urediti tovarno, kot je bilo dogovorjeno. Od 3. novembra dalje teče postopek zapletenih tehničnih prevzemov posameznih tehnoloških celot proizvodnje, ki morajo biti opravljeni do 20. novembra. V Račjem selu je v začetku tedna delalo osem nemških strokovnjakov. Ljubljanska Tehnika, čigar tozdi je tovarna na Račjem selu, je k sodelovanju pritegnila tudi zunanje strokovnjake.

sredstev 6 milijonov dinarjev gospodarstvu. To se lahko zgodi po zaključnem računu, če bodo delegatske skupščine v vseh občinah območne skupnosti to odobrile. Novomeščani so bili za tak predlog. Pripomnili pa so, naj bi v prihodnje ob takih priložnostih šli še dalje: razlikovati bi morali med tistimi delovnimi organizacijami, ki plačujejo velike zavarovalne premije, pa imajo malo ali pa nič škod, od onih, ki imajo večkrat škodne primere. Tak način bi spodbujal kolektive k večji preventivni dejavnosti. Očitno je, da so se v zavarovalništvu odgovorno lotili uresničevanja Zakona o združenem delu. V novomeški občini je območna skupnost Triglav med tistimi, ki imajo glede tega največ pokazati.

R. B.

STAREŠINE IZMENJUJEJO IZKUŠNJE

Organizaciji Zveze rezervnih vojaških starešin sevnike občine in Ljubljane – Center sta se dogovorili za tesnejše sodelovanje. V soboto je prispel v Sevnico avtobus rezervnih starešin iz Ljubljane. Ogledali so si Jutrjanjo, povsem delovni sestanek o strokovnem delu pa so imeli nato v krmeljskem tozdu Lisce. Po dogovoru bodo ljubljanci v kratkem povabili v goste sevnike starešine na ogled ene od vojašnic na svojem območju. Med ljubljanskimi starešinami je bil tudi narodni heroj Janez Učakar.

STILLES POZOREN DO UPOKOJENCEV

Sevnška tovarna stilnega pohištva je v ponedeljek, 7. novembra, povabila v goste svoje upokojene. Vodstvo podjetja jih je med drugim seznanilo s pomenom nove dokončne naložbe, nato pa so upokojenecem razkazali proizvodne prostore. Srečanje se je končalo z izletom na Liseo.

SZDL POSAVJE: DOBER PROGRAM

Na seji medobčinskega sveta SZDL za Posavje konec minulega meseca v Sevnici so ugodno ocenili novi program dela sveta posavskih občin, ki mu načeljuje predsednik sevnike občinske skupščine Janko Rebernik. Med številnimi rokavno opredeljenimi nalogami imajo prednost združevanje lekarn, brežiškega zdravstvenega centra, spremembe dogovora o financiranju krajevnih skupnosti. Svet posavskih občin je sprejel tudi nalogo, da bo ponovno vzel v roke posavsko zeleno knjigo, koncept dolgoročnega razvoja regije, predvsem pa, kaj je bilo uresničene in kaj je treba dopolniti.

Grb občine – Stillesu

Številne prireditve za praznik sevnike občine

Že od minule sobote se v sevniki občini vrstijo športne, kulturne ter gospodarske otvoritve v čast občinskemu prazniku. Praznujejo ga v spomin na podvig narodnega heroja Dušana Kvedra – Tomaža, ki je 12. novembra 1941 s soborcema osvobodil iz sevnikiških sodniških zaporov pet političnih jetnikov.

Nocoj ob 18. uri bo v galeriji na sevnikiškem gradu otvoritev razstave grafik, skulptur in plastik Janeza Boljke iz Ljubljane, v Lutrovi kleti bodo sklenili ta večer s koncertom basista Ladka Korošca in solista na elektronski harmoniki Silvestra Michelčiča.

Kulturnim dogodkom je namenjeno tudi jutrišnje popoldne. V Loki pri Zidanem mostu želijo povečati spomin na znanega slovenskega sadjarja, pesnika in kronista Draga Ferdinanda Ripšla: ob 15. uri mu bodo

odkrili spominsko ploščo. Kraj bo od tega dne bogatejši za knjižnico. Ob 19. uri bo osrednja kulturna prireditve v čast občinskega praznika v sevnikiškem gasilskem domu. Za nastop bodo zbrali amaterske skupine: vse zbere, ki prepevajo na območju občine, in recitatorje Kluba mladih iz Sevnice.

Na sam spominski dan – v soboto, 12. novembra – se bodo sestali delegati vseh treh zborov občinske skupščine. Na skupnem zasedanju minuli petek so že sprejeli sklep o podelitvi letošnjega najvišjega občinskega priznanja, grba občine, kolektivni Stillesa. Ta znana tovarna stilnega pohištva izroča ob 10. uri namenu nove proizvodne prostore, s katerimi ločujejo proizvodno stanovanjskega pohištva od notranje opreme. Slavnostni govornik bo predvidoma član izvršnega sveta slovenske skupščine Vlado Klemenčič.

A. Z.

STAREŠINE V TOVARNI – Med sobotnim obiskom organizacije Zveze rezervnih vojaških starešin občine Ljubljana – Center so izmenjali izkušnje s predstavniki sevnike občinske organizacije. Na sliki: med razgovorom v kolektivu Lisce – tozdi Krmelj. (Foto: Marko Klinc)

Povsod bi radi več

Rezultati dela se kažejo v žepih posameznikov – V novomeški občini so ob tričetrtletju zaslužili poprečno 4.381 din

V novomeški občini je bilo v prvih devetih mesecih zaposlenih 21.445 oseb, kar kaže na 3,1-odstotno rast zaposlenosti v primeri z enakim obdobjem lani. Pri tem pa občinska statistika ugotavlja, da se je zaposlovanje povečalo za več kot 4 odstotke v negospodarstvu in za malo manj kot 3 odst. v gospodarskih dejavnostih.

Poprečni osebni dohodek v novomeški občini je ob koncu tretjega trimesečja znašal 4.381 din in je bil za 22,5 odstotka večji od lanskoletnega v septembru. Poprečje pa nam bolj malo pove, če ne pogledamo še rasti osebnih dohodkov po panogah. V gospodarstvu so namreč osebni dohodki narasli za 23,1 odst., v negospodarstvu pa samo za 19,5 odstotka.

Sam september pa kaže nadaljnje povečevanje zaslužkov. V tem mesecu so imeli poprečni osebni dohodek 4.498 dinarjev, pri čemer pa je ugotovljeno, da so zaposleni v gospodarstvu zaslužili poprečno 4.343 din (manj kot devetmesečno poprečje), medtem ko so v negospodarskih dejavnostih ta mesec prejeli poprečno 6.224 din.

RIBNICANI OB STRANI

Vodstvo Študentskega kluba, ki deluje za območje občin Kočevje in Ribnica, ugotavlja, da je v delo kluba vključeni premla študentov. Zelo majhno zanimanje za klub kažejo študentje v območju občine Ribnica. Vodstvo kluba se je lani in letos prizadevalo, da bi ribniške študente zainteresiralo za organizirano delo, vendar doslej ni doseglo vidnega uspeha.

POSLEJ NA TRGU VEČ KONZUMNIH POSTRVI

V Jugoslaviji vzredijo na leto 2.100 ton konzumnih postrvi, kar je glede na naravne pogoje zelo malo. Zato so ribogojci, združeni v poslovnem združenju sladkovodnega ribištva oziroma njegovi sekciji za salmonidno ribištvo, ob koncu prejšnjega tedna na enodnevnem posvetu na Otočcu nakazali možnosti, da bi se proizvodnja konzumnih postrvi v naši državi do leta 1985 lahko podvojila. Udeleženci otoškega posveta so si ogledali več ribogojnih objektov v Sloveniji.

V drugi polovici tedna bo prevladovalo še suho vreme z manjšimi ohladitvami, pogostnost megle bo zmanjšana.

SOVJETSKA ZVEZA je izredno svečano proslavila 60. jubilej oktobrske revolucije. Proslave so se udeležile delegacije več kot 100 držav in partij. Jugoslovansko je vodil dr. Vladimir Bakarić.

MOSKOVSKA PRAVDA je ob tej priložnosti objavila tudi članek predsednika SFRJ in ZKJ Josipa Broza Tita, v katerem je med drugim poudaril, da so napredna gibanja postala odločilna materialna sila, ki vpliva na družbeni razvoj v svetu.

Proslava Oktobra

Vzajemno spoštovanje sprejetih načel je trajna in nezamenljiva osnova za razvoj jugoslovansko-sovjetskih odnosov in sodelovanja, enakopravno sodelovanje med partijami pa je osnovni pogoj za krepitev družbenega napredka in socializma na svetu, je rečeno v članku jugoslovanskega predsednika, objavljenega v moskovski Pravdi.

NA RDEČEM TRGU v Moskvi je bila ob koncu praznovanja velika vojaška parada. V paradu so sovjetske oborožene sile med drugim pokazale tudi najnovejšo tanko T-72 in taktične rakete, ni pa bilo orjaških medcelinskih raket.

PRED TEM JE bila v Kremlju slavnostna seja, na kateri je govoril generalni sekretar CK KP Sovjetske zveze in predsednik prezidija vrhovnega sovjeta SZ Leonid Brežnev. V njegovem govoru ni bilo izjemnih novosti, pač pa je ponovil že znana stališča, pri čemer je med drugim ponovil, da se Sovjetska zveza zavzema za popuščanje napetosti, mir in sodelovanje v svetu.

V KREMLJU so govorili tudi šefi delegacij, ki so se udeležile proslave, pri čemer pa generalni sekretar španske komunistične partije Carrillo ni govoril. Sovjetska agencija TASS je sporočila, da zato ne, ker naj bi bil zamudil, centralni komite španske partije pa je zatrdil, da zato, ker mu sovjetski

gostitelji niso dali priložnosti, da bi se povzpel na slavnostno tribuno.

PREDLOG NEUVRŠČENIH IN NEVTRALNIH

V Beogradu so evropske neuvrščene in nevtralne države na plenarni seji beograjskega sestanka konference o evropski varnosti in sodelovanju predlagale, naj bi se odločili za učinkovite ukrepe, s katerimi bi zaustavili dirko v oboroževanju.

Pri tem so predlagateljice poudarjale naslednje osnove: politični in vojaški vidiki varnosti se med seboj dopolnjujejo. Vse države so zainteresirane za prizadevanja, ki imajo namen zmanjšati vojaško konfrontacijo in doseči napredek pri razoroževanju, ta prizadevanja pa naj bi prispevala tudi k političnemu procesu popuščanja napetosti v Evropi in h krepitevi varnosti. Pri desedanjih prizadevanjih, da bi zaustavili dirko v oboroževanju, ni napredka.

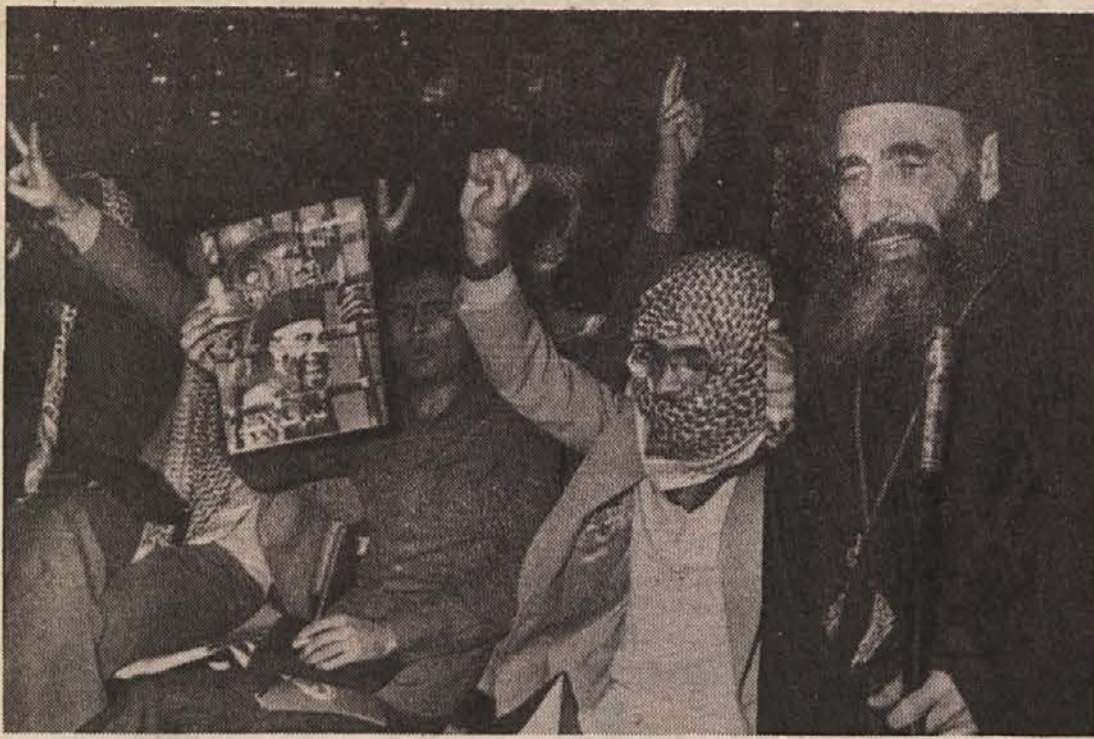
Nevtralne in neuvrščene države terjajo od udeležencev beograjskega sestanka, naj se z vsemi silami prizadevajo za sklic izrednega zasedanja generalne skupščine o razoroževanju, ki bo prihodnje leto.

RAZLIČNO O ENAKEM

Trenutno ni z Jugoslavijo nobenih uradnih ali poluradnih pogovorov glede slovenskega vprašanja. Avstrija je s svojimi zakoni izpolnila obveznosti, ki ji jih je nalagala avstrijska državna pogodba. To je izjavil te dni avstrijski zunanji minister dr. Willibald Pahr.

Pri tem je, prav nasprotno, v isti izjavi avstrijski zunanji minister povedal, da še niso urejena vsa vprašanja, ki zadevajo južne Tirolce. Tako se je šef avstrijske diplomacije v isti sapi zavzel za dvoje nasprotnih reči: medtem ko jč zatrdil, da je Avstrija izpolnila vse, kar bi morala glede na koroške Slovence, pa je od Italijanov zahteval, naj storijo več za avstrijsko manjšino v tej državi.

Za dunajsko vlado torej še vedno veljajo dvojna merila. JANEŽ ČUČEK

RIM — Potem ko so izraelske oblasti po treh letih zapora izpustile nadškofa Hilariona Capuccija, ki je bil obsojen zaradi tega, ker je pomagal pripadnikom palestinske osvobodilne organizacije, so ga izgnali v Italijo. Tu so mu na rimskem letališču priredili navdušen sprejem arabski (predvsem pa palestinski) študentje. Na sliki: Palestinci vzklikajo nadškofu Hilarionu Capucciju (na sliki desno) na rimskem letališču. (Telefoto: UPI).

Nas žulijo cene ali stroški?

Živinorejci ne morejo kmalu upati na višje odkupne cene živine

Nekateri kmetje ne morejo razumeti, zakaj se je meso podražilo, živina pa ne. Vznemirja jih ugibanje, da po tej podražitvi menda ni upanja, da bi v prihodnjih mesecih lahko zvišali tudi odkupne cene živine. To pa so pričakovali, zlasti ob razpravah o uvajanju dohodkovnih razmerij med njimi in mesarji.

Pripravlja se še eno presenečenje. Mesna industrija se je pri gospodarski zbornici Jugoslavije dogovorila in predlagala pristojni organom, da bi dovolili zvišati cene mesnih izdelkov za 21. odstotkov. Med utemeljitvami za to so za poldrugi dinar višje odkupne cene prašičev, kot so jih upoštevali pri odobritvi sedanjih cen mesnih izdelkov. Morda so tudi že vedeli, da se pripravljajo podražitev govedine.

Kakorkoli že je, kaže, da živinorejci ne morejo računati v kratkem na višje odkupne cene. Pri prodaji mladih pitanih goved bodo na boljšem le toliko, da ne bo treba čakati na izplačilo premije, ker bodo dobili ves izkupiček naenkrat. Torej bo treba bolj kot zbirati dokaze za predloge, da bi zvišali cene, iskati možnosti za zmanjševanje stroškov reje. To ne bo lahko, verjetno bo pa nujno.

Navadili smo se že — ne le kmetje in delavci v kmetijskih organizacijah, tudi delavci drugod — da z izgubo utemeljemo predloge za višje cene. V zadnjem času pa s tem ni moč doseči toliko kot pred leti, ne v

zovanje stvari, kot nekateri že delajo. Na primer ob avstrijski meji, kjer je moč stvari primerjati in ne gre le za suho besedičenje brez dokazov.

Kako avstrijski kmetje redijo krave, ko dobijo za liter mleka precej manj kot naši? Za pitana goveda in prašiče dobijo približno toliko kot naši, enako za pšenico in koruzo, za vino pa veliko manj. Tudi oni primerjajo svoje dohodke z dohodki delavcev in želijo imeti enake. V preteklih letih bi se laže zaposlili v drugih dejavnostih, če ne bi bili zadovoljni s kmetovanjem, saj je bilo več prostih delovnih mest kot pri nas. Tudi neobdelane ali slabo obdelane zemlje nimajo toliko, kot je pri nas.

TELEGRAMI

BEOGRAD — Predsednik vlade Jamajke Michael Manley je prispel na uradni obisk v Jugoslavijo na povabilo predsednika ZIS Veselina Djuranovića. Michaela Manleya in njegove sodelavce je na beograjskem letališču sprejel in pozdravil Veselin Djuranović z uglednimi jugoslovanskimi voditelji. To je prvi obisk premiera Jamajke v Jugoslaviji in predstavlja izraz prijateljskih odnosov med vladama in narodi obeh neuvrščenih držav.

MADRID — Sekretariat centralnega komiteja KP Španije je popoldne objavil sporočilo, v katerem odločno demantira trditve sovjetske agencije TASS, da Carrillo ni govoril na slavnostni seji v Kremlju 2. in 3. novembra zaradi tega, ker je zamudil. „O tej zamudi“, je rečeno v sporočilu, „so bili sovjetski tovariši pravočasno obveščeni in so potem, ko je prvi del španske delegacije prispel v Moskvo, potrdili, da bo Carrillo govoril. Po prihodu v Moskvo je Carrillo takoj izročil svoj govor za prevajanje in govor je bil v sredo zjutraj, 3. novembra, celo razdeljen simultanim prevajalcem po kabinah, vendar Carrilla niso poklicali na govorniški oder.“

BEOGRAD — Na povabilo podpredsednika ZIS in zveznega sekretarja za zunanje zadeve Miloša Minića je prispel na uradni in prijateljski obisk v Jugoslaviji indijski zunanji minister Atal Behari Vadpajji.

ANKARA — Na tehniški univerzi v Ankari, kjer so se danes po šestmesečnem premoru spet začela predavanja, sta eksplodirali dve bombi. Eno je padla nedaleč od skupine študentov, druga pa je priletela v dekanat. Eksploziji nista terjali žrtev.

ALŽIR — Alžirija je označila namen Maroka, da preganja borbe Fronte Polisario tudi na alžirskem ozemlju kot vojaški namen in opozorila, da bo vsaka kršitev alžirskih meja imela hude posledice za mir. V sporočilu, ki so ga objavili, je rečeno, da bo ministrski svet Alžirije „na preži pred vsemi poskusi, ki bi pomenili napad na suverenost in ozemeljsko celovitost Alžirije.“

BEOGRAD — Podpredsednik ZIS in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić se bo od 14. do 16. novembra letos mudil na povračilnem uradnem in prijateljskem obisku v Italiji na povabilo zunanje ministra republike Italije Arnalda Forlanija.

WASHINGTON — Ameriški State department je danes objavil, da je predsednik Carter za nekaj časa odložil napovedano potovanje v devet držav. Ostal bo v Washingtonu, dokler kongres ne pripravi novega ameriškega zakona o energiji, ki je velikega pomena za gospodarstvo ZDA — tako je izjavil državni sekretar Vance, ko je pojasnil, zakaj je Carter odložil turnejo.

zovanje stvari, kot nekateri že delajo. Na primer ob avstrijski meji, kjer je moč stvari primerjati in ne gre le za suho besedičenje brez dokazov.

Kako avstrijski kmetje redijo krave, ko dobijo za liter mleka precej manj kot naši? Za pitana goveda in prašiče dobijo približno toliko kot naši, enako za pšenico in koruzo, za vino pa veliko manj. Tudi oni primerjajo svoje dohodke z dohodki delavcev in želijo imeti enake. V preteklih letih bi se laže zaposlili v drugih dejavnostih, če ne bi bili zadovoljni s kmetovanjem, saj je bilo več prostih delovnih mest kot pri nas. Tudi neobdelane ali slabo obdelane zemlje nimajo toliko, kot je pri nas.

Pri nižjih cenah in večjih dohodkih kmečkih družin morajo biti tudi predelovalni stroški manjši. Kako jim to uspeva? To bi bilo treba pogledati, proučiti in primerjati v nadrobnostih.

Vsako ve, da bo laže prodal po nižji ceni kot visoki, da bo laže zvečal svoj dohodek, če bo znižal pridelovalne stroške, kot če bo le čakal na višje cene. Morda v preteklosti ni bilo dovolj spodbud za to, kaže pa, da se v prihodnjih letih temu ne bomo mogli izogniti.

JOŽE PETEK

Če boste potovali v Italijo s svojim avtomobilom, pa se ne želite po nepotrebnem znebiti lir, preberite naslednjih nekaj vrstic, ker vam utegne to zelo prav priti: od minule sobote so namreč pri naših sosedih v veljavi novi predpisi v zvezi z omejitvijo hitrosti — in tudi nove kazni za kršitelje teh predpisov. Na vseh cestah je hitrost za vozila, ki ne presegajo 600 kubikov na 90 km (110), od 900 do 1300 kubikov na 100 (130), za vozila z več kot 1300 kubikov pa 110 (140) km na uro. V naselejenih je največja dovoljena hitrost 50 km na uro. In kazni? Če boste prekorajčili dovoljeno hitrost za manj kot 10 km na uro, boste plačali „le“ 20.000 do 40.000 lir, če pa boste na plin pritisnili bolj divlje, boste morali odšteti tja do 600.000 lir... Samo za bogate...

Tačas pa je zahodno-nemški pravosodni minister Hans-Jochen Vogel na tiskovni konferenci v New Yorku postregel še z bolj dramatičnim podatkom: dejal je, da je v tem trenutku na prostosti najmanj 50 teroristov nemške narodnosti, ki so sposobni kadarkoli zagrešiti umor. Vseh teroristov, ki sodijo v tako imenovano „trdo jedro“ zahodno-nemškega terorizma, pa je po njegovih besedah kakih 10 — vendar jih imajo približno 60 za zapahi... Tudi pa, sodeč po dogodkih v stuttgartskem zaporu, niso tako hudo varni...

In če smo že pri terorizmu, še tole: newyorški časopis „Daily news“ objavlja, da je odkril povezavo med afero Watergate in umorom predsednika ZDA Johna F. Kennedyja. Povezava je naslednja: Frank Sturgis, eden izmed članov tolpe, ki je vlomila v sedež demokratične stranke v poslopju Watergate in tako začela zloglasno afero istega imena, je priznal, da je streljal na predsednika Kennedyja, vendar ga je zgrešil. To priznanje ima boja neka bivša agentka CIA Marita Lorez čmo na belem... Če ni bolj belo na črnem, zakaj o atentatu (ih) na predsednika Kennedyja je sedaj že toliko inčine, da se je že težko znanji...

V prigodnem zapisu, ki ga je ob šestdesetletnici oktobrske revolucije napisal za „Pravdo“ predsednik SFRJ ter predsednik ZKJ Josip Broz Tito, je med drugim poudarjeno:

„V sodobnih naprednih gibanjih v svetu se bolj kot kadarkoli prej v zgodovini boja delavskega razreda vzajemno prežemajo in s podbujajo procesi socialnega in narodno-osvobodilnega osamosvajanja ter samostojnosti, svobode in zblževanja narodov. Prav ta medsebojna odvisnost realno širi družbene osnove socializma kot svetovnega procesa in zato postaja tudi objektivno nujno, da se širi fronta sil, ki se bojujejo za napredek, to pa je razvoj po vojni vidno potrdil.“

Različni načini

Priče smo, da se močno krepijo tudi subjektivne sile socializma, da se povečujeta družbeni vpliv delavskega razreda v kapitalističnih dežalah kakor tudi vloga komunističnih, delavskih, socialističnih in drugih naprednih partij. V mnogih državah na vseh celinah je delavski razred že postal dejavnik, ki bistveno vpliva na družbeno in politično življenje.

Danes se milijoni ljudi zavestno odločajo za socializem kot boljši in pravičnejši družbeni sistem. Zatirani narodi in nerazvite države vidijo zase izhod v socialistični ureditvi. To, da ga v raznih državah uresničujemo ali se zanj bojujejo na različne načine, pa predstavlja objektivno nujnost in samo še

bolj krepi stvar socializma. Socializem je uveljavil pota in prakso za zelo različne objektivne in subjektivne pogoje in zgodovinske posebnosti posameznih narodov. V naslednjem obdobju se bodo v raznih državah neizogibno pojavile še bogatejše oblike revolucionarnega boja delavskega razreda in delavskih množic, pač glede na zgodovinske, ekonomske, kulturne in družbene razmer v posamezni državi.

Menim, da bo nadaljnji uspešni potek svetovnega socialističnega procesa vse bolj odvisen od pripravljenosti in sposobnosti subjektivnih socialističnih sil, da uresničujejo potrebe in zahteve sodobnega boja za socializem in družbeni napredek v novih, konkretnih in zelo različnih okoliščinah. Od njihove pripravljenosti in sposobnosti je nadalje odvisno, kako bodo na enakopravni osnovi reševale probleme medsebojnega sodelovanja, kako se bodo na širokem področju in na demokratičnih načelih povezovali z vsemi tistimi silami, ki se bojujejo ali so se pripravljene bojevati za mir in družbeni napredek.“

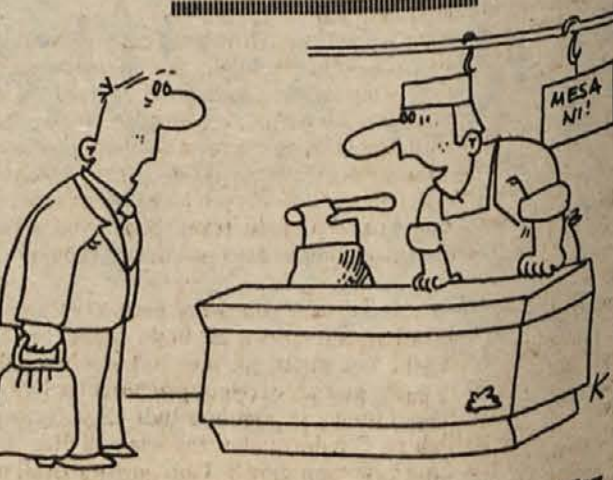
DELEGACIJA

Pod vodstvom Mitje Ribičiča se je na sedemdnevem obisku na Nizozemskem mudila delegacija SZDLJ, ki je s tem vrnila obisk nizozemski partiji dela. Izmenjali so mnenja o položaju v Evropi ter se dogovorili o medsebojnem obveščanju in nadaljnjem sodelovanju.

Iz zadnjega Pavlihe

— Kako morete trditi, da ni svinine? Pogledite vse te salame, klobase, konzerve, slačenke in drugo: povsod je notri še preveč svinjskega...

— No ja, mesa ni. Ampak domačih avtomobilov tudi ni, pa se nič ne pritožujete!

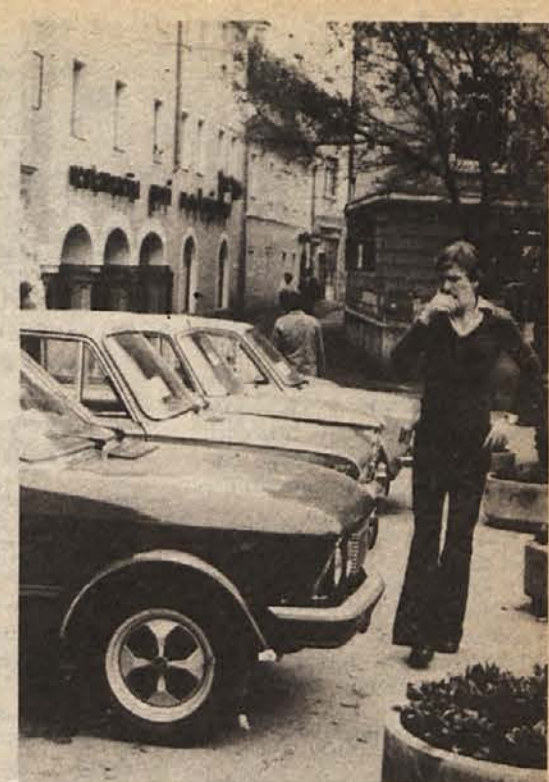
TOK BO MOČNEJŠI – Delavci novomeškega Elektra so v noči med 29. in 30. oktobrom za dobri dve uri izključili električni tok skoraj za vso Dolenjsko. To so naredili zato, da so lahko stari transformator zamenjali z novim, ki ima za 11,5 MVA večjo moč. Kmalu bo tudi v Novem mestu boljši tok. (Foto: J. Pavlin)

TRUD JE POPLAČAN – Vaščani Kala pri Semiču so imeli veliko skrbi in truda z asfaltiranjem svoje ceste, preden so jo, prenovljeno, odprli za semiški krajevni praznik. Tudi za ta kraj je posodobljena cesta velika pridobitev in „bližnjica“ za v svet. (Foto: F. Derganc)

„OČISTIMO KRMELJ“ – Pionirji Osnovne šole v Krmelju so imeli v torek že četrto delavno akcijo v letošnjem letu imenovano „Velika metla“. Temeljito so se spravi nad vso nesnago, očistili jarke ob cesti in njihov kraj je postal mnogo lepši. (Foto: Janez Pavlin)

NISO ZA VSAK ŽEP – Marsikateri mimoidoči je ob ogledovanju razstavljenih novih zastavnih avtomobilov pred prodajalno Avto-deli v Novem mestu, cedil slino. Ko pa je zagledal cene, se je začudil, zamahnil z roko in odšel dalje. „Niso za moj žep!“ (Foto: Janez Pavlin)

KAKO NAPREDUJE

Skupščina skupnosti dolenjskih občin se bo 15. novembra sestala v Metliki, da bi ugotovila, koliko nalog je opravljenih v zvezi z izdelavo regionalnega prostorskega plana Dolenjske, obravnavala problematiko organov za notranje zadeve ter priključila med drugim informacijam o ustanavljanju SIS za ceste ter o združevanju lekarn na Dolenjskem.

Sejmišča

BREŽICE – Na tedenski sejem so rejci pripeljali 338 prašičev, od katerih so prodali 228 živali po 31 – 32 din kilogram žive teže in 14 prašičev po 23 din kilogram žive teže. Sedmi so bili stari nad 3 mesece, medtem ko je večina pripelanih in prodanih živali imela pod 3 mesece starosti.

NOVO MESTO – Novomeški prašičji in goveji semenji je bil kljub izostanemu sejmu v Sentejnerju dobro obiskan. Rejci so pripeljali 497 prašičev in 62 glav goveje živine. Prodali so 306 prašičev in 38 glav goveje živine. Cene se od zadnjega sejma niso bistveno spremenile, saj so vole prodajali po 18 – 21,50 din kilogram žive teže, krave pa po 12 – 16 din kilogram, medtem ko je bil kilogram žive teže mlade živine po 16 – 20 din. Prašički, stari od 6 do 12 tednov, so šli v prodajo po 500 – 740 din, od 3 do 5 mesecev stari prašiči pa so veljali 750 – 100 din.

Kmetijski nasveti

Z umetno svetlobo do jajc

Brez svetlobe ni jajc, to dobro vedo rejci kokoši v tem času, ko naglo poenjuje dolžina dneva. Izmerjeno je celo, da potrebuje jajca, preden v sebi napravi jajce, 25 do 28 ur svetlobe; toliko pa jo je v zimskem času komaj v treh dneh skupaj. Na srečo enako kot naravna svetloba zaleže umetna luč; temu dejstvu se je treba zahvaliti, da po zimski jajc nič več ne primanjkuje in da je svetilnica Neža izgubila nekdanjo veljavo.

Že v tem času je treba kokošnjak dodatno osvetljevati in spodbujati izločanje hormona luteina, ki ima odločilno besedo pri rojevanju jajca. Zadoščajo dva in pol do trije vati za en kvadratni meter, to določilo služi za izračun velikosti potrebnih svetilk. Torej ena 25-vatna žarnica za 10 površinskih metrov velika kurnica. Prizigati je treba zgodaj zjutraj in proti večeru, da s tem ustrezno podaljšamo dan.

Osvetljevanje, ki samo po sebi ne zahteva velikih stroškov, pa je le del zimske skrbi za kokoši nesnice. Nič manj pomembna ni pravilna prehrana, saj so v tem letnem času živali zaprte in si ne morejo same iskati ravnovesja v prehrani. Misli je treba predvsem na beljakovine, rudnine in še nekatere snovi. Superkoncentrirano odrešijo rejca skrbi za njihovo pravo količino obroka, krmne pese, koruze, mlade trave. Silaža mora biti vedno pravilno, vestno pripravljena, zato pa zdrava, vzbujajoča apetitnost.

In še ena zahteva mora biti v zimskem času izpolnjena: nesnice ne smejo drgetati v mrazu, sicer ne bodo dajale, kar od temperature naj ne bi padla pod nič stopinj; primerna toplota je 13 do 18° Celzija. Razen mraza je pogubna tudi vlaga, zato je vedno koristno pō tleh na debelo nastlati žagovino ali oblake, ki ne slamo ali kak drug primeren nastilj. Tudi gostota živali ne sme biti pretirana: 5 odraslih kokoši ali 15 piščancev na en kvadratni meter.

Inž. M. L.

O Itasu preveč ali premalo kritično?

Ob uresničevanju zakona o združenem delu in ustave bodo komunisti v Itasu reševali tudi ostale pereče zadeve v tem kolektivu, o svojih sklepih, ukrepih oziroma reševanju zadev pa morajo do 10. decembra poročati občinskemu komiteju ZK Kočevje. Tako je bilo sklenjeno na zadnji seji občinske konference ZK. Iz poročila na seji občinske konference je bilo razvidno, da v Itasu ni enotnosti pri delu vodstva delovne organizacije, političnih organizacij in niti znotraj ZK. Dogaaja se, da za vodilna mesta kandidirajo, oziroma so izvoljeni ljudje, ki nimajo ustreznih moralno-političnih kvalitet. Zaradi vsega tega in še nekaterih pomanjkljivosti trpi uspešno delo v kolektivu. To je le nekaj misli iz poročila.

V razpravo sta posegla tudi dva člana konference, ki sta iz Itasa. Poudarila sta, da se razmere v Itasu zboljšujejo tako na področju uresničevanja zakona o združenem delu, kjer so te dni dali v razpravo zadnje štiri dokumente kot na področju gospodarjenja, kjer so se utrdili na trgu in stoji na trdnih nogah. Menila sta, da je Itas bolj kritiziran, kot zasluzi, in da do vsega tega prihaja tudi zato, ker v kolektivu vse zadeve kritično in javno obravnavajo.

Poudarila sta, da je v zadnjem „štrajku“ sodelovalo le 30 od 1200 zaposlenih, da skuša Itas pomagati nerazvitemu podeželju in da je v zadnjih letih napravil ogromen skok naprej, saj se je število zaposlenih povečalo iz 500 na 1200 itd. Kljub temu je Itas kritiziran, ne pa tisti, ki že 30 let niso bistveno napredovali.

Nadalje je bilo v razpravi poudarjeno, da je razveseljivo, ker Itas gospodarsko napreduje in ker ureja odnose na samoupravnem in drugih področjih. Zavedati pa se je treba, da je bila rast Itasa povezana tudi s precejšnjimi političnimi problemi razen tega pa tudi, da je Itas dobil za prekvalifikacijo rudarjev in obratna sredstva okoli 70 milijonov dinarjev posojila, kar je gotovo omogočilo njegovo hitrejšo rast v primerjavi z drugimi delovnimi organizacijami.

J. PRIMC

Prikolica za francoski okus

Prikolica „Adria“ – pojem uspešnosti

V Franciji kupujejo avtomobilske prikolicе največ delavci in ljudje s srednje visokimi dohodki, pač taki, ki si med dopustom ne morejo privoščiti bivanja v hotelih, nakup prikolic pa se jim obrestuje že v nekaj letih. V zadnjih letih grede dokaj v promet tudi prikolicе novomeške IMV.

Do leta 1970 so Novomeščani s pomočjo samostojnega francoskega uvoznika prodali na leto le okoli 500 prikolic, prodaja pa je poskočila, ko so v Parizu ustanovili samostojno podjetje „IMV Adria Caravan France“, ki je v sezoni 1973/74 prodalo kar 10.870 prikolic „Adria“. Čas gospodarske krize je nekoliko zmanjšal prodajo in tako so v sezoni 1976/77 našli le 8.784 kupcev, kar pa je še zmeraj deset odstotkov v Franciji prodanih prikolic.

V Franciji je moč izbirati med 75 znamkami prikolic in domači proizvajalci se pogosto spravljajo na „divjo tujo konkurenco“. Nizkih udarcev je deležno tudi podjetje „IMV Adria Caravan France“, ki mu očitajo preizkušene cene, uvozne olajšave in podobno. Res pa je, da je po sporazumu med Jugoslavijo in

EGS oproščenih carine manj ko deset odstotkov jugoslovanskih prikolic. Tudi očitki glede nizkih cen so bolj iz trte izviti, kajti cene za prikolicе „Adria“ imajo velik razpon, od manj ko sedem tisoč frankov za najcenejše do 27.480 frankov, kolikor je treba odšteti za najdražje prikolicе; vmes pa je šestnajst različnih možnosti, odvisno od velikosti in opremljenosti prikolic.

Novomeške prikolicе prodajajo v Franciji na 125 prodajnih mestih in dandanes je prikolicа „Adria“ pojem uspešnosti v francosko-jugoslovanskih gospodarskih odnosih. (Stane Ivanc, Gospodarski vestnik)

Enake štipendije

Mnogim dijakom in študentom je najbrž še v (ne)prijetnem spominu lanska širokogrudna štipendijska politika. Tedaj so za štipendijo lahko zaprosili in jo tudi dobili celo tisti, ki so nato denar zapravljali za priboljške ali bencin. Posledica take politike je bilo pomanjkanje denarja za tiste, ki se težko prebijajo iz meseca v mesec.

Konec oktobra je bila zaključena javna razprava o osnutku novega predloga štipendijske politike v republiki. Tudi Posavje se je tvorno vključilo v javno razpravo. V Sevnici so pripravili zbor, ki se ga je udeležilo 400 štipendistov. Štipendisti iz Posavja so imeli veliko pripomb na omenjeni osnutek, dali so veliko predlogov za dopolnitve, to njihovo zavzetost pa je pohvalil celo medobčinski svet SZDL za Posavje, ko je na eni od svojih sej strnil ugotovitve javne razprave o štipendijski politiki.

V Posavju se zavzemajo, da bi bila štipendijska politika sestavni del naložb v družbeno reprodukcijo. Po vsej republiki naj bi bile enake štipendije; kot pri kadrovskih naj bi tudi pri štipendijah iz združenega dela prišlo do izraza nagrajevanje po uspešnosti študija. Posavski dijaki in študenti so nadalje mnenja, da bi morali tisti, ki prejemajo le štipendije iz združenih sredstev, vsako leto zaprositi tudi za kadrovske štipendije.

Taki in podobni predlogi kažejo, da se mladi dovolj zavedajo pomembnosti štipendijske politike, ki pogosto udari po tistih, ki so štipendij najbolj potrebni. A. Ž.

– Zdjaj pa hitro proč! Delo boste nadaljevali po slavnostni otvoritvi!

(Branko Babić)

trebanjska industrija montažnih objektov trebnje

VABI K SODELOVANJU

PROPAGANDISTA – NOVINARJA,

ki bo skrbel za urejanje in izdajanje internega glasila TRIMO, INFORMATORJA in za ekonomsko propagando.

Zahteve za zasedbo delovnega mesta:

– politolog ali novinar s končano I. stopnjo fakultete za novinarstvo in politične vede.

Kandidat mora biti razen navedenih pogojev moralno-politično neoporečen in mora predložiti koncept internega glasila „TRIMO“.

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev in s konceptom internega glasila naj kandidati v roku 10 dni dostavijo v splošni sektor delovne organizacije TRIMO, Trebnje, Prijateljstva 12.

VOZNIKI!

ZAŠČITITE SVOJE VOZILO PRED KOROZIJOM. ZUNANJI IN NOTRANJI PREMAZ Z „VALVOLINE TECTYL“ VAM OPRAVI.

PETER PERDEC

AVTOMEHANIČAR POD TRŠKO GORO 90, TELEFON 068-22-372 GARANCIJA ZA OPRAVLJENO DELO!

TECTYL CENTER

Odbor za medsebojna razmerja osnovne šole Trebnje

RAZPISUJE

prsto delovno mesto KVALIFICIRANE KUHARICE.

POGOJ: končana poklicna šola kuharske smeri, najmanj 5 let delovnih izkušenj iz kuharskih opravil.

Nastop službe 7. 12. 1977. Prijave sprejemamo 15 dni po objavi razpisa.

BRIGADIRJI VETERANI!

Pozivamo vse brigadirje veterane, ki so sodelovali na MDA od leta 1945 dalje v okviru novomeških brigad, naj se osebno, pisмено ali po telefonu javijo na OK ZSMS Novo mesto, Kettejev drevored 3, tel. 21-536, ter nam dajo naslednje podatke: točen sedanji naslov, rojstne podatke in datum ter ime akcije, katere so se udeležili.

To potrebujemo za ureditev evidence in organiziranja srečanja brigadirjev veteranov.

OK ZSMS

RAZPISNA KOMISIJA ZDRAVSTVENE ŠOLE V NOVEM MESTU

OBJAVLJA prsto delovno mesto

RAČUNOVODJE

Pogoj:

– višja izobrazba ekonomske smeri, 2 leti ustrezne prakse v računovodstvu.

Kandidate prosimo, da v 15 dneh po dnevu objave pošljejo vloge razpisni komisiji Zdravstvene šole v Novem mestu, Ulica talcev 3a.

Več kot študij

S skupščine posavskih študentov — Še tesnejša povezanost

3. novembra je bila na strojni fakulteti v Ljubljani redna letna skupščina posavskih študentov, na kateri so ocenili delo kluba v preteklem študijskem letu kot dobro in pestro. Ugotovljeno je bilo, da še vedno premalo študentov sodeluje v nekaterih akcijah; tako med brigadirji skoraj ni bilo posavskega študenta. Vsekakor bo potrebno v bodoče urediti tudi to.

Predstavniki družbenopolitičnih organizacij iz Posavja so poudarili, da si žele razširiti sodelovanje s študenti izven meja štipendijske in kulturne politike. Precej besed je bilo spregovorjenih tudi o težavah z izhajanjem revije Posavska srečanja. Samo sodelovanje študentov in mladine je odločno premalo. Potrebna bo širša družbena akcija.

Udeležba študentov na skupščini je potrdila, da je zanimanje za delo kluba in pripravljenost, da pomagajo, zadovoljivo. Novemu vodstvu bo ta pomoč še kako potrebna pri uresničevanju tekočih in novih nalog.

SILVO MAVSAR

PRIPRAVE NA PROSLAVE

Prejšnji teden se je v Črnomlju sestala odbor za pripravo proslav ob 100-letnici Župančičevega rojstva, ki se bodo vrstile celo polovico prihodnjega leta. V Črnomlju imajo precej zamisli, kako naj bi potekale proslave v občini, vendar je treba njihov koncept uskladiti s konceptom republiškega odbora za pripravo proslav v počastitev velikega slovenskega pesnika.

NAPREDEK

V minulih letih je bilo v poročilu pedagoške službe vedno zaslediti kritične misli o precejšnjem obsegu podaljšanega bivanja v občini. Pred nedavnim so to bivanje uvedli kljub znani prostorski stiski na trebanjski osnovni šoli za učence od 5. do 8. razreda. To bivanje obiskuje 30 učencev. Tudi na mirenski osnovni šoli so uvedli podaljšano bivanje za učence vseh razredov.

SKUPŠČINA KLUBA BELOKRANJSKIH ŠTUDENTOV

27. oktobra je imel Klub belokranjskih študentov na Rožniku skupščino, ki se je je udeležilo okrog 130 belokranjskih študentov. Pred skupščino so sprejeli v svoje vrste nove člane-bruce ter jih seznanili s pomenom in nalogami KBS. Na skupščini pa so podali poročila o delovanju kluba v preteklem šolskem letu predsedniki sedmih komisij: socialnoekonomske, kadrovske, športne, kulturne, idejno-politične, informativne in komisije za LO, DS in MDA ter predsednik aktivna ZK. Predstavnica delegatov v OK ZSMS Črnomelj je orisala sodelovanje kluba z OK ZSMS Črnomelj in OK ZSMS Metlika. Sledila je razprava.

Na volitvah so izvolili novega predsednika KBS Dušana Zorca, podpredsednika, blagajnika, delegate v OK ZSMS in člane komisij, ki se bodo skupaj z vsemi belokranjskimi študenti trudili, da bo delo kluba nemoteno potekalo.

MIRJAM BEZEK

EDEN OD SODELUJOČIH na sobotnem koncertu v novomeškem Domu JLA bo tudi ženski pevski zbor z Jesenic pod taktirko Milka Škoberneta.

Zmagovalni zbori v Novem mestu

V soboto, 12. novembra, bodo v novomeškem Domu JLA nastopili zbori, ki so se najbolje uveljavili na tradicionalnem tekmovanju za amaterske pevske zборе pri RTV Ljubljana

Glasbeno uredništvo RTV Ljubljana že vrsto let organizira tekmovanje amaterskih zborov Slovenije pod naslovom AMATERSKI ZBORI PRED MIKROFONOM, s katerim želi obogatiti glasbeni spored in obenem čim bolj na široko zajeti kakovostno slovensko glasbeno poustvarjalnost na področju zborovske glasbe. S tem daje možnost vsem slovenskim zborom, tudi tistim onstran meje, ki se čutijo sposobni sodelovati na takem javnem tekmovanju, da z ustreznim kakovostjo petja kot tudi primernim izborom sodelujejo v radijskem sporedu.

Novomeščani in drugi občani tega dela Dolenjske, ki jim je zborovsko petje posebno pri srcu — in teh, kot nam je znano, ni malo — bodo imeli izjemno priložnost po-

slušati zборе, ki so zmagali na zadnjem tekmovanju v sezoni 1976/77. V organizaciji RTV Ljubljana in Zveze kulturnih organizacij Novo mesto, ki v letu praznovanji Titovih

jubilejev organizirajo nastop teh zborov v dvorani JLA v Novem mestu 12. novembra 1977 ob 19. uri, bodo nastopili: vokalni kvintet Gorenjci kot zmagovalci skupine malih vokalnih ansamblov, ženski zbor z Jesenic, ki ga vodi Milko Škoberna, kot zmagovalec I. jakostne skupine enakih glasov Akademski zbor, komorni zbor iz Kranja — tega vodi Matevž Fabjan — ki je zmagal v I. jakostni skupini mešanih zborov, ter moški pevski zbor „VRES“ DPD Svobode Prevalje pod vodstvom Jožka Kerta kot zmagovalca II. jakostne skupine enakih glasov.

Urednik za zborovsko glasbo pri RTV Ljubljana Danilo Cadež

Ena ulica, dve pridobitvi

Ob prazniku sevniške občine in KS asfaltirana Drožanj-ska ulica — Slednjič tudi nova veterinarska postaja

Ob bližnjem prazniku sevniške občine in mestne krajevne skupnosti so v nedeljo odprli prostore veterinarske postaje, dokaz, kaj je mogoče storiti ob sodelovanju krajanov in KS, pa je tudi lepo urejena Drožanj-ska ulica.

Sevniška krajevna skupnost je s tem letos uresničila doslej najobsežnejši načrt asfaltiranja ulic v mestu. Predsednik sveta KS Oton Šket je pred simboličnim prerezovanjem traku upravičeno pohvalil krajanje. Ni šlo le za polaganje 10.500 kvadratnih metrov asfalta, ampak so hkrati uredili kanalizacije. Po predračunih bi ta dela veljala 3,9 milijona dinarjev, ob veliki prizadevnosti ljudi pa je bilo mogoče narediti za 1,20 milijona dinarjev! Samo udarniško delo krajanov je ocenjeno na 310.000 dinarjev! Seveda pa so segli tudi v žep in zbrali še 250.000 dinarjev.

Pred otvoritvijo ceste je starosta sevniških veterinarjev Mirko Mohor tod odprl tudi nove delovne prostore sevniške veterinarske postaje. Na videz bolj majhna stavba bo, kot je

poudaril predstojnik posavskega Veterinarskega zavoda iz Brežic Miro Mikl, velikega pomena za živinorejce, predvsem pa omogoča urejenejše delo veterinarskim delavcem, ki obvladujejo že tako najtežji teren v Posavju. Gradnjo je omogočil občinski izvršni svet s posojilom 550.000 dinarjev.

A. ŽELEZNIK

IZGUBILA RAVNOTEŽJE — Pretekli petek se je med obračanjem težkega priklopnika na križišču v Žabji vasi z deskami naložena prikolica prevrnila na bok. Večje materialne škode sicer ni bilo, le voznik tovornjaka z ljubljansko registracijo je moral nekaj ur počakati, da mu je dvigalo postavilo prikolico zopet „na noge“. (Foto: Janez Pavlin)

Čez normo na vseh petih koncih

Brigadirji na letošnji mladinski delovni akciji „Suha krajina '77“ so v 65 dneh opravili 50.830 ur in ustvarili za nad 3,5 milijona dinarjev vrednosti

25. oktobra je bila v Novem mestu skupščina MDA Suha krajina, na kateri so ocenjevali letošnje delo in začeli že s pripravami na nove akcije v prihodnjem letu.

V izčrpnem poročilu je bilo delegatov na voljo obilo števil, podatkov in dokazov, da je bila letošnja brigadirska akcija uspešna. Prav tako v oceni niso skrivali napak, ker želijo, da se ne bi ponavljale.

Letos je delalo 627 brigadirjev iz več slovenskih brigad na petih deloviščih. V Dobrniču, ki spada v

trebanjsko občino, so zgradili vodovod v dolžini 2350 m do vasi Vrbovec in še 1860 m stranskih vodovodov. V vasi Lopata (novomeška občina) so zasuli 1975 m že izkopenega jarka in izkopali 1570 m novega voda. V krajevni skupnosti Struge (občina Kočevje) so brigadirji izkopali 3350 m jarka za vodovod in še 1445 m stranskih vodov. V vasi Višnje-Bakrc — ta je že v grosupeljski občini — pa je bilo izkopenega 1270 m novega voda. Prevole so bile v letošnjih izrazito vodovodnih akcijah izjema, ker so tu brigadirji tlakovali 600 m² novozgrajene ceste in uredili 2500 m sipin. Razen vsega tega pa je bilo z udarniški akcijami mimo rednih programov narejenega še veliko drugega dela v posameznih krajevnih skupnostih.

Strokovno delo na deloviščih so opravljala pooblaščenca podjetja, na deloviščih pa so bili tudi vodje. Nasploh je letos strokovna služba pokazala veliko boljše rezultate. Zelo dobre izkušnje so imeli brigadirji z domačini, saj ni bilo udarniške akcije, da ne bi bili krajanji zraven. Izjemno dobro pa je bilo sodelovanje v Dobrniču.

Nad pričakovanjem je bil letos uresničen program izobraževanja brigadirjev; posebej so pohvalili področje tehnične kulture, zelo slabo pa je bilo kulturno življenje. Program glede prireditve večji del ni bil uresničen, zato pa so bili obrambni dnevi vsebinsko bogatejši in zanimivejši za mladino. Mladinska delovna akcija v Suhi krajini vsako

ASFALT SKOZI GORENJCICE

V nedeljo, 30. oktobra, so svečano izročili namenu asfaltirano cesto skozi Gorenjce. Cesta je dolga 2.100 m in široka 3,5 m, dela pa so veljala 1.475.000 dinarjev. Občina je prispevala za asfalt 588 tisočakov, ostalo pa so dali krajanji v denarju in s prostovoljnimi delom, pomagala pa je tudi KS Semič.

F. DERGANČ

Od krampa do bagra

„Leta 1947 sem bil v vajenski gradbeni šoli pri „Zidarju“ Kočevje. Vsako popoldne smo imeli udarniško delo. Cistili smo razvaline kočevskega gradu. Takrat ni bilo avtomobilov, bagrov in dvigal, ampak lesene samokolnice, konji in naše roke. Se danes vidim pred očmi sliko iz takratnih časov, ko predsednik občine Starc stoji med razvalinami v škornjih in rjavih hlačah ter nam govori: „Fantje, takole se vzdigne!“ in nam kaže, kako naj primemo za delo.“ Tako se je spominjal ob 30-letnici „Zidarja“ svojih prvih dni pri tem podjetju Franc Merhar iz Prigrice, ki je danes delovodja pri „Zidarju“.

samo en žerjav zamenja toliko. Za izkope smo potrebovali 150 ljudi in seveda zanje stanovanja in hrano. Danes opravi z buldožerjem to delo en človek. Včasih je bilo treba mobilizirati vso vas s konji in vozovi, da so prepeljali z vagonov na železniški postaji pesek; danes pa to delo opravijo trije tovornjaki. Včasih smo delali brez zaščitnih sredstev, gradili smo stolpčiče dve leti, danes ga le leto dni,“ je primerjal nekdanje in sedanje čase v gradbeništvu Franc Merhar, ki je na proslavi 30-letnice „Zidarja“ prejel priznanje za prizadevno delo za napredek podjetja, za zasluge pri krepitvi tovariških medsebojnih odnosov, za uspešno delo v samoupravnih organih in za prenašanje delovnih izkušenj na mlajše.

Delal je po skoraj vseh Zidarjevih gradbiščih. Najbolj pa je ponosen, da je bil delovodja pri novem kočevskem zdravstvenem domu. Objekt je bil zahteven, saj je bilo treba skoraj vsako sobo graditi drugače, rok gradnje pa je bil kratek, leto in pol.

„V kolektivu urejamo zadeve sporazumno. Včasih res pride do zaostritev, vendar se da vse pametno urediti. Včasih ugotovljaj, da nekateri nimajo pravega odnosa do nadrejenih, ker pač še premalo vedo o njihovem delu.“

Ob zaključku pa naj povem, da sem zelo vesel, ker po letu 1970 ni več prehajanja (fluktacije). Delavci se ne menjajo in ni treba kar naprej priučevati novih. Položaj se je izboljšal, ker gradimo stanovanja in samske domove tudi zase, pa tudi zato, ker so odnosi v kolektivu vedno boljši.“

J. PRIMC

F. MERHAR
FRANC MERHAR: „Včasih smo mešali beton na roke.“

Delavsko šolo je končal pri novomeškem Pionirju. „Včasih je na vsakem gradbišču delalo okoli 100 ljudi, pa čeprav smo gradili manjše objekte. Danes jih

Novoteks na velesejmu

Novoteksova tozd Tkanina je edini predstavnik dolenjskih proizvajalcev metrskega blaga na mednarodnem sklepanju pogodb tekstilcev na prireditvi zagrebške velesejma KUTEX 77, ki traja od 8. do 10. novembra tega leta. Od številnih slovenskih tekstilnih tovaren se udeležuje Kutexa še Mariborska tekstilna industrija, Tekstilna industrija Kranj in Centromerkur iz Ljubljane kot ena od redkih trgovskih hiš, ki se udeležujejo letošnjega srečanja tekstilcev.

Nikakor se ne morimo strinjati s trditvijo prireditelja, Zagrebškim ve-

lesojmom, ki zatrjuje, da je letošnji Kutex pritegnil k sodelovanju skoraj vse jugoslovanske proizvajalce metraže. Seznam razstavljalcev je pre-skromen za jugoslovanske razmere.

Sicer pa ima Kutex 77 nalogo, da prikaže tržišču možnosti jugoslovanskih proizvajalcev metraže, hkrati pa je prireditve ne samo jugoslovanske, temveč tudi mednarodno tržišče za nakup in prodajo tekstila.

BORNA DEDIŠČINA

Sestava razpoložljivega stanovanjskega fonda v trebanjski občini je še hudo pomanjkljiva. Po podatkih iz leta 1971 je nad polovico stanovanj starih več kot 50 let; tako je bilo do leta 1918 zgrajenih skupno 2.538 hiš od skupno 4.814. Brez kakršnekoli instalacije je 327 stanovanj, 2397 stanovanj premore samo elektriko, 2.076 pa elektriko in vodo. Do tega leta so imeli kopalnico le v 981 stanovanjih. Še bolj nerazveseljen je bil ta pregled po krajih. 41,7 odst. stanovanj, opremljenih tako z vodo in elektriko, je v štirih krajih (Trebnjem, Mirni, Mokronogu in Sentrupertu), preostalih 58,3 odst. pa je razkrojeno v 210 naseljih.

PRIPRAVE NA VOLITVE IN KONGRES

Na zadnjem posvetu s predstavniki osnovnih organizacij ZSMS v Črnomlju so sprejeli program priprav OK ZSMS na volitve in na kongrese. Volitve in postopek evidiranja za vse organe ZSMS in OO morajo biti izvedeni do začetka prihodnjega leta; po programu morajo biti volilne in programske konference v osnovnih organizacijah izpeljane do 1. marca 1978, konferenca občinske konference pa bo do 1. maja, tako da bo potem stekla razprava v OO in bodo pripravljene za jesenski kongres.

ŽALOSTNA ŽALNA KOMEMORACIJA

Mladinski aktiv ZSM Prapreče pri Straži je za dan mrtvih pripravil s pomočjo ZB NOV Straža žalno komemoracijo, ki naj bi bila pri mladinskem domu, kjer so 4. julija 1976 odkrili spominsko ploščo devetim padlim borcem. Ponovno se je zataknilo pri udeležbi. Mladi se upravičeno sprašujemo, kaj je z zavestjo vaščanov. Ali so pozabili sorodnike, brate, može, katerih imena so vklesana v spominsko ploščo? Ali je 37 let zadostovalo, da so pozabili na one, ki so jim bili dragi?

F. MOHOR

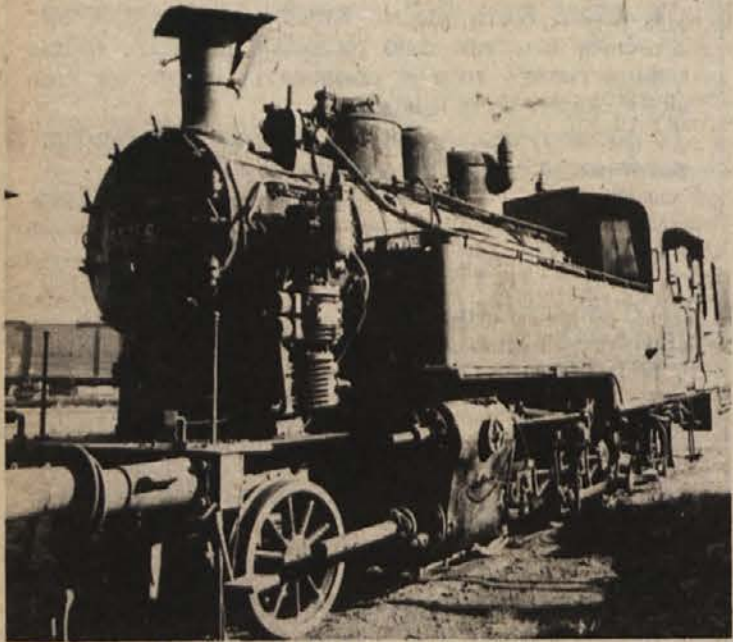
Dobro vino — za „Semič 78“

Poduk tistim, ki se nameravajo pomeriti z najboljšimi

Strokovnjaki vinske kleti KZ Metlika so poslali prireditvenemu odboru za organizacijo razstave belokranjskih vin „Semič 78“ navodila za dobro kletarjenje. Upoštevajte naj bi jih posebno tisti, ki se nameravajo prihodnje leto s svojimi pridelki udeležiti vinske razstave. Tako naj bi se ne dogajalo več to, kar se je letos, da je bila zaradi slabe kvalitete polovica vseh vin izločena še pred prireditvijo.

Pa poglejmo, kako se mora ravnati modri kletar. Ko vino prevre, je potrebno sod dočistiti z vinom enake kvalitete; tako naj vino zori do prvega pretakanja, ki mora biti najkasneje konec novembra. Le pri kislem vinu je potrebno počakati do novega leta. Da se v vinu ni nasejal kak tuj okus ali vonj, ugotovimo z večkratnim poizkušanjem. Drugič pretakamo vino konec februarja, pri vsakem pretakanju pa ga je potrebno žveplati s pol traku na 100 l; če porjavi ali se v njem naseli kak tuj okus, pa ga žveplamo s celim trakom. Priporočljivo je tudi čiščenje belega vina z bentonitom, rdečega pa z želatino. Podrobnejša navodila dobiti v Vinski kleti v Metliki. Vino, namenjeno razstavi, naj v polnem sodu in mora mirovati vsaj tri tedne pred jemanjem vzorcev.

KZ Metlika TOZD Vinska klet in prireditveni odbor za organizacijo II. razstave belokranjskih vin „Semič 78“

„HLAPONI“ NA SLEPEM TIRU — Pred kratkim so na slepe tire novomeške železniške postaje zapeljali še zadnje parne lokomotive, ki so sopihale po dolenjskih progah. Popolnoma jih še niso izločili iz prometa, ampak jih bodo uporabljali še za izredne vožnje in premikanja na postaji.

Naročnikom Dolenjskega lista!

Zamudnikom, ki še niso poravnali zapadle naročnine za letošnje drugo polletje, pošiljamo te dni domov opominske položnice.

Vak, ki želi nemoteno prejemati domači tednik tudi naprej na svoj naslov, naj zaostalo naročnino takoj nakaj, saj se bo le tako ognil nepotrebnim opominskim stroškom in ustavitvi tednika. — Opominske položnice pošiljamo tokrat tudi vsem tistim naročnikom, za katere so nam pismonoše zadnje tedne vrnili redne izterjalne položnice s pripombami: „Ni bilo možno izterjati“ oz. z naročnikovo pripombo „Plača pozneje“.

Prosimo, izpolnite svojo obveznost do tednika in nakajite zaostalo naročnino!

UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

V klub prostovoljno, ne po kazni

„Alkoholika ni možno s sodbo sodišča pošiljati v klub zdravljenih alkoholikov“

Dolenjski list je 20. 10. 1977 prinesel poročilo pod naslovom „Popival z družbenim denarjem“, v katerem je med drugim navedeno, da je okrožno sodišče v Novem mestu obsodilo Antona Malija na pogojno kazen enega leta zopora, obenem pa mu je izreklo „ukaz“ (pravilno — ukrep) obveznega zdravljenja alkoholizma, ter da „se bo moral vključiti v Klub zdravljenih alkoholikov v Novem mestu.“

Če je izrek varnostnega ukrepa obveznega zdravljenja alkoholikov v sodbi res formuliran tako, kot je zapisano v omenjenem poročilu, (uredništvo jamči, da je; opomba ur.) potem je treba reči, da to ni v redu. Pri nas se alkoholik lahko začne sodobno zdraviti v bolnišnici ali dispanzerju, odvisno seveda od stopnje odvisnosti od alkohola, zlasti pa od posledic asocijalnega alkoholizma obnašanja v družini, službi in drugod. Psihiater — alkohololog, ki bo alkoholika zdravil (če bo ta seveda sprejel pogoje zdravljenja, prevzgoje in rehabilitacije), je edino pristojen, da odloči o obliki zdravljenja. Kaj bi rekli, če bi sodišče naložilo kirurgu, naj bolnika v vnetjem slepiča zdravi v ambulanti tako, da mu na trebuh polaga obkladke, in da nima možnosti, da bi ga operirali v bolnišnici?

Praviloma se alkoholik šele po uspešno zaključenem intenzivnem delu skupinskega družinskega zdravljenja v bolnišnici ali dispanzerju

lahko vključi v program rehabilitacije v klubu zdravljenih alkoholikov, ampak samo v primeru, če se je res uspešno zdravil, uredil in socializiral, da s svojim obnašanjem ne žali osebnega dostojanstva drugih, že urejenih članov kluba, tako zdravljenec kot njihovih svojcev.

Moramo namreč vedeti, da so se člani kluba prostovoljno dogovorili, da se bodo enkrat na teden dobivali na terapevtskih sestankih zato, da si izmenjajo izkušnje pri reševanju številnih vprašanj, s katerimi se srečuje sleherni med nami.

Klubov zdravljenih alkoholikov nismo organizirali zato, da bi na njih razpravljali, ali naj človek na delovnem mestu krađe ali ne. In ravno to je počel obsojeni Anton Mali. Kaznovan pa je tudi tako, da se bo „moral“ vključiti v klub. Kaže torej, da je klub takšno društvo, kamor pošiljajo ljudi za kazen, s sodno odločbo. Ni čudno potem, če je še toliko odpora proti sodobnemu zdravljenju in rehabilitaciji alkoholikov preko klubov!

Po mojem mnenju Anton Mali sedaj ne more v klub tudi zato ne, ker bi lahko ljudje istovetili klub zdravljenih alkoholikov z družino ljudi, ki poneverjajo družbeni denar. Tega pa ne moremo dovoliti, zlasti ne iz naslednjih dveh razlogov:

1. ker se zdelač niso vsi alkoholiki obremenjeni s kriminalnimi dejanji;
 2. ker se je izkazalo, da v klubu ostanejo, se uredijo in rehabilitirajo samo tisti, ki niso obremenjeni z nečastnimi dejanji.
- Res je, da pride včasih v klub tudi kakšen psihopat, ki je postal alkoholik. Psihopatom pa tako smrdijo pošten in iskreni medsebojni odnosi, da klub hitro zapustijo ter se še naprej obnašajo v skladu s svojimi psihopatskimi značilnostmi.

Verjetno je sodišče sprejelo navedeni sklep na osnovi mnenja izve-

denca psihiatra, in sicer takšnega, ki sam ni izveden v tehniki resocializacije alkoholikov in ki zagotovo ni terapevt v klubu zdravljenih alkoholikov. Tisti, ki se z alkoholiki ukvarjamo, bistveno drugače oblikujemo izvedensko mnenje, obenem pa tudi izrazimo osebno pripravljenost, da bomo prevzeli skrb za rehabilitacijo klienta, če bo seveda pristal na pogoje rehabilitacije.

Prav bi torej bilo, da bi obsojenca napotili k pristojnemu psihiatru — alkoholiku, ki bo predlagal najprimernejši način zdravljenja in ki bo tudi sam prevzel odgovornost za njegovo izvedbo.

DR. JANEZ RUGELJ

Pojasnilo okrožnega sodišča Novo mesto: Določilo 65. členu, tretji odstavek kazenskega zakonika SFRJ določa, da lahko sodišče v primeru izreka pogojne obsodbe naloži storilcu alkoholiku zdravljenje na prostosti, pri čemer naj upošteva zlasti njegovo pripravljenost za takšno zdravljenje. In prav obtoženec Anton Mali je med postopkom in glavno obravnavo izjavil, da se želi zdraviti proti alkoholizmu. Nadalje je sodišče ugotovilo, da je bil poglavitni vzrok dejanja alkoholizem, kajti obtoženec je denar zapravil izključno za pitje. Izrečena pogojna obsodba in z njo določena kazen ter pretnja preklica te obsodbe bo vsela nad obtožencem in ga silila, da bo vztrajal pri zdravljenju, za katero se je poleg njega z navdušenjem odločila tudi njegova žena. Slednjo je namreč predsednik senata poučil, da bo pri možnem zdravljenju nujno morala tudi sama sodelovati.

Ob koncu še to, da uvodno zakonsko določilo daje sodišču možnost, da pogojno kazen preklicne in odredi ukrep obveznega zdravljenja alkoholika ali narkomana v specializiranem zavodu.

Navedeni kazenski zakonik SFRJ velja od 1. julija 1977.

pisma
in
odmevi

MLADI DOPIŠNIK

SREČANJE PIONIRJEV HRANILNICAARJEV

Novomeška podružnica Ljubljanske banke je 31. oktobra, ko je bil dan varčevanja, pripravila srečanje pionirjev hranilničarjev, ki smo se ga udeležili tudi pionirji naše šole. Najprej smo slišali poročilo o delu pionirskih hranilnic, nato pa so podelili nagrade najboljše spise in likovna dela na temo varčevanja; nagrado je dobila tudi naša Polonca Urbančič iz 8. a razreda. Najbolj vestni hranilničarji so dobili Musjeve značke, delovni mentorji pa Vošnjakove plakete. Vsi udeleženci srečanja smo dobili glasilo „Pikapolonica“ in značko ter si ogledali zanimiv film „Štirinožni detektivi“.

MAJDA KUHELJ
lit.-nov. krožek
oš Žužemberk

PIONIRJI ZA PRAZNIK

Pionirji naše občine smo organizirali v počastitev praznika občine Brežice atletskega tekmovanja. Udeležili smo se ga tudi pionirji OŠ Bizeljsko. Čeprav nas je bilo samo 36, smo prinesli domov kar dvajset diplom: 5 za prva mesta, 7 za druga in 8 za tretja. Naša šola se je uvrstila na zelo dobro tretje mesto in tako postala lastnik lepega pokala.

Ne samo sošolci in sošolke, našega uspeha so bili še posebej veseli mentorji, katerim gre mnogo zaslug za dobre rezultate. S svojimi mladimi močmi in velikim veseljem do kraljice športov smo tako prispevali svoj delež k praznovanju občinskega praznika.

RENATA KMETIČ, 6. r.
novinarski krožek
OŠ Bizeljsko

Kdo zasluži „cvek“

Ze dobra dva meseca tega šolskega leta sta minila in šele te dni so učenci lahko kupili šolsko knjigo „Slovenski jezik“ (Srednje usmerjeno izobraževanje). Medtem so seveda v šoli snov večjega dela te knjige predelali in dijaki so že „pokasirali“ cveke.

Podobno je pri zgodovini za prvi letnik usmerjenega izobraževanja. Razlika je le ta, da ta knjiga sploh še ni izšla. Dijaki pišejo po narekih kot v prvih letih po vojni ali se uče iz drugih knjig — in dobivajo cveke.

Anorganska kemija za 1. razred gimnazije je sicer izšla, vendar v prejšnjih nakladi in knjige je zmanjkalo. Starši jo iščejo po knjigarnah v svojem mestu, Ljubljani in drugod, knjige pa ni — in otroci dobivajo cveke.

Seveda bi bilo edino prav, ko bi cveke dobivali tisti, ki so učno snov predpisali, niso pa poskrbeli, da bi knjige res tudi izšle. Seveda pa tudi tisti, ki ne vedno, v kakšni nakladi naj knjige natisnejo. Zaradi takega početja je namreč marsikateremu dijaku, ki je letos komaj prestopil prag srednje šole, praktično onemogočeno učenje in celo zagrenjeno veselje do učenja.

J. PRIMC

POMOČ, VREDNA POSNEMANJA

Občinski odbor RK iz Sevnice se najiskreje zahvaljuje upravi ženske konfekcije „Lisca“, še posebej njenemu direktorju Vojku Dvojmoču in Francu Orevcu za pomoč pri organiziranju proslave in podelitve 422 priznanj krvodajalcem. Pomoč in uvidenost nekaterih delovnih kolektivov pri tej človekoljubni akciji in skromni zahvali za dragoceno življenjsko tekočino bi veljalo posnemati tudi pri drugih akcijah v Sevnici. Seveda bi morali enkrat za vselej končati s tem, da se venomer pripravljamo pomagati eni in isti, medtem ko drugi stojijo ob strani.

POTREBNA JE KANALIZACIJA

Pot od pošte v Loki proti naselju Zirovnica že dolgo urejajo, največkrat kar uporabniki sami. Zal jo vsako deževje vedno močno razbrazda in ob njeni desni strani se napravijo velike luže.

Krajani, ki so si postavili ob tej poti nove domove, so že pogosto sprožili na zborih občanov vprašanje: do kdaj in zakaj? KS Loka nima pravega razumevanja in vedno so naleteli na gluha ušesa. Odkar ima Loka novo asfaltno cesto, luže še bolj bodejo v oči. Stanovalcem so sami pripravili pomagati pri gradnji prepotrebne kanalizacije in upajo, da bo končno svet delegatov KS Loka le ukrenil svoje.

STANKO SKOČIR

MARTINOVANJE NA FRATI

Dom Frata vabi na martinovanje, ki bo v soboto, 12. novembra, v njegovih prostorih. Goste bo zabaval ansambel Plavi rubini.

Ali ima Totter res prav?

Odgovor Geodetske uprave Črnomelj na trditve razrešnega člana črnomaljskega izvršnega sveta

V zvezi s člankom Janeza Totterja, objavljenim v zadnji številki Dolenjskega lista, v katerem zavrača nekatere ugotovitve in razlage, ki jih je ugotovil izvršni svet in sprejela občinska skupščina Črnomelj, smo delavci Geodetske uprave Črnomelj prisiljeni dati odgovor. Namen odgovora je osvetliti nekatera dejstva, ki jih Totter zavrača, kot tudi objektivno informirati javnost o delu našega kolektiva.

Kot prvo naj navedemo, da je kolektiv Geodetske uprave Črnomelj v celoti podprl postopek, ki je bil sprožen zoper takratnega načelnika Janeza Totterja, ter da v celoti soglašajo z ugotovitvami in obrazložitvami izvršnega sveta, podani na seji občinske skupščine. Hkrati ugotavljamo, da so v tej obrazložitvi navedeni le najznačilnejši Totterjevi postopki. Mi ga kot sodelavca in načelnika poznamo mnogo bolj.

Ze takoj po prihodu v Geodetsko upravo Črnomelj je Totter pokazal svoj odnos do samoupravljanja, do sodelavcev ter do reševanja materialnega vprašanja. V času, ko je bil načelnik Geodetske uprave, se je ponasjal popolnoma oblastno, dušil je iniciativo delavcev za izboljšanje poslovanja ter za urejanje in izvajanje čim večjega števila zadev.

Nadalje je popolnoma nepravilno trditve v njegovem odgovoru, da je njegova zasluga, ker je prišlo do modernizacije in izpolnitve geodetske službe. Popolnoma normalno je, da se Geodetska uprava Črnomelj, tako kot vse geodetske uprave v Sloveniji, pri svojem delu posluževala sodobnih instrumentov in postopkov, kar je v prvi vrsti zasluga proračuna občine, ki je vsa leta nazaj zagotavljala potrebna finančna sredstva za modernizacijo te službe.

Glede kadrovske okrepitve geodetske uprave ugotavljamo, da je občinska skupščina na ta problem opozorila ter tudi naročila Geodetski upravi oziroma bivšemu načelniku, naj skupno z izvršnim svetom

kadrovski problem ublažijo, če ne popolnoma rešijo. Vendar do realizacije tega ni prišlo, ker mu je tako stanje, kot je bilo v geodetski upravi, ustrezalo zato, da je lahko samostojno krojil politiko geodetske uprave, predvsem z namenom, da opravi sam čim več tistih zadev, za katere je dobil posebno plačilo.

Ravno tako je izposloval stališče izvršnega sveta ter občinske skupščine o prenosu nekaterih zadev na Geodetski zavod SR Slovenije. Tu je šlo predvsem za terenske posnetke za lokacijsko dokumentacijo, ki so jih delovni ljudje in občani naročali pri naši upravi. S prenosom teh zadev se je med občani ustvarilo nezadovoljstvo, kajti rok za izdelavo posnetkov se je podaljšal na tri mesece in več, da ne omenjamo stroškov, ki jih je imel občan, in sicer 1250 din namesto pribl. 500,00 din. Delavci Geodetske uprave smo nasprotovali tej odločitvi, vendar smo bili nemočni, ker je Totter prikazal problem v drugačni luči, kot je bil.

V odgovoru Janez Totter prav tako zavrača navedbe, da je stremel za prevelikim zaslužkom, in opravičuje honorarno delo s pritiskom odgovornih v občini Črnomelj. Morda je prišlo v nekaterih primerih zaradi širšega družbenega interesa do potrebe po hitrem ukrepanju (npr. cesta Črnomelj—Stražni vrh), vendar lahko trdimo, da je imel Totter zakoličbe, meritve in posnetke tudi pri drugih cestah in odsekih ter opravljal druga honorarna dela, predvsem v občini Metlika. Ob takšnih trenutkih, ko je bilo potrebno nekatero delo na hitro izvršiti, je izkoristil priložnost ter za to delo postavil visoko ceno. Tako je delo, ki bi bilo opraviti v rednem delovnem času, prenesel izven delovnega časa, za kar je prejel preko 10.000 din, čeprav ga je opravil v nekaj popoldnevih (cesta Črnomelj—Stražni vrh).

Obračun, ki ga je podal Janez Totter za izplačilo osebnega dohod-

KAMERA ODKRIVA — Neznanci so nad kazipotom, ki usmerja na gabsko cesto, postavili doma narejen kazipot, ki naj bi opozarjal, da so v Podgorju tudi Brusnice. Nemara ni težko ugotoviti, kdo je napravil „prekršek“.

ka za 23 delovnih dni izrednega dopusta, kaže pravo sliko in odnos do neupravičenega zaslužka. Izvršni svet mu je namreč odobril 23 dni izrednega dopusta, s tem da bo te dneve nadomestil v popoldnevni času ter da se mu osebni dohodek za to izplača, ko bo predložil obračun opravljenega dela za te dneve.

Po narejenem obračunu pa je samoupravna delavska kontrola ugotovila, da je prikazal pri porabi 212 ur takšnih del, ki jih ni opravil on, temveč drug geometer, s čimer je hotel dobiti plačilo za neopravljeno delo.

V času svoje dvomesečne odsotnosti ni kolektiv zaupal ključa svoje pisarne, v kateri so bili zaklenjeni tehnični podatki, ki so jih delavci uprave potrebovali pri svojem delu.

Še bi lahko naštevali Totterjev odnos do dela in do sodelavcev, vendar menimo, da to ni potrebno. Za popolnejšo sliko naj navedemo samo to, da je kolektiv geodetske uprave po razrešitvi Janeza Totterja, pa tudi že v času njegove dvomesečne odsotnosti zaradi dopusta v Kanadi začel z večjim elanom in voljo do dela opravljati tudi tiste zadeve, ki jih do sedaj po njegovi prepovedi nismo smeli.

Hkrati ugotavljamo, da je bilo že več let nazaj veliko pripomb na račun Janeza Totterja ter njegovih honorarnih zaslužkov, zato je bil skrajni čas, da je prišlo do njegove razrešitve.

KOLEKTIV GEODETSKE UPRAVE ČRNOMELJ

LICITACIJA

Tovarna celuloze in papirja „Djuro Salaj“, Krško, proda v ugodnimi pogoji stanovanjsko opremo. Ogled opreme je v Krškem, Cesta 4. julija št. 60. Licitacija bo dne 11. 11. 1977 ob 9. uri v Krškem, Cesta 4. julija št. 60.

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA, PODRUŽNICA 52100 NOVO MESTO

objavlja 3 prosta delovna mesta, in to:

- 1) eno delovno mesto referenta za SLO in družbeno samozasčito
- 2) dve delovni mesti varnostnikov

Pogoj za sprejem pod 1: višja strokovna izobrazba pravne ali druge ustrezne smeri, odslužen vojaški rok; zaželeno je, da je kandidat rezervni vojaški starešina.

Pogoj za sprejem pod 2: delavec mora biti umsko in fizično sposoben, odslužen mora imeti vojaški rok ter izpolnjevati pogoje, ki so potrebni za dovoljenje za nošenje in uporabo orožja. Zaželeno je, da ima kandidat tudi voziški izpit B kategorije.

Za obe delovni mesti se zahteva moralno-politična neoporečnost. Stanovna doba je tri mesece.

Stanovanja ni. Prošnjo za sprejem na delo z življenjepisom pošljite na naslov: Služba družbenega knjigovodstva, podružnica 52100 Novo mesto.

Objava velja 15 dni po objavi v Dolenjskem listu.

O izidu bodo kandidati obveščeni v 30 dneh.

SEME eksport — import Beograd EZZ Maribor, Partizanska 12

razpisuje prosto delovno mesto

PRODAJALCA v prodajalni Novo mesto, Prešernov trg 15.

Pogoj za razpisano delovno mesto: potrebna ustrezna kvalifikacija kmetijske smeri ali trgovski pomočnik. Kandidati naj pošljejo prošnje na naslov „SEME“, Maribor, Partizanska 12.

LICITACIJA

„LABOD“ NOVO MESTO

razpisuje javno licitacijo za prodajo POSEBNEGA VOZILA VW K—70 letnik 1974, prevoženih 160.000 km. Licitacijska cena 60.000 din. Ogled vozila je možen vsak dan od 7. do 12. ure v prostorih podjetja. Licitacija bo v sredo 11. novembra 1977 ob 9 uri v tajništvu podjetja.

Se priporočam!

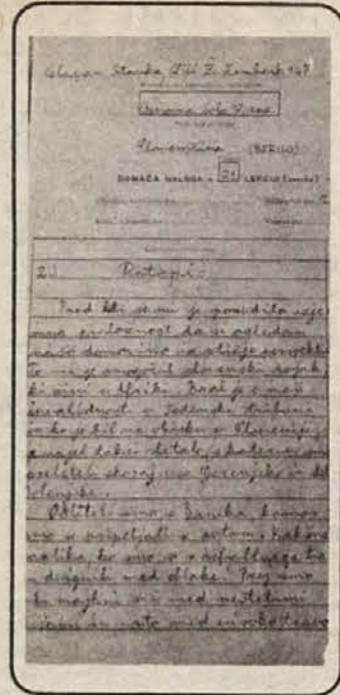
DOLENJSKI LIST

IVAN BOBIČ

SOBOSLIKARSTVO IN PLESKARSTVO Marjana Kozine 51 Novo mesto tel.: 21—115 (068)

Lastnikom avtomobilov sporočam, da sem začel opravljati notranjo in zunanjo zaščito in Valvolin Tectylom na Partizanski cesti v Novem mestu tik pred izlivom Težke vode v Krško. Naročnice se lahko osebno ali telefonično.

Se priporočam!

Ko človek premaga bolečino

Stavek za stavkom. Počasi. Z nogo. In ob koncu se ti utrne čudovit občutek, da si spoznal človeka, čigar življenje je sestavljeno iz dveh takšnih besed, kot sta volja in vztrajnost. In to je le ena izmed Stankinih domačih nalog, na vseh pa je na koncu z rdečim pisanjem izpisana petica. Skoda, da v šoli ne poznajo višje ocene! 365 dni je trajala Stankina osemletka, vrstice, ki so pred nami, pa je napisala v okviru pouka slovenskega jezika za sedmi razred. Nosijo datum 2. junija 1977.

otočkom, je postal ob pogledu iz zraka majhen kot maketa. Obiskali smo tudi Bohinj, ki je bil ves zavil v sivo meglo, zato je bil videti le kot sivo morje, iz katerega so se dvigali gorski vrhovi.

Največjo pozornost neho-te posvetiš očaku Triglavu. Ko se temu očaku zasreš v oči, si srečen, saj se počutiš velikega in mogočnega. Prelep je tudi pogled iz zraka na Ljubljano: mesto je razdeljeno z reko kot s svetlečim se trakom; zanimive so strehe hiš v starem delu mesta, stisnjene druga ob drugo, vse pokrite z rdečo opeko; na njih so zanimivo oblikovani dimniki. Vse pa se gnetejo okoli grajskega hriba, ki se iznad teh hiš vzdiguje kot otok z grajskim poslopjem na vrhu.

Ker je primanjkovalo goriva, smo pristali na ljubljanskem športnem letališču, in ko smo vzleteli, smo nadaljevali pot proti Dolenjski. Pot od Ljubljane proti Dolenjski mi je bila znana z asfaltnega traku, saj sem večkrat potovala po njem. Pogled iz letala je tudi tu spremenil pokrajino, da je bila še lepša: hiše so postale majhne, kot bi bile iz pravljice dežele. Dolenjska je pravo nasprotje Gorenjski, je rahlo gorata z nižjimi griči in zasajena z obširnimi gozdnatimi površinami. Čudovit je bil pogled iz višine na dolino Krke, kjer se kot dolga kača vije med bregovi in pada prek slapov ter se v soncu blešči kot srebrna reka. V neizmerno veselje mi je bilo, da sem lahko videla svoj rojstni kraj in dom, kot ga lahko gledajo le ptički.

To enkratno potovanje se je končalo spet na brniškem letališču, kjer se je tudi začel izlet z letalom. V eni uri in pol sem tako videla dobršen del Slovenije in se sama prepričala o njenih lepotah, o katerih sem prej le brala ali jih videla na slikah.

„Pred leti se mi je ponudila izjemna prilika, da si ogledam našo domovino iz ptičje perspektive. To mi je omogočil slovenski rojak, ki živi v Afriki. Bral je o moji invalidnosti in Tedenski tribuni in ko je bil na obisku v Sloveniji, je najel taksi-letalo, s katerim smo preleteli skoraj vso Gorenjsko in del Dolenjske.

Odleteli smo z Brnika, kamor smo se pripeljali z avtom. Kakšna razlika, ko smo se z asfaltnega traku dvignili med oblake! Prej smo bili majhni mi med nešteti hišami in nato med visoko travo, koruzo in gozdovi, zdaj pa smo naenkrat zrastle iz sivozelenih stvari postale majhne kot igračke.

Najprej smo leteli nad Bledom. Bled smo vsi že delno poznali. Tudi sama sem ga lahko opazovala iz avtomobila, ko smo se peljali okrog jezera. V lepem juljskem popoldnevu smo tedaj lahko opazovali čudovite cvetove lokvanjev, ki so plavali na modrozeleni gladini jezera.

Nad nami se je na eni strani dvigal star, mogočen grad. Ko se je odprl pogled na Bled, se je prikazal v vsej svoji lepoti. Jezero se je bleščalo v soncu in otoček s cerkvico je še bolj prišel do izraza. Mogočen grad, ki kakor nemi varuh na visoki skali bdi nad jezerom in

Stankine solze volje

Strašna in kruta, nemalo boleča zna biti resnica. Udari in zaskeli te tako nenadno, da se je ne zaveš. Pa ji odpustiš do jutri, jutri za vselej. „Bo že bolje,“ praviš in ji obrneš hrbet. Kajti včasih v srcu ni prostora za dvoje različnih občutkov. Zmagalo je pač veselje, kot se v takih trenutkih spodobi, bolečino pustiš ob strani. Pa ne odneha. Počasi in vztrajno se plazi v življenje. Toda kot vampir pred česnom in križem je nenadoma obstala. Ne more naprej. Tu sta volja in ljubezen.

„VEDELA SVA, ZA KOGA ŽIVETI.“

Mirna in enakomerna je bila pesem starega mlina v Praprečah, ko se je 44-letnemu Alojzu in 36-letni Ani Glavan rodil prvi in edini otrok. Bila je deklica, ki sta jo krstila za Stanko.

Dnevi so minevali, vse bolj žalostna je postajala pesem mlinskega kolesa. Alojz se zanj ni več zmenil. Z Ano sta dan za dnem gledala malo Stanko, iz dneva v dan jim je bilo jasneje, za koga morata poslej živeti. Otrok je rasel, z njim pa tudi njegova nemoč. Mišice niso ubogale povelj.

„Pa sva bila z Ano vseeno srečna. Imela sva otroke, imela sva za koga živeti, imela sva Stanko, ki naju je potrebovala. Vse drugo sploh ni važno.“

Tako danes po 28 letih govori Stankin oče. Žena mu nemo pritrjuje, na Stankine oči pa silijo debele solze. Človeka zaskeli v srcu, stisne ga v grlu. Zato pravim, da grem v avto po fotoaparatus. Zazrem se v zeleno pročelje hiše, zazrem v rdečo tablico, na kateri piše: Žužemberk 147. To me povrne v resničnost. Sklenem, da bom premagal čustva.

„Moje telo je nesposobno za delo. Roke me ne ubogajo, govorim sila težko, le z nogami je sedaj nekoliko bolje. Risanja in pisanja sem jih že navadila, morda jih bom kdaj tudi hoje?!“

IN PRIŠLO JE PISMO IZ BELE LJUBLJANE

Ni ga izmed nas, ki bi prehodil vsaj del Stankine poti. Vrata osnovne šole so ji bila tuja. Ukaželjna je za pomoč prosila domače, pomagale so tudi prijateljice. Morda je bilo za Stankino prihodnost odločilno 14. leto starosti, ko so se preselili v Žužemberk, natančneje Gradenc. Veliko solza je prelila takrat, ko se je poslavljala od domačega rojstnega kraja, toda še več bi jih sedaj, če bi ji kdo rekel, naj zapusti prelepo dolino Krke.

Za Stanko so izvedeli slučajno. Preskromna je, da bi prosila, pretrdna, da bi svojo bolečino kazala še drugim in jo delila z njimi. Toda ljudje pravijo, da dober glas seže v deveto vas. In o Stanki je nekega dne pisalo v listu Tedenska tribuna. Njena bolečina je takrat postala bolečina stotih. Poštarjeva torba se je v Glavanovi hiši izpraznila. In prišlo je nekega dne belo pismo iz bele Ljubljane, z Zavoda za rehabilitacijo invalidov. Za Stanko se je pričelo novo življenje.

„Ne vem, morda bi lahko do tega prišlo že prej. Prosila sem žužemberško osnovno šolo, naj mi pomagajo, da me sprejmejo v svoje vrste. Hotela sem se učiti, pisati, risati, računati, skratka vse, kar počnejo v šoli. Pa ni bilo nič iz tega. Zato sem bila pisma ljubljanskih gospodov še bolj vesela. Potem je prišel (bilo je to leta 1971 – op. p.) k meni psiholog in nato so me sprejeli v zavod. Kratko je bilo moje bivanje v Ljubljani, komaj šest mesecev, pa vendar sem v tem času spoznala in se naučila toliko stvari, kot jih moje uho še ni slišalo. Veste, naučila sem se pisati in risati. Prav zares! Z nogo!“

EDINA V JUGOSLAVIJI, KI PIŠE Z NOGO

In med dvajsetimi milijoni Jugoslovanov je Stanka samo ena. Edina, ki s prsti na nogi tako spretno prime pero ali čopič. Debele solze volje so tekle po obrazu, ni si jih mogla obrisati. Toda zmagala je! Bila je to zmaga nad samim seboj, zmaga nad tistimi, ki so vsa leta nejeverno zmajevali z glavo, zmaga nad neozdravljivo boleznijo. Slednje pa je največ.

In kot vsaka dobra mama tudi Stankina tokrat nekaj doda: „Sama ne vem, od kod ji ta moč in volja. Čudijo se tudi ostali, celo psihologi in profesorji. Povem, da je Stanka tudi skrbna in pazljiva. Ene same packe ne naredi, ko riše, čeprav dela to z nogo.“

Stanka pa potem nadaljuje: „Z leti je vse bolj rasla v meni želja po obširnejšem znanju. Hotela sem se vpisati v osnovno šolo. Marsikje mi je še spodrsnilo, končno pa sem se obrnila še na dopisno delavsko univerzo Umiverzum v Ljubljani. In ni minilo nekaj dni, čeprav je Žužemberk kar precej oddaljen od Ljubljane, ko me je obiskal ravnatelj osnovne šole, ki dela v sklopu te univerze, Marjan Fišinger. Potem je šlo gladko: prihajali so še drugi profesorji in izpite sem opravljala kar doma. Tudi s pisanjem domačih nalog ni bilo težav: delala sem jih doma, nato pošiljala v Ljubljano, od koder so mi potem popravljene in ocenjene vračale.“

„PONOSEN SEM NANJO!“

Veliko je še k temu dodati. Naj govore besede njenega očeta:

„Dan za dnem je sedela tu na postelji. Roke smo ji privezali, da je telo mirovalo. In potem je delala. Cele dneve, od zore pa do mraka. Ni minilo 365 dni – bilo je letošnjega 31. avgusta – ko je dobila izkaz o končanih osmih razredih osnovne šole. Nisem mogel verjeti: skoraj same petice, le ena trojka. Njeno zadnje izpitno nalogo pa so zadržali v Ljubljani. Pravijo, da je vzorna. In za to, za vse, kar je naredila, sem ponosen nanjo!“ Nekaj solzi podobnega se je zalesketalo v očeh. Z Ano sta odšla v kuhinjo. Ostala sva sama. Šele takrat sem jo spoznala. Težko so se rojevale besede, a iz vsake je velo toliko volje in vere v prihodnost, da jim moraš verjeti.

Govori o slikanju, ki ga ima najrajši. Poznam pa še veliko takih, ki sem jim potem pokazal eno izmed Stankinih slik, je priznala, da takšnega izdelka ne bi zmogli. Z roko seveda!

„Risanje zavzame ves moj prosti čas. Za en izdelek porabim od enega do treh tednov, za oljnate risbe: seveda še neprimerno več. Zahvalo za veliko tega pa dolgujem učitelju Martinu Suštersiču, ki na žužemberški osnovni šoli poučuje likovni pouk. Obiskuje me in mi svetuje.“

In ponovno se, tokrat iz kuhinje, oglasi mama:

„Mar niso lepe? Poslala jih bo v Lichteinstein, kjer je sedež društva slikarjev invalidov, ki rišejo samo z nogo ali pa z usti. Veliko jih je prišlo, da bi jim Stanka kaj narisala.“

Ob vsem tem ostanem brez komentarja. Pa me reši Stanka, ki pove, da bi rada nadaljevala študij slikarstva na akademiji. Pravi, da bo še to jesen prišel profesor, s katerim se bosta pogovorila o tej možnosti. Tam, kjer je toliko volje, vztrajnosti in kanček trme, ni prav nič neuresničljivega. Se bodo o Stanki

govorile slike. In prav nič me ne moti, če sva o tem prepričana samo Stanka in jaz.

KORAK BREZ TUJE POMOČI?

Danes sta njen svet soba in kuhinja. Z vozičkom ne more ven. Stopnice so ozke, hiša stoji na hribu. Rada bi stopila na nogo, naredila korak brez tuje pomoči. Mar ni čudovito srečati takšnega človeka? Morda bi ji pomagalo zdravljenje v toplih krajih? Njena velika želja je to. Pa ne ve, kam se naj obrne. Na zdravljenje bi moral zraven nje še kdo, da bi ji pomagal. In prepričan sem, da bo tudi ta Stankina želja kmalu postala resničnost kot tista o vožnji z letalom nad Slovenijo. Se je dobrih ljudi po svetu. In vsem tem bi se rada zahvalila. Sovaščanom, ki ji pomagajo, prijateljicam, učiteljem in profesorjem, novomeški občinski izobraževalni skupnosti, ...

Polnih zmag je Stankinih 28 let. In poglejte to paradižo na del današnjega sveta, ko pravi: „Vse se da preboleti, le da smo zdravi.“

Srečno življenje maloštevilne Glavanove družine bo teklo naprej. V žužemberški hiši št. 147 ni prostora za obup ali malovoljnost. In vprašam se ob tem, ali ti življenje v današnjih razmerah lahko ponudi dragocenejšo spoznanje kot je srečanje s takšnim človekom? Kdor bo ob majhni cerkvici v Gradencu vsaj enkrat zavil na desno in stopil v hišo z zeleno verando, bo odgovoril z ne.

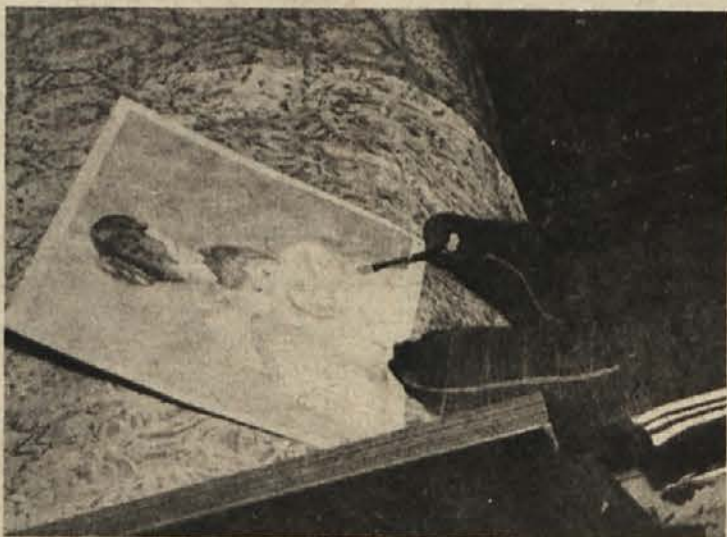
BOJAN BUDJA

PONOSEN JE NA SVOJO HČERKO – 72-letni Alojz se ni zaman žrtvoval za svojega otroka. „Ni nam žal prehojene poti,“ pravi.

TAKŠEN JE STANKIN PROSTI ČAS – Ni ga dneva, ko ne bi vsaj nekaj časa posvetila svojemu najljubšemu opravilu – risanju. Čeprav dela vse z nogo, so njeni izdelki natančni in skrbni. Vsakega vejeta volja in vztrajnost.

„Z VOLJO SE DA VSE DOSEČI,“ pravi Stanka. Ni namreč lahko držati čopič ali pero s prsti na nogah.

TRGOVSKO PODJETJE SEVNICA p. o. SEVNICA, GLAVNI TRG 25

Odbor za medsebojna razmerja

objavlja: naslednja prosta delovna mesta:

1. dva likvidatorja
2. tri prodajalce
3. skladiščnega delavca

Za zasedbo objavljenih delovnih mest se zahteva, da kandidati poleg splošnih izpolnjujejo še naslednje pogoje: pod 1. srednja ali nepopolna srednja šola ekonomske smeri z najmanj enim letom delovnih izkušenj, pod 2. končana šola za prodajalce – živilska stroka, pod 3. končana osemletka.

Prošnje sprejema kadrovske splošni sektor podjetja 10 dni po dnevu objave.

Mož s pevskim srcem

Minute z Marjanom Močivnikom, Trdinovim nagrajencem 77

Kraj, kjer je pesem doma, ne poma dolgočasje. Sertjerneji ima tisti, na njegovem hipodromu so znamenita srečanja pevskih ansamblov iz vse Slovenije in zamejstva.

Srečanja je „zakrivil“ Sertjerneji okteti. To se je zgodilo, ko je leta 1972 obhajal svojo 10-letnico. Na slavo je povabil še nekaj oktetov. Baritonistu Slovenjskega okteta Tonetu Kozlevčarju je bilo to tako všeč, da je rekel: „Fantje, zakaj pa ne bi imeli taka srečanja vsako leto!“ Beseda je dala besedo, ideja je

Albert Zupanc, večletni vodja Sertjernejskega okteta. Želimo, da bi bila to delegatsko sestavljena organizacija, v katero bi pošiljali svoje delegate sami okteti, člani Srečanja. Ugotovili smo, da je tako sestavljeno društvo tudi najboljša vez z okteti in samimi pevci.“

Srečanje je prav letos, ko so sodelujoči okteti poleg nastopov na osrednji prireditvi v Sertjerneju koncertirali še v drugih krajih, sosednjih občinah in v delovnih organizacijah, dokazalo, da ni samo sebi namen in da je njegova želja predvsem ta, da imajo kaj od petja in pevske kulture zlasti delovni ljudje. „Na ta način,“ meni Močivnik, „se okteti tudi oddoljujejo združenemu delu, ki sicer denarno precej pripomore pri dejavnosti in razvoju Srečanja oktetov kot kulturne organizacije. To je nujno in tem koristnejše tudi zato, ker Srečanje za nastope ne dobiva posebnih dotacij, marveč postaja nosilec vseh njegovih akcij samo združeno delo.“

Cepprav velja dandanes osrednja Močivnikova pozornost širjenju pesmi in pevske kulture med prebivalstvom Sertjerneja in okolice s tem, da se še zlasti razdaja kot soorganizator nastopov slovenskih oktetov na Dolenjskem, pa ni bilo vedno tako. „Sprva, po vojni, v študentskih in prvih učiteljskih letih sem bil bolj zapisan igralskemu delu,“ se spominja Močivnik časov, ko je moral kot mlad učitelj nešteto ur porabiti za dejavnost dramskih družin, ko se brez učiteljevega sodelovanja ni zgodilo nič kulturno pomembnega niti v šoli niti v kraju. „Takrat se je to dalo. Zdi se mi, da smo bili tudi bolj usposobljeni za tako delo, kakor so učitelji, ki prihajajo iz današnjih kadrovskih šol. Seveda je treba ob tem vedeti, da se je od takrat marsikaj spremenilo, šole so postale zahtevnejše do učitelja, amatersko kulturno delo pa tudi ni več dejavnost zgolj za učiteljeva pleča.“

Trdinova nagrada za leto 1977 je Močivniku dvojno priznanje: za zasluge pri širjenju kulturno-prosvetnega dela in še posebej za trud pri organizaciji tradicionalnih Srečanj oktetov. Sam pravi, da je nagrado sprejel zato, ker je z njo počaščen tudi Sertjerneji, tradicionalno zbirališče oktetov.

I. ZORAN

Marjan Močivnik

bila res imenitna, pa so Sertjerneji pevci odgovorili: „Res, zakaj pa ne?“

Vsi pol časa, namenjenega prostemu času, so člani Sertjernejskega okteta poslej prebili na sestankih kot organizatorji srečanj. Na pomoč so prišli sodelavci iz Novega mesta in od drugod. Tako so postala srečanja največja manifestacija pevskih oktetov na slovenskih tleh.

Marjan Močivnik, učitelj na osnovni šoli Martina Kotarja, je bil ves čas zraven: najprej kot član Sertjernejskega okteta, ko je lastnega pevskega konjička izpregel, pa kot neutrujen organizator pri pripravi vsakoletnih srečanj. Eden tistih, ki so poginjali kolo naprej. Do danes, do trenutka, ko lahko rečemo, da so ta srečanja, nastala iz Sertjernejskih pobud, del življenja Sertjerneja in njegove okolice, v zavesti prebivalcev.

Srečanje oktetov zdaj tudi ni več sama pevska manifestacija, marveč pod tem imenom poznano društvo,“ pravi Močivnik. „Organizirano je približno tako kot Sertjernejski Tabor pevskih zborov, pri katerem deluje tudi

Srednje šole na boljšem

Čedalje manj nezasedenih učiteljskih delovnih mest v slovenskem srednjem šolstvu – Več predmetov neustrezno zasedenih

V slovenskih srednjih (poklicnih, tehniških in drugih šolah ter gimnazijah) je bilo ob vstopu v sedanje šolsko leto med 4.610 pedagoškimi delovnimi mesti 215 mest nezasedenih, medtem ko so na 547 delovnih mestih bili ljudje z neustrezno izobrazbo.

Šolska statistika nadalje navaja, da so kadrovsko najbolj pomanjkljivo zasedeni tile predmeti: strokovno teoretični predmeti, praktični pouk, matematika, telesna vzgoja, samoupravljanje s temelji marksizma in slovenski jezik. V glavnem držijo te ugotovitve tudi za Dolenjsko, vendar s tem, da bi lahko dodali še kak strokovno slabše „zaseden“ predmet.

Sicer pa primerjava letošnjega šolskega leta z minulim kaže, da se kadrovska zasedba v srednjih šolah postopoma krepi. Iz pedagoških šol je prišlo v srednje šole poučevati 90 novincev, iz drugih dejavnosti pa je prišlo med srednješolske učitelje 70 ljudi. Tako se je skupni kadrovski prirastek v tem šolskem letu povečal za 160 učnih moči.

Seveda tudi srednje šolstvo ni imuno za zapuščanje učiteljskih vrst: v druge pedagoške dejavnosti je odšlo kar 79 učiteljev. Če dodamo še to, da je 48 učiteljev prenehalo poučevati zaradi upokojitve, je skupna „izguba“ v tem šolskem letu 127 učiteljev.

Naposed lahko ugotovimo, da je čisti kadrovski prirastek v srednjih

KELTSKI „CVETOBER“ ŠE V LJUBLJANI – Razstavo „Keltske najdbe iz Novega mesta“, ki je bila v mali dvorani Dolenjske galerije odprta od mednarodnega arheološkega kolokvija v Brežicah (od konca septembra), so prejšnji teden razdri. V kratkem jo bodo uredili in odprli v ljubljanskih Arkadah. Pričakovati je veliko zanimanje, saj gre za izkopanine iz mlajše železne ali latenske dobe, od katerih so bile nekatere odkrite šele v zadnjih mesecih.

I. ZORAN

šolah v tem šolskem letu 33 učiteljev. To je vsekakor razveseljav podatek in dober obet tudi za obdobje usmerjenega izobraževanja, ki ga pripravljamo v naši republiki.

Kulturna poslanica

„Ko gre za kulturo človekovega delovnega in življenjskega okolja, za naloge in odgovornost pri tem, se zavedamo, da smo v teh prizadevanjih le ena od organiziranih moči v Socialistični zvezi. Seveda pa našega delovanja ne gre vrednotiti le po velikih, enkratnih dejanjih. Ljubiteljsko kulturno delo je sestavljeno iz tisočerih dejanj, ki se med seboj razlikujejo tako po obliki in vsebini, kot po obsegu in rabi. Prav v tem pa je njegova dragocena posebnost, ki jo hočemo gojiti tudi v prihodnosti,“ je poudarjeno v poslanici, ki jo je ob 30-letnici Zveze Svobod objavilo predsedstvo Zveze kulturnih organizacij Slovenije.

V poslanici je tudi rečeno, da ima gibanje, povezano v ZKO, možnosti za nadaljnji razcvet vseh oblik kulturnih dejavnosti. Še bolj bodo izginjale tudi pregraje, ki delijo umetnost med poklicno in ljubiteljsko. Usodo kulture bo vse bolj jermal v svoje roke delovni človek, ki ne bo le posegal po že ustvarjenih vrednotah, ampak bo tudi sam stopil med umetniške tvorce in kulturne delavce. Delež ljubiteljskega delovanja bo še naprej rasel. Vse to pa Zvezi kulturnih organizacij kot nadaljevalki dela Zveze Svobod, katere jubilej smo v Sloveniji pravkar proslavili, zagotavlja, da tudi poslej ne bo organizacija ob robu družbe, marveč „zveza dejavnosti in hotenji, skupnih vsem delovnim ljudem in namenjenih slehernemu delovnemu človeku.“

ODLIČJE SVOBODE z zlatim vencem, podeljeno nedavno Taboru likovnih samorastnikov v Trebnjem, je pomembno priznanje tako ustvarjalnosti in po budam, ki se, zajemajoč navdih v ljudskih izviri, porajajo v tem kraju na Dolenjskem, kakor tudi požrtvovalnim organizatorjem Tabora. Trebnje ni postalo le zbirališče jugoslovanskih samorastnikov, marveč tudi njihovo kritično sito. V Trebnjem so se udeleženci tudi marsičesa naučili. Tako je Pero Mandić iz Sanskega mosta (na sliki, ko je delal na letošnjem jubilejnem 10. Taboru) trebanjske izkušnje porabil pri organizaciji „kolonije“ samorastnikov v svojem kraju.

DELA KRŠKE KOLONIJE V LISCI

Minuli četrtek je predsednik kluba likovnih ustvarjalcev severniške Lisce Marjan Knez v prostorih jedilnice tovarne odprl razstavo del krških samorastnikov in gostov. Krški klub je pripravil posebno likovno kolonijo v počastitev 500-letnice mesta. V koloniji je sodelovalo 32 ustvarjalcev. Žiri, ki ji je načeloval dr. Cene Avguštin, sodelovala pa sta še Vladimir in Vladka Stoviček, je izbrala 2 del, ki so jih morali sodelujoči pokloniti prireditelju. Ta dela bodo razstavljena v Lisci do 12. novembra. Iz krškega kluba sta se otvoritve razstave udeležila Slavica Jesenko in Ivan Romih.

Pesnik začetnik

Črnomaljski Ljudski knjižnici je bral svoje pesmi tudi Miloš Čirič – Piše tudi v srbohrvaščini

Ena od dejavnosti črnomaljske ljudske knjižnice je prirejanje literarnih večerov. Pred časom so imeli v gosteh Blaža Ogorevca, zadnji petek v oktobru pa se je Črnomaljec predstavilo pet belokranjskih pesnikov (Franc Čadonič, Miloš Čirič, Nina Jankovič, Tomaž Škrbinšek in Štefan Špilak). Ob tej priložnosti smo se pogovarjali s Čiričem, dijakom tretjega razreda gimnazije, ki je že v osnovni šoli začel pisati pesmi in jih objavjal v glasilu „Bele breze“.

„Pisanje se dopolnjuje s poukom slovenščine,“ je dejal.

Miloš Čirič

„Prof. Čopova mi je v veliko pomoč; če le utegne, mi svetuje, da ne bi ‚razglasil‘ rime. Za pisanje o ljubezni so rime pač najprimernejše. Počasi že preraščam čas, ko mladim že sama beseda ljubezen požene kri v obraz. S pisano besedo veliko lažje razodevam tisto, kar pri

običajnem pogovoru noče zhlaka iz ust. Ne vem, ali je izraz socialna tematika najbolj pravišnji, toda čedalje pogosteje pišem pesmi, ki mi jih narekuje razmišljanje o krivičnosti sveta.“

Veliko bere Leopardija, Nerudo, Jenka, spremlja pa tudi

sodobno slovensko pesništvo. „Biti moraš dober pesnik, da lahko s prostimi verzi poveš tisto, kar z začetniškimi rimanjem ni težko,“ je rekel, ko da bi se hotel opravičiti, ker se zmeraj vztraja pri rimah. „Sto in več pesmi, kolikor sem jih že napisal, še zdaleč ne zadošča za izbor, ki bi bil lahko osnova za morebitno pesniško zbirko. Nekaj pesmi pa mi je prijatelj že uglasbil.“

Čiričev daljni sorodnik po materini strani je pesnik Kajetan Kovič, ki mu je ob prebiranju njegovih pesmi svetoval, naj poskuša najti bolj sproščene oblike in razširi motivni krog. Tokratni literarni večer (ob nekaj podobnih v mladinskih delovnih brigadah) je bil njegov prvi javni nastop, objave v gimnazijskem glasilu „Plamen“ in še kje pa mu bodo najbrž v veliko spodbudo. Piše tudi v srbohrvaščini in za pesmi, objavljene v reviji „Zum“, je dobil posebno nagrado.

D. R.

Mali kulturni barometer

PRIZNANJE LJUBLJANSKEMU FESTIVALU – Na oktobrski generalni skupščini Združenja evropskih (glasbenih) festivalov v Brugesu so za novega člana izvolili tudi Festival Ljubljana. To je izjemno priznanje slovenski ustanovi, ki je prav letos slavila četrstoletnico neprekinjenega delovanja. V mednarodnem združenju je v članjenih vsega 35 tako imenovanih mednarodnih festivalov. Poleg ljubljanskega je član tega združenja le še en festival iz Jugoslavije – dubrovniški.

DOGOVOR HUMORISTOV – Beograjski „Jež“, ljubljanski „Pavliha“ in skopski „Osten“ so se dogovorili o skupnem sodelovanju. Med drugim so predvideli skupne izdaje antologij, karikaturne, satir in drugih humoristično-satiričnih zvrsti, sku-

kultura in izobraževanje

V poslansko-odborniškem sistemu so bile nesklepčne seje izjeme. V delegatskem sistemu naj bi te slabosti ne poznali. Tako smo zatrjevali ob njegovem začetku, verjeli in želeli. Dogaja pa se nasprotno: nesklepčne seje so tako pogostne, da najbrž ne moremo več govoriti samo o izjemah. Če že ne na drugih področjih, velja to vsaj za seje skupščine kulturne skupnosti.

Povod za te vrstice je dal neuspešen sklic obeh zborov

Nesklepčnost še straši!

skupščine te skupnosti 2. novembra. Delegatov se ni nabralo za potrebno večino niti po polurnem čakanju. Ob preštevanju je prišla na dan stara resnica: seje se ne udeležujejo delegati iz tozdov in nekaterih krajevnih skupnosti. Pri tem se nič ne spremeni kljub dobrohotnosti ankete, ki je spravevala, ali gradivo prihaja dovolj zgodaj, ali je zadosti razumljivo in ne preobsežno, kaj je sploh potrebno napraviti, da bodo seje zanimivejše in privlačnejše.

Z malce zlobe bi lahko pripomnili, da se delegati niti toliko ne potrudijo, da bi zvedeli za rezultate ankete. Poročilo o udeležbi na sejah je bilo namreč samostojna točka dnevnega reda na skupščini, ki se spet ni posrečila in so jo morali preložiti za en teden (na večeraj, 9. novembra). Ko to pišemo, kajpak še ne vemo, kaj je z novim sklicem oziroma preloženo sejo in z dnevnim redom z nekaterimi zelo pomembnimi zadevami. Prav žalostno se sliši, da novomeška kulturna skupnost sploh še nima denarnega načrta za leto 1977, in to v času, ko bi morala misliti že na zaključni račun za to leto.

Udeleženci neuspešnega sklica so se s povzdignjenim glasom spravevali, kaj je vendar s samoupravo v kulturni skupnosti in doklej tako. Ali se dogaja, da so seje nesklepčne ali na robu sklepnosti, zaradi malodušja in vnaprejšnje prepričanosti, da je „še tako in tako vse vnaprej odločeno“, ali morebiti zaradi nezainteresiranosti, ker v delegacije niso bili izvoljeni pravi ljudje? „Dovolj slabih izkušenj imamo, zato premislimo, koga bomo izbrali v kulturne delegacije na volitvah, ki so pred nami,“ je bilo eno od mnenj. In tega mnenja najbrž ni treba komentirati.

I. ZORAN

„Tito v delih likovnikov“

Razstavo portretov našega predsednika v Tuzli so zaradi izrednega zanimanja podaljšali

V Galeriji jugoslovanskega portreta v Tuzli je že od 1. oktobra odprta razstava „Tito v delih likovnikov“. Na njej je 160 del 55 slikarjev, grafikov in kiparjev različnih generacij in likovnih usmeritev.

Razstavo uvajajo portreti Tita iz drugega zasedanja AVNOJ v Ljubljani (Jakac, Detoni, Šotra in drugi), nato pa je lik Titove osebnosti razkazan v najrazličnejših obdobjih razvoja. Slovenski likovni umetniki so v tej reprezentančni razstavi zastopani vidno in v dostojnem številu.

Poleg Jakca, Kalina, Klemenčiča – Maja in Miheliča je v slovenskem zastopstvu več mlajših imen, ki so sicer visoko na nebu likovne umetnosti pri nas.

Razstava je vzbudila izredno zanimanje, o čemer govori tudi podatek, da jo je že v prvih treh tednih obiskalo 8000 ljubiteljev likovne umetnosti. Številka pa bo prav gotovo znatno presežena, saj so sklenili razstavo podaljšati do sredine novembra.

POSTOJNA: 9. SREČANJE PIONIRJEV DOPISNIKOV

9. republiško srečanje pionirjev dopisnikov je bilo 4. in 5. novembra v Postojni. Tokrat se je zbralo okoli dvesto mladih dopisnikov in mentorjev, med njimi je bilo tudi deset učencev (Igor Derling, Metka Ga-

brič, Erna Gorše, Irena Grahek, Mihaela Gregl, Martina Hegediš, Katja Kramarič, Danica Lamovšek, Vladka Merzel in Roman Vogrinc) iz dolenjskih osnovnih šol, ki jih je na srečanje povabilo in s knjigami obdarilo uredništvo Dolenjskega lista. Podrobneje bo uspelo srečanje v eni prihodnjih številki opisal kdo od naših mladih dopisnikov.

LEZIKOVNI SVETI

O „ODKLANJANJU“ POSLEDIC NEVARNOSTI...

Glagol odkloniti-odklonim in njegove izpeljanke odkloniti-odklanjam, odklanjati, odklonitev imajo dva pomena: 1. zavračanje nečesa, kar mi je iz tega ali drugega vzroka neljubo ali česar ne želimo; 2. odmiikanje nekakšnega ali ideološkega smislu. To je razvidno iz naslednjih primerov: Odklonil (zavrnil) je plačilo. – Odklanjja (zavrača) ponudbo, pomoč. – Opazimo barvni odklon. – Gre za hud ideološki odklon (odmik). – V tem pomenu uporabljajo glagol odkloniti-odklanjati vsi dobri pisatelji in v tem smislu ga razlagajo tudi slovarji. Toda kljub temu v zadnjem času po-

gosto zlasti v časopisju naletimo na napačno rabo, kakor je tale:

Vojaki so zasipali jarke in pomagali odklanjati posledice nedavne poplave. – Navedli bomo nekaj navodil o tem, kako pravočasno odklanjati nevarnosti.

Jasno je, da časnikar ni hotel povedati, da so vojaki pomagali zavračati nezaželene posledice, pač pa odstraniti, odpraviti posledice poplave, ki so prizadele prebivalstvo. V drugem primeru pa je hotel reči, kako je mogoče nevarnost odpraviti ali preprečiti. V naglici, v kateri je pisal, je brez pomisleka pograbil podobno srbohrvaško besedo ukloniti-uklanjati, ki pomeni v tem jeziku res odstraniti, odstaviti. Jurančičev Srbohrvaški slovar (Ljubljana 1955, str. 1022) navaja na primer tele zveze: ukloniti što s puta – odstraniti koga s poti; ukloniti koga sa dužnosti – odstaviti.

Slovenci torej odklonimo (odklanjamo) to, česar ne želimo – nevarnost, ovire, posledice pa odstranimo, odpravimo. Nikakor ne gre, da bi domačim besedam podtikali pomen, ki ga imajo srbohrvaške besede, samo zato, ker so slučajno te podobne našim!

B-r.

**KOMPAS
JUGOSLAVIJA**

Gasilsko društvo in Občinska konferenca
SZDL Novo mesto

organizirata dvodnevni izlet v

DACHAU - MÜNCHEN

z obiskom taborišča in s komemoracijo.

Odhod 19. 11. ob 00,00

Prijave sprejema KOMPAS Novo mesto, tel.
21-333, in Gasilsko društvo Novo mesto, tel.
22-131.

**PAVLIHOVA
PRATIKA**

KOLEDAR • IMENA • VREME •
PRIPOROČILA IN NASVETI
DELOVNIH KOLEKTIVOV •
KAJ PA ZDRAVJE? • DOBRA
VOLJA • IZUMI IN ODKRITJA
• MARIKAJ O SLOVENCIH
• UGANKE IN KRIŽANKE •
ŽIVALI KAR TAKO IN V BASNIH
• ZANIMIVOSTI • HUMOR •
**vesela • debela •
brana • iskana**

TECTYL CENTER

Vozniki!

ZAŠČITITE SVOJE
VOZILO PRED KORO-
ZIJO ZUNANJI IN
NOTRANJI PREMAZ Z

„VALVOLINE TECTYLOM“
VAM OPRAVI

PETER PERDEC

AVTOMEHNIK
POD TRŠKO GORO 90,
TELEFON 068-22-372
GARANCIJA
ZA OPRAVLJENO
DELO

TECTYL CENTER

PIONIR

Splošno gradbeno podjetje „PIONIR“ Novo mesto
– TOZD gradbeni sektor Novo mesto

razpisuje

delovno mesto

UPRAVNIKA RESTAVRACIJE

Pogoji:

- končana poklicna šola
- 4 leta prakse na ustreznem delovnem mestu.

Kandidati naj pošljejo prošnjo v 15 dneh po objavi tega oglasa splošni službi TOZD gradbeni sektor, Novo mesto, Jerebova 19.

DOM POČITKA
Metlika

objavlja prosto delovni mesti

1. TAJNIKA ZAVODA
2. STROJNE PERICE

Pogoji:

- pod 1: ekonomski ali administrativni tehnik, obvladanje strojepisja, vsaj leto dni delovnih izkušenj na podobnem delovnem mestu;
- pod 2: starost nad 18 let, končana osmletka, poskusno delo 1 mesec.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na Upravo Doma počitka v 10 dneh po objavi.

ZKGP KOČEVJE
KMETIJSKO GOSPODARSTVO KOČEVJE
TOZD „PRAŠIČEREJA“

Komisija za medsebojna razmerja v združenem delu TOZD „PRAŠIČEREJA“ Kočevje

objavlja prosto delovno mesto

KVALIFICIRANEGA ELEKTRIKARJA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati naslednje pogoje: da imajo končano šolo za kvalificirane električarje in tri leta delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo prijave najpozneje v osmih dneh po objavi z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: ZKGP-Kmetijsko gospodarstvo Kočevje, kadrovska služba, Kolodvorska 15, 61330 Kočevje.

„KOVINARSKA“, tovarna industrijske opreme in konstrukcij, Krško,

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. VODJE ODDELKA TEHNIČNE PRIPRAVE DELA – glavni tehnolog

Pogoji: visoka šola strojne smeri, 5 let ustreznih delovnih izkušenj;

2. TAJNIKA GLAVNEGA DIREKTORJA IN POSLOVNEGA ODBORA

Pogoji: višja ali srednješolska izobrazba ekonomske, pravne ali upravno-administrativne smeri, 2 oziroma 4 leta ustreznih delovnih izkušenj, znanje strojepisja in nemškega jezika;

3. VOZNIKA AVTO DVIGALA

Pogoji: poklicna šola za voznike motornih vozil, 3 leta ustreznih delovnih izkušenj in izpit iz varstva pri delu;

4. 30 KLJUČAVNIČARJEV za delo v proizvodnji

Pogoji: VK ali KV poklicna šola kovinske smeri;

5. 20 PK ALI NK DELAVCEV, ki bodo lahko obiskovali tečaj za varjenje na stroške podjetja.

Vabimo predvsem mlajše delavce, po možnosti z odsluženim vojaškim rokom.

Na vseh delovnih mestih je delo za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim rokom. Objava velja 8 dni po objavi. Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: „KOVINARSKA“, Krško, kadrovska organizacijska služba.

Svet za medsebojna razmerja v združenem delu delavcev

Mercator – Velepreskrba n. sub. o., Ljubljana – TOZD Standard n. sub. o., Novo mesto

razglašja prosto delovno mesto za

POSLOVODJA V PRODAJALNI „ROG“ V DOL. TOPLICAH

Pogoj za sprejem: visokokvalificirani trgovski delavec s 5-letno prakso v poklicu.

Pismene prijave pošljite do vključno 19. 11. 1977 splošni službi TOZD Standard n. sub. o., Novo mesto, Glavni trg 3.

Odbor za združeno delo
OPEKARNE ZALOG, Novo mesto p. o.

objavlja prosto delovno mesto

SKLADIŠČNIKA FINALNIH PROIZVODOV

Pogoji: končana šola za prodajalce in najmanj 1 leto prakse. Prednost imajo kandidati s prakso v trgovini z gradbenim materialom.

Poskusno delo traja 2 meseca.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema odbor za združeno delo delovne organizacije. Rok za prijavo: najkasneje v 15 dneh po objavi.

TRUBARJEV DOM V LOKI
LOKA PRI ZIDANEM MOSTU

objavlja licitacijo naslednjih osnovnih sredstev:

- cisterna 10 m³
- stiskalnica za sadje
- kotel za žganjekuho

Licitacija bo 15. novembra 1977 ob 10. uri v Trubarjevem domu v Loki. Oglad možen vsak delovni dan do licitacije v dopoldanskem času.

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA
SKUPŠČINE OBČINE TREBNJE

razpisuje
prosto delovno mesto

RAVNATELJA OSNOVNE ŠOLE
JANČKA MEVZLJA V MOKRONOGU

POGOJI:

Kandidat mora izpolnjevati pogoje za učitelja osnovne šole, določene z zakonom o osnovni šoli, in imeti 5 let vzgojno-izobraževalne prakse.

Poleg strokovne izobrazbe se pri izbiri kandidata upoštevajo tudi: družbenopolitična merila, kot so odnos do socialistične revolucije, bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, ustvarjalni odnos do samoupravljanja in delitve po delu ter moralno-etična merila, kot so odnos do dela, ljudi in sodelavcev, odgovorno gospodarjenje z družbenimi sredstvi, zavzetost za spoštovanje zakonitosti, sposobnost povezovanja pravic z dolžnostmi in odgovornostjo ter aktivno delo v družbenopolitičnih organizacijah.

Prijavi morajo kandidati priložiti življenjepis ter dokazila o izpolnitvi pogojev.

Razpis velja 15 dni po dnevu objave razpisa.

Komisija za volitve
in imenovanja
skupščine občine
Trebnje

ljubljanska banka
podružnica **KRŠKO**

odbor za medsebojna razmerja

objavlja za nedoločen čas s polnim delovnim časom prosta delovna mesta:

1. REFERENTA ZA ŽIRO IN TEKOČE RAČUNE – za ekspoziuro Sevnica;

2. PRIPRAVNIKA S SREDNJO ŠOLSKO IZOBRAZBO za osrednjo enoto v Krškem.

Pogoji za zasedbo delovnega mesta: pod 1: ustrezna srednja šola z zaključnim izpitom in dve leti ustreznih delovnih izkušenj; pod 2: ekonomska srednja šola ali gimnazija z zaključnim izpitom.

Kandidati za objavljena delovna mesta naj priložijo prijavi kratek življenjepis z navedbami dosedanjih zaposlitev ter dokazila o šolski izobrazbi.

Rok prijave je osem dni po dnevu objave.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 45 dneh po dnevu objave. Prijave naj pošljejo na naslov: LJUBLJANSKA BANKA – podružnica Krško – odboru za medsebojna razmerja, Cesta 4. julija 42, Krško.

**PAVLIHOVA
PRATIKA**

KOLEDAR • IMENA • VREME •
PRIPOROČILA IN NASVETI
DELOVNIH KOLEKTIVOV •
KAJ PA ZDRAVJE? • DOBRA
VOLJA • IZUMI IN ODKRITJA
• MARIKAJ O SLOVENCIH
• UGANKE IN KRIŽANKE •
ŽIVALI KAR TAKO IN V BASNIH
• ZANIMIVOSTI • HUMOR •
**vesela • debela •
brana • iskana**

Odbojkarji v slepi ulici?

Srečanju z Izolo so Novomeščani dokazali, da republiško ligo podcenjujejo, saj zanjo ne trenirajo dovolj - Lepa zmaga deklet

Odbojkarjska sobota je priložnost novomeškimi ljubitelji dinamizma igre dve srečanja: v II. zvezni ligi zahodnih domačih Krko in Pulo ter tekmo slovenske odbojkarjske lige med Novim mestom in Izolo. Gledalci so bili prepričani, da bosta zmagali obe vrsti. Medtem ko je dekliška vrsta trenerja Janeza Mohorčiča dobila težav, so morali moški točje prepustiti - zanje se morajo zahvaliti tudi sodniku - sodnikom.

POKAL KRČANOM

Sevniški kegljaški klub „Rudi Kepe“ je v soboto pričel vrsto srečanj pokalnega turnirja. Udeležilo se ga je šest ekip slovenskega pokala. Trejnič zaporedno so osvojili pokal, tokrat v trajno last. Člani kegljaškega društva Krško so podirli keglje, 2. Kegljško društvo Rudi Kepe iz Sevnice (750), 3. Mestni klub iz Maribora (728), 4. Partizanski klub iz Brežic (707), 5. DOM JLA Brežice (684) in 6. DPD Svoboda iz Ljubljane (615). To je prva večja prireditev po ustanovitvi novega enotnega kegljaškega društva v Sevnici.

KOČEVJE: MLADINSKI TURNIR

V Kočevju je bil pred kratkim prvi republiški namiznoteniški turnir za mladinke. Igralci so se pomerili v dveh skupinah. V prvi so domači osvojili naslednja mesta: 3. Lapajne, 4. S. Pogorelec, 7. B. Pogorelec; v drugi pa: 3. Stajdohar, 4. Gušinj (Novo mesto) in 10. Vlašič.

BREŽICE: „ATLETSKI PRAZNIK“

Atletski klub SŠD Brežice sta v okviru ObčZTK Brežice sta v organizaciji občinskega atletsko društva organizirala atletsko tekmovanje. Potekalo je na prenovljenem stadionu, in čeravno vreme proti koncu mladim športnikom ni bilo najbolj naklonjeno, je brežiški „atletski praznik“ v celoti uspel. Nastopilo je namreč kar 405 tekmovalcev. Najbolj zanimivo je bilo tekmovalstvo, prehodni pokal pa so osvojili atleti in atletinje osnovne šole bratov Ribarjev iz Brežic.

ZUŽEMBERK: ODBOJKARSKA ŠOLA

V okviru žužemberške šolskega športnega društva deluje nova pionirska odbojkarjska šola. Treninje so dvakrat na teden, dobro pa jih obkrožujejo tako deklice kot deklice. Priljubljeni so imeli pred kratkim prvo mednarodno prvenstvo v mali odbojki, zmagala pa je vrsta starejših pionirjev.

ŠPORTNI KOMENTAR

Posmeh dvajsetletnici

Nasja športna društva imajo navado, in bržkone jim ne moremo prav nič očitati, da posvetijo nekaterim jubilejnim letom članov uprave, športnikov in društev manjše ali večje slovesnosti. Odvisno pač od denarja. Podobno so želeli narediti tudi v Leskovcu, zakaj njihov Partizan je zaživel pred dvajsetimi leti. Da ne bi prišlo do večjih neveselosti tik pred praznovanjem, so se najbolj zagreti športni delavci domačega Partizana že minulo leto pogovorili, kako na primeren način pripraviti proslavo. Vstili so se sestanki; na njih so udeleženci zapisali veliko mial in predlogov, in če bi vse uresničili, bi njihove zamisli najbrž lepo uspele. Od pogovorov in napisanih predlogov je preteklo leto, tudi mesec julij, ko naj bi se je, da je delovna vna menadoma splahnela. Niti člani niti vaščani niso bili več zainteresirani. Še več: posmehujejo se naporom

KRKA - PULA

3:0 (15:1, 15:4, 15:6)

Čeravno oslabiljene, so mlade Novomeščanke derbi dna dobile brez vsakih težav. Srečanje je spominjalo na slovensko ligo, kjer so svoje dni Dolenjke zmagovale v petinštiridesetih minutah. Tudi tokrat je bilo tako. Slabe gostje niso bile kos razigranim Rajerjevi, Bohovi, Piličevi, Šventovi, Finčevi in Gorjančevi. Zlasti v drugem in tretjem nizu, ko je bila Finčeva za dekleta z morja neresljiva uganka: prav vsak njen udarec je bil zanesljiva točka, in če bi bile domače igralke, ki jih je spodbujalo okoli 50 gledalcev, bolj zanesljive pri sprejemanju servisa, bi dosegle bržkone še bolj prepričljivo zmago.

Krka: Furlan, Brajer, Urbančič, Rajer, Boh, Pilič, Švent, Finc, Gorjanc.

NOVO MESTO - IZOLA

2:3 (-12, 15:7, -14, 15:10, -12)

Skoraj nerazumljivo je, kako lahko odbojkarjska vrsta, kakršna je novomeška, izgublja srečanja, ki bi jih morala dobiti malone brez težav. Minulo soboto so bili Novomeščani sicer oslabiljeni, vendar si navzlic temu ne bi smeli dovoliti poraza z mladimi Izolčani. Okoli 70 gledalcev, ki še vedno upajo v lepše dni novomeške odbojke, se je v soboto popoldan prepričalo, da bi domači lahko dobili večino srečanj. Osnovni pogoj za to pa je slovenski ligi primerna in redna vadba, s katero pa se Novomeščani, kar je neupravičeno res, ne morejo pohvaliti. Pa še nekaj: igrati bi morali mirneje in se med seboj vsaj na igrišču bolj spoštovati. V izenačenem srečanju, ki je bilo od časa do časa tudi kakovostno, je bil v novomeški vrsti najboljši Vernig, Medle je v polju igral zanesljivo kot vedno, mladinec Primc pa je dobil premalo žog.

Novo mesto: Vernig, Goleš, Graberski, Medle, L. Babnik, I. Babnik, Primc.

NEPOTREBEN PORAZ - Novomeška moška odbojkarjska vrsta je minulo soboto prvenstveno srečanje slovenske lige Izolčanom dobesedno poklonila. V odločilnih trenutkih so Dolenjci popustili, precej napak je naredil tudi slab sodnik, in zmaga, ki bi morala ostati v Novem mestu, je šla v Izolo. (Foto: J. P.)

LEPA ZMAGA - Odbojkarice novomeške Krke so v soboto popoldan v prvenstveni tekmi II. zvezne lige proti vrsti iz Pulja zaigrale sproščeno ter učinkovito in srečanje dobile v pičlih 45 minutah. Čeravno so bile gostje preslab nasprotnik, je bila tekma od časa do časa dokaj zanimiva. (Foto: J. Pezelj)

Tekma za 36 sekund predolga

Rokometašice novomeške Krke so imele zmago v rokah, pa so igrale le neodločeno - Nova Inlesova zmaga - Slovenski ligaši bodo 'počivali' do 26. marca

V II. zvezni rokometni ligi je 10. kolo prineslo novomeški Krki razočaranje. V izredno pomembnem srečanju so bile domače rokometiške tik pred zmago, nepazljivost igralke pa je botrovala neodločenemu rezultatu. Ribničani igrajo vse boljše: dosegli so peto zmago in so po 10. kolu na četrtem mestu. In kako je bilo v slovenskih ligah? Zmagali so Ribničani, Brežičani in ženska ekipa Dolenjske, medtem ko so ostale ekipe doživele - presenetili so predvsem Novomeščani - poraz.

KRKA - IVANIČ

13:13 (7:7)

Več kot 500 gledalcev je bilo pričanih, da bodo v prvenstvenem

srečanju med domačimi rokometiškami in majhnimi gostjami zmagale Novomeščanke. Bile so namreč fizično precej močnejše, toda gostje so se izkazale kot izredno uigrana in hitra ekipa, ki je vse zadetke, v na-

sprotju z domačimi, dosegla s črte. Novomeščanom lahko zamerimo le to, da se domala vse akcije začnejo pa tudi končajo v glavnem pri dveh, treh igralkah. Krka je imela sicer zmago v rokah: 36 sekund pred koncem srečanja je vodila, imela žog, pa ji vseeno ni uspelo zmagati. Če bi sodnika svojo nalogo opravila tako, kot bi jo morala, bi domače gotovo zmagale.

Krka: Golob, Kregar, 5. Švajger, Hodnik, Brajer, 3. Foršek, Frančič, Bon, Kostanjsek, Zagorc, Jerina, 4. Judž.

INLES - VARTEKS

18:14 (12:9)

Domači so novo zmago dosegli povsem zasluženo. Vodili so od začetka do konca srečanja. V drugem polčasu so si sicer dovolili „odmor“, v katerem so gostje hudo razliko zmanjšali na 13:12, kaj več pa proti razpoloženim lesarjem niso mogli doseči. Dobro sta igrala Ilc in Laibacher.

Inles: Laibacher, Ponikvar, Abrahamberg, 1. Ilc, 10. Radič, 3. Žuk, Karpov, 1. Andoljšek, Pucer, Gabrielčič, 2. Putre, 1. Gelze.

RIBNICA - IL. BISTRICA

21:13 (10:7)

Domači igralci so dosegli drugo zmago, ki je povsem zaslužena. Vrstnike iz Ilirske Bistrice so nadigrali v vseh pogledih, dobri pa so bili zlasti v napadu.

Ribnica: Rus, Fajdiga, 2. Lovšič, D. Andoljšek, 7. Maršič, Mate, 2. Janež, Hočevar, 2. T. Andoljšek, 3. Tanko, 5. Pucer, Kernič.

KRKA - LIPA

21:24 (10:11)

Oslabljena vrsta Krke (igra brez poškodovanega Pungertiča in enega

šport

boljših igralcev Svetiča, ki je odšel k vojakom) je proti Lipi doživela poraz, ki jo je na lestvici potisnil na peto mesto.
Krka: Kobe, Petančič, Turk, 2. Bojanc, Hudelja, 3. Goršek, 4. Kopač, 2. Ristič, 9. Adlešič, 1. Piltauer, Martinovič.

POLET - SEVNICA

24:18 (12:6)

Bržkone so Sevnici tekmo izgubili že v prvem polčasu: v drugem so bili namreč povsem enakovredni dobrim domačinom, zaostanka šestih zadetkov pa v gosteh niso mogli nadoknaditi.

Sevnica: Možic, Mlakar, Ganc, 1. Barič, 1. Jazbec, 1. Svažič, 4. Mrežar, Radenski, Novšak, 10. Starina, Škoberne.

BREŽICE - MARIBOR

17:14 (7:5)

Tekma ni bila kdove kako kakovostna, zakaj še v 15. minuti je bil rezultat 2:1. Ko so domači spremenili taktiko v napadu, je prišel tudi uspeh.

Brežice: Škofca, Buzančič, 5. Vervega, 2. Verstovšek, 3. Zagode, 6. Blatnik, 1. F. Rožman, Longo, Doberšek, J. Rožman.

DOLENJSKA - MLINOTEST

12:9 (8:5)

Ekipa Dolenjske je pripravila bržkone največje presenečenje: po dobri igri je premagala eno od boljših vrst v Sloveniji in se v sredini lestvice udrtila.

Dolenjska: Judež, Kovačič, 3. Švalj, Frančič, Foršek, 5. Goršek, 1. Zagorc, 3. Rešetič, Vide, Kos.

VELENJE - POSAVJE

19:15 (10:5)

Brežičanke so povedle s 4:2, nato pa so do konca prvega polčasa dosegle še en zadetek, gostje pa osem.

Posavje: Levačič, Balon, 4. Kostanjsek, Štauber, 1. Bah, 5. Cetin, Rožman, 3. Milinarič, 2. Vugrinc, Sekorjanja, Arsov.

PREDDVOR - KOČEVJE

15:1 (7:8)

Kočevke so v prvem polčasu pripravile domačim neljubo presenečenje: začele so odlično. Toda v nadaljevanju so popustile in Pred-dvorčanke so s hitro igro izenačile in povedle.

Kočevje: Štefanič, Vilicer, Malešič, Mišmaš, 2. Vardijan, 1. Radosavljevič, 3. Mi Jerič, 3. Turk, 2. Zbačnik, S. Jerič, Oven, Oražem.

ODLOČITEV V BOŠTANJU

V nedeljo, 13. novembra ob 11. uri, bo na igrišču pri osnovni šoli v Boštanju zanimivo srečanje boštanskih rokometiške z Dobovo, ki bo moralo odločiti zmagovalca v jesenskem delu tekmovalstva zasavske lige. Rokometaši Partizana nizajo zmago za zmago. V nedeljo so v Cerkljah porazili domačine s 27:15 (polčas 13:7). Med najboljšimi streliči iz vrst Boštanjčanov je bil Vrtačnik (12).

Želja uresničena po načrtni igri

V II. kolu zvezne zahodne lige Novomeščani v derbiju novincev navdušili več kot 800 gledalcev - Po prvi zmagi so Dolenjci v sredini prvenstvene tabele

Napovedi in želje novomeških košarkarjev so se minulo soboto zvečer uresničile. V drugi nadvse pomembni tekmi II. zvezne košarkarske lige zahodnih domačih Krke in Pula so bili domači v izredno pomembnem srečanju sicer oslabiljeni, vendar si navzlic temu ne bi smeli dovoliti poraza z mladimi Izolčani. Okoli 70 gledalcev, ki še vedno upajo v lepše dni novomeške odbojke, se je v soboto popoldan prepričalo, da bi domači lahko dobili večino srečanj. Osnovni pogoj za to pa je slovenski ligi primerna in redna vadba, s katero pa se Novomeščani, kar je neupravičeno res, ne morejo pohvaliti. Pa še nekaj: igrati bi morali mirneje in se med seboj vsaj na igrišču bolj spoštovati. V izenačenem srečanju, ki je bilo od časa do časa tudi kakovostno, je bil v novomeški vrsti najboljši Vernig, Medle je v polju igral zanesljivo kot vedno, mladinec Primc pa je dobil premalo žog.

NOVO MESTO - NOVI ZAGREB

77:70 (35:37)

V športni dvorani že lep čas ni bilo tako živahno. Več kot 800 lju-

biteljev igre pod obroči je namreč videlo izenačeno in kakovostno srečanje, ki so ga povsem zasluženo dobili domačini. V sicer dobrem moštvu se je v prvem polčasu odlikoval Munič, ki je pod svojim košem polovil domala vse odbite žoge, v napadu pa dodobra zaposlil obrambo gostov. Poleg njega je z odlično igro opozoril nase še kapetan Slavko Kovačević. Pokazal je, da se ponovno vrača v staro formo.

Tudi v drugem polčasu so domači igralci izpolnjevali navodila trenerja Splichala. Z izredno hitro igro in agresivno obrambo so pokazali, da so telesno odlično pripravljene. Dobri gostje so domače ves čas lovili, nekajkrat povedli, njihove upe pa je sredi drugega polčasa pokopal Peter Seničar. S serijo natančnih metov je razbil gostujočo obrambo, Dolenjci so povedli za 12 točk in osvojili dragocen par prvenstvenih točk. Tekma je ob enem dokazala, da postaja vrsta Novega mesta vse bolj izenačena, saj je lep del tekme igralo devet igralcev, in le eden od njih ni dosegel zadetka.

Novo mesto: P. Seničar, 23. Bajt, Radak, Z. Kovačević, 4. Munič, 15. S. Kovačević, 10. Ivančič, 8. Švinger, 7. S. Seničar, 4. Beg, Župevc, Plantan 6.

OBUTEV - ILIRIJA

27:59 (17:25)

V trening tekmi so se novomeške kadetke pomerile s člansko vrsto ljubljanske Ilirije, ki se te dni pospe-

NOVO MESTO: POGORELČEVA NAJBOLJŠA

Novomeški namiznoteniški klub je v nedeljo dopoldan pripravil selekcijski turnir najboljših pionirjev ljubljanske centralne regije. Tekmovalci so se pomerili v dveh skupinah. V prvi so nastopili tudi najboljši Kočevci in Novomeščani Guštin. Brata Pogorelec sta bila najboljša, saj sta osvojila prvo in drugo mesto. Guštin pa je bil peti. V drugi skupini je nastopil Švent in osvojil sedmo mesto.

KK NOVO MESTO GRE K JUGU

V 3. kolu II. zvezne košarkarske lige zahodnih domačih Krke in Pula so bili domači v izredno pomembnem srečanju sicer oslabiljeni, vendar si navzlic temu ne bi smeli dovoliti poraza z mladimi Izolčani. Okoli 70 gledalcev, ki še vedno upajo v lepše dni novomeške odbojke, se je v soboto popoldan prepričalo, da bi domači lahko dobili večino srečanj. Osnovni pogoj za to pa je slovenski ligi primerna in redna vadba, s katero pa se Novomeščani, kar je neupravičeno res, ne morejo pohvaliti. Pa še nekaj: igrati bi morali mirneje in se med seboj vsaj na igrišču bolj spoštovati. V izenačenem srečanju, ki je bilo od časa do časa tudi kakovostno, je bil v novomeški vrsti najboljši Vernig, Medle je v polju igral zanesljivo kot vedno, mladinec Primc pa je dobil premalo žog.

Trener garačev

Najbrž ljubiteljem košarke na Dolenjskem nekdanjega Olimpijčnega trenerja Joša Gaglja ne bi bilo potrebno predstavljati. Dasiravno pred novomeškim občinstvom ni vodil veliko tekem, ga poznajo kot spretnega taktika, trenerja, ki bi ga rado videlo v svoji sredini marsikatero moštvo. Gagel, ki je skoraj z vsemi ekipami, kar jih je vodil, vedno pripravil presenečenje, je pred kratkim poskrbel za največje: zapustil je moško košarko.

„Igra pod obroči mi je kmalu prirala k srcu, tako močno, da se

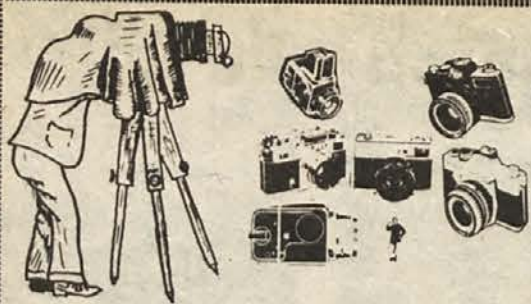

ji nisem odrekal tudi po več kot desetletnem aktivnem igranju. Oстал sem ji zvest kot trener in za seboj imam že vrsto let vadiateljskega dela. Pod mojim nadzorstvom se je kalila Ilirija, zaupali so mi mladinsko slovensko reprezentanco, od 1971 do 1974, se pravi dve tekmovalni sezoni, pa sem vodil ljubljansko Olimpijo.“

Bržkone so odveč besede, da je Joša v košarkarskem svetu v državnem merilu znan kot dober strokovnjak. Toda nikoli se ni straval dela z najmlajšimi, zakaj ravno pri njih se tudi izkušen trener marsikaj nauči. In danes je precej igralcev, ki so se učili v Gaglovi šoli. Na igriščih jih ni težko prepoznati: so „garači“, pošteni borci, ki jih odlikuje odlična obramba in smisel za kolektiv. Najbrž so ljubljancu tudi zavoljo tega zaupali najboljše kadete v državi, ki svojega učitelja niso razočarali.

celo vprašanje, kakšen smisel ima. Tako še pred nekaj leti ugotovitev, da je ženska košarka manj vredna, ni bila nobena redkost. Rezultati podobnega mišljenja: igralci so se izogibali malone vsi trenerji, skratka, tistim, ki so delali z dekleti, ni kazalo nič dobrega. Sam pa sem hitro ugotovil, da se da tudi v ženski košarki hitro napredovati. Mislim, da med fanti in dekleti sploh ni razlike. Sedaj, ko se tudi ženski košarki obetajo lepši dnevi, moramo zamujeno nadoknaditi, prenesti košarko v vsa mesta, ki imajo možnosti za delo. Sprejeti sistem omogoča širino in obnem kakovost, in ne bi se smeli prestrašiti organizacijskih težav, ki jih sicer ni malo. Prva naloga trenerjev pa je narediti žensko košarko zanimivo za gledalce. Sad pospešenega dela bi se moral pokazati okoli leta 1980.“

Ko je Joša ocenjeval vrsto novomeških kadetinj, je v dobri minuti veliko povedal: „Vaša vrsta je izjemno nadarjena, primanjkuje pa ji izkušnje. Navzlic temu se morate izogniti kadetske lige. Pojdite naravnost v člansko ligo, v tekmovanje, ki vam bo dalo marsikaj, kar vam manjka. Kadarkoli bi potrebovali mojo pomoč, vam bom na voljo.“

tisti hip

PO SVETU OKOLI

PLAVAJOČE SLASTI – Občina nizozemskega mesta Rotterdam je sprejela odlok o odprtju nove javne hiše. Gre za ustanovo s 432 posteljami, za katere bo skrbelo ustrezno število lepotic. Posebnost te „rajske hiše“ je, da bo ves čas nihala na valovih morja, kajti bordel so uredili na neki od ostarelih ladij.

NAPAČNA ŠTEVILKA – V Indiji so uvedli posebno telefonsko številko za „prvo pomoč pri načrtovanju družine“. Po telefonu je tako mogoče ustrezni trenutek zvedeti za najboljši način preprečitve zanositve. Težava je le v tem, da so večkrat linije zasedene, potreba pa huda – in rojevajo se otroci, ki svoje rojstvo dolgujejo slabi telefonski zvezi.

LJUBITELJI KANARČKOV – V Italiji so neznani roparji vlomili v stanovanje 82-letnega Neapelčana in mu ukradli njegovo največje bogastvo – 150 kanarčkov. Prav nenavadno je, da tolikšna permata družina s svojim petjem ne izda lopovskega brloga.

TRETI ZOBJE – Večina ljudi doživi le dvoje zob: mlečne in prave. Prav trdožive korenine pa dočakajo tudi tretjo generacijo zob. Tak slovesen trenutek je doživel tudi Jugoslovan Stavre Čoiš iz Prilepa. Slovit tretje zobje so proslavili kot se spodobi, še toliko bolj, ker je slavjenec letos dopolnil tudi že 104. leto.

POSEBNO PRŠILO – Ameriški kmetje imajo veliko težav s kojoti, saj jim te živali pozobajo lepo število ovc. Vsi strupi, odstreljevanja in podobni načini uničevanja niso kaj prida pomagali. Kojoti so se nasilju uprli z vse večjo rodnostjo. Zdaj ponuja neka kemična tovarna razočaranim živinorejcem posebno pršilo, s katerim oprše ovce; vonj pa je kojotom zelo zopr in se raje odrečejo pečenci, kot da bi jo zaužili tako smrdečo. Po ameriških pašnikih je vse več odišavljenih ovc, ni pa znano ali se v nagonu kojota boj med „estetiko“ in lakoto le ne bo prevesil v prid žledca.

Skok čez plot manj priljubljen

Vse manj nezvestih mož?

Zakonska zvestoba je zelo vprašljiva stvar, saj od tistega trenutka v zgodovini, ko je človek pristal na monogamijo, zakone spremljajo zakonolomi, nezvestoba, laganje in prikrivanje krivde, dostikrat pa tudi prave tragedije. V današnjih časih, ko velja, da je človeštvo prešlo mnoge tabuje na področju spolnosti, se o zakonski zvestobi drugače sodi, nekaterim nič ne velja, drugim pomeni edini pravi čvrsti temelj zakonskega življenja, tretjim breme, pod katerim vztrajajo le na silo. Prav zaradi tega, ker se o zakonski zvestobi v modernih družbah rado govori kot o pretekli stvari, je bila posebna anketa nekega newyorskega inštituta presenetljiva.

Dosedanje ankete so kazale, da število mož (zajela je le te), ki so bili vsaj enkrat nezvesti svoji zakonski družici, raste. Še leta 1974 je bilo kar 50 – 70 odst. zakoncev nezvestih. Lani pa je anketa pokazala, da je 80 odst. anketiranih mož vzorno zvestih ter da imajo zakonsko zvestobo za pomembno vrline v modernem zakonu.

So se časi tako spremenili?

Analizatorji menijo, da so sicer gibanja med ljudmi, s katerimi teže k večji nravnosti, vendar ostaja želja po spolnem odnosu s kakšno drugo osebo še vedno sestavni del življenja vsakega moža. Med razlogi, da do prelamljanja zakonske zvestobe ne pride, navajajo: strah pred odkritjem, pomanjkanje priložnosti, načelnost, nezmožnost navezave zunajzakonskih stikov.

Torej čistejšega lika modernega moža nikakor ne gre pripisati le večji nravnosti in moralnosti. Zanimivo pa je vsekakor dejstvo, da stara vrline pridobiva pomen kljub nespornim zmagam spolne revolucije.

Slikar Close pri slikanju avtoportreta. Vsak delček kože, vsaka dlaka je zvesto narisana.

Po obrazu z milimetrom

Kaj je obraz? – Slikar odgovarja, da prav vse

Slikar Chuck Close iz New Yorka je postal slaven zaradi nenavadnih portretov. Običajno so njegove slike visoke 2 do 3 metre, obrazi na njih pa izrisani do najmanjše podrobnosti. Slikar pri svojem natančnem in potrpežljivem delu nariše vsako dlačico, vsak mozoljček, tako rekoč vsako poro na koži. Tako povečani portreti vzbujajo občo pozornost, še posebno pa so zanimivi za psihologe, ki se ukvarjajo z vprašanjem prepoznavanja. Do sedaj psihologija še vedno ni zadovoljivo odgovorila na vprašanje, na kakšen način lahko človek prepozna določeno osebo zgolj po obrazu, torej po zbiru „podatkov“, ki so tako zelo splošni in si podobni.

Slikar Chuck Close pravi; da ne bo držala trditev, da človek svojega znanca prepozna po generalizaciji posameznosti. Ko namreč naslika posameznikov portret, ničesar ne generalizira, pa so upodobljeni ljudje vseno prepoznavni, čeprav je res, da se obrazov pritakne nekaj čudnega, nenavadnega.

Nenavadna je tudi Closeva tehnika slikanja barvnih portretov. Portret nariše najprej v rdeči barvi, čezno gre z modro barvo in slednjič še z rumeno. Končna podoba je izrisana v povsem naravnih barvah.

POGLED V... – Kot obetajo modni kretaotriji malih modnih dopolnil, bodo vsak čas v modi posebni naočniki, katerih okvirji bodo miniaturni pokrovi za straniščne školjke. Morda bodo domiselni ustvarjalci poskrbeli tudi za ustrezen vonj.

Amerika gori

Državljeni Združenih držav Amerike se srečujejo iz leta v leto z vse obsežnejšim kriminalom. Če jim ne naženejo strah v kosti grozljive številke o porastu mladoletniškega kriminala, jim morajo vsaj številke o požigih priklicati srh po koži. ZDA so namreč letos zabeležile v nekaterih velemestih porast požigov za 400 do 700 odstotkov.

Poklicni požigalci požigajo po naročilu. Za zločinsko dejanje jih lastniki stavb ali parcel lepo plačujejo, saj strokovnjaki domnevajo, da se „nagrada“ za požig vrsti okoli 3500 dolarjev (63 000 din). Znani so primeri, da so lastniki hiš zavarovali požig s plojpa za velike vsote, nekaj minut po veljavnosti zavarovalne police pa so stavbe pogorele do tal. Očitno je, da je tudi požig način, kako uresničiti ameriški sen „make money“ (priti do denarja!).

Med podtaknjenim požarom v Bostonu se je požarna lesena zidovnja v potegnili v globino otroka in mater. Fotografija je prejela Pulitzerjevo nagrado za novinarsko fotografijo.

Žalostno prvenstvo ima 700 odstotki v rokah San Franciscu, slede mu druga mesta, v tej žalostni statistiki love drugo za rep. Lani so samo v New Yorku imeli 6.776 požigov, v Detroitu kar za 12 odstotkov več kot lani, v Chicagu pa za štirikrat več. Za celotno ZDA velja, da se je v desetletnih število požigov povežalo na več kot 100.000 na leto, za štirikrat več kot leta 1960.

Kdo je požigalec? Strokovnjaki, ki se ukvarjajo s tem, namreč namerje na vesti primerno njo, da imajo v večini primerov poškodb, ki so jim povzročili najpoglavitejši vir dohodka. Med amaterje pristevajo zasvojenec z mamili, ki požig zapuščene hiše v velemestih četrtih ter tako pridejo do nepremičnin (vodovodnih in medeninstih in drugih komunalnih delov stanovanj), katere prodajajo na črnem trgu.

Miki Muster Janez Trnovc

Zoran je pograbil mornarje, je ustrelil proti grmovju zalajal. Nato so vsi trije strugi. Toda tudi Indijanci so za njimi in pričel se je nesreča navadno ne pride je malo pred bregom pri nič manj smrtno nevarna

Dolenjski list pred 20 leti

Gomile cvetja in rož

GROBOVI POKOJNIH so bili letos za dan mrtvih še prav posebno lepo urejeni in okrašeni. Pokopališča so bila spremenjena v gomile cvetja in rož, vmes pa je gorelo tisoče svečk v spomin na drage. Reke ljudi so se ves dan prelivale na pokopališča in nazaj. Na vlakih, avtobusih, avtomobilih in cestah skoraj ni bilo človeka, ki ne bi imel v rokah cvetja. Svečano je bilo tudi ob grobovih padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja. Ob njih so se tisočeri spominjali vseh tistih, ki počivajo v skupnih in posameznih grobovih pa tudi tistih, katerih kosti so raztresele v grapah gozdov pri Sentjoštu, na Rogu, povsod po naši zemlji. Spominjali smo se znanih in neznanih junakov, ki so dali življenje za nas in svobodo domovine.

KER JE zobozdravnik za Trebnje in okolico nujno potreben, bi bilo treba skušati problem rešiti kako drugače, čeprav samo začasno. Ceneje bi bilo, če bi vsaj dvakrat tedensko prihajal zobozdravnik v Trebnje, kot da toliko ljudi potuje v Novo mesto, Stično ali drugam k zobozdravniku.

TENIŠKA IGRISČA na Loki že dalj časa privabljajo ljubitelje „belega športa“, čeprav uradno še niso bila odprta. Svečana otvoritev teniških igrišč je bila na občinski praznik Novega mesta. Razen številnih gledalcev so otvoritvi prisostvovali tudi podpredsednik ObLO tov. Boris Andrijanič, ki je igrišča v imenu občine odprl.

ŠTEVILO NEZGOD pri delu je tudi letos veliko. Preseneča pa zlasti visok odstotek nezgod izven dela, ki znaša kar 11,7 odstotka vseh nezgod. Nekaj jih lahko pripišemo alkoholu, nekaj preutrujenosti, nekaj pa tudi povečani motorizaciji in mehanizaciji. Več je koles in motorjev, več je nesreč. Taki, ki se dnevno vozijo na delo in z dela po deset in več kilometrov ali pa pešačijo, so pri delu manj pazljivi.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 30. oktobra 1957)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Egiptovska tema v Novem mestu

(Potreben) pa je pri nas vsak posestnik podpore že zaradi trtne uši, prašičje kuge itd., posebno pa sedaj, ko mu je vzela toča ves poljski pridelek, vničila vse nove nasade ameriških trt, za katere je žrtvoval toliko truda in stroškov, da se je zakopal v dolgove, iz katerih ven ne more. Pri nas niso kapitalisti doma, da bi imeli denar naložen na obresti, ali shranjen za slabo leto. So že nekateri, da si prihranijo kake krajcarje, pa to so le redke bele vrane. Zatoraj pa še enkrat rečem, ubogi kmet, sedaj vidiš, da nobeden za te ne mara, ako padeš, ga ni, da bi ti roko podal in te vzdignil. Skrbi si sam, muči se sam in napreduje kakor veš in znaš, kadar je treba pa plačati, takrat pa „daj“, vzemi, kjer moreš, ako ne, te pa poženejo.

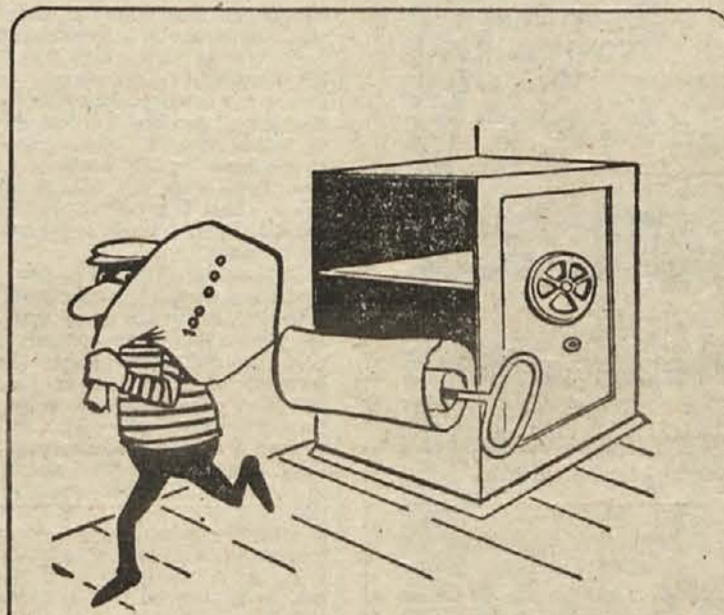
(Frančiškanske) ulice so menda po noči najbolj zanemarjene medvsemi, kar jih ima Novo mesto. Svetilnica z velikega trga je svetla, ona iz sliške ulice tudi nič, tako da

imaš ravno pred cerkvijo, samostanom, pred Avenikovo hišo in nasprotnimi vrtovi pravo egiptovsko temo, kadar ni mesečne svetlobe. Ljudje hodijo tudi zvečer v cerkev, v adventu bode osemdnevna pobožnost, pa vsi ti naj tavaajo po temi! Pa to naj bi že bilo. Huje je, da to črno temo izrabljajo nekateri ljudje s tem, da ulice onesnažajo, v kar jim prav navlašče služi tema.

(Napoči!) je vernih duš dan. Turobno pojo zvonovi, vabeč vernike v cerkev, odkoder skupaj zbrani polagoma korakajo obiskat svoje ranjce na njihov dom – na pokopališče.

(Za živino) in svinjerejo, posebno za nosače živali, kakor tudi za mladiče, je neophodno potrebno krmilno apno, da se še kot mladiču kosti utrdijo in se v rasti bolj razvija.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 30. oktobra 1897)

Vlom na Sardiniji

— BI MI PODALI TISTOLE PUSKO?

SEVNIŠKA OBČINA PRAZNUJE

PODATKI O OBČINI

Občina Sevnica s površino 293 km² in 19.045 prebivalci sodi med srednje velike občine naše republike. Gostota naseljenosti je 65 prebivalcev na 1 km². Od skupnega števila prebivalcev je še vedno 28 % kmečkega prebivalstva in je kar 18 % prebivalstva starejšega od 60 let. Občino sestavlja okoli 5.000 gospodinjstev v 125 naseljih. Tretjina prebivalcev živi v Sevnici ter Boštanju in Krnelju.

V letu 1975 je bila občina na 52 mestu po narodnem dohodku. Na prebivalca je bil leta 1975 narodni dohodek 22.167 din, v republiki istega leta 41.435 din. Krajevni skupnosti Blanca in Zabukovje sta se uvrstili med manj razvita območja v republiki.

Poslopje, v katerem je imel gestapo leta 1941 zapore in iz katerih so bili osvobodjeni politični jetniki

Ob prazniku občine, ki ga slavimo v spomin na legendarno osvoboditev političnih zapornikov, pripadnikov Brežiške čete iz sevniških zaporov, čestitamo delovnim kolektivom in vsem občanom za dosežene uspehe ter hkrati želimo mnogo novih delovnih zmag pri nadaljni graditvi naše družbe.

SKUPŠČINA OBČINE

OBCINSKA KONFERENCA SZDL
OBCINSKA KONFERENCA ZKS
OBCINSKI SINDIKALNI SVET

OBCINSKI ODBOR ZZB NOV
OBCINSKA KONFERENCA ZSMS
vodstva organizacij in društev v občini

Poslovno-stanovanjski center v Sevnici, odprt maja letos.

ONPZ Bohor

ZDRUŽENJE SAMOSTOJNIH OBRTNIKOV PROIZVODNE IN STORITVENE DEJAVNOSTI

Proizvaja:

- A Izdelke kovinske galanterije, vodno-inštalacijski material, zračnike, konzole za umivalnike, avtomobilsko opremo, peči za centralno ogrevanje in boilerje, razne kovinske izdelke po naročilu, karnise iz al. profilov.
 - B Cementnine, vse vrste plohistih teraco stopnic, okenske police in vrtno plošče.
 - C Proizvaja širok izbor izdelkov iz plastičnih mas.
 - D Izvaja in montira notranjo opremo po projektih naročnika in po lastnih načrtih, tiskarska in parketarska dela, elektroinstalacijska dela, stavbno pohištvo, dobavlja in montira vse vrste okenskih senčil.
 - E Livarstvo – vlivanje izdelkov iz bron, medenine in zamaka.
- Za občinski praznik iskreno čestitamo vsem delovnim ljudem in obrtnikom v občini ter obenem vabimo vse obrtnike z območja Dolenjske k sodelovanju.

Po začrtanih poteh – do ciljev!

Občani občine Sevnica praznujejo svoj praznik vsako leto 12. novembra v spomin na uspelo akcijo skupine partizanov. Le-ti so pod vodstvom komandirja brežiške čete Dušana Kvedra – Tomaža leta 1941 osvobodili iz sodnih zaporov v Sevnici politične zapornike. Po tej uspeli akciji se je na območju občine osvobodilno gibanje še bolj razmahnilo. Pred praznikom smo prosili za razgovor predsednika občinske skupščine tov. Janka Rebernika.

Od zadnjega praznika pa do danes, torej v letu dni, ki je istočasno drugo leto družbenega plana občine za obdobje 1976-1980, ugotavljamo, da zastavljene cilje na področju gospodarstva, pa tudi družbenih dejavnosti izvajamo, kot smo si jih začrtali. Ti cilji, kot so rast industrijske proizvodnje, rast zaposlenih, rast osebnih dohodkov ter obnova in vlaganja v nove zmogljivosti, ne kažejo odklonov od začrtane smeri. Tako je družbeni proizvod porastel realno za 7 %, zaposlenosti okoli 3 %, zadovoljiva je produktivnost dela, še posebej pa je ugodna zunanje trgovinska menjava.

Glede vlaganj v nove zmogljivosti in obnove obstoječih je družbeni načrt še posebno zahteven. Do sedaj je bilo skupno vloženo že okoli 50 % planiranih sredstev, od tega pretežno v industrijo. Sredstva zagotavljajo predvsem bančne organizacije, razveseljivo pa je, da se uresničuje tudi težnja po zagotovitvi sredstev z združevanjem med TOZD sevniškega, pa tudi gospodarstva s področja republike.

V preteklem letu dni je bilo zaključenih več investicij, od katerih je najpomembnejša rekonstrukcija tovarne stilnega pohištva „STILLES“ Sevnica, še več objektov pa je še v gradnji, med drugimi „JUGOTANIN“, ki se z rekonstrukcijo tovarne tanina in povečavo proizvodnje furfurala uvršča med pomembne steber slovenske bazne kemije.

Pomemben dejavnik v razvoju občine so krajevne skupnosti. Te so v svojih planih predvidele ambiciozne načrte ter jih tudi izvajajo s prispevkom, ki ga prispevajo TOZD s samoupravnim sporazumom o financiranju programov KS in nekaterih negospodarskih investicij, še posebej pa je pomemben delež krajanov v denarju in delu. Tako krajski sredstva TOZD oplemenitijo tudi do trikrat in uspešno rešujejo svoje probleme. Prednost pri izvajanju programa imajo v KS predvsem lokalne ceste in vaške poti, preostala sredstva pa se v glavnem uporabijo za negospodarske naložbe na ravni občine.

Ne bo napak, če malo širše izpostavimo modernizacijo cest, to je naloge, ki so si jo zadale vse krajevne skupnosti kot najvažnejšo. V vsej zgodovini naše občine ni bilo tej nalogi posvečeno toliko vneme in zagnanosti. Poleg rednega vzdrževanja in gradnje potrebnih novih cest je največ pozornosti deležno asfaltiranje cest in ulic. Nekateri posamezniki so prispevali tudi do 10.000 din in nad 200 ur vložene dela. Tako so bile posodobljene ceste Bučka – Dolenje Radulje, cesta skozi Gabrijele, od Tržišča do Malkovca, Zavratac – Rovišče, Rovišče – Hudo Brezje in izdaten del Drožanjske ulice ter vse preostale ulice v Boštanju in še kje.

Izdatna sredstva namenja delavci v TOZD iz nepo-

sredne proizvodnje tudi za zadovoljevanje svojih potreb, ki jih realizirajo prek interesnih skupnosti z delavci v družbenih dejavnostih. Velika sredstva, čeprav še nezadostna, se vlagajo na področju vzgoje in izobraževanja. Borimo se, da bi uveljavili vzgojo in izobraževanje kot odločilna dejavnika razvoja proizvodnih sil in samoupravnih socialističnih odnosov, da bi vključili čimveč otrok v različne oblike predšolske vzgoje in do največje možne mere razvijali podaljšano bivanje v šoli. Istočasno moramo še posebno skrb posvetiti varstvu otrok, saj je blizu 50 % vseh zaposlenih žena, ki morajo poleg vsakodnevnih opravil doma in dela na delovnem mestu prevzeti še skrb za varstvo otrok. Tako bomo z novim letom nadaljevali zbiranje sredstev s samoprispevkom za izgradnjo šol in vrtcev in z izgradnjo teh objektov omogočili, da se bodo lažje izvajali zastavljeni programski cilji. Nobenega dvoma ni, da občani občine Sevnica ne bodo podprli programa izgradnje šol in vrtcev in na referendumu 18. decembra letos dali svoj glas „za“, saj so že tudi do sedaj večkrat pokazali visoko zavest in trdno odločenost, da z lastnimi silami in velikimi žrtvami nadoknadijo tisto, za kar so bili zaradi raznih okoliščin v dosedanjem razvoju občine neupravičeno prikrašani.

Tudi druga področja tako imenovane skupne porabe so v drugem letu izvajanja srednjeročnega plana doživela lep napredek. Posebno smo veseli, da oživlja dejavnost dramske, glasbene in pevske zvrsti v okviru Zveze kulturnih organizacij, oživlja aktivnost pri obnovi sevniškega gradu, izkopanin na Ajdovskem gradu pri Vranju, ki zanimajo tudi strokovnjake izven naših meja.

Socialno skrbstvo bo k dosedanjim vidnim uspehom čez dobro leto dni pridalo še novo zmago. Ravno v teh dneh se je pričela gradnja stanovanjskega objekta za upokoence, s čimer bo omogočeno še učinkovitejše reševanje stanovanjskih vprašanj te kategorije naših občanov.

Zaradi vse večjega pomena, ki ga imajo interesne skupnosti, je bilo nujno urediti vprašanje skupnih strokovnih služb. Z nakupom novih prostorov so se pred mesecem dni službe ustanovile in pričele delovati, kar bo imelo ugoden vpliv na tako svobodno menjavo dela, kot jo zahteva ta ustava in zakon o združenem delu.

Trgovsko podjetje SEVNICA

družbene delovne organizacije
kmetijske, industrijske, trgovske
in gostinstvske

dobrina
celja

Priporočamo vam nakup v naših poslovnih enotah – prodajalnah v Sevnici in okolici ter obenem čestitamo vsem občanom za praznik.

JUTRANJKA

68290 SEVNICA
SLOVENIJA

„JUTRANJKA“ SEVNICA
industrija otroške konfekcije
s široko izbiro izdelkov za najmlajše
v velikostih od 0 - 16 let

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

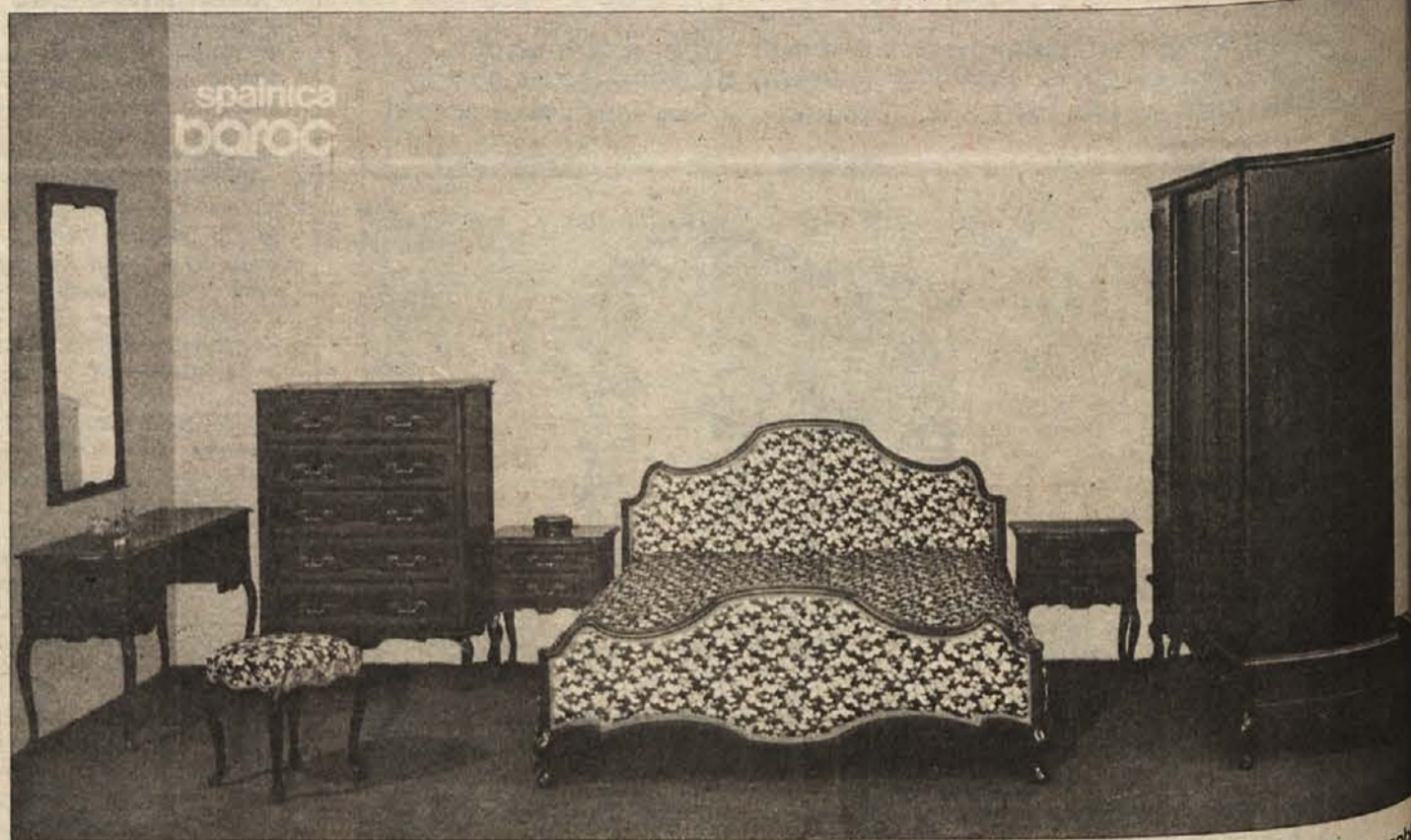

Podjetje SLOVENIJALES - STILLES iz Sevnice je bilo ob letošnjem občinskem prazniku nagrajeno z najvišjim priznanjem v občinskem merilu: kolektiv je prejel grb in priznanje Dušan Kveder-Tomaž.

Začetki delovne organizacije Slovenijales - Stilles Sevnica segajo 32 let nazaj, ko je skupina mizarjev ustanovila Mizarstvo produktivno zadrugo. Osnovna

dejavnost delovne organizacije je bila izdelava pohištva in notranje opreme po naročilu. Manjši del kapacitet delovne organizacije pa je služil proizvodnji za trg, predvsem v času, ko delovna organizacija ni imela dovolj naročil za opremo.

V proizvodni program delovne organizacije je bila že prva leta delovanja vključena izdelava stilnega pohištva raznih stilov. Ta proizvodna orientacija

je bila še bolj poudarjena v zadnjih letih, ko je začela na trgu naglo rasti potreba po stilnem pohištvu in opreми.

Že od samega začetka poslovanja je posvečala delovna organizacija izredno skrb kvaliteti proizvodov in storitev, tako da si je v letih 1950 - 1960 pridobila sloves najkvalitetnejšega proizvajalca v svoji stroki v Jugoslaviji. Ta sloves je delovna organizacija ohranila vse do današnjih dni.

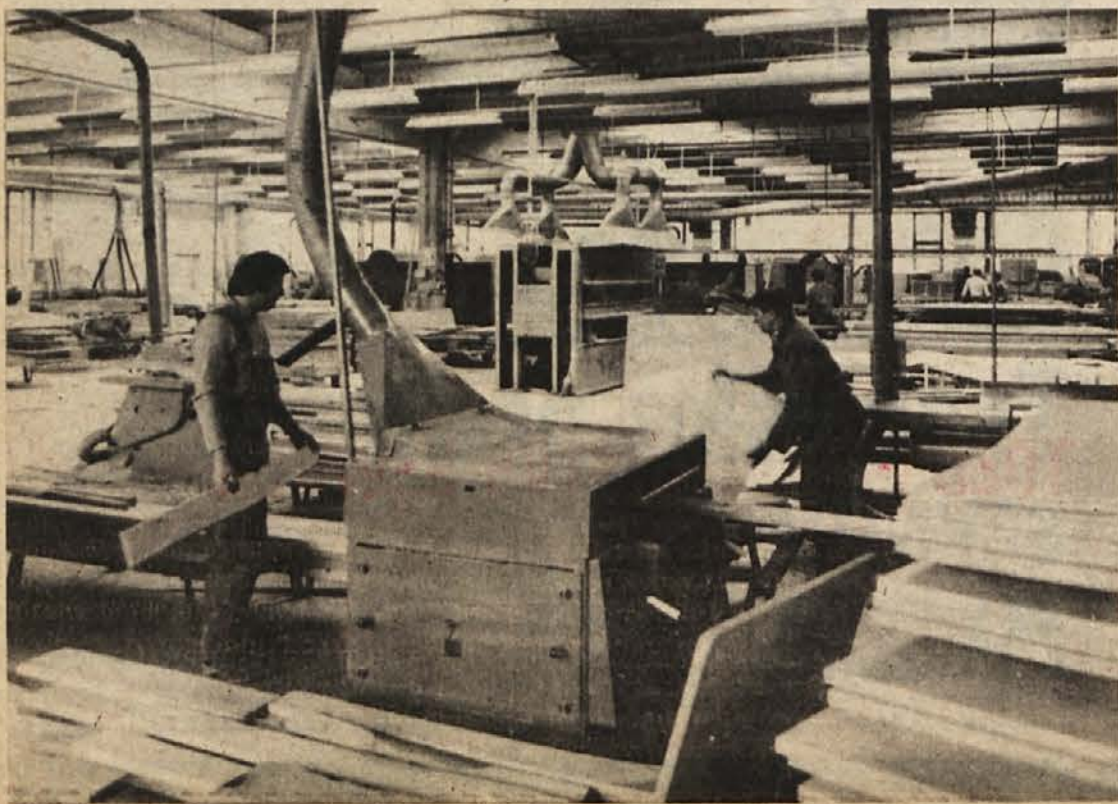
Kljub relativno majhnim kapacitetam - delovna organizacija je imela leta 1947 20 delavcev, v letih 1950 - 1960 okoli 80, 1965 - 1970 od 280 do 300 delavcev, danes pa jih ima 350 - je podjetje sodelovalo pri izvedbi številnih najbolj reprezentativnih in tehnično zahtevnih objektov za potrebe državnih in političnih organov, poslovnih zgradb, turističnih objektov, letališč in drugih objektov doma in na tujem. Sodelovala je pri objektih od Brionov in zvezne skupščine do ambasad v številnih državah. Poleg tega opremlja tudi vojne objekte. Izdelke iz svojega stilnega programa izvažajo že vrsto let v skoraj vse zahodne države. V zadnjih letih pa je izredno zanimanje za njegov stilni program čutili tudi v Jugoslaviji.

Delovna organizacija se ponša s tem, da ima najvišjo kadrovsko strukturo med lesno-industrijskimi podjetji pri nas, saj ima kar 250 delavcev od skupno 350 zaposlenih razne kvalifikacije. Posebnost pa pomeni močna skupina rezbarjev, mojstrov intarzij in tapetnikov, ki so neobhodni pri izdelavi kvalitetnega stilnega pohištva, ter skupina konstruktorjev, ki razdeljujejo načrte projektantov, s čimer je izključena možnost nenatančnega „razumevanja“ načrtov v delavnicah.

Večje težave, kot je bila uveljavitev na trgu s pohištvom, je imelo podjetje z organizacijo proizvodnje. Obrtniški način izdelave pohištva prilagojena delovna organizacija se ni mogla dobro vklopiti v serijsko proizvodnjo. Pri spoznanju, da delovna organizacija organizacijsko in tehnološko ter obenem tudi ekonomsko ne more obvladati tako velikega obsega dveh različnih proizvodnih (serijske izdelave stilnega pohištva in izdelave notranje opreme) v istem prostoru in na isti tehnološki liniji, se je v letu 1975 odločila za izdelavo sanacijskega, s katerim je nakazala rešitev tehnolo-

ških in organizacijskih problemov ter sprejela izvirno programsko politiko v lesni industriji. Osnovni cilj sanacijskega programa je bil v tem, da se proizvodnja stanovanjskega stilnega pohištva organizira ločeno od proizvodnje notranje opreme zato, ker gre pri vsaki proizvodnji za posebno tehnologijo. Svojo zasnovano v okviru sanacijskega programa je v tem letu delovna organizacija realizirala tem, da je zgradila novo proizvodno halo v velikosti 1800 kvadratnih metrov, v kateri bi potekala proizvodnja investicijske opreme, modernizirala strojni park v TOZD Stilno pohištvo, nabavila predsušilnico za sušenje rezanega lesa in izvedla še vrsto manjših vlaganj, tako da znašajo skupna vlaganja 28.000.000 din. S tem je delovna organizacija zaključila eno najpomembnejših investicij na področju izgradnje in modernizacije proizvodnje.

DELOVNI
PODJETJA SLOVENIJALES -
STILLES ČESTITA OBČIN-
NOM IN POSLOVNIM PRIJA-
TELJEM V OBČINI SEVNICA
ZA OBČINSKI PRAZNIK!

GOSTINSKO PODJETJE

Kolektiv gostinskega podjetja Sevnica čestita vsem delovnim ljudem občine Sevnica za občinski praznik.

- V svojih gostinskih lokalih
- Hotelu Ajdovec
 - Slaščičarni Snack bar
 - Gostilni na Križišču
 - Gostilni Lovec
 - Bifeju na Vogalu in
 - Bifeju „Svoboda“, Krmelj

nudi pestro izbiro jedil, pijač in domačih specialitet.

V posebnih obratih pa nudi razno trgovsko blago.

PREPRIČAJTE SE IN ZADOVOLJNI BOSTE!

POZD MARIJA VIDIC SEVNICA

Izdelki POZD Marija Vidic, Sevnica: otroška bluzica „Tamara“, in otroške hlače „Vasja“.

Priporočamo kvalitetne usluge:

- šivanje ženske in otroške konfekcije po meri in ob enem nudimo naše praktične konfekcijske izdelke iz serijske proizvodnje za otroke.

ČESTITAMO ZA OBČINSKI PRAZNIK IN ŽELIMO VSEM OBČANOM IN NAŠIM ODJEMALCEM VELIKO USPEHOVI!

M metalna

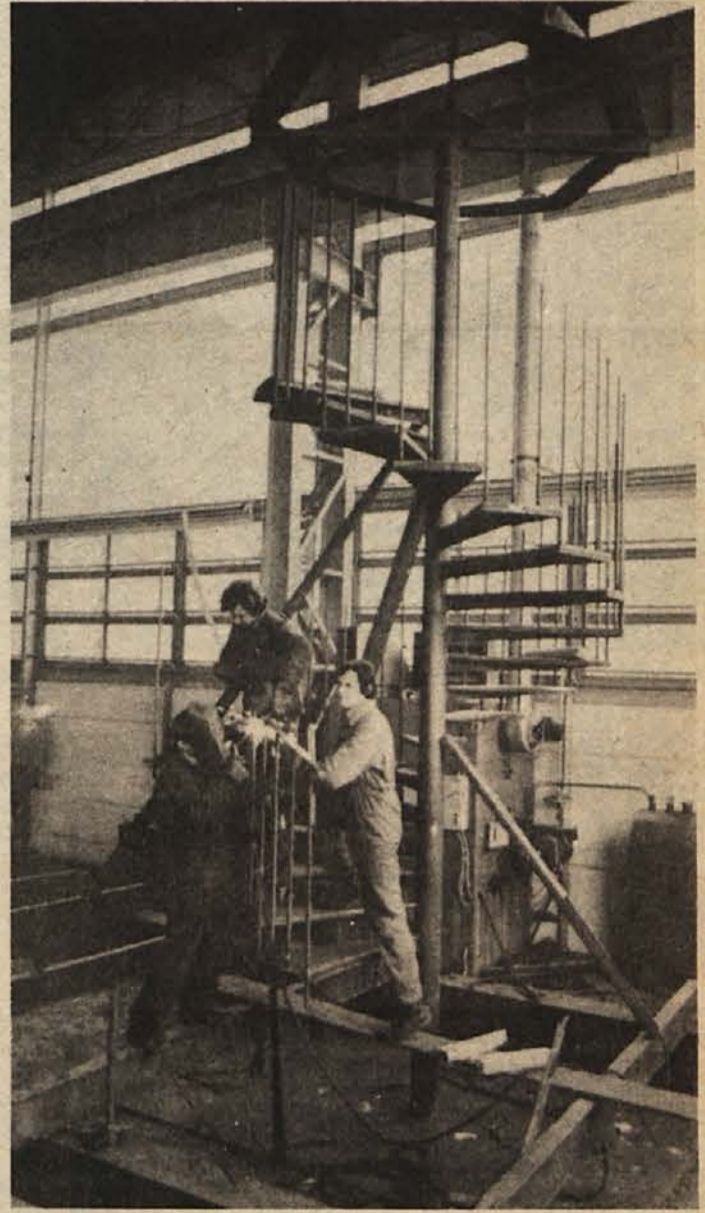
TOVARNA LAHKIH KONSTRUKCIJ KRMELJ

PROIZVODNI PROGRAM

Krmeljska Metalna – tovarna lahkkih konstrukcij obsega zelo širok proizvodni program od konstrukcij po naročilu do tipskih hal. Ponašajo se s celo vrsto zahtevnih objektov, ki so jih naredili v Sloveniji in v drugih republikah. To so razna dela v železarnah: Jesenice, Zenica, Nikšič, Ravne, Štore, Smederevo, Vareš, Skopje, Ilijaš, Sisak, nato objekti za kemično in predelovalno industrijo: Zorka Šabac, Činkarna Celje, Tovarna dušika Ruše, Pinus Rače, Lek Ljubljana, Komgrap Beograd, 3. maj Reka, IMV Novo mesto, Boris Kidrič Maribor, Soko Mostar, Djuro Djakovič Slavonski Brod, TAM Maribor, EMO Celje, Titan Kamnik, Kovinar Osijek, G. P. Sava Jesenice, Vulkan Reka in vrsta drugih. Zgradili so tudi vrsto metalurških in energetskih objektov, hale za razne industrijske panoge, skladišča, športne dvorane in turistične objekte, poslovne stavbe, razstavne paviljone itd. V zeleni plan se vključujejo s svojimi rastlinjaki in toplimi gredami, ki so popolnoma lastna konstrukcija in izdelava, edino avtomatika za gretje, vlaženje, namakanje in razprševanje v teh objektih je uvožena iz Nizozemske. Pomembna je tudi proizvodnja tipskih dvoran za telovadnice za ves program športnih iger. Ta način gradnje teh objektov je najcenejši.

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

Delavci Metalne—Krmelj dokončujejo vretenaste stopnice za tipsko halo, ki so jo postavili v Koprno za podjetje Cimos.

beton zasavje

gradbeno industrijsko podjetje zagorje ob savi cesta zmage 33

TOZD GRADBENIŠTVO SEVNICA

Delovni ljudje temeljne organizacije združenega dela Gradbeništvo Sevnica, zaposleni v organizacijskih enotah Operativa Sevnica – nizke in visoke gradnje, Gramat Boštanj – proizvodnja betonskih zidakov in cevi, Kamnolom Log in Trgovina z gradbenim materialom na veliko in malo v Boštanju se pridružujejo praznovanju praznika občine Sevnica in čestitajo vsem občanom!

— ALI KAJ VSE LAHKO KUPIMO V ENONINI TRGOVSKI HIŠI MAKSIMARKETU V LJUBLJANI

Dolenjski list ni namenjen izključno samo moškim ali samo ženskam, je „fant za vse“. Pa še mladina ga rada prebira. To sem upošteval, ko sem se napotil v Emonino trgovsko hišo MAKSIMARKET v Ljubljani na Trgu revolucije 1, z namenom, da vas seznanim, kaj je tokrat novega na področju mode, oblačil in sploh.

Preden začnem o modi, bi vas rad spomnil na nekatere posebnosti trgovske hiše MAKSIMARKET. Do konca tega leta je MAKSIMARKET odprt neprekinjeno od pol osme ure zjutraj do 20. ure zvečer, tudi ob SOBOTAH, kar je za družinske nakupe ob prostih sobotah nad vse praktično. Najbolje je, da svojega železnega konjička parkirajte v podzemnih garažah Maksimarketa, kamor lahko nakupljeno blago ali prinesete ali pa pripeljete z nakupovalnimi vozički do avtomobila. Parkirninino vam bo blagajničarka odštela, če bo račun pri eni blagajni znašal vsaj 100 dinarjev.

V Ljubljano vozijo tudi vlaki. Za sobotno vožnjo boste plačali karto samo v eno smer, če boste na blagajni železniške postaje povedali, da se odpravljate na nakupe. Le škoda, da takšen popust ne velja še za bencin.

kup oblačil iz sedaj modernega škotskega karna in rebrastega žameta. Moderne so tudi krajše jope, imenovane BLUZONI, in dekliške obleke iz rebrastega žameta. Na zalogi imajo tudi moške hlače iz rebrastega žameta v vseh modnih barvah. Hlače iz debelorebrastega žameta veljajo 421 din, iz srednje debelega 406 din. Modni kreatorji so letos določili ožje hlačnice.

NA ODDELKU MOŠKE KONFEKCIJE je velika izbira hlač, suknjičev, oblek in plaščev. Letos moderni površniki pa stanejo od 956 din dalje.

NA SPECIALIZIRANEM ODDELKU USNJA IN KRZNA korak kar zastane. Namenjen je obema spoloma. Tu najdemo tudi razne krznenne dodatke: kape, krznenne ovratnike in drugo. Vse pa je izdelano iz plemenitega krzna. Prodajalci pravijo, da so trenutno najmodernejši pla-

V Jugoslaviji je trenutno najboljše moško perilo JOCKEY INTERNATIONAL iz 100-odstotnega bombaža. Elastika v pasu garantirano vzdrži 70 pranj v pralnem stroju, ne da bi menjala obliko. Hkrati je MAKSIMARKET EDINA TRGOVINA V JUGOSLAVIJI, ki prodaja moške in ženske spodnje hlačke iz BARVASTEGA meceliziranega 100-odstotnega bombaža, ki se lahko kuhajo. Moške spodnje hlačke stanejo poprečno 42 dinarjev, ženske pa 29 dinarjev. Velikost ženskih hlačk je 2, 3 in 4.

Omembe vredne so še ženske bluze od števil 36 do 46 — poprečna cena 300 dinarjev — ki so različnih desenov in krojev, od enobarvnih pa tja do črtastih.

Dobrodošla novost na našem tržišču so moške in ženske pletenine SUPERWASH ljubljanske tovarne pletenin RAŠICA, ki se lahko perejo v pralnih strojih pri temperaturi 40 stopinj Celzija. Naj omenim, da je SUPERWASH pletenina iz po-

Obešalnik za kravate

tudi same kaj zašijete ali pa stopite k šivilji, sem si ogledal tudi ODDELEK METRAŽE, ki ima veliko izbiro tkanin predvsem domačih proizvajalcev in za posladek nekaj uvoženih, predvsem gladek žamet in čisto kitajsko svilo. Za meter gladkega žameta je potrebno odšteti 200 do 310 dinarjev, za jugoslovanski rebrasti žamet pa 45 do 67 dinarjev. Kitajska svila stane 145 do 194 dinarjev.

Gotovo razmišljate o novi obleki za novo leto. Stopite v MAKSIMARKET in dale mi boste prav, ko trdim, da je za ta namen lepa izbira. Saten z bordurnim vzorcem stane 150 do 174 dinarjev za dvojno širino 140 centimetrov. Poleg tega so še lepi vzorci svilenege jerseyja z borduro. Velika izbira metrskega blaga je še za krila v različnih vzorcih in enobarvnega.

Prihaja čas, ko mrzlično iščemo primerno obuvalo za hladne dni. NA ODDELKU OBUTVE boste našli otroške škornje od št. 22 do 34 po 239 do 350 dinarjev, ženske škornje po 380 do 794 dinarjev in moške po 448 do 685 dinarjev. Poleg tega je velika izbira udobnih gležnjarijev po 446 do 595 dinarjev.

Velja še omeniti, da je na velikem prodajnem prostoru bogata in vzorna izbira. Zasluga za kvaliteto izbire gre tudi modnemu strokovnjaku, ki je prisoten, ko se odločajo, kaj bodo naročili za določeno sezono.

Da ne pozabim: konfekcijo prodajajo tudi NA KREDIT!

Ko pa boste že v MAKSIMARKETU, vam še svetujem, da se povzpnete v drugo nadstropje, kjer imajo veliko izbiro ITISONA. Odrežejo vam ga po meri in po želji tudi zarobijo. Če kupujete tako, imate manj skrbi s polaganjem.

Ste se že kdaj jezili na kravate, ki frčijo po omari? Več ali manj imamo vsi moški težave, kako lepo pospraviti kravate. Tu nam je spet priskočil na pomoč MAKSIMARKET z ličnimi zložljivimi obešalniki za kravate po 64,50 dinarjev. Namestimo jih lahko v omari ali pa kjer je drug primeren prostor.

STE LJUBITELJI OPERNE IN RESNE GLASBE? Če ste, stopite v posebno prodajalno kaset in plošč v kletnem prehodu MAKSIMARKETA, kjer imajo na zalogi kasete angleške trvdke EMI, posnete po sistemu DOLBY. Kot posebnost naj navedem, da se kasete nahajajo v posebni knjigi, kjer najdete tudi libreto ali pa opis nastanka simfonije. Vsa besedila so seveda v angleškem jeziku. Dela izvajajo: Berlinska Filharmonija, Londonski Filharmonični orkester, King's College Choir in drugi.

Med solisti naj omenim: Emila Gilelsa, Placida Dominga, Janet Baker, Monserata Caballa, ki izvajajo dela pod taktirko znanih dirigentov, kot Herberta von Karajana, Richarda Mutija, Rudolfa Kempeja... Kupimo lahko Verdijeva dela, npr. Aido, Othella in Requiem, 1. 2. in 3. klavirski koncert Čajkovskega, orkestralna dela Richarda Straussa in druge skladbe.

Tako, za danes smo pri kraju. Ko bo v Emoni spet kaj novega, pa se bom oglasil.

Za vas si je po MAKSIMARKETU ogledoval

JANEZ DOLENJSKI

V prvem nadstropju trgovske hiše Maksimarket je velika izbira tudi za mlade po letih in po srcu.

Pa pokukajmo v prvo nadstropje trgovske hiše MAKSIMARKET, kjer na približno 2500 kvadratnih metrih kraljuje konfekcija za tiste po JUS in izven njih. Torej za vsakogar nekaj, če boste le pohiteli z nakupom, dokler zaloge še niso okrnjene.

Za nekaj časa bom postal vaš vodič po številnih oddelkih. Najbolje je začeti kar na začetku — tokrat na začetku človekovega življenja. Na BABY ODDELKU dobite vse, kar potrebujete za dojenčka. Pametno je, da si preskrbite vse potrebno, še preden priveka na svet novi občan. Verjetno bo dobrodošel tudi nasvet izkušene bodoče stare mame.

Na BABY ODDELKU boste našli precej uvoženih oblačil. Domači industriji pa gre pohvala za vse večji trud in izpopolnjevanje izbire na področju konfekcije. Oblačilca so vedno lepša in kvalitetnejša. Da bi se novi občan tudi udobno vozil po ne vedno gladkih ulicah in cestah, priporočamo nakup otroškega vozička ljubljanske tovarne TRIBUNA.

Bodoče mamice boste našle tudi zase primerna in udobna oblačila.

Na oddelku OTROŠKE KONFEKCIJE se bodo oblačili vsi v starosti od dveh do šestnajstih let.

V ODDELKU ZA DEKLETA IN FANTE, mlade po letih in po srcu, pa priporočam na-

šči in jope iz krznenege velurja. Na tem oddelku prodajajo tudi ročne in strojne pletenine ter obleke za svečane prilike. Kar je pohvalno, je to, da ni opaziti uniformiranosti. Ali so obleke in pletenine iz maloserijske proizvodnje ali pa celo unikatni.

Toliko MOŠKIH SRAJČ kot v Maksimarketu že dolgo nisem videl na enem prostoru. Na preukucnikih je na ogled več kot 7000 srajc naenkrat. Izbira je res velika. Ne bo se težko odločiti za nakup, saj so na etiketah vse potrebne mere. Na izbiro pa so razni modeli, od enobarvnih do vzorčastih.

sebno obdelane volne, ki se pri pranju ne krči niti ne filca.

Za moške so na razpolago prikupne volnene ročne pletene jope od 633 do 905 dinarjev in puloverji po 489 dinarjev.

ZA SMUČANJE prodajajo moške in ženske puloverje naših priznanih tovarn pletenin.

Poleg krznenih modnih dodatkov, ki sem jih že omenil, so mi pokazali še zelo veliko izbiro klasičnih modnih dodatkov, kot so: modna pokrivala, šali, rute, dežniki, kravate, rokavice, vse vrste nogavic in podobno.

Prav gotovo boste številne bralke vprašale: Kaj pa metrsko blago? Ker vem, da si rade

Del zbirke klasičnih del

SKUPŠČINA OBČINE Črnomelj
Komisija za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja

RAZPISUJE
prosti delovni mesti:

1. RAVNATELJA Osnovne šole Črnomelj
2. RAVNATELJA Poklicne kovinarske šole Črnomelj.

Pogoji:
pod 1: U, PRU, P s strokovnim izpitom in vsaj 5-letno vzgojno izobraževalno prakso.
pod 2: učitelj z najmanj višjo izobrazbo, strokovnim izpitom in vsaj 5-letno vzgojno izobraževalno prakso.
Kandidati morajo izpolnjevati tudi splošne pogoje in imeti moralno-politične vrline za delo v pedagoški službi.

Prijave s potrebnimi dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa komisiji za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja skupščine občine Črnomelj.

Črnomelj, 6. 10. 1977

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA PRI
DELOVNI SKUPNOSTI LJUBLJANSKE BANKE
— PODRUŽNICA ČRNOMELJ

vabi k sodelovanju nove delavce zato

objavlja
naslednja prosta delovna mesta
za ekspoziuro v Semiču:

1. 2 delovni mesti — BLAGAJNIKA dinarsko valutne blagajne,
2. 2 delovni mesti — REFERENTA za posle s prebivalstvom.

Na novo objavlja prosta delovna mesta:

3. 2 PRIPRAVNIKOV

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- pod točko 1: ekonomska srednja šola, gimnazija z zaključnim izpitom, ali srednja komercialna šola z zaključnim izpitom in tri leta ustreznih izkušenj;
 - pod točko 2: ekonomska srednja šola ali gimnazija, srednja komercialna šola z zaključnim izpitom in dve leti ustreznih izkušenj;
 - pod točko 3: ekonomska srednja šola, ali gimnazija, srednja komercialna šola z zaključnim izpitom.
- Pod točko 1 in 2 delo v izmeni.

Kandidati naj pošljejo prijave v 8 dneh po dnevu objave na naslov: Ljubljanska banka, podružnica Črnomelj, Trg svobode 2, Črnomelj, kjer lahko dobe tudi dodatne informacije o delovnih pogojih.

Razpisna komisija organizacije združenega dela
Komunalnega podjetja „KOMUNALA“, Ribnica,

razpisuje na podlagi 24. člena statuta organizacije združenega dela naslednje prosto delovno mesto

1. DIREKTORJA ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA (reelekcija).

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

1. da ima višješolsko ali srednješolsko izobrazbo in najmanj 3 leta prakse na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih v gospodarstvu;
2. da ima nižješolsko izobrazbo in nad 10 let prakse na vodilnih delovnih mestih v komunalni dejavnosti;
3. da ima družbenopolitične in moralne vrline;
4. da ima organizacijske sposobnosti.

Kandidati naj pošljejo svoje vloge hkrati z dokazili o izpolnjevanju teh pogojev na gornji naslov v 15 dneh po objavi v časopisu.

Razpisna komisija organizacije združenega dela
Komunalnega podjetja „KOMUNALA“, Ribnica,

razpisuje prosto delovno mesto

1. GRADBENEGA TEHNIKA za nizke gradnje

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

1. gradbeni tehnik za nizke gradnje, po možnosti strokovni izpit iz rudarstva;
2. odslužen vojaški rok,
3. najmanj dve leti delovnih izkušenj,

Stanovanja ni na razpolago, osebni dohodki po pravilniku zaposlitve možna takoj ali po dogovoru.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili o strokovnosti razpisni komisiji OZD Komunalnega podjetja „Komunala“, Ribnica.

KZ Krka: večletna zamuda samoupravljanja

V Kmetijski zadrugi Krka še do danes niso sprejeli samoupravnega akta o kršitvah delovnih obveznosti.

Rajko Bevc iz Dolenjskih Toplic je na novomeško sodišče združenega dela pred kratkim vložil pritožbo zoper po njegovem mnenju nezakonito odločitev samoupravnih organov Kmetijske zadruge Krka, TZE KTM Oskrba, Novo mesto, o disciplinskem ukrepu premestitve na slabše delovno mesto. Pokazalo se je, da ima Bevc prav.

Pristojni organi Kmetijske zadruge so Bevca obdžili večjih kršitev delovnih obveznosti in mu zato izrekli ukrep premestitve z delovnega mesta poslovođa na mesto prodajalca za dobo enega leta. Bevc pravi, da nikjer ni kršil delovne dolžnosti in da sploh z nobenim samoupravnim aktom ni predpisano, kaj in kako mora delati (!). Nadalje pravi Bevc, da tudi sam disciplinski postopek še zdaleč ni bil zakonit, saj je organ delovne organizacije dvakrat odločal in glasoval o istem vprašanju: prvo je bilo Bevca v prid, nato pa so na pritisk vodilnih delavcev podjetja ponovno glasovali, tokrat v Bevcovo škodo.

Senat sodišča združenega dela v Novem mestu je pod predsedstvom Vladimira Bajca ocenil, da navedeno podjetje sploh nima veljavnega samoupravnega akta, s katerim bi lahko vodilo postopek in odločalo o morebitnih delavčevih kršitvah. V Kmetijski zadrugi Krka je namreč takrat še vedno veljal pravilnik o medsebojnih delovnih razmerjih iz leta 1967 z nekaterimi kasnejšimi popravki. In prav zaradi tega so v podjetju pri Bevcem postopku uporabljali direktna določila zakona o medsebojnih razmer-

označilo kot nepravilno, saj delavci poprej niso samoupravno določili, katere prekrške sploh lahko štejejo za kršitve delovnih obveznosti.

Ponovno velja torej poudariti, da tozdi zakona ne morejo

direktno uporabljati, pač pa morajo vsak zase, po posebnosti poslovanja in upoštevanju volje delavcev sprejeti ustrezne samoupravne akte. Sodba še ni pravomočna.

B. B.

jih delavcev v združenem delu. Seveda je sodišče takšno pot

DRAGOCENO OPOZORILO – Še vedno traja vroča debata o tem, ali je predlog o prehitovanju kolon primeren. Naš posnetek – tokrat jo je voznik srečno odnesel – pa kaže, da lahko ob taknem manevriranju nastopi tudi usodna ovira, kako se vrniti nazaj v kolono. Tisti metri, ki jih predvideva najmanjša dovoljena razdalja med vozili se mnogokrat namreč spremenijo tudi v centimetre. (Foto: S. Mikulan)

Spanje v pisarni je včasih nuja

Vse več je problemov, s katerimi se srečujejo dolenjske postaje milice – V trebanjski so si morali nekateri delavci urediti začasno bivališče

Toliko pišemo o prometnih in ostalih nesrečah, kazenskih kršitvah ter kriminalu, zelo malo pa je besed o tistih, ki jim je spremljanje in raziskovanje te problematike vsakdanji posel. Postaje milice na Dolenjskem se iz dneva v dan srečujejo z vse hujšimi težavami: od kadrovskih in prostorskih pa vse do socialnih.

Poglejmo današnjo zasedenost, ki znaša na Dolenjskem poprečno 82,6 odstotka. Najbolje kaže zaenkrat novomeški in metliški postaji milice, medtem ko se z najhujšimi kadrovskimi težavami otepajo v Črnomlju. Te številke pa bodo sčasoma postale še nižje, kajti v prihodnjih dveh letih se bo upokojilo 16 članov milice, poleg tega pa morajo postaje vsako leto razporediti v druge enote RSNZ še šest delavcev za opravljanje posebnih nalog.

Tudi prostorska stiska je v postajah milice vse hujša. Znova

so na najslabšem Črnomeljčani; zapišimo le, da po obnovitvi

stavbe leta 1961 niso bila opravljena nikakršna vzdrževalna dela. Šele potem, ko je lani varnostni inženir republiškega sekretariata za notranje zadeve opozoril na nekatere pomanjkljivosti in celo prepovedal uporabo prostorov za pridržanje oseb v vseh enotah, se je nekaj izboljšalo. Le v Metliki, Semiču in Črnomlju še dandanes nimajo uporabnega dovoljenja za navedene prostore.

In kakšno je stanje na področju reševanja stanovanjskih stisk? Čeprav smo tukaj že veliko naredili, je trenutno najbolj pereče stanje v novomeški občini, kjer je v samem mestu kar osem delavcev brez primerne strehe nad glavo. Pa čeprav nekateri tudi že po štiri leta čakajo na stanovanje.

Še besedo, dve o postaji milice v Trebnjem, kjer morajo nekateri zasilno rešitev iskati kar v bivanju po pisarniških prostorih. In če vemo, da gre v tem primeru za ljudi, ki naj nepsredno skrbijo za našo varnost, potem je tudi tista fraza o nujnosti reševanja teh težav odveč.

B. B.

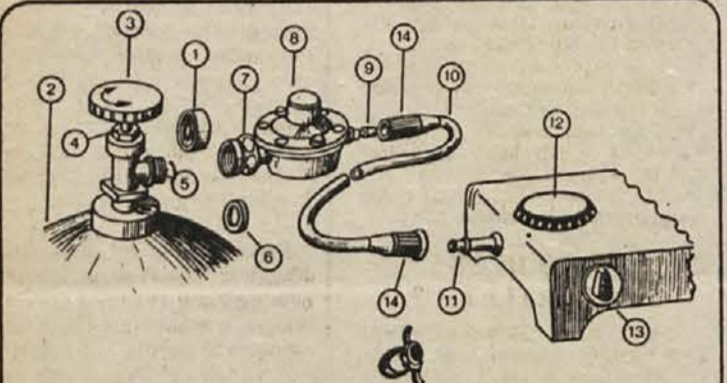
Dežurni poročajo

IZ TORBICE VZEL DENAR – V soboto dopoldne je bilo vlomljeno v stanovanje Katarine Markovič v Dolenjem Suhorju pri Vinici. Vlomilec je vzel iz torbice 3.000 din. Miličniki so kmalu zatem osumili dejanja F. M., pri katerem so še isti dan našli tudi denar.

ZUPNIŠČE OB TRANSISTOR IN KASETE – Minuli četrtek je bilo vlomljeno tudi v župnišče v Sentrupertu, izginile pa so kasete in transistor v skupni vrednosti 3.700 din. Dejanje še raziskujejo, osumljen je J. L. Vse kaže, da ima slednji na vesti še več podobnih tatvinskih podvigov.

ŠE O SUHORSKEM POŽARU – Minuli četrtek smo na tem mestu poročali tudi o požaru v obratu IMV na Suhorju. Po sporočilu metliške PM dodajamo, da požara niso gasili domači gasilci, marveč enoti iz Metlike in Jurovskega broda.

V BREZOVI REBRI GORELO – Prejšnji četrtek okoli 7. ure zjutraj je prišlo do požara na hiši št. 12 v Brezovi rebri. Zgoreli so vsi leseni deli in je škoda za 50.000 din. Miličniki so mnenja, da gre za požig. Za morebitnim storilcem še pozevdujejo.

KAKO PRIKLJUČIMO JEKLENKO? – 1. varovalna matica, 2. jeklenka, 3. ventil jeklenke, 4. vreteno ventila, 5. ustje ventila, 6. tesnilka, 7. matica regulatorja, 8 regulator tlaka, 9. ustnik za gumijasto cev na regulatorju, 10. gumijasta cev, 11. ustnik za gumijasto cev na aparatu, 12. gorilna krona, 13. plinska pipa na aparatu, 14. objemka.

Živimo z bombo v hiši

Čeprav strokovnjaki tako vneto zatrjujejo, da zaloge zemeljskega plina ne zadostujejo kaj več kot za prihodnjih nekaj deset let, se naše gospodinjice še zdaleč ne bodo odrekle ali vsaj omejile porabe tega energijskega vira. Nasprotno zaradi cenenosti in vrste drugih dobrih lastnosti njegova uporaba narašča. Z njo pa tudi število nesreč. Najpogostejši vzroki so znani: malomarnost in nevednost. Nekaj napotkov o pravilni rabi in priključitvi plinske jeklenke (za navnet smo povprašali Milana Zupančiča, poslovođa novomeškega skladišča plina na Cikavi) zatorej bo odveč.

Najbolj poučen je primer iz pred štirinajstih dni, ko je prišlo do eksplozije pri menjavanju jeklenke (o nesreči smo poročali v prejšnji številki). Milan Zupančič pravi takole:

„Premalo vedo ljudje o pravilni uporabi jeklenke. Naj navzgem samo nekaj najpomembnejših pojavnosti, ki bodo pomagala pravočasno odpravljati nevarnost. Najprej: prostor, v katerem hranimo jeklenko, mora biti dobro zračen. Prvi znak, da z našo plinsko napeljavo (gorilnikom) nekaj ni v redu, pokaže sam plamen, ki mora ob normalnih okoliščinah goreti z modro-rdečo barvo. Ob drugačnem plamenu je potrebno gorilnik zamenjati ali vsaj očistiti. Nadalje: za pravočasno ugotavljanje morebitnega uhajanja plina je poskrbljeno s posebnim dodatkom, ki daje plinu značilen vonj (metan in propan sta sicer brez vonja). V takem primeru bo naš nos najboljši znanilec, da s plinsko napeljavo nekaj ni v redu. Poglejvase zase pa je priključitev

jeklenke bombe. Pazimo, da bo ventil jeklenke ob vsaki menjavi zaprt, hkrati pa moramo ob tem pogledati še tesnilo. Ko opravimo menjavo jeklenk, moramo temeljito priviti matico regulatorja na ustje ventila jeklenke, zatem pa vsa spojna mesta premazati z milnico. Trenutno je to najbolj zanesljiv način, da ugotovimo, ali nam potem, ko odpremo ventil, plin tudi uhaja. In še nekaj: paziti moramo, da jeklenke ne postavimo na takšno mesto, kjer bi se segrela na več

MILAN ZUPANČIČ

kot 40 stopinj Celzija.“

Vemo pač, da se plin ob določeni temperaturi prične raztezati. Še posebej pa naj ta ugotovitev velja za tiste, ki si dvokilogramske jeklenke polnijo kar sami iz večjih. Nujno je, da zaradi raztezanja plina ostane dvajset odstotkov jeklenke prazne. V najprostnem primeru se bomo morali na eksplozije plina pač navaditi. Mimogrede pa bodi povedano, da je takšno „privatno“ polnjenje nezakonito!

B. BUDJA

IZ OVINKA NA TRAVNIK

V nedeljo blizu polnoči se je v Stari vasi pri Bizeljskem zgodila hujša prometna nesreča, pri kateri so bili poškodovani kar štirje potniki, materialne škode pa je za 40.000 din. Telega dne je Jože Škof iz Drenovca peljal z osebnim avtomobilom iz Bizeljskega proti Stari vasi. Tukaj pa ga je v ovinku zaneslo na travnik, kjer je pristal na strehi. Kot smo že omenili, so bili Škof in dva sopotnika lažje poškodovani, medtem ko je ena potnica dobila hujše poškodbe. Vse zdravijo v brežiški bolnišnici.

SMRT V KRKI

Prvo obilnejše jesensko deževje je dodobra napolnilo korita rek. Vodna ujma pa je odnesla tudi že prvo življenje. 2. novembra je naraščajoča Krka pogotnila Janka Jordana (69) iz Broda 11 pri Podbočju. Usodnega dne je hotel Janko Jordan prepeljati čoln z enega brega reke na drugega. Iz nepojasnjenega razloga je omahnil in utonil. Truplo so našli sosedje približno 3 km od kraja nesreče.

Gorelo v Dragi

31. oktobra ob 10.30 je začel v Podpreski gorati skedenj, last tozda „Gozdarstvo“ Draga. Ekipa PGD iz Podpreske je hitro prišla na kraj požara. Gasili so z vodo iz vaškega hidranta in z novo brizgalno „Rosenbauer“, ki je odlično delovala. Kljub prizadevnosti požara niso mogli pogasiti. Uspelo pa ga jim je omejiti in preprečiti, da ni zajel komaj 2 m oddaljeni skedenj Rudolfa Turka iz Podpreske 18 ter 5 m oddaljeni kozolec. Za uspešno posredovanje zaslužijo gasilci priznanje.

Materialna škoda je bila kljub temu občutna in znaša po nestrokovni oceni 75.000 din. Zgorelo je 15 ton sena, motorna kosilnica „Irus“ in novo motorno kolo „Jawa“, vse last delavca Valentina Janeža iz Podpreske, seveda pa je požar uničil tudi skedenj. Vzroke požara še raziskujejo, kaže pa, da so ga povzročili trije predšolski otroci, ki so se igrali z vžigalicami.

F. KALIČ

UMRLA ZA POSLEDICAMI NESREČE

Minuli ponedeljek je v novomeški bolnišnici umrla 51-letna Amalija Jarm iz Dolenjih Prapreč pri Veliki Loki. Jarmova je 24. septembra izgubila ravnotežje, ko je stala na traktorju, s katerega so po njeni metali gnoj. Ko se je traktor premaknil, je padla tako nesrečno, da je poškodbam po mesecu dni podlegla.

JEZERO: 110.000 DIN ŠKODE

Na dan mrtvih se je pri Jezeru zgodila hujša prometna nesreča, v kateri so se štirje potniki poškodovali, gmotne škode pa je kar za 11 starih milijonov. Zdomec Ferid Zolota iz okolice Travnika je vozil osebni avtomobil z avstrijsko registracijo proti Ljubljani, pri Jezeru pa mu je nasproti pripeljala kolona vozil, v kateri je bil tudi ljubljčan Janez Potokar. Slednji se je prav tedaj odločil za prehitovanje in zapeljal na levo. Opazil je Zoloto, pričel zavirati, enako tudi zdomec, toda prepozno. Zaradi spolzkega cestišča sta trčila, Zolotov avtomobil pa je zaneslo še v vozilo, ki ga je vozil Ivan Furjan iz Ajdovščine. Zaradi poškodb so morali Janeza Potokarja, Ferida Zoloto in njegova sopotnika odpeljati v novomeško bolnišnico. Poškodovanci niso bili privezani z varnostnimi pasovi.

NA LOVU ZADEL DEČKA

Lovska družina Mirna je v soboto organizirala lov za vasjo Praprotnica. Ko je skupina lovcev hodila ob gozdu, je pes nenadoma pregnal zajca, Aleksander Mole, ki je bil vodja lova, pa je od vseh najhitreje reagiral: ustrelil je, toda šibra je zadel 15-letnega Branka Smoliča iz Migolske gore, ki je na lovu spremljal svojega očeta. Fanta so takoj odpeljali v bolnišnico, kjer pa so ugotovili, da gre le za lažjo poškodbo, čeprav ga je šibra zadel v nadlaket, dve pa celo nad očesom. Tokrat je pomagala sreča.

KRONIKA NESREČ

VOZIL V PREKRATKI RAZDALJI – Zagrebčan Želimir Vranič se je v soboto popoldne peljal z osebnim avtomobilom od Ljubljane proti Zagrebu. Pri Lešnici je zmanjšal hitrost, ker je hotel ob robu ceste ustaviti, vendar sta za njim peljala še Novomeščan Andrej Bučar in Boris Jereb s tovornjakom. Slednji ni uspel pravočasno zavreti, zato je trčil v Bučarjev avtomobil in tega potisnil v Vraničevega. Pri nesreči sta se laže ranila Vranič in sopotnica Marija, gmotne škode pa je za 40.000 din.

PONOVRNO NESREČA NA MOSTU – Most v Dobravi je v soboto doživel kar dvoje prometnih nesreč. Popoldne je namreč ljubljčan Ciril Jeriha vozil osebni avtomobil proti Sentjerneju. Ko je bil na sredini mostu, mu je nasproti pripeljal še Viljem Žibert iz Vinice pri Smarjeti s svojim osebnim avtomobilom. Navzlic zaviranju sta vozili trčili. Oba voznika in sopotnika so se poškodovali, gmotne škode pa je za 40.000 din.

UKRADEL AVTO IN SE ZALETEL – Prejšnji četrtek je Milan Odlazek iz Jezevca pri Litiji parkirali svojo zastavo 750 na dvorišču pri Freljihovih v Sentrupertu. Nekje okoli 21.30 je avtomobil izginil, že uro pozneje pa je bila v Račjem selu prometna nesreča. Miličniki so hitro ugotovili, da gre za Odlazkov avtomobil. Storilec jo je takoj po nesreči odkuril neznanu kam.

Nevarna varčnost

Tudi zakon nalaga voznjo s prižganimi lučmi

Že po dolžini zadnjih „Kronik nesreč“ lahko sodimo, da tudi letošnji davek jeseni na naših cestah ne bo ravno majhen. Nekaj zaradi dežja in megle, nekaj pa zaradi naše malomarnosti in brezbričnosti, tudi tiste do zakonskih določil, ki govorijo da moramo imeti v primeru zmanjšane vidljivosti (slabo vreme, megla) prižgane luči.

Anketa, ki so jo pred kratkim izvedli na naših cestah, je pokazala, da vozniki v takih primerih premalo ali pa skoraj sploh ne uporabljajo svetlobnih signalov. Sko-da nam je akumulatorja, ki smo ga pravkar napolnili (pa čeprav se ta vsekoli sam obnavlja), škoda zarnice, ki utegne pregoreti (njena življenjska doba je tako ali tako omejena).

Poglejmo pa, kaj nam pravi zakon! V nasejenem kraju moramo pri vidljivosti, ki ni večja od 100 metrov, prižgati zasenčene luči (kadar ima meglénke, mora prižgati tudi slednje), medtem ko velja za odprto cesto pravilo, da vključimo svetlobni signal že pri vidljivosti, ne večji od 200 metrov.

Nekateri vozniki pa na vprašanje, zakaj nimajo v takšnih primerih prižganih luči, odgovarjajo: „Saj vidim dovolj.“ Mislijo na cesto pred sabo, niti za hip pa se jim ne utrne spoznanje, da s svetlobnimi signali konec koncev opozarjamo druge udeležence v prometu na svoje vozilo. In šele takrat, ko bo to spoznanje postalo naše, ko nam ne bo „žal“ akumulatorja in ne zarnice, bosta moč megle in dežja v jeseni večkrat premagali.

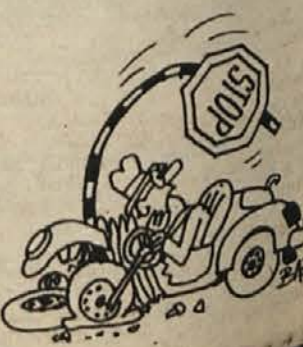
B. B.

STISKALNICA MU JE ZDROBILA KAZALEC

2. novembra okoli poldneva se je v IMV ponesrečil pri delu 25-letni Rudi Majerle iz Črnomlja. Pregledoval je izdelke na stiskalnici, zatem pa vanjo segel z roko. Prav takrat je delavec na stiskalnici Ivan Adlešič pritisnil na stikalo, tako da se je stiskalnica sprožila in Majerleto zdrobila kazalec desne roke. Moral je v bolnišnico.

MED SREČANJEM TRČILA – V soboto dopoldne je Stjepan Jambrek iz Mihovice vozil osebni avtomobil od Roj proti Dobruški vasi. Na mostu čez Krko v Dobravi je iz nasprotnne smeri pripeljal z osebnim avtomobilom Jože Voglar iz Leskovca. Avtomobila sta med srečanjem trčila, gmotne škode pa je za 55.000 din. Pri nezgodi se je Jambrek laže poškodoval.

ZADEL PEŠAKINJO – Minuli ponedeljek je 22-letna Martina Golob iz Mirne hodila ob desnem robu ceste proti Slovenski vasi. Se na Mirni jo je pred blok dohitel z osebnim avtomobilom Ciril Ravnikar iz Sentruperta. Vozil je tik ob robu ceste in Golobovo tudi zadel, da je padla na prednji del avtomobila, nato pa zdrknila na tla. Golobovo so morali odpeljati v novomeško bolnišnico.

Složno se daleč pride

Ko je pred kratkim Franc Markovič, predsednik krajevne skupnosti, prevzel Plaketo Novega mesta, dodeljeno krajevni skupnosti Dolenjske Toplice, se je marsikdo vprašal, v čem so Topličani tako uspeli, da jim je bilo dodeljeno visoko občinsko priznanje.

„Glede na potrebe kraja smo v preteklih šestnajstih letih svoje sile usmerili predvsem v reševanje komu-

bili omenjeni tudi uspehi na področju turizma. Kaj ste v tej dejavnosti naredili? „V sodelovanju s Turističnim društvom smo organizirali več akcij za olepšavo kraja. Razpisali smo nagradna tekmovanja in pomagali, da se je začela obnova več hiš in stanovanj, kjer so zasebniki uredili nad 200 turističnih postelj. Med pomembne zadeve na področju turizma pa smatramo tudi to, da smo uredili odvažanje smeti preko komunale. Prepričali smo ljudi, da so nabavili smetarske posode, in zdaj ni več odlagalšč za smeti in odpadke na nepravilnih krajih. Razen tega imamo dobro organizirano komisijo za varstvo okolja; pri takih akcijah pa pomagajo mladi in šolarji.“

— Kako krajevna skupnost sodeluje z drugimi političnimi organizacijami, s šolo, z delovnimi organizacijami?

„Vsi smo kot eden in menim, da je ravno v tem ključ do vseh naših uspehov. Pri nas je med občani, krajevno skupnostjo in šolo zares tesna povezanost. Na skupščini krajevne skupnosti smo v Toplicah že posebej obravnavali vprašanje vzgoje otrok, dvakrat smo pretresali vprašanja kulture v domačem kraju, organizirali smo posvet o socialni problematiki, na katerem so sodelovali tudi strokovnjaki itd. Povezava z družbenopolitičnimi organizacijami, posebno z Zvezo borcev, je izredno dobra. Kadar krajevna skupnost sprejema letni program ali ko smo sprejemali srednjeročni program dela, so ga vse organizacije sprejele za svojega. Zelo dobro sodelovanje imamo z Zdraviliščem in TOZD Gozdnega gospodarstva v Podturnu. To pričata tudi priznanja, ki jih je krajevna skupnost dala obema delovnim organizacijama.“

— Vse organizacije sprejele za svojega. Zelo dobro sodelovanje imamo z Zdraviliščem in TOZD Gozdnega gospodarstva v Podturnu. To pričata tudi priznanja, ki jih je krajevna skupnost dala obema delovnim organizacijama.“

R. B.

„Ni bilo lahko biti skojevec“

Tradicionalno srečanje borcev in šolarjev v Šmarjeti je bilo kot vedno prisrčno — Obenem zanimiva razstava starinskih predmetov

V okvir letošnjega občinskega praznika je sodilo tudi vsakoletno srečanje borcev in mladine na osnovni šoli „29. oktober“ v Šmarjeti. Na vprašanja pionirjev in mladincev je odgovarjal Vinko Bambič, predsednik občinskega odbora ZZB NOV.

Šmarjetska šola je svoj veliki dan doživela 5. novembra, ko so jo obiskali nekateri stari gostje kot sta brata Suhy iz Novega mesta, brata Beretič iz najbližje okolice in še drugi borci ter predstavniki občinskega in družbenopolitičnega življenja. Prisrčno so v svoji sredi pozdravili tudi predstavnike delovnih orga-

SUHOKRAJINSKI DROBIŽ

SODELOVANJE NA KULTURNEM PODROČJU — Recitacijska skupnost žužemberškega KUD je sodelovala v Zagradcu v kulturnem programu na prazni občinskega praznika. Še prej pa je to društvo skupno s člani Ljudske tehnike Žužemberk sodelovalo na prazni krajevnega praznika v zagrebški krajevni skupnosti. To sodelovanje s krajevno skupnostjo sosednje občine bi bilo dobro razširiti še na druga delovna področja.

KAJ JE S ŠKODO? — Kmetovci Velikega Lipja, ki jim je divjad v okolici hinjske lovske družine naredila škodo na pridelkih, čakajo na dogovor glede povračila škode. Z žužemberčani so to že uredili; namisto denarja so jim ti škodo za svoj revir povrnili tako, da so kupili kozarce.

NUJNA SO POPRAVILA — Most čez Krko pod Draščo vasjo bodo za promet zaprli, ker so mostnice dotrajale in jih je nujno zamenjati.

ni omenjeni tudi uspehi na področju turizma. Kaj ste v tej dejavnosti naredili? „V sodelovanju s Turističnim društvom smo organizirali več akcij za olepšavo kraja. Razpisali smo nagradna tekmovanja in pomagali, da se je začela obnova več hiš in stanovanj, kjer so zasebniki uredili nad 200 turističnih postelj. Med pomembne zadeve na področju turizma pa smatramo tudi to, da smo uredili odvažanje smeti preko komunale. Prepričali smo ljudi, da so nabavili smetarske posode, in zdaj ni več odlagalšč za smeti in odpadke na nepravilnih krajih. Razen tega imamo dobro organizirano komisijo za varstvo okolja; pri takih akcijah pa pomagajo mladi in šolarji.“

— Kako krajevna skupnost sodeluje z drugimi političnimi organizacijami, s šolo, z delovnimi organizacijami?

„Vsi smo kot eden in menim, da je ravno v tem ključ do vseh naših uspehov. Pri nas je med občani, krajevno skupnostjo in šolo zares tesna povezanost. Na skupščini krajevne skupnosti smo v Toplicah že posebej obravnavali vprašanje vzgoje otrok, dvakrat smo pretresali vprašanja kulture v domačem kraju, organizirali smo posvet o socialni problematiki, na katerem so sodelovali tudi strokovnjaki itd. Povezava z družbenopolitičnimi organizacijami, posebno z Zvezo borcev, je izredno dobra. Kadar krajevna skupnost sprejema letni program ali ko smo sprejemali srednjeročni program dela, so ga vse organizacije sprejele za svojega. Zelo dobro sodelovanje imamo z Zdraviliščem in TOZD Gozdnega gospodarstva v Podturnu. To pričata tudi priznanja, ki jih je krajevna skupnost dala obema delovnim organizacijama.“

R. B.

ŠTIRINŠTIRIDESET SREČNIH — Ob otvoritvi novega vrtca na Malem Slatniku (na sliki) je bilo videti, da so otroci in starši težko čakali na ta dogodek. V mestu je še nekaj sto otrok, ki čakajo na sprejem v vzgojno-izobraževalne ustanove. (Foto: R. Bačer)

Spet za korak bliže cilju

4. novembra odprti vrtec na Malem Slatniku bo takoj sprejel 44 otrok

Na pobudo Krajevne skupnosti Mali Slatnik so del prostorov v šoli preuredili za potrebe otroškega varstva. Z investicijo 700.000 dinarjev je bilo pridobljenih 44 novih mest za otroško varstvo.

Kako v Novem mestu in njegovi bližnji okolici občani komaj čakajo na nove zmogljivosti v otroškem varstvu, se je videlo tudi ob otvoritvi vrtca na Malem Slatniku, ko so se otvoritvene slovesnosti udeležili tudi starši in otroci, ki so že pred meseci dobili odločbe za sprejem v ustanovo.

V prisotnosti krajevnih funkcionarjev, predstavnikov skupnosti otroškega varstva in gostov je v uvodnem govoru Slavko Vute, načelnik oddelka za družbene dejavnosti v upravi novomeške občinske skupščine,

LETOS SO ZGODNJI

Občinska Zveza prijateljev mladine v Novem mestu je letos že v začetku oktobra začela s pripravami na letošnje praznovanje otrok, ki naj bi tudi letos potekalo enotno na območju celotne občine. Imenovali so že komisijo za kulturne programe, za okrasitev, za izbor in pripravo daril, za finančna vprašanja in za izbiro oseb za Dedka Mraza. Vse komisije so že začele delati, tako da si glede na zgodnji začetek lahko obetamo dobre rezultate.

poudaril, da smo z otvoritvijo tega vrtca spet za korak bliže zastavljenemu cilju. V srednjeročnem razvojnem programu občine imamo zapisano, da bomo v organizirano otroško varstvo zajeli 30 odstotkov otrok, zaenkrat pa imamo v otroškovarstvenih ustanovah komaj 16 odstotkov predšolskih otrok. Ta podatek nas še vedno uvršča med občine, ki zaostajajo na področju otroškega varstva v Sloveniji.

Novi vrtec ima dve lepi, svetli in lepo opremljeni igralnici ter več pripadajočih pomožnih prostorov s sanitarijami. Hrano bodo dovažali iz mesta. V vrtec so bili otroci sprejeti prek komisije, ki izbira varstva najpotrebnejše za področje celotnega mesta. Ni pa pomembno samo to, da bodo otroci deležni varstva, ampak predvsem to, da

Ne več zadnji

S pomočjo tovarne Krka je osnovna šola Katje Rupene dobila novo kuhinjo in jedilnico

Konec oktobra so na novomeški osnovni šoli „Katja Rupena“ odprli popolnoma obnovljeno in novo kuhinjo in pet večjih ter eno manjšo jedilnico. Dolgoletna želja otrok, staršev in učiteljev se je s tem vendarle izpolnila. Doslej je bila ta šola glede možnosti prehrane na najslabšem v mestu. Malico so pripravljali doma, kosila pa vozili samo za otroke v celodnevem varstvu, medtem ko so morali drugi na hrano v gostinski center.

Bile so pripombe otrok in staršev glede kvalitete hrane in jedilnikov, zdaj pa bodo vse novomeške šole nudile hrano po enakih jedilnikih in cenah. V novi kuhinji z zmogljivostjo 400 kosil bodo zaenkrat pripravljali le 250 kosil, po potrebi pa bodo kuhali še več.

Kdor je poznal prostore v kleti te najstarejše mestne šole, ki so jih vsa leta uporabljali kot zasilno kuhinjo in jedilnico, se zdaj ne more načuditi spremembi. Razlika je kot noč in dan. Celotna investicija je veljala 1,7 milijona dinarjev, da pa je bila gradnja izpeljana, ima največ zaslug tovarna Krka, ki je plačala večji del stroškov. Krka ima namreč patronat nad to šolo.

PODOBNO KOT ŽUŽEMBERK

Mriška vežica v Žužemberku je že usposobljena za svoj namen, pred kratkim pa so si jo ogledali Dvorjani in menili, da bi morali imeti podoben objekt tudi na dvorskem pokopališču.

Eden nagaja vsej vasi

V Šmalčji vasi bi že lahko imeli boljši električni tok, če ne bi naleteli na oviro doma — Potreben je bil ukrep!

V Šmalčji vasi pri Šentjerneju je nujno obnoviti električno omrežje, ker zdajšnja napetost nikakor ne ustreza potrebam. Vaščani so začeli akcijo za obnovo, pa so naleteli na trd oreh. Na parceli, kjer sta solastnika Baničeva in Anton Župan (vsak do ene polovice), bi morali postaviti nekaj drogov, se protivita. Skratka pravita, naj napeljejo kable pod zemljo.

Kot je ugotovila strokovna služba Elektro Novo mesto, bi bila kabelska izvedba najmanj dvakrat dražja, pa tudi sicer tehnično manj prikladna. Predviden poseg na zemljišče na parceli 360 v katastrski občini Šentjerneju je minimalen, kabelska izvedba pa bi povzročila mnogo večjo škodo.

Na zasedanju občinske skupščine so ta primer obravnavali in sklenili, da je potrebna služnost v korist

DES, TOZD Elektro Novo mesto. Lastnika se lahko sicer še pritožujeta, morda bosta še zavlačevala možnost, da bi vsa vasa dobila boljšo elektriko, končno pa krajani ne upajo, da ju bodo ugnali. Zaradi trne (škoda sploh ni vprašanje!) ne pristaneta zlepa, po hišah pa zaradi tega svetijo brljavke, ne morejo priključevati električnih strojev in včasih še radia ni slišati.

Na napakah se predolgo učimo

Številke in strokovno obdelana dejstva o uveljavljanju delegatskega sistema v občinskih zborih in samoupravnih organizacijah novomeške občine pustimo tokrat ob strani. Zanimive so bile dodatne ugotovitve razpravljalcev na zadnjem zasedanju občinske skupščine, kjer so med drugim rekli:

Prof. Jože Škufca: „V posameznih delegacijah smo bili priča osipom, neaktivnosti posameznikov, nikjer pa ni prišlo do odpoklica delegata. Takega stanja ni mogoče prenašati v bodoče.“

Dr. Jasna Peče-Janjičević: „Delegat bi moral opravljati samo eno funkcijo in nobene več. Gradivo za seje bi morali delegati dobivati pravočasno, v razumljivi obliki, sicer obstaja možnost manipuliranja z delegatskimi rešitvami.“

Inž. Niko Rihar: „Čas je nehati analizirati analize! Treba se je dogovoriti, kako bomo že velikokrat ugotovljene napake hitro in zares odpravili. Naredili smo velike premike v delegatskem sistemu, nismo pa prerasli otroške hibe. Po letu dni vsak otrok shodi, zato je čas, da po treh letih tudi našega novorojenčka — delegatski sistem navadimo na pravičen korak.“

Rajko Gerdovič: „Nekateri delegati so večkrat neopravičeno odsotni. Zakaj se lahko nekateri delegati z veliko funkcijami na odgovornih mestih vsaj opravičijo, drugi z manj obremenitvami pa niti tega ne naredijo?“

Inž. Herman Mlakar: „Danes izrečene kritike niso nezaupnica delegatskemu sistemu, temveč napakam, ki jih delamo. Korak dalje je prekiniti z ugotavljanjem in kritikom ter sprejeti zadolžitve za odpravo napak.“

R. B.

Novomeška kronika

KAJ VSE PRINESEJO! — Kontejnerji za smeti, razpostavljeni po vsem mestu, se po eni strani obnesejo, po drugi pa ne. Praktični so, ker vanje lahko znosijo zasebniki iz delovnih organizacij, kar se jim zdi, nepraktični pa zato, ker so hitro polni, jih redko praznijo, potem pa iz njih smrdi. Večkrat se okrog še igrajo otroci. Kaj vse znosijo občani v te javne posode za smeti, je zgodba zase. „Dobiš od popolnoma dobrih čevljev in odevi do crknjenih mačk,“ pravijo smetarji.

Avsec iz Jerebove 20 — Leo in Sonja Bračac iz Šmihelske 7 — Polono.

BO SPOMLADI CVETELO? — Pred kratkim so okolico novih blokov in trgovine na Drski zasadiли z okrasnim drevjem in grmičjem. Vrtnarji so se trudili, rastline bodo spomlad že dale od sebe pričakovani lepotni učinek, če... jih ne bodo prej popuili in pomendrali. Že prve dni je bilo videti, da ne znajo vsi otroci spoštovati javnih nasadov.

BOLJ MALO KUPCEV — Medtem ko je bila novomeška tržnica prejšnji teden kot pravo mrvljišče, zadnji ponedeljek ni bilo take živahnosti. Izbira je bila precej velika, ni pa bilo veliko kupecev. Cene: endivija 11 din kilogram, radič in motvilc na merice 5 dinarjev. Za hruške so zahtevali 17,80 din, za limone 20,70 din, za čebulo 6,20 din, paradižnik 16,70 din, jabolka 8,50 din, karfič 14 din, banane 11 dinarjev. Presenetil pa je kostanj maroni. Zares je lep, ampak cena 26,50 din za kilogram marsikomu ni ustrezala.

NE SAMO ZA SLADOKUSCE — 11. in 12. novembra bodo vojaški kuharji celotnega ljubljanskega območja priredili tekmovanje in razstavo kulinarike v Domu JLA. Prireditelj bo javna. Radovedneži že zdaj ugibajo, kaj vse bodo vojaški kuharji pokazali. Mnogi jih namreč poznajo predvsem po pasulju.

DEKLICE V VEČINI — Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Mišjak z Mestnih njiv 10 — Zdenko; Djurdja Pehnc z Partizanskih 13 — Davida; Alenka

Ena gospa je rekla, da Novomeščane po krivici obrekujejo, češ, da ne premoremo nobenega semaforja. Tri imamo, popolnoma nove, ampak nedotaknjene v skatlah ...

Počasni stanovanjski mlini

Z večjo zavzetostjo vseh zaposlenih bi lahko pospešili reševanje stanovanjskih težav

Za tiste, ki čakajo na streho zase in za družino, so tedni dolgi kot meseci, meseci kot leta, zlasti še če ne vedo, kdaj bodo na vrsti. To velja za vse delovne skupnosti, kjer imajo zelo ohlapne in nedoločne stanovanjske programe ali pa jih sploh še nimajo.

Torej ni nič novega v trditvi, da v delovnih organizacijah s temeljitejšim srednjeročnim načrtovanjem, z usmerjanjem dohodka za te namene ter z dopolnjenimi merili za dodeljevanje stanovanj oziroma stanovanjskih posojil lahko zmanjšajo negotovost in pospešijo reševanje stanovanjskih težav zaposlenih in njihovih družin. Te stvari sicer „meljejo“ že vse leto, vendar so nekateri mlini zelo počasni in zamujajo postavljene roke, ki jih je občinska konferenca Zveze komunistov zahtevala od članov ZK v sindikatih in osnovnih organizacijah ZK.

Samoupravni sporazum so sprejeli ali z drugimi samoupravnimi akti zadovoljivo opredelili stanovanjsko problematiko le tisti tozdi, ki so vključeni v organizacije združenega dela zunaj občine (PPV Dobova, tozđ Agrotehnike v Breži-

cah, Zdravilišče Čateške Toplice, Prometna sekcija Zidani most), vendar ne upoštevajo posebnosti samoupravnega sporazuma v brežiški občini. Delavci v enotah in obratih so še vedno prikrajšani tako pri odločanju kot pri izrabljanju možnosti za pridobitev stanovanj. Tako na primer enote ne predvidevajo nakupa družbenih stanovanj, razen tega pa njihovi delavci ne morejo sodelovati pri razpisih pri delitvi posojil za individualno gradnjo. Do zdaj so v prid zaposlenih to že spremenili v Ljubljanski banki, pri PTT in pri SAP.

Kolektivi se bodo vsak čas vnovič srečali s stanovanjskimi problemi mladih družin, ki so dobile prostor v solidarnostnih stanovanjih, na katera že čakajo

ZASTOJ PRI ZAPOSOLOVANJU

V letošnjem prvem polletju je bilo povprečno število zaposlenih v brežiški občini nekoliko manjše kot v istem obdobju lani. Zmanjšanje so zabeležili v Tovarni avtomobilskih prikolic IMV Novo mesto, kjer so skrčili število delavcev za 134 oziroma za 38 odstotkov. Tudi v globokem rudniku, v brežiški Opekarni, v dobovski Beti, pri Agroservisu v Brežicah ter pri Komunalnem in obrtnem podjetju v Brežicah so v tem času zaposlovali nekaj manj delovnih moči kot lani. Jutranjkin tozđ Orlica je na novo zaposlil 27 delavk, Gozdno gospodarstvo 31, Petrol Ljubljana – tozđ Gostinstvo Čatež pa 9. Večina drugih delovnih organizacij je ostala pri starem ali pa je na novo sprejela manjše število delavcev.

ILIRSKA LIBNA V LJUBLJANI

Razstavo o arheološki podobi Libne, ki sta jo Posavski muzej in Joanneum iz Gradca imela v Krškem in v Brežicah, si bo zdaj lahko ogledalo še ljubljansko občinstvo. V Arkadah jo je včeraj odprl Narodni muzej in jo v sodelovanju z Dolenjskim muzejem dopolnil še s prikazom keltskih najdb v Novem mestu.

LETO BRIGAD – Zveza socialistične mladine v brežiški občini se letos lahko pohvali z velikim odzivom mladih v delovnih brigadah po Sloveniji. S tem da je vpeljala obnošenih delovnih akcij, je razširila krog brigadirjev na več kot tisoč. Množično so sodelovali pri najrazličnejših komunalnih delih, od urejanja cest do športnih objektov v občini. (Foto: J. Teppey)

NOVO V BREŽICAH

SEDEM SUHIH LET JE MIMO – Priznanja in nagrade, ki so jih v Tovarni pohištva ob tridesetletnici razvoja podelili delavcem za deset, dvajset in petindvajset let neprekinjenega dela v tem kolektivu, so tokrat sprejemali brez zaskrbljenosti za jutrišnji kos kruha. Končno so prišli tako daleč, da so si ustvarili dober glas in sloves doma in po svetu, da ne trepetajo več, kaj bo z naročili. Tudi jim ni več nerodno povedati, kje so zaposleni, saj je včasih pri takem odgovoru marsikdo samo zmajeval z glavo, češ, to je negotov kruh.

VABLJIVA ADMINISTRACIJA – Delo v pisarni je še vedno želja neštetih mladih žensk, ki bodisi niso zadovoljne v svojem poklicu ali pa nimajo možnosti za zaposlitev. Na

razne tečaje za „usposabljanje“ teh profilov pritiskajo frizerke, bolničarke, čistilke, konfekcionarke in druge. Ponekod res primanjkuje administrativnih moči in jim zato pride vse prav, toda pri tem najbrž ne pomislijo, da je samo znanje strojepisja premalo, da ni vseeno, kako pišejo. Prav gotovo je tu krivito tudi nagrajevanje, zato ženske bežijo iz svojih poklicev in si iščejo bolj plačano lažje delo.

VEČ IZBIRE – Včasih so kupci v Brežicah zaman iskali pestrost in različnost konfekcijskih modelov, zdaj pa se trgovina že obrača po njihovih željah s tem, da naročajo manj enakih modelov, zato pa je zastopanih tudi več proizvajalcev. To, kar so včasih našli le v Zagrebu in v Ljubljani, je zdaj naprodaj v domačih trgovinah.

novi upravičenci. Povsod tam, kjer mladih niso pridobili za varčevanje in tudi ne predvideli potrebne vsote za novo stanovanje, bodo povzročili težave sebi in skupnosti, ker bo treba graditi nova solidarnostna stanovanja. Zveza komunistov namreč opozarja, da v brežiški občini to ni urejeno, da pa v večini drugih slovenskih občin postavljajo mladim družinam varčevanje kot pogoj.

„VERIGARJI“ SO DOBRO ZAČELI

Filatelistično društvo „Verigar“ so v Brežicah ustanovili konec minulega leta. Zdaj šteje že 40 članov, pionirjev in mladincev, ki so sprejeli bogat delovni program. Z letošnjimi razstavami v domu JLA, v Posavskem muzeju in nazadnje v osnovni šoli bratov Ribarjev se pridružujejo praznovanju obletnic predsednika Tita in partije. Za brežiški občinski praznik je žirija nagradila s plaketo šest zbirak na prvi meddržavstveni razstavi, ki so jo pod nazivom „Naša pot revolucije“ odprli 28. oktobra.

Zakaj ne vsak zase, na zalogo

Pismonoša Lado Oštir iz Mrzlave vasi je že vrsto let zvest krvodajalec. Včasih se odzove kot član kolektiva PTT, drugič spet kot občan svoje krajevne skupnosti ter tako zdaj tu, zdaj tam pomaga do boljšega rezultata. Zadnjikrat se je odzval pri jesenskem odvzemu pred tremi tedni. Svojo kri je tokrat daroval štiriindvajsetič.

„Samo prvič sem se počutil malo nelagodno, ker nisem vedel, kako to poteka in kakšni občutki spremljajo človeka med odvzemu, potem pa je bilo to zame nekaj povsem preprostega, kot bi opravil običajno delo,“ je razlagal med razporejanjem telegramov, s katerimi je tisti večer še moral na pot.

Dolgoletni krvodajalec se med seboj že poznajo. Enkrat v letu se srečujejo na izletih, ki jim jih prireja občinski odbor Rdečega križa. Lado Oštir je bil lani na Gorenjskem, letos na Kozari. Obakrat je bil zelo zadovoljen in tako kot mnogi drugi ima nadvse

ZGLEDI VLEČEJO, krvodajalec je vedno več.

prijetne spomine na skupna doživljanja.

Krvodajalec bo ostal, dokler bo zdrav. On celo misli, da bi bilo te dragocene življenjske tekočine vedno dovolj, če bi vsak zdrav občan dajal kri na zalogo, za vsak primer, če bi jo kdaj potreboval. Tedaj bi sicer dobil kri drugega darovalca, toda ob zavesti, da je tudi on pomagal drugim, dokler je mogel.

J. TEPPEY

ZEMLJA JE ZAKLAD – Tega se premalo zavedamo, zato so rodovitna polja marsikje spremenjena v gramoznice. Ko zmanjka peska, postanejo odlagališča za stare štedilnike, avtomobile in druge odpadke. (Foto: J. Teppey)

IZKOP ZA BANKO. Stroji rijejo v hrib nasproti samopostrežnice na Vidmu, kjer bodo novi trg s spomenikom Matiji Gubcu zaključili s poslovno zgradbo posavske banke. (Foto: J. Teppey)

Plakete mesta Kostanjevice

Prejeli so jih: dr. Frlan, kartuzija Pleterje in tozđ Gozdnega gospodarstva

21. oktober, krajevni praznik, so v Kostanjevici počastili tudi z že običajno slavnostno sejo zbora delegatov krajevne skupnosti, na kateri je Ivan Abram tokrat podelil trije najvišjih priznanj – plakete mesta Kostanjevice.

Ob življenjskem jubileju, 70-letnici, jo je kot prvi prejel dr. Vjekoslav Frlan, ki še vedno nadvse odgovorno in prizadevno opravlja svoje zdravniško poslanstvo tja do najbolj oddaljenih gorjanskih vasi.

Kartuziji Pleterje so plakete podelili v zahvalo za njen prispevek k skupnemu boju naših narodov proti okupatorjem in za dolgoletno sodelovanje na kulturnem področju, predvsem pa za darilo zbirke starih mojstrov slikarjev, ki so jo to leto predstavili javnosti v kostanjeviškem samostanu v na novo urejenih prostorih.

Tretjo plaketo so dali domačemu tozđu brežiškega „Gozdnega gospodarstva“ za njegovo uspešno dejavnost, katere začetki segajo v čas pred 100 leti; kostanjeviško organizirano gozdarstvo je med najstarejšimi v okviru današnje republike Slovenije.

Več v skupne blagajne!

Po 80 dinarjev na zaposlenega za novoletno obdaritev

V krški občini so priprave na letošnje otroško praznovanje novoletne jelke pričeli že v minulim tednu, ko so se sestali člani koordinacijskega odbora podpisnic samoupravnega sporazuma za izvedbo prireditev za to tradicionalno veselje najmlajših.

Ob tem so ugotavljali, da je lansko leto podpisalo samo upravni sporazum, s katerim so prispevali po 80 dinarjev na zaposlenega, okoli 75 odstotkov delovnih organizacij, kar pomeni 86 odstotkov zaposlenih. S temi prispevki se je steklo v skupno blagajno nekaj več kot 315 tisoč novih dinarjev, kar je

omogočilo, da je vsak šolo-obvezni otrok prejel za 50 dinarjev vredno darilo, oziroma da se učenci od petega razreda naprej odločili, da denar zberejo na skupnem računu, o katerega končni porabi so nato odločale razredne skupnosti.

Tudi letos naj bi prispevek zaposlenih za novoletno praznovanje ostal nespremenjen, s prizadevanji občinske konference SZDL in sindikalnega sveta pa naj bi k sporazumu pristopili res vsi v občini. Sicer pa so na seji predlagali, da bi se tokrat o porabi sredstev odločali tudi v prvih štirih razredih osnovnih šol, in sicer do srede prihodnjega tedna.

Prav tako so predlagali, da bi razen že običajnih obiskov dedka Mrza s pravljicnim spremljivcem po osnovnih šolah, vrtičih in krajevnih skupnostih tokrat pripravili za zaključek novoletnega veselja še poseben obhod, ki oziroma novoletno parado, ki bi obiskala vso občino in za katero naj bi delovne organizacije prispevale potrebna prevozna sredstva.

Z. ŠEBEK

PO MRTVILU NOV ZAGON

V Posavju prijetno preseneča ponovno naraščanje zanimanja za amatersko igrarstvo, ki je v povojnih letih doživelo pravi razcvet, kasneje pa zamrlo. Vztrajale so le redke skupine.

Koliko je k ponovnemu oživljanju pripomoglo združenje, je na pamet težko reči, vsekakor pa je s svojo načrtno dejavnostjo marsikaj premaknilo naprej in dalo ljubiteljskemu igrarstvu nov zagon. Spodbuda je bila zlasti strokovna pomoč.

Združenje je v minulih šestih sezonah pripravilo kar devet strokovnih seminarjev za režiserje, opremljevalce predstav, za lutkarje in druge. Tri območne revije so bile s priznanji za sodelujoče prav gotovo spodbuda za nadaljnje delo, našli pa bi lahko še druge oblike pomoči, od brezplačnega posojanja dramskih tekstov naprej.

Delavnice v stari šoli

Združeno delo bo dalo kruh duševno prizadetim

Po zadnjih podatkih je v krški občini 60 srednje in težje duševno prizadetih otrok, na usposabljanje pa so jih v Dornavi, Črni in ljubljanskem Zavodu Janeza Levca sprejeli le 11. Morda je bil to eden izmed poglavitnih razlogov, da so na pobudo Društva za pomoč duševno prizadetim osebam začeli razmišljati o tem, da bi tej mladini doma omogočili usposabljanje za delo, primerno njenim sposobnostim.

Pripravljalni odbor za uresničitev tega načrta se je sestel že večkrat, nazadnje pa so o nalogi govorili že dosti bolj prijemljivo. Za delavnice bodo namreč dobili na posodo opuščeno s plošje osnovne šole v Leskovcu, kjer za preureditev ne bodo potrebne večje denarne vsote. To delo nameravajo opraviti še do konca leta. Do istega roka naj bi končali tudi dogovore z združenim delom o naročilih za delo oziroma o tem, kaj bi lahko izdelovali zanje v teh delavnicah.

Morda bo še največ težav pri zagotovitvi strokovnega kadra. Če bodo uspešno rešili ta problem, se obetajo srednje in težje duševno prizadetim otrokom že drugo leto možnosti za vključitev v ustrezen delovni proces. Na sestanku so tudi povedali, da bi do konca 1980. leta lahko delalo v delavnicah pod posebnimi pogoji enaindvajset mlado-

letnikov, pozneje pa še osemnajst.

KRŠKE NOVICE

TRIJE PREDLOGI – Pripravljalni gradbeni odbor za krški športno-rekreacijski center je pred dnevi ponovno obravnaval možnosti, ki jih je prikazal ing. arch. Fabjančič za njegovo lokacijo. Ob upoštevanju različnih razlogov so se odločili v nadaljnjo razpravo ponuditi varianto, ki predvideva tak center v okviru sedanega Stadiona Matije Gubca in ki ne upošteva zamisli, da bi v tem okviru obnovili tudi stezo za konjski šport.

ŠE EN VEČER – V okviru svojega jubilejnega programa pripravila krška Valvasorjeva knjižnica in čitalnica še en literarni večer, ki ga bo posvetila piscu „Slave vojvodine Kranjske“, čigar ime nosi. Kot so nam povedali, nameravajo z večerom gostovati pri učencih osnovnih šol.

KAKO NAPREJ? – Ko so v Krškem ponovno govorili o načrtih za športno-rekreacijski center, smo slišali tudi kritično ugotovitev, da sedanji objekti bolj ali manj samevajo in da so zaenkrat velika pričakovanja ob otvoritvi prve športne dvorane v občini, v Leskovcu, ostala ta čas še neizpolnjena. Kdo naj te ob-

jekte uporablja, najbrž ni „neznanstveno“, težje pa bo rešiti vprašanje, kako jih izpolniti z organizirano dejavnostjo, za katero še kako primanjkuje usposobljenih kadrov.

NA PRAVI POTI – Da je marsikateri od staršev, ki ima svoje otroke v družbenem varstvu, predvsem ke v lastni krivdi premalo seznanjen, kako je zanje poskrbljeno, je najbrž že znana resnica. Zato je toliko bolj razveselljivo, da so v novi krški vgozarstveni ustanovi poskrbeli, da dejavnost starejših oddelkov malčkov redno predstavljajo v oblačilnicah, kjer so postavili lesene stene, na katerih razstavijo vse likovne in druge izdelke varovancev. Tako se lahko starši kar med preoblačanjem otrok prepričajo, kako hitro napredujejo in kaj vse že znajo narediti.

OLAJŠAVE – Kmetje, ki preusmerjajo svoja gospodarstva ali preurejajo stanovanjske in druge prostore v turistične namene, so deležni olajšav, če dosežejo njihove naložbe vrednost 2.000 dinarjev. Pri nakupu kmetijskih strojev je olajšava vrednost 20 odst. od nabavnih stroškov, pri investicijah 20 odst. od vloženih sredstev.

KRŠKI TEDNIK

BREŽIŠKE VESTI

Dom - žarišče pomoči starejšim

Sevnici novo gradbišče za dom upokojencev - V kratkem začetek tudi v Brežicah

Novo gradbišče ureja Gradbeno podjetje Beton-Zasavje, tozdravstvene Sevnice, v bližini sevniškega zdravstvenega doma. Vrednost objekta brez opreme bo znašala 21 milijonov dinarjev.

Financiranje gradnje omogoča rešeno solidarnostno združevanje usmerjene stanovanjske izgradnje, kjer je Dom upokojencev in stanovanjcev Impoljca združil interese skupnosti socialnega skrbitstva, kar je bilo predmet konferenc pokojninsko-gradbenega zavarovanja in stanovanjske skupnosti. Sevniški dom bo imel podoben krškemu, razen v izbilih. Gradbeniki imajo rok do marca leta 1979. V petnadstropni stavbi bo od 85 do 90 ležišč v dvoposteljnih sobah.

Upravnik doma v Impoljci dr. Cveto Gradišar poudarja velike prednosti teh domov za sodobno varstvo starostnikov. Spodnji prostori doma bodo v glavnem namenjeni dnevni varstvu, ob tem pa bo mogoče v občini preiti tudi na varstvo na domu (pomoč, strežba). Marsikateri starejši človek si bo v domu lahko poiskal zavetje tudi samo za krajši čas. V domu bo restavracija s 45 sedeži, kjer bo na voljo tudi dietna prehrana. Okrog doma nameravajo urediti rekreativne površine. Delo krškega doma že prinaša

ugodne izkušnje. Izkazalo se je, da so tamkajšnje oskrbnine znatno pod ljubljanskimi. Osnovna mesečna oskrbnina znaša 2.370 dinarjev, z dodatkom za dietno prehrano pride na 3.000 dinarjev. Cena se je pokazala dostopna.

A. ŽELEZNIK

VELIKI CIRNIK: DELAVNA MLADINA

Zadnje nedeljo v oktobru so se izkazali člani domače mladinske organizacije pri udarniškem delu na cesti Podboršt-Praproče. Razdelili so se v dve skupini. Samo mladih, brez starejših, ki so tudi sodelovali, je bilo več kot 40. Po cesti so razstrosili okrog 100 kubičnih metrov gramoz. Mladi so sodelovali tudi pri čiščenju pokopališča.

SEVNIŠKI PABERKI

KINO SELIJO - Že ob preurejanju sevniškega gasilskega doma je bilo rečeno, da se bo v novo kulturno dvorano preselil tudi kino. Slednjič bo do tega le prišlo. Zaradi potrebnih del, premestitve in dopolnjevanje opreme iz doma TVD Partizan v kulturno dvorano ne bo kinopredstav do 26. novembra. Dvorano TVD Partizan bodo poslej uporabljali v glavnem za osnovno društveno športno in telovadno dejavnost.

IŠČEJO GODBENIKE - Sevniško gasilsko društvo se z javnim pozivom obrača na vse, ki imajo veselje do sodelovanja v pihalni godbi, da se prijavijo bodisi v pisarni društva ali po delovnih organizacijah. Prijave zbirajo do 15. novembra. Vest je vsekakor razveseljiva, prav gotovo ne bo brez ugodnega odmeva.

SAMO HIŠICA - Ob steno nekdanje pošte v starem delu mesta so sramežljivo pritisnili hišico za javno telefonsko govorilnico. Seveda si z njo nihče ne more pomagati, ker v njej ni telefona.

SEVNIŠKI VEŠNIK

Večja gradnja še ne krije potreb

Stanovanjska skupnost: do leta 1980 zgrajenih še 168 stanovanj

Delegati vseh treh zborov občinske skupščine v Trebnjem so na zadnjem zasedanju konec oktobra potrdili srednjeročni načrt samoupravne stanovanjske skupnosti. V pripravo zajetnega gradiva je bilo vložene mnogo truda, posebej za ugotavljanje potreb delavcev v tozidih, za kar so morali anketo celo ponavljati.

Razprava o tem načrtu je potekala pravzaprav vse od poletja. Skupno število dograjenih stanovanj v minuli "petletki" na prvi pogled sicer ni majhno: 445. Pičila je bila družbena gradnja, vsega 56 stanovanj. Leta 1974 ustanovljena stanovanjska skupnost se je z vso prizadetostjo lotila gradnje, izročanje ključev srečnim stanovalcem pa bo statistična štela v dobro tekočemu srednjeročnemu obdobju (25 stanovanj na Mirni, 42 v Trebnjem, pred vselitvijo so stanovanja v Mokronogu). Ob tem je bilo vložene precej tudi v spremljajoče objekte, kot npr. ureditev kotlovnice v Trebnjem, kar bo v prid dodatni gradnji.

Načrtovanje tako pomembne stvari, kot je streha nad glavno, mora iti seveda z roko v roki s potrebami delavcev. Vsekakor po delovnih organizacijah ne morejo imeti te-

meljitega pregleda nad tem, kako stanujejo zaposleni in kako nameravajo ta vprašanja reševati, če sodimo po ugotovitvah ankete. Izkazani viri denarja delovnih organizacij krijejo le 36 odst. prikazanih potreb, pri čemer so všteta tudi posojila. Za 21,3 milijona dinarjev še ni nobene gotovine. Zato naj bi, po načrtih stanovanjske skupnosti, bilo mogoče načrtovati nakup le 138 stanovanj od 365 (!!) iskanih. Od lani in letos zgrajenih stanovanj jih je stanovanjska skupnost odkupila 51 ali kar 76 odst. Vseeno računajo, da bodo delovne organizacije poslej kupoval več stanovanj, zato pričakujejo, da bo do leta 1980 zgrajenih še 168 stanovanj. Postopoma se bistveno spreminja tudi stanovanjski standard: medtem ko je še leta 1971 prišlo na prebivalca le 14,8 kvadratnega metra stanovanja, naj bi se po-

ložaj do leta 1980 že precej izboljšal: na prebivalca bo prišlo namreč že 18,8 kvadratnega metra.

A. Z.

Ovira je dokumentacija!

Direktor trebanjskega Trelesa Janez Mihevc poleg vrste drugega z vso vpleto načeluje tudi stanovanjski skupnosti. Kljub vsej prizadevnosti marsikaj ne gre in ne gre hitreje od rok.

To je potožil tudi delegatom občinske skupščine ob pojasnjevanju srednjeročnega načrta stanovanjske skupnosti. „Pri ljubljanskem Projektivnem ateljeju smo 13. maja naročili dokumentacijo za gradnjo 60 stanovanj na Mirni. Še zdaj ni nič narejenega! Podobno je za Trebnje, gre pa za običajne bloke, ki premorejo poleg pritličja še troje nadstropij. Če človek sprašuje in dreza, se mu samo še bolj krepi občutek, da je izigran.“ V Trebnjem ne dobijo soglasja za priključitev na vodovod, kar seveda onemogoča vse priprave, ki trajajo običajno po leto dni.

Na začetku je bilo, razumljivo, pomanjkanje projektnih in urbanističnih dokumentacij. Kar se slednje tiče, je trebanjska občina pred časom že dala slovo novomeškemu Dominvestu. Ljubljančani so se na začetku pokazali proznejši. Sedanje mečkanje z nujno dokumentacijo pa seveda načinja komaj ustvarjeno zaupanje. Res je tudi, da se mnogo gradi. V minulem obdobju je bilo skupaj z zasebnimi zgrajenih 445 stanovanj. Po potrebah bi jih tja do leta 1980 bilo treba še 365, kar po mnenju Janeza Mihevca tudi zaradi dotoka sredstev ne bo mogoče. V občinski skupščini je celo opozoril, da bi posebnih jamstev, da bo znatno manjši načrt lahko uresničen.

Janez Mihevc

TREBANJSKE IVERI

KREPIJO SODELOVANJE - Na pionirski konferenci trebanjske osnovne šole so sodelovali tudi predstavniki osnovne šole Veljka Vlahoviča iz pobratene občine Velika Gorica. Med drugim so se s trebanjskimi vrstniki merili v športu. Ob dnevu trebanjske šole 25. aprila naj bi se obe šoli pobratili. V soboto so učitelji trebanjske šole obiskali Veliko Gorico.

CESTA SPET OVIRA - Za regulacijo Temence je pri roki denar, žal pa izvajalec del spet ne more dobiti soglasja republiške skupnosti za ceste zaradi trase bodoče avtoceste.

JIH BODO POZABILI? - Mirenška krajevna skupnost bi rada kar najlepše uredila pokopališče. Marsikaj je ob zadnjem prazniku tudi uspelo. Pozivajo vse lastnike grobov, naj poravnajo obveznosti najpozneje do 1. decembra.

NAZADOVOLJNI Z RIBIČI - Mokronoški delegati so naprosili občinsko skupščino, naj uradno opozori sevniško ribiško družino, češ da slabo gospodarja.

STAR PAPIR V KORIST RDEČE-MU KRIZU - Občinski odbor Rdečega križa prosi občane Trebnja, Velike Loke, Šentlovenca, Velikega Gabra, Dolnje Nemške vasi, Ponikev, Mirne, Slovenske vasi, Sentruperta in Mokronoga, da v ponedeljek do sedme ure jutraj oddajo star papir. Papir naj bo zvezan v snopečke ali zložen v kartonaste škatle ob glavni ulici ali cesti, kamor lahko pripelje tovornjak. Dež papirja ne škoduje. Izkupiček od prodane starega papirja bo Rdeči križ namenil v človekoljubne namene.

KDO JE MANJKAL - Sklic delegatov občinske skupščine zadnje sobote v oktobru od sedmi uri precej časa ni bil sklepčen. Prizadeti so bili seveda delegati, ki so disciplinirano prišli, saj niso mogli pravočasno priti z delom. Zato so sklenili, da je treba v zapisnik vnesti imena delegacij - zamudnikov, da se kaj takega ne bi več ponovljalo. V bodoče bodo sklicevali seje uro kasneje, ko prispejo javna vozila iz vseh smeri.

V KRATKEM DOVOLJENJE - Ljudi že močno zanima, kaj je z modernizacijo ceste Mokronog - Tržišče. Načelnik oddelka za gospodarstvo Nace Dežman je v odgovoru na delegatsko vprašanje pojasnil, da bo podjetje Slovenija ceste v kratkem dobilo gradbeno dovoljenje.

BLOK TUDI V MOKRONOGU - Novi blok v Mokronogu je tik pred vselitvijo. Stanovanjska skupnost pričakuje pri nadaljnji gradnji družbenih stanovanj tudi razumevanje Ljubljanske banke, posebno pri nujenju posojil za komunalno opremljanje zemljišč. (Foto: Železnik)

AKCIJA

Kot ponavadi je tudi zadnja krvodajalska akcija v trebanjski občini lepo uspela. Na Mirni se je prijavilo 220 krvodajalcev. 21 jih je bilo odklonjenih, kri je nato darovalo 189 ljudi. V Trebnjem je bilo 311 prijav: odklonjenih je bilo 37, kri je darovalo 274 krvodajalcev. V Mokronogu so imeli 109 prijav: odklonjenih je bilo osem, odzemoj je bilo 108. Tokrat je zanimiva ugotovitev, da je bilo med odklonjenimi več mlajših krvodajalcev. Marsikomu bo to lahko koristno napotilo za temeljitejši zdravniški pregled. Posebno je treba omeniti vzorno sodelovanje nekaterih krvodajalcev v Trebnjem in Mokronogu, ki so se odzvali pozivu za darovanje krvi posebno iskana krvne skupine za reševanje nujnega primera v Ljubljani.

Komunalna skupnost mora poznati vse

V tem polletju za nad 11,4 milijona dinarjev obveznosti - Preglasovan mirenški amandma

Komunalna skupnost spada med najmlajše skupnosti v trebanjski občini, ustanovna skupščina je bila letos julija. Za začetek je dobila tisto, kar je ostalo na računu bivšega komunalnega sklada.

Razprava o programu in finančnem načrtu te skupnosti za tekoče polletje na zadnji seji občinske skupščine je precej živnila temperaturo delegatske razprave. Mirenška delegacija med drugim ni bila zadovoljna z zadnjim pismenim odgovorom na predhodno delegatsko vprašanje. Kot je posebej poudarjal mirenški delegat Jože Tomažin, v naseju Roje na Mirni pogretno tako celovito urejanje, kot

je npr. na Pavlinovem hribu v Trebnjem. Na Rojah med obstoječimi hišami ob vsakem večjem neurju pesek zamaši kanalizacijske jaške. Za javno razsvetlavo je položen kabel, s kamni so označeni kraji, kjer naj bi bili postavili svetilke javne razsvetljave; žal ni bila postavljen nobena. Javno je bilo povedano, da skupščina komunalne skupnosti ni bila sklepčna, na Mirni pa naslavlja nekaj

očitkov tudi na račun stanovanjske skupnosti.

Mirenščani so nato predlagali amandma, ki je po mučnem glasovanju propadel. V razpravi je bilo slišati pobudo za poseben posvet, kjer naj bi razčistili razhajanja glede spornih podatkov. Očitno je temu krivo pomarjkljivo delo delegatov v interesnih skupnostih, posebno kar se tiče obveščanja. Nesoglasja, četudi gre ponekod tudi le za dvome, je treba čimprej razčistiti.

Na splošno se komunalna skupnost ne more lotevati kakšnih posebnih del. Na grbi ima nad 90 km lokalnih cest, 11 km ulic in še nekaj malenkosti. Otepajo se ji še obveznosti za asfaltiranje v preteklih letih na območju KS Mirna in Šentrupert v skupnem znesku

324.903 dinarjev. Po ustaljenem kriteriju za 50-odst. soudeležbo pri modernizaciji cest mora krajevna skupnost Šentlovenec pomagati pri asfaltiranju ceste od Male Loke do vasi (nad 1,26 milijona dinarjev). V načrtu predvidenih komunalnih urejanj so navedeni trije kraji: Trebnje, Mokronog in Mirna. Seveda ne gre samo za denar komunalne skupnosti. V Trebnjem naj bi gradnjo kanalizacije in mehanske čistilne naprave poleg krajevne skupnosti (100.000 dinarjev) pridali iz kanalsčine in priključnih taks 220.000 dinarjev, v Mokronogu večji uporabniki (npr. šola), na Mirni pa naj bi šlo 100.000 dinarjev iz posojila za manj razvite.

A. ŽELEZNIK

Trebanjski vodovod tudi pušča?

Razen tega da v grosupeljsko-stiškem vodovodu, ki med drugim napaja Trebnje, mnogim dostikrat presahnejo pipe, po besedah predsednika izvršnega sveta Janeza Zajca obstaja celo možnost okužb.

Analize so že nekajkrat pokazale, da so v vodi primesi fekalij. Zato je po besedah predsednika Zajca treba nujno zagotoviti ustrezni pritisk v ceveh, sicer obstaja resna nevarnost, da bo republiška sanitarna inšpekcija uporabo vode prepovedala. Zaradi tega je bil v ponedeljek na izvršnem svetu grosupeljske občine sestanek z upravljalci vodovoda, ki so se ga udeležili tudi trebanjski predstavniki.

V tem izredno resnem položaju je treba sprejeti vsaj nekatere nujne kratkoročne ukrepe, kot je nabava naprav za kloriranje vode. Dogovoriti se je treba tudi o učinkovitih ukrepih za kar največjo štednjo z vodo. Grosupeljsko komunalno podjetje namreč ugotavlja, da je po-

raba vode v kritičnih sušnih obdobjih tudi za 74 odst. večja. Po ugotovitvah na zajetju bi morala razpoložljiva voda zadostovati za 17.000 prebivalcev, čeprav bi upoštevali, da lahko vsakdo porabi, kolikor znaša higienski minimum. To seveda po drugi strani opozarja, da se došti vode izgubi v zemljo. Sama izvedba spojev cevovoda po vsej verjetnosti ni bila posebno dobra. Če se stanje ne bo koreniteje izboljšalo, bo morala industrija tehnološko vodo zajemati iz drugih virov, ne iz vodovoda. Izvršni svet pripravlja tudi odlok, ki bo določal dodatni prispevek ob pobiranju vodarine za gradnjo novih zajetij.

A. ŽELEZNIK

„Kje je naš denar?“

Mirenščani so prepričani, da mora biti še precej denarja za komunalno opremljanje Roj - Če ne drugače: tolažba!

Mirenščani so prepričani, da se jim godi huda krivica spričo ravnanja komunalne skupnosti. Nove tajnik mirenške krajevne skupnosti hrani dokumentacijo, ki so razmnožili tudi mirenškim delegatom, le-ta pa jim potrjuje povsem drugo, kot izkazujejo zadnje številke komunalne skupnosti v odgovor na mirenško delegatsko vprašanje.

„Po teh podatkih se je v vrsti od graditeljev nabralo 1.474.223,80 dinarjev za komunalno urejanje naselja Roje II. Od tega je bilo lani do polletnega obračuna 30. junija porabljenega 891.599,75 dinarjev za dela, ki so potekala od leta 1972 dalje. Zatem je bila v naseju narejena še ena cesta, ta pa seveda ni stala toliko, zato smo prepričani, da je moralo ostati še precej denarja. Po naši sodbi ga mora biti še najmanj 480.000 dinarjev, ki bi jih morali nameniti za nadaljnjo ureditev Roj,“ prepričano trdi tajnik Kristof, ob čemer se posebej dodaja, da izvi-

Darko Kristof: „To je denar, ki so ga prispevali ljudje!“

Ne delamo za zakon, ampak zase

„Stranskost zahteve, „da moramo do novega leta zadostiti zakonu o združenem delu“

Kdor se zavzema za uresničevanje ustave, zakona o združenem delu in uresničevanje politike ZK, naj bo evidentiran za možnega kandidata za vodilne dolžnosti v ZK, za delegata za republiški in kongres ZK in za člana vodilnih teles organov ZK, so poudarili na zadnji seji občinske konference ZK Kočevje, ki je bila 2. novembra. Na njej so razpravljali o pripravah na volilne konference osnovnih organizacij (OO) ZK in o uresničevanju zakona o združenem delu v občini.

Med razpravo o volilnih konferencah so ugotovili, da marsikje niso bili evidentirani do roka, kar kaže na nedisciplino in neodgovornost nekaterih vodstev OO ZK. Med volilnimi za člane občinske konference ZK je tudi preveč vodilnih in vodstvenih delavcev. Po sprejetem načrtu bodo volilne konference OO ZK končane do sredine novembra.

O uresničevanju zakona o združenem delu smo že poročali. Tokrat smo omenili še nekatere ugotovitve, ki jih doslej nismo omenili. Načrt, da se pač prisiljeni, da morajo biti do novega leta sprejete vse samoupravne akte. Tako morajo biti napačno, saj tega ni treba.

Osnovna šola „položila“ gimnazijo

Na občinskem tekmovanju v kviznem delu smo že poročali, ki je bil konec oktobra v Kočevju, sta se pojavili ekipi gimnazije in osnovne šole Kočevje (v obeh so bili tudi poštarni vojak). Ki sta zmagali na predzadnjem 26. oktobra. Zmagala je ekipa osnovne šole (Andreja Leko, Bronka Školc, Mojca Adamič in vojak), ki je odgovorila pravilno na vsa vprašanja več kot ekipa gimnazije. Zmagovalna ekipa se je uvrstila na območje tekmovanja, ki bo danes, 11. novembra, v občini Ljubljana.

V kulturno-zabavnem delu kviza v Kočevju so nastopili mladinci iz gimnazije in osnovne šole, kulturna ekipa JLA, ansambel SMB in profesionalni pevci Andrej Trobentar. Dvojica je bila nabit polna, mladi postojanci pa niso bili preveč disciplinirani. Napovedovala sta igralca Jože Hrovat in dijakinja gimnazije Olivija Metelko.

T. P.

DAN MJSNE ZAJEDNICE „KREŠO RAKIČ“ TRNSKO

NOVO POBRATENJE – Predstavnik KS „Krešo Rakič“ Trnsko – Matija Krajnovič (desno) in KS Kočevje Alojz Hočevar (v središču), podpisujeta listino o pobratenju in trajnem sodelovanju med KS (Foto: F. Brus)

Drobne iz Kočevja

PROMETNA ZMEDA – Prometna pokopališča je bil na dan mrtvih organiziran. V pločevinasti zmedli po cesti in okoli pokopanih so bili pešci pravi junaki, da so našli grobov. K splošni zmedli je pripomogel še dež, da smo se počutili mokri, obrizgani od blatnih avtomobilov celo na njive.

medved odgovarja

Zakaj pa ne greš na zimsko ... Se bojim, da me ne bi ... zamega prenesli prek ... združenem delu.

OBETAJO SE PODRAŽITVE – Obetajo se podražitve, pa ne samo za meso in kruh, temveč tudi za druge dobrine. Tudi ptt storitve nameravajo podražiti. Za pismo bi bilo po tem predlogu treba plačati najmanj 2,50 din, za dopisnico pa 2 din.

KOČEVJSKE NOVICE

(1475) – 10. novembra 1977

ba opraviči zaradi zakona, ampak za boljše počutje v kolektivu. Zaradi napačnega gledanja delajo ponekod tudi napake, saj hočejo pogodbene in tržne odnose preimenovali v dohodkovne, ker menijo, da bodo s tem zadostili zakonu.

Ponekod (Itas, LIK) so skupne službe kar predolgo združene (centralizirane). To daje vtis, da si žele skupne službe pridržati oblast. Do zaostrovanj, nesporazumov in sporov prihaja seveda tudi tam, kjer niso točno razmejene pravice in dolžnosti tozgov, premoženja itd. Za zaostrovanje pa je pogosto krivo tudi

Ni potrebna draga SIS

Marsikaj se da urediti poceni – Združiti interese vseh, ki jim je pri srcu varstvo okolja

Je ali ni potrebno ustanoviti SIS za varstvo okolja? O tem so razpravljali na nedavnem sestanku iniciativnega odbora za ustanovitev te skupnosti za občino Kočevje.

Ugotovili so, da se z varstvom okolja v okviru svojih dejavnosti ukvarja že več skupnosti (vodna, zemljiška, gozdarska, komunalna, skupnost za varstvo zraka itd.), več društev (planinsko, turistično, jarmarsko, lovsko, ribiško, taborniško, hortikulturno, društvo za varstvo in vzgojo ptic itd.), organizacij (RK itd.) in vse krajevne skupnosti. Vsi ti imajo v svojih statutih tudi določila o varstvu okolja. Občanom, ki torej žele delovati na področju varstva okolja, so dane možnosti za delo. Zato po mnenju prisotnih na sestanku ni potrebno ustanovljati še ene SIS, ki bi spet zahtevala kadre in denar.

Prevladal je predlog, naj bi raje ustanovili komisijo ali odbor, ki bi usklajeval delo vseh naštetih. Tako

slabo informiranje. Kot najboljšje je bilo omenjeno informiranje v ZK GP, Zidarju in Melaminu.

J. PRIMC

MOZELJ: „SLAVNOSTNI“ KEGLJAŠKI TROBOJ

Ob otvoritvi asfaltirane ceste Livold–Mozelj je v nedeljo, 6. novembra, krajevna skupnost Mozelj na kegljišču v Mozlju organizirala prijateljski kegljaški troboj med žensko ekipo iz Kočevja, ekipo Invalidov iz Kočevja in ekipo iz Mozlja. Prvo mesto so dosegli invalidi, drugo Mozelj in tretje ženska ekipa. Med posamezniki so bili najboljši: Vidmar 410, Hrovat 404, Dukić 393 podrtih kegljev itd. Iz hvaležnosti za dokončno asfaltno ureditev ceste do Mozlja so vaščani skupaj z delavci Slovenija ceste organizirali tudi tovariško srečanje.

IVE STANIČ

VOJAKI POMAĞAJO

Tudi dež ni oviral vojakov pri delu

Novo pobratenje

KS Kočevje in Trnsko (Zagreb) že pobrateni

Listino o pobratenju med KS „Krešo Rakič“ Trnsko–Zagreb in KS Kočevje sta podpisala 26. oktobra predsednik skupščine KS Trnsko Matija Krajnovič in predsednik konference delegatov KS Kočevje Alojz Hočevar.

Na ta dan je KS Trnsko praznovala krajevni praznik. Svečanosti ob prazniku se je udeležila tudi 10-članska delegacija KS Kočevje, občinske skupščine Kočevje in občinskih družbenopolitičnih organizacij iz Kočevja.

Kočevski delegaciji so domačinim razkazali nekatere najpomembnejše objekte na območju svoje KS, ki šteje 14.000 prebivalcev, in sicer otroško varstveno ustanovo, dom počitka in sodobni družbeni center krajevne skupnosti z upravnimi in družbenimi prostori. Pomembnejših industrijskih objektov na območju KS nimajo. Najbolj sta tu razvita trgovina in promet.

Naslednjega dne so se predstavniki obeh KS, občin in družbenopolitičnih organizacij pogovarjali o možnostih nadaljnega tesnejšega sodelovanja obeh pobratenih KS. Ugotovili so, da je največ možnosti za sodelovanje na področju delovanja interesnih skupnosti (predvsem kulturne in telesno kulturne) pa tudi na področju prostorskega načrtovanja in urejanja.

J. P.

Delegacije premalo povezane z bazo

Več storiti za izobraževanje in obveščanje delegatov, pa tudi za boljše obveščanje občanov

Strokovne službe pri občinski skupščini in vodstva družbenopolitičnih organizacij občine Ribnica so izdelale oceno delovanja delegatskega sistema v občini za obdobje od leta 1974 do junija letos.

Osnovna ugotovitev ocene je, da delegacije še vedno niso zaživele kot enakopraven in sestavni del samoupravljanja. Premalo sodelujejo z bazo in s samoupravnimi organi. Zato je nujno v samoupravnih aktih TOZD in statutih krajevnih skupnosti jasno opredeliti organiziranost delegatske baze, odnos delegacija–samoupravni organi in ostala delegatska razmerja.

Skupščinski materiali, katerih predlagatelj je bil izključno izvršni svet, niso dovolj jasno prikazovali podatkov. Delegati zahtevajo, da mora biti material razumljiv, v njem pa naj bodo nakazane tudi variantne rešitve. Zaskrbljujoče je, da kar 68 delegatov zbora združenega dela ni bilo nikoli na seji zbora; v zboru krajevnih skupnosti pa je bilo takšnih celo 74. Čeprav se precej delegatov ni udeleževalo sej, niso bila spoštovana določila ustave, ki govore o odklopicu in možnosti odstopa. Vzrok je v tem, da so nadomestne volitve enako zapletene kot redne.

DOM DO PRAZNIKA

Krajevna skupnost Sodražica ureja družbeni dom, in sicer v prostorih bivše oljarne. Tu bodo dobili svoje prostore KS in krajevne družbenopolitične organizacije, pa tudi društva. Dela bodo veljala okoli 1,500.000 din. Financirajo jih KS, stanovanjska skupnost, gasilci, za ureditev prostorov pa so najeli tudi posojilo. Dom družbenih organizacij bo predvidoma odprt za krajevni praznik Sodražice, se pravi 25. maja prihodnje leto.

VOJAKI POMAĞAJO

Tudi dež ni oviral vojakov pri delu

VOJAKI DELAJO – Kljub pršenju dežja so vojaki konec oktobra vztrajali pri zasipavanju kanala v Sodražici in odstranjevanju posledic poplave v avgustu. (Foto: J. Primc)

Polna govorilnica – Telefonska govorilnica pred ribniško pošto že dela. Iz nje lahko kličete ne le po Ribnici, ampak tudi medkrajeno. Takoj ko so jo odprli, se je že začel naval nanjo, da moraš včasih čakati kar v vrsti. Med čakajočimi je precej takih, ki telefonirajo ne zaradi potrebe, ampak iz dolgega časa oziroma za zabavo. Med njimi je veliko mladih. Nekateri menijo, da bi morali tako otroško telefoniranje prepričati, vendar je vprašanje, kako.

SPET VRSTE – Pred ribniško pekarijo so spet vrste, posebno ob sobotah. Ta pekarija oskrbuje skoraj vse območje občine s kruhom, zato se zgodi, da kruha zmanjka. Ob sobotah, ko je treba kupiti kruh za dva dni, je jutraj kruh hitro razprodan, opoldne pa je pred pekarijo spet vrsta.

OKREPLJENA TRŽNICA – Na ribniški tržnici pri avtobusni postaji se razen rednih prodajalcev sadja in zelenjave pojavljajo tudi občasni. Nekateri prodajajo le za razne praznike in prireditve. Tako je bilo za ribniški sejem in za minuli dan mrtvih, ko so tu prodajali cvetje. Čeprav je bilo cvetja veliko, to ni pomenilo posebne konkurence ribniški cvetličarni.

SPET KONCERT – V torek, 15. novembra, bo v domu JLA v Ribnici

FRANC MIHELIC: „Z današnjim delom je zaključena izgradnja tako imenovanega „H kanala“ za Sodražico. Dela so trajala od avgusta do konca oktobra. (Foto: J. Primc)

medved odgovarja

Delegatska vprašanja so bila odraz dela v občini in so se nanašala pretežno na komunalna dela. Ni se dalo oceniti, če so bila vprašanja res dogovorjena na seji delegacije ali samo težnje posameznikov. Pomembna ugotovitev analize je tudi, da je treba v bodoče sklicevati samostojna zasedanja posameznih zborov. Le tako bodo prišlo do izražanja težnje s posameznih področij. Tudi delegati dosti raje razpravljajo o zadevah, ki jih poznajo. Skupna zasedanja naj bi bila možna le izjemoma. Delegati menijo tudi, da je potrebno sprejemati odloke po dvofaznem postopku. To pomeni, da pridejo odloki na dnevni red seje prvič kot osnutki, šele po razpravi v bazi pa so predlagani za dokončni sprejem. O materialih, ki se obravnavajo na seji zborov skupščine SRS, pa je potrebno izpeljati takšen postopek razprave, da bo občinska skupščina konferenca za delegacije, ki predstavljajo občino Ribnica v zborih skupščine SRS.

Zaradi zmanjšanja števila krajevnih skupnosti naj bi zmanjšali število delegatskih mest v zboru krajevnih skupnosti, hkrati pa bi povečali število mest v zboru združenega dela.

Družbenopolitični zbor, ki ni odigral prave vloge v dosežanju skupščinskega sistema, bo moral svoje delo spremeniti. Predvsem bo

VOJAKI DELAJO – Kljub pršenju dežja so vojaki konec oktobra vztrajali pri zasipavanju kanala v Sodražici in odstranjevanju posledic poplave v avgustu. (Foto: J. Primc)

Ribniški zobotrebci

medved odgovarja

Zakaj si proti skumulacijskemu jezeru, ki bi po zatrevanju strokovnjakov preprečevalo poplave?

Ker se bojim bička, žab, komarjev, megle in nižje temperature, zaradi česar bi moral pozimi dalj spati.

GREMO V KINO – V kinu doma JLA predvajajo danes, 10. novembra, film „Veliki revolveraši“, 12. in 13. novembra „Inšpektor Brnigen“, 16. in 17. novembra „Ples kart“, Matineja 12. in 13. novembra „Charlie gaslec“.

moral zavzemati stališča do vseh pomembnejših vprašanj in z njimi seznanjati ostala dva zbora. Razen tega je bila dana pobuda, da bi tudi delegati tega zbora imeli menljiv mandat. Stalni mandat namreč ne dopušča dobrega dela posameznikov, ki imajo razen delegatske funkcije še več drugih.

Povraten učinek informacije delegata, ki se je udeležil seje občinske skupščine, je usmerjen na skrajšan zapisnik, ki je dan kot priloga skupščinskemu materialu. To pa ne zadošča. Povedati je potrebno še, da se slabosti pri delu v delovnih organizacijah nujno kažejo pri delu delegacije in delegatov. Te slabosti pa so posledica nedejavnosti političnih organizacij. Zato bodo morale politične organizacije posvetiti več pozornosti delu delegacij. V prihodnjih štirih letih se ne bo mogoče izgovarjati na neznanje in začetne slabosti. FRANC ŽELEZNIK

NOVA TRASA

Cesta k Sv. Gregorju v ribniški občini se bo prihodnje leto iz sodrške smeri začela drugod. Zdaj vodi mimo gostilne Kaprol nevkreber, že prihodnje leto pa bo speljana nova trasa, ki se bo odcepila od ceste Sodražica–tozd Inles–Zimarice, in sicer tam, kjer zavije novi kanal proti Bistrici. Cesta bo potekala prav ob kanalu in nato prek mostu, ki ga bo do zgradili, mimo bodočega sportskega središča in naprej do ceste proti Slemenom oz. Sv. Gregorju.

medved odgovarja

medved odgovarja

Zakaj si proti skumulacijskemu jezeru, ki bi po zatrevanju strokovnjakov preprečevalo poplave?

Ker se bojim bička, žab, komarjev, megle in nižje temperature, zaradi česar bi moral pozimi dalj spati.

GREMO V KINO – V kinu doma JLA predvajajo danes, 10. novembra, film „Veliki revolveraši“, 12. in 13. novembra „Inšpektor Brnigen“, 16. in 17. novembra „Ples kart“, Matineja 12. in 13. novembra „Charlie gaslec“.

REŠETO

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 10. novembra - Andrej Petek, 11. novembra - Martin Sobota, 12. novembra - Emil Nedelja, 13. novembra - Stanko Ponedeljek, 14. novembra - Boro Torek, 15. novembra - Polde Sreda, 16. novembra - Jerica Cetrtek, 17. novembra - Gregor

LUNINE MENE

11. novembra ob 08.09 uri - mlaj 17. novembra ob 22.52 uri - prvi krajec

KINIO

BRESTANICA: 12. in 13. 11. ameriški film Cleopatra Jones.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

TAKOJ sprejem dimnikarskega pomočnika in vajenca. Hrana in stanovanje preskrbljeno. Stanislav Arh, dimnikarski mojster, Kamnik.

ZAPOSIM dva mlajša KV mizarja pohištvene ali stavbne stroke. Možnost nadurnega dela, OD po dogovoru. Bojan in Neda Gerden, mizarstvo, Ivančna gorica 92.

MLAJŠA upokojenka, vdova ali nezvezana ženska dobi zaposlitev za 4 ure na dan. Plača 2.000 din. Možna je hrana in stanovanje v hiši Gostišče Pavlin, Mačkovec 31, Novo mesto.

SOBO s centralno kurjavo in hrano nudimo ženski, ki bi v jutranjih urah čistila lokal. Naslov v upravi lista (3567/77).

IŠCEMO popoldansko varstvo za otroka (5 ur). Pogoji ugodni. Vuica, Jerebova 20, Novo mesto.

SLUŽBO IŠČE

V VARSTVO vzamem dva otroka. Partizanska 21, Novo mesto.

STANOVANJA

ODDAM stanovanje oziroma hišo. Naslov v upravi lista (3544/77).

Motorna vozila

PRODAM karamboliran FIAT 850 special. Naslov v upravi Dol. lista.

PRODAM NSU 1000 v voznom stanju po zelo ugodni ceni. Pod Trško goro 76, Novo mesto.

PRODAM FIAT 750 z dodatno opremo. Informacije po telefonu 21-468.

PRODAM zastavo 750, letnik 1971, po zelo ugodni ceni, tudi na obroke. Informacije po telefonu 21-295, Zagore, Dol. Vrhpolje 36, Sentiernje.

PRODAM FIAT 750, letnik 1970, registriran za celo leto 1978, garažiran. Telefon 22-238.

PRODAM zastavo 750 L, letnik 1975. Ivo Dominič (pri Peršetu), Družinska vas 89, Smarješke Toplice.

PRODAM poškodovano katrcu, letnik 1975. Naslov v upravi lista (3546/77).

PRODAM po ugodni ceni zastavo 750, letnik 1970, generalno popravljeno. Fran Ivančič, Breg n. h., Štara cerkev pri Kočevju.

PRODAM zastavo 750, letnik 1973. Dušan Peterkovič, Delavska 2, Krško.

PRODAM traktor Zetor 25. Jože Sivec, Groblje 27, Sentiernje.

PRODAM zastavo 750, letnik 1970, registrirano do oktobra 1978. Lajkovič, Ragovska 6 a, Novo mesto.

FIAT 125 special (100 cm, pet brzin), odlično ohranjen in brezhiben, prodam. Telefon (068) 23-769.

PRODAM traktor Steyer 18 KS. Franc Premru, Gruča 8, Sentiernje.

GARAŽO, leseno, prestavljivo, in škodo 68, nevozno, prodam. Sašek, Kotarjeva 2, telefon: 21-065

PRODAM Diano, neregistrirano, letnik 1969. Ogled od 15. do 18. ure. Rudi Deželan, Strojarska pot 3, Novo mesto.

NSU 1200 C prodam po delih (menjalnik, zglobe, kolesne obročje - „feltne“, branik, stekla itd). Cegelnica 36, Novo mesto.

PRODAM traktor Kornik 18 KS s koso in hidravliko. Pinterič, Amovo selo, Artiče pri Brežicah.

TREBNJE: 16. 11. italijanski barvni špijanski film Vohunka brez imena.

KRŠKO: 12. in 13. 11. ameriški film Clovek z zlato pištolo. 13. 11. matineja Zaklad v srebrnem jezeru. 16. 11. ameriški film Stari Divji zahod.

MIRNA: 12. 11. film Diabolik. NOVO MESTO - KINO KRKA: od 11. do 13. 11. italijanski barvni film Scaramouche v vojni in ljubezni. 14. 11. gledališče. Od 15. do 17. 11. ameriško mehiški barvni film Zena v akciji.

RIBNICA: 12. in 13. 11. ameriški barvni film Pomagajte šerifu. SEVNICA: 12. in 13. 11. ameriški film Golli v sedlu. 16. 11. italijanski film Dekameron.

TREBNJE: 12. in 13. 11. ameriški barvni kriminalni film Detektiv Mecciu.

PRODAM 150 kg jabolk bobovcev po 3,00 din. Naslov v upravi lista (3575/77).

UGODNO prodam dnevno sobo. Sever, Zagrebška 18, Novo mesto (popoldan).

UGODNO prodam nerabljen sobni invalidski voziček. Štefanija Bec, Pušcava, 68230 Mokronog. PRODAM pletilni stroj Brother z dodatkom za pletenje norveškega vzorca. Naučim tudi pletenja. Gliha, Sukljetova 11, Novo mesto.

PRODAM skoraj nov pisalni stroj Olympia. Naslov v upravi lista.

PRODAM globok otroški voziček. Sterk, Segova 14, Novo mesto.

ZARADI selitve nujno prodam: stilno sobno orehovo pohištvo, dve visoki omari, omarico s predali (vse oreh), kavč in divan; iz mehkega lesa pa omaro, posteljo, omarico in novo vrtno klop ter kuhinjsko opremo. Ogled od 10. do vključno 13. novembra v popoldanskih urah. Novo mesto, Kristanova 9.

KUPIM

KUPIM šivalni stroj, ki entla, in prodam malo rabljen pony expres po ugodni ceni. Stane Zorc, Volčje njeve 1, Mirna.

KUPIM novejšo hišo v Kostanjevici ali okolici, jo vzamem v najem ali, če mi odstopite sobo, dam tudi posojilo. Naslov v upravi lista (3594/77).

POSEST

PRODAM vinograd v Drenovcu, primeren za vikend. Ana Zorko, Senuš 22, Leskovec.

PRODAM vinograd, primeren za vikend, v okolici Goleka (Krško). Cerovšek, Strmo rebro 2, Krško. V BLIŽINI Sevnice prodam 60 arov zemljišča, primernega za gradnjo. Voda in elektrika ob parceli. Ivanka Kolman, Drožanje 18, Sevnica.

RAZNO

POROČNI PRSTANI! - Ženin in nevesta, ne pozabita: moderno izdelane poročne prstane dobite pri Otmarju Zidariču, zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5. - Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

OSEBA, ki mi je 7. 11. 1977 zamenjala plašč v čakalnici ginekološke ambulante, naj ga prinese zamenjat na naslov: Fani Zareb, Ločna 9, Novo mesto.

GARAŽO v centru mesta vzamem v najem. Naslov v upravi lista 3578/77.

PROSIM poštenega najditelja črnega psa (balkanski gonič), sliši na ime Citron, naj ga vrne proti nagradi 500 din ali več na naslov: Janko Smiljanič, Jamine 44, 41000 Zagreb.

IŠCEM dobrega kitarista, basista in bobnarja. Bobnar je lahko brez svoje opreme, kitarist in basist ta zaželen z lastno opremo in da sta tudi vokalista. Zglasite se v petek, 11. 11. 1977, od 5. do 6. ure v gostilni Anton Mantel, Stopiče.

MOSKI, star 27 let, s posestvom v Sloveniji, želi spoznati kmečko žensko zaradi poroke. Ponudbe pošljite na naslov: N. Vrinjani, Primorska 2, 41000 Zagreb.

ČESTITKE

DRAGI hčerki Lerki in Jožetu Dežmanu iz Mačkovec želi ob 5. obletnici poroke še mnogo srečnih dni, Katki pa lep pozdrav. Ljubeča mami z možem.

TE DNI PRAZNUJETA 40. obletnico skupnega življenja Ana in Rudolf Fink iz Suhorja 13 pri Dol. Toplicah. Še veliko srečnih in zdravih let v krogu svojih najdražjih jima želijo otroci: Darinka, Kostji, Rudi, Jože ter Anica z družinami.

DRAGEMU, dobremu in skrbnemu možu, očetu, staremu očetu, pradedu in tastu MARTINU STRUMBLJU za njegov 80. rojstni dan iskrene čestitke z željo, da bi bil še dolgo zdrav med nami. Njegovi iz Straže.

LJUBEMU sinu MIRU BANICU, ki služi vojaški rok v Titogradu, za 21. rojstni dan, sinu IVKU za 26. rojstni dan in hčerki MILENI KIKEJ za 24. rojstni dan veliko sreče in zadovoljstva želijo mamica, ati, mož Janez, mali Boštjan in stara mama.

DRAGEMU bratu MARTINU BREZOVARJU, Prekomorskih b. 14, za dvojni praznik, enako DARKU, želimo veliko zdravja, veselja in še mnogo let, za volanom pa veliko sreče. Sestra z družino.

OBVESTILA

CENJENE stranke obveščam, da sem odprla frizerski salon v Gotni vasi 51. Za obisk se priporočam! Betka Štangelj.

CENJENE goste vabimo na veselo martinovanje v soboto, 12. 11. 1977. Zabaval vas bo ansambel „Veseli Martini“. Pričetek ob 19. uri. Priporočamo rezervacije. Gostišče Pavlin, Mačkovec 31, Novo mesto.

OBVEŠČAMO stranke, da imamo zopet na zalogi sveža jajca. Gazvoda, Drska 36, Novo mesto.

PREKLICI

OPOZARJAM vse sorodnike pokojnega očeta Ivana Čanžlja iz Mirne peči, naj ne mečejo šopkov z groba na tla, istočasno obveščam, da smo spomenik, vaze in cvetje kupili sami. Hčerka MARJETA ČANŽELJ.

MATIJA CIMERMANCIC, Vel. Orehek 16, Stopiče, prepovedujem pašo živine in hojo po mojem vinogradu v Selih pri Zajčjem vrhu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

ZAHVALA

Kolektiv TOZD ZD Trebnje se zahvaljuje Občinskemu sodišču Trebnje za nakazanih 500 din za med. instrumente namesto venca na grob pokojnemu Janezu Šrpanu, očetu sodnice Alenke Kranjc.

Zdravstveni center
Združeni zdravstveni dom
Novo mesto -

TOZD ZDRAVSTVENI
DOM KRŠKO

razpisuje javno
licitacijo za prodajo

zastave 750, letnik
1977, in
kombija IMV 1600, letnik
1971

Licitacija bo 16. 11. 1977
ob 8. uri v Zdravstvenem domu
Krško.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

JOŽETA KOFALTA

iz Krvavčjega vrha 25

se iskreno zahvaljujemo zdravstvenemu osebju kirurškega oddelka bolnice Novo mesto, PGD Krvavčji vrh za spremstvo in govor, sindikatu in sodlavlavcem pletilnice Beti Metlika, ZZB Črešnjavec za podarjene vence, metliški godbi, kaplanu za obred in sosedom za pomoč. Iskrena hvala vsem, ki ste mu darovali vence in cvetje in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Žaljujoci: žena Marija, sinova Jože in Tone z družinami, hčerke Micka, Jožica, Ivanka, Stanka, Anica in Zalka z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob prerani smrti našega nepozabnega sina in brata

DUŠKA PRAZNIKA

izrekamo iskreno zahvalo vsem, ki so sočustvovali z nami, nam pismeno in ustno izrekli sožalje, še posebej pa zdravstvenemu osebju za intenzivno nego v bolnici Novo mesto, tovarni IMV Novo mesto, pokojnikovim nekdanjim sodelavcem za denarno pomoč, Iskri Žužemberk, osnovni šoli Žužemberk za podarjene vence in cvetje, gasilskemu društvu domačega kraja, vsem sorodnikom in znancom, ki so nam bili v oporo v dnevi žalosti in so obsuli s cvetjem in vencem zadnji Duškov dom.

Žaljujoci: ata, mama, brata, sestra in drugo sorodstvo

Vrhovo, dne 1. novembra 1977

ZAHVALA

Ob hudi in mučni boleznini našega dragega moža, očeta, brata in strica

FRANCA KERINA

iz Vel. Podloga 28

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem sosedom, vaščanom, znancem in prijateljem za podarjene vence in cvetje. Posebej pa se zahvaljujemo dr. Zeljku Ostojiču ter vsemu osebju žilnega oddelka bolnice Novo mesto za vso zdravniško pomoč ter sestri iz ambulante Krško za nego na domu. Hvala GD Vel. Podlog, podjetjema Transport in Imperial, tov. Zičkarju za poslovlilne besede ob odprtem grobu. Iskrena hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje, in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti ter duhovniku za opravljeni obred. Še enkrat vsem najlepša hvala!

Žaljujoci: žena Marija, sin Franci z družino, hčerka Marija z družino, bratje ter drugo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ivan Zoran (namestnik glavnega in odgovornega urednika), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Bojan Budja, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jožica Tepey in Alfred Želznik. Oblikovalec Priloge: Peter Simič, Ekonomska propaganda: Janko Saje, Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 5 din - Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej - Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9.

OGLESI: 1 cm višine v enem stolpcu 125 din, 1 cm na določeni strani 155 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 200 din, 1 cm na prvi strani 250 din. - Vsak mali oglas do 10 bysed 45 din, vsaka nadaljnja beseda 4 din. - Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 9 od 15. 10. 1977 - Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 do 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 - Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p.p. 33, telefon: (068) 23-606 - Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p.p. 33, telefon: (068) 23-611. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelom: CZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše ljube soproge in mamice

DR. KORNELIJE JUREKOVIČ roj. HETENYI

izražamo sr. Metki, Mari, sr. Malči in sr. Verici iz internega oddelka bolnišnice Novo mesto, ki so jo negovale in ji pomagale v boleznini, vsem delavcem Zdravstvenega centra Novo mesto, posebej še internega in očesnega oddelka bolnišnice, učencem in učiteljcem osnovne šole Katja Rupena in gimnazije Novo mesto, vsem iz atletskega kluba Novo mesto ter vsem našim prijateljem, kolegom, sosedom in znancom globoko hvaležnost za iskreno sočustvovanje, za vso pomoč in spremstvo na zadnji poti.

Hvaležni soprog Branimir, sinova Vladimir in Krešimir.

RADIO LJUBLJANA

ČETRTEK, 10. NOVEMBRA:
 Glasbena matineja, 9.05
 Iola za višjo stopnjo, 9.35
 Izročilo v zborovski glasbi,
 Kdaj, kam kako in po čem?
 Turistični napotki za naše
 tujine, 11.03 Uganite, pa
 spoznajte po želji, 12.10 Zvoki
 melodij, 12.30 Kmetijski
 - ing. Milan Hafner:
 povečujemo zmogljivosti,
 Od vasi do vasi, 14.05 Kaj
 poslušajo, 14.40 Mehurčki,
 Jazikovni pogovori, 16.00
 19.35 Lahko noč, otroci!
 Minute z ansambлом Atija
 20.00 Cetrtek večer
 pesmi in napevov, 21.00
 večer, 21.40 Lepe
 22.20 Predstavljamo
 duo Darinka Stare in Majda
 23.05 Literarni nokturno,
 Paleta popevk in plesnih

otroci! 19.45 Minute z ansambлом
 Francija Puharja, 20.00
 Spoznavajmo svet in domovino,
 21.30 Oddaja za naše izseljence,
 23.05 Popularnih dvajset, ...
NEDELJA, 13. NOVEMBRA:
 8.07 Radijska igra za otroke, 8.46
 Skladbe za mladino, 9.05 Se
 pomnite, tovariši... 10.05
 Nedeljska panorama lahke glasbe,
 11.00 Pogovor s poslušalci, 11.15
 Naši poslušalci čestitajo in
 pozdravljajo, 14.05 Nedeljsko
 popoldne, 17.50 Zabavna radijska
 igra, 19.35 Lahko noč, otroci!

19.45 Glasbene razglednice, 20.00
 V nedeljo zvečer, 22.20 Skupni
 program JRT - studio Beograd,
 23.05 Literarni nokturno, 23.15
 Plesna glasba za vas.
PONEDELJEK, 14. NOVEMBRA:
 8.08 Glasbena
 matineja, 9.05 Ringaraja, 9.20
 Pesmica za mlade risarje in pozdravi,
 9.40 Vedre melodije 10.15 Kdaj,
 kam, kako in po čem? 10.45
 Turistični napotki za naše goste iz
 tujine, 11.03 Za vsakogar nekaj,
 12.10 Veliki revijski orkestri,

PONEDELJEK, 14. NOVEMBRA:
 15.05 TV v šoli - ponovitev (Lj) - 16.00 TV v šoli (do 16.15) (Sa) - 17.05 Glasbena pravljica: Desnica, Ilevica in klavir, barv. odd. (Lj) - 17.25 Zakoni divjine, barvna serija (Lj) - 17.50 Obzornik (Lj) - 18.05 Raziskovalna ladja, barvna oddaja (Lj) - 18.15 Varstvo pri delu, barvna oddaja (Lj) - 18.25 Mozaik (Lj) - 18.30 Dogovorili smo se (Lj) - 18.45 Mladi za mlade (N. Sad) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 L. Panduro: Bertram in Liza, barvna drama (Lj) - 21.35 Propagandna oddaja (Lj) - 21.40 Kulturne diagonale (Lj) - 22.20 TV dnevnik (Lj)

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 10. NOVEMBRA:
 8.08 Glasbena matineja, 9.05 Radijska igra za nižjo stopnjo, 9.30 Iz tradicije jugoslovanskih in narodnosti, 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine, 11.03 Znano in priljubljeno, 12.30 Orkestri in solisti, 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Franc V začetku zime ocenimo zalog krme, 12.40 Pihalne vam igrajo, 13.50 Človek in 14.05 Glasbena pravljica, Naši umetniki mladim mladim, 14.30 Naši poslušalci v pozdravljajo, 16.00 19.35 Lahko noč, otroci! Minute z ansambлом Borisa 20.00 Stop pops 20.21.15 o morju in pomorščakih, Besede in zvoki iz logov 23.05 Literarni nokturno, Jazz pred polnočjo.

ČETRTEK, 10. NOVEMBRA:
 17.25 Čudoviti svet Muca Filemona, barvna oddaja (Lj) - 17.35 Obzornik (Lj) - 17.50 Skrivnosti morja, barvna serija (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 M. Belina: Zivelo je, živi in bo živel, barvna serija Igrajmo se gledališče (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Prijatelji in sosedje, barvna oddaja (Lj) - 20.30 Propagandna oddaja (Lj) - 20.35 Pogovor o... (Lj) - 21.25 Miniature: Ciril Škerjanec, barvna oddaja (Lj) - 21.45 TV dnevnik (Lj) - 22.00 Zagreb 77, festival zabavnih melodij

Razgledi: Zgodba o rudarju, barvna oddaja (Lj) - 21.25 Propagandna oddaja (Lj) - 21.30 Policijske zgodbe, barvna serija (Lj) - 22.20 TV dnevnik (Lj)

SOBOTA, 12. NOVEMBRA:
 8.00 Čudoviti svet Muca Filemona (Lj) - 8.10 Potovanje okrog sveta, barvna lutkovna serija TV Zg. (Lj) - 8.25 M. Belina: Zivelo je, živi in bo živel, barvna serija Igrajmo se gledališče (Lj) - 9.00 Morda vas zanima: V svetu oblikovanja (Lj) - 9.30 Človek in duševna stiska, barvna oddaja (Lj) - 9.55 Po sledih napredka, barvna oddaja (Lj) - 10.25 Mehika, oddaja iz cikla Stolejte revolucije (Lj) - 11.10 N. Cripp: Družinske vezi, barvna nadaljevanka (do 11.55) (Lj) - 17.25 Obzornik (Lj) - 17.40 Mozaik (Lj) - 17.45 Samuraj - Pirat, film (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski zunanje-politični komentar (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Med prijatelji, barvni film (Lj) - 21.00 Moda za vas, barvna oddaja (Lj) - 21.40 TV dnevnik (Lj) - 21.55 Propagandna oddaja (Lj) - 22.00 625 (Lj)

TOREK, 15. NOVEMBRA:
 14.30 TV v šoli - ponovitev (do 16.00) (Zg) - 16.05 Šolska TV: Rotacija in revolucija, oddaja iz cikla Zemljepis (do 16.25) (Lj) - 17.10 Potovanje okrog sveta, barvna lutkovna serija TV Zg. (Lj) - 17.25 Crna puščica, barvna serija (Lj) - 17.50 Obzornik (Lj) - 18.05 Muppet Show, barvna oddaja (Lj) - 18.30 Mozaik (Lj) - 18.35 Jugoslovanska trimska televizija (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Oči kritike (Lj) - 20.40 Propagandna oddaja (Lj) - 20.45 G. E. Clancier: Crni kruh, barvna nadaljevanka (Lj) - 21.40 Propagandna oddaja (Lj) - 21.42 Iz koncertnih dvoran: A. Dvoržak: Iz novega sveta simfonična pesnitev (Lj) - 22.20 TV dnevnik (Lj)

SREDA, 16. NOVEMBRA:
 17.10 Z besede in sliki: Strožkovo popoldne, prvi del (Lj) - 17.30 Zakladi britanskega muzeja, barvna serija (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Spekter, barvna oddaja (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Od vsakega jutra raste dan: Koroška - I. del barvne odd. (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Film tedna: Divji mesija, barvni film (Lj) - 21.40 Majhne skrivnosti velikih mojstrov kuhinje (Lj) - 21.45 Madžarska, oddaja iz cikla Stolejte revolucije (Lj) - 22.30 TV dnevnik (Lj)

PETEK, 11. NOVEMBRA:
 15.00 TV v šoli - ponovitev (do 16.00) (Zg) - 17.10 Križem kražem (Lj) - 17.20 Morda vas zanima: V svetu oblikovanja, barvna odd. (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Pevski tabor 77 Sentvid pri Stični, barvna odd. (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 V kraljestvu zlatoroga, barvna oddaja iz cikla Narodni parki (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Tedenski notranje-politični komentar (Lj) - 20.00 Propagandna oddaja (Lj) - 20.05 N. Cripp: Družinske vezi, barvna nadaljevanka (Lj) - 20.55

NEDELJA, 13. NOVEMBRA:
 8.20 Poročila (Lj) - 8.25 Za nedeljsko dobro jutro: Festival MPZ Celje 77 (Lj) - 8.55 625 (Lj) - 9.35 G. Flaubert: Gospa Bovary, barvna nadaljevanka (Lj) - 10.30 Ostržek, barvna risana serija (Lj) - 10.55 Mozaik (Lj) - 1.00 Kmetijska oddaja (Bg) - 1.45 Karino, barvna nadaljevanka (Lj) - 12.15 Poročila (do 12.20) (Lj) - Nedeljsko popoldne - 12.55 Nogomet Romunija: Jugoslavija, prenos iz Bukarešte IV, Križem kražem, Zakoni divjine, barvna serija, Moda za vas, Naglo sodišče, barvni film, Poročila (Lj) - 17.45 Državno prvenstvo v košarki Bosna: Jugoplastika (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 I. Ivanac: Nikola Tesla, barvna nad. TV Zagreb (Lj) - 21.00 Propagandna oddaja (Lj) - 21.05 Jadar in Radževina, II. del oddaje iz cikla Karavana (Lj) - 21.35 TV dnevnik (Lj) - 21.50 Okrogli svet (Lj) - 22.05 Športni pregled (do 22.40) (Bg)

NEDELJA, 13. NOVEMBRA:
 8.20 Poročila (Lj) - 8.25 Za nedeljsko dobro jutro: Festival MPZ Celje 77 (Lj) - 8.55 625 (Lj) - 9.35 G. Flaubert: Gospa Bovary, barvna nadaljevanka (Lj) - 10.30 Ostržek, barvna risana serija (Lj) - 10.55 Mozaik (Lj) - 1.00 Kmetijska oddaja (Bg) - 1.45 Karino, barvna nadaljevanka (Lj) - 12.15 Poročila (do 12.20) (Lj) - Nedeljsko popoldne - 12.55 Nogomet Romunija: Jugoslavija, prenos iz Bukarešte IV, Križem kražem, Zakoni divjine, barvna serija, Moda za vas, Naglo sodišče, barvni film, Poročila (Lj) - 17.45 Državno prvenstvo v košarki Bosna: Jugoplastika (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 I. Ivanac: Nikola Tesla, barvna nad. TV Zagreb (Lj) - 21.00 Propagandna oddaja (Lj) - 21.05 Jadar in Radževina, II. del oddaje iz cikla Karavana (Lj) - 21.35 TV dnevnik (Lj) - 21.50 Okrogli svet (Lj) - 22.05 Športni pregled (do 22.40) (Bg)

ZAHVALA

Vsem, ki ste poznali našo sestro in teto

ALOJZIJO BAN

iz Stare vasi pri Škocjanu

kot tudi sorodnikom, sosedom, posebno Ivanu Bregarju, obema družinama Hočevar, Trbančevim in Kraljevim se iskreno zahvaljujemo za nesebično pomoč, prav tako tudi znanecem od drugod. Posebno velja naša topla zahvala dr. Zvonku Kralju in medicinski sestri Dragici Turšič za obiske in zdravljenje na domu, usmiljenim sestram za pomoč v bolezni in župniku Jožetu Zrimu za opravljeni obred in poslovljne besede. Vsem topla hvala!

Zalujoči: sestra Nežka in nečakinja Marica

ZAHVALA

Vsem, ki so ob boleči izgubi našega dobrega moža in očeta

FRANCA FONA

sočustvovali z nami, izrekamo globoko ZAHVALO. Iskrena zahvala dr. Atanackovičevi in ostalim zdravnikom za njihovo nesebično lajšanje pokojnikovih bolečin, nadalje godbi, pevcem, govornikom, posebno župniku za lep obred in tolažilne besede ter vsem, ki so darovali cvetje in pospremili draga pokojnika na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Angela ter hčerki Mici in Silva z družinama ter vsi bratje in sestere

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi dragega moža, očeta, sina in brata

VIKIJA STANIČA

iz Kostanjevice na Krki

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam karkoli pomagali v teh težkih trenutkih. Posebna zahvala kolektivu Trgovskega podjetja Merkator-Preskrba Krško, govornikom za iskrene poslovljne besede, LD Kostanjevica in Podbočje, gasilec, godbi, pevcem, osnovni šoli Kostanjevica, teritorialni enoti, dr. Vjekoslavu Frlanu, kolektivu Labod in družbenopolitičnim organizacijam. Zahvaljujemo se vsem, ki so pokojniku podarili cvetje in vence in nam izrekli sožalje. Vsem, ki ste ga imeli radi, ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti in ga boste ohranili v spominu, iskrena hvala!

Zalujoči: žena Dragica, hčerka Sonja, sin Samo, oče Viktor, sestra Marina z družino, brat Joško in sestra Romana ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in teta

ANA TURK

iz Dol. Prekope 31

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam karkoli pomagali v teh težkih trenutkih. Posebna zahvala zdravniku Vjekoslavu Frlanu, ki ji je lajšal bolečine, duhovniku za opravljeni obred, Albinu Gr. za njeno požrtvovalnost in gasilskemu društvu Prekopa. Vsem hvala za podarjene vence, cvetje ter izrečeno sožalje. Hvala podjetjem Iskra Sentjernej, Gorenjska oblačila Jesenice, Viator Jesenice in prevoznicam iz Sentjerneja.

Zalujoči: hčerke Anica, Malči, Milka, Tončka, sin Slavko in Franci z družinami, vnuki, pravnuki in drugo sorodstvo

23

Iz dnevnika priobčujem tu kratek popis prečenskega proščenja. Vršilo se je kaj veselo in živo, ker se je dobilo vina prav dober kup, vedro po tri do štiri goldinarje. Po slabih vinskih in žitnih letinah nimajo te svečanosti nič mika, udeležba je sicer vselej velika, ali obiskovalci se po maši in popoldnani božji službi napotijo kmalu proti domu, kupivši kaj malega odpustkov in popivši kvečjemu eno ali dve merici.

Elijina nedelja 1869. leta. Fara imela je danes, kakor se govori tod, svoje „zeganje“. Šhod je bil tak, kakor so vsi. Spominjala se ga bodo bridko marsikateri prazen žep, marsikatero nedevisko dekle. K maši sem šel jutraj. Kar me ni privedla pobožnost, sem hodil sem ter tja, iz cerkve k orglam, od orgel pred cerkev in zopet noter ali pa sem ter tja po vasi

mimo gostoželjnih krčem in zaspanih lectaric. Starci se čudijo, ko pogledajo dandanašnji po cerkvi; pravijo, da se jim zdi, kakor da ne bi bili več v domačem kraju. Za njihove mladosti so nosile ženske na glavah pisane robce, zdaj imajo same drage mrežaste peče. Možaki so hodili nekdanj v kratkih, zvečine prtenih hlačah, zdaj se bahajo z dolgimi, suknenimi. Dekleta prečenske županije slove po pravici radi zaspanosti. Pri prvi maši nisem videl skoraj nobene, strašno veliko pa grdih, izpitih babur. Pred cerkvijo sta sekala dva mesarja govedino za zajtrk. Preklinjala sta celo mašo tako glasno, da se je vse v cerkev slišalo. Če je rekel duhoven: „Dominus vobiscum“, se je čulo odzunaj: „Hudič, prekleta kanaliža!“ Ko je zapel glorio, sta se oglasila mesarja: „Sakramenska šema, pri moji duši!“ Če bi bil prišel med nas kak pogan, bi se bil stresel od groze, da delamo „kristjani“ toliko nečast svojemu Bogu. Okoli mesnice so se klatili kocasti psi, ki so hlastali po kosteh, lajali, se klali in preganjali. Predno sem stopil v cerkev, je vrgel mesar za enim kozlov rog, katerega se je držala capa kože in kosem možganov. Zadeti pes zacvili, stisne rep in zbeži, ali lakota ga pritira kmalu nazaj. Zgrabivši rog, plane v bližnjo koruzo, drugi psi za njim, vname se ravs in kavs, da se začno vsi ljudje v cerkvi smejati. Med celo mašo so nas motili tudi meketajoči kozli, ki so peli okoli mesnice svojo mrtvaško pesem. Mesarjema se pridruži več že dobro natrkanih vlačugarjev, ki jima pomagajo kričati in preklinjati. Med pridigo se izgube vsi ti falotje na zajtrk v krčmo. Tudi iz cerkve jo nekateri pobrišejo, da se odteščajo z vinom. Drugi ljudje v cerkvi večidel zehajo ali dremljejo. Malo število pazljivih poslušalcev se

smeja kaplanovemu grmenju zoper pijance in pijanost. Star dedec zagodrnja poleg mene: „Saj zdaj še ni veliko pijanih, popoldne jih že bo, ali ti ne bodo poslušali, če jim pridigaš lepo ko Bog v nebesih.“ Kaj vseh je bilo ljudem, da je dovršil gospod svoj govor z besedo: „Razložil sem vam voljo božjo, ali prav dobro vem, da se zaradi te moje pridige ne bo popila danes ne ena kaplja vina manj, kakor bi se bila, če bi vam pravil kaj drugega ali če bi bil popolnoma molčal.“ Maša se je zdaj nadaljevala. Veliko ljudi je pridrlo šele zdaj v cerkev. Vse ženske okoli mene so brale iz lepih bukvic; možakov pa ni imel skoraj nobeden ne bukve ne patronoštra, zijali so tja naprej, molil menda ni nobeden dosti. Proti koncu maše so začeli požirati sline, prav očitno se je kazalo, da jim dražijo čutnice vinske skušnjave. Nekoliko jih je šinilo iz cerkve v krčmo še pred blagoslovom. Ko odidem kmalu za njimi tudi jaz, se prerinem z velikim trudom skozi množice beračev in ciganov, oblegajočih cerkvena vrata. Razni majhni prijateljički so me opomnili že prejšnje dni, da jim moram prineseti odpustkov, zato korakam najprej k lectaricam, dokler se more še kaj izbirati. Babe ne verjamem da bi se bile danes že kaj poškopile z blagoslovljeno vodo in molile kak očenaš. Cerkve se nekako boje, menda zato, ker imajo na sebi na pol gosposke cape. Včasih nisem mogel lectaric živih videti. Malo kdo slepari ljudi tako strašansko ko te švigašvage. S tujimi denarci si je lahko lepoticiti obraček in si mašiti lačni in žejni ključek s pečenčico in starinico. Za nekoliko močnatih slašičih in pisanih papirčkov sem moral odšteti več ko štirideset soldov. Ko bi bil človek to prej vedel in šel mlad za lectarja,

bi imel mesto borne modre pole zdaj lahko graščino. Polovica romarjev se je gnetla okoli lectarskih odrov, druga polovica se je podila v krčme. Še pred osmo uro se je začelo razlegati po okolici vpitje in petje navdušenih shodnikov, vmes se je slišalo peklenško cviljenje in lajanje brezštevtilnih psov in otožno meketanje smrti čakajočih kozlov. Tako se je opravljala ta slovesnost jutraj, nič bolje ne ob desetih. Deseta maša je odločena poleg stare navade za lepe in mlade ljudi, za fante in dekleta. Videl sem res prav veliko krasnih oprav in zalih obrazov, ženski spol se je odlikoval znamenito mimo moškega, čigar obleka je kazala pretemne barve, čigar lica so se mi zdela nekako preveč stlačena in vinska. Že v cerkvi so letele oči od desne na levo, ali sem dobro zapazil, da nekoliko, toda hinavsko bolj skrivaj, tudi od leve na desno stran. Po maši se je množica hitro pomešala in sparila. Petdeset, morda sto parov bi bil župnik precej lahko poročil, in človek bi smel staviti glavo, da se ne bi med njimi ne pet parov branilo svetega zakona. Nekateri ljubice poprašujejo bolj po tiho:

„Ali si kupil, ali boš kupil kaj odpustkov zame?“ Nekateri pa kriče glasno, da jih vsi ljudje čujejo: „Tine, odpustka!“ „Tone, odpustka!“ Od lectaric pa hajd v krčmo, če se da, v kak samotni kot. Ali tak dan je preveč gledalcev in poslušalcev, treba je potrpeti do večera, šele ponoči se uživa pravi cukrček. Domačih fantov in deklet opoldne ne sedi dosti v krčmah, južinat gredo domov, danes se goste z mesom in vinom, ali prave sle manjka, duša se jim zamika v popoldanje veselje. Opoldne skubejo krčmarji le tuje in daljne ljudi in kakega zasebnika in pijančka.

Rodni kraj v srcu

Upokojeni general Lojze Žokalj je eden tistih brežiških rojakov, ki je vsa povojna desetletja ostal povezan z domačo občino. Spremljal je njen razvoj, dajal pobude zanj in sodeloval pri snovanju vseh pomembnejših načrtov za hitrejši napredek. Za to ustvarjalno sodelovanje so se mu letos oddolžili z najvišjim občinskim priznanjem, z oktobrsko nagrado.

Svoj odnos do rodne kraja in občine zelo preprosto opredeljuje z ljudskim rekom, da ptič leta tja, kjer se zvali. Bolj ko človek dozoreva, več mu pomeni, rodno gnezdo, zato tudi on zelo rad prihaja v svojo občino in je tudi v prihodnje pripravljen sodelovati, kjerkoli bo to potrebno in zaželeno. Z ljudmi, ki so v njej pogladi korenine, bi se morali po njegovem mnenju še bolj povezovati in tako širiti horizont informacij za morebitne nove ideje. Seveda pa je vsak napredek odvisen predvsem od tistih, ki v občini živijo in delajo, zato naj bi ustvarjali take medsebojne odnose, da bi se mladi po študiju radi vračali.

Brežiška občina ima po Žokaljevem trdnem prepričanju vse možnosti za razvoj in treba bi bilo le izkoristiti njene primerjalne prednosti. Kljub temu da je posavski razvojni koncept lepo zasnovan, pa meni, da se stvari ne premikajo, kot je bilo pričakovati. Če ne bo idej in projektov, bo obetani razvoj spet za nekaj let povozil čas.

„Pa še nekaj bi rad povedal. To, da je občina včeraj še prosila za delo, danes pa, ko nekaterim marsikaj odveč hoji, je treba zelo paziti, kdo prihaja, kako prihaja in zakaj. Menim, da bi se morali glede industrije zelo smotno opredeljevati in ne

z odprtimi rokami sprejeti vsakega, ki se ponuja.“

Lojze Žokalj se je rodil pod obronki Gorjancev v Krški vasi, zato se zelo živo spominja, kakšna revščina je bila tedaj po hribih. Na lastne oči se je nič kolikokrat prepričal, da so dali otroku na Gorjancih le boren krompirček in pol čaše vina za kosilo, ker kruha ni bilo pri hiši, mleka pa tudi ne. To je bil gospodarski pogreb, iz katerega je po vojni vzklilo novo življenje.

Tudi on sam je v mladih letih okusil, kaj se pravi biti brez beliča. Oče je bil zidar in je delal v Zagrebu. Domov se je nešteto krat vračal peš ob progi, da je prihranil denar za vožnjo in kupil celo štruco. Med šolanjem v trgovski šoli v Celju je Lojzetu pomagala teta. Pred maturo je prosil očeta za sto dinarjev za kolek, pa mu je odgovoril, da denarja nima, in če ne more drugače, naj pa pride domov.

Na boljše se mu je obrnilo šele, ko si je sam služil kruh. Mladi Žokalj se je že 1941 srečeval z napredno mislečimi fanti, s simpatizerji in kandidati partije s štajerske in kranjske strani Save. Partizanom se je pridružil februarja 1942, predtem pa se je povezoval z aktivisti v Kostanjevici, kamor se je umaknil pred Nemci. Vzdrževal je tudi stike z revolucionarnimi Hrvati. V NOV je opravljal odgovorne dolžnosti, bil je komisar v več brigadah in nazadnje komisar XIV. divizije. Po vojni se je šolal v Sovjetski zvezi. Bil je vojni ataše v Budimpešti in Sofiji. Po upokojitvi se je z veliko zavzetostjo posvetil družbenopolitičnim dolžnostim in brežiško občino je dvakrat zastopal kot poslanec v republiški skupščini.

JOŽICA TEPPEY

PRICHE ZLOČINA – Po sledih Oblakovih dejanj naju je vodil Franci Gorenc (levo). Poleg njega je Marica Bunderšek, priča smrti svoje matere, strelji pa so bili namenjeni njej. Ivan Medved, vnuk pete žrtve, težko ranjene Frančiške Medved, je na desni.

Krvava nedelja v Kladju

Ali je množičen pokol povzročilo dolgotrajno sovraštvo med sosedi?

Čemeran nedeljski popoldan se je jel nagibati v večer. Meglena zavesa je postajala vse gostejša. Prebivalci Kladja in Branskega, majhnih vasi, okoli 10 km oddaljenih od Krmelja v sevniški občini so se pripravljali na večerjo. Stokrat prekleta storilčeva roka (Oblakovega Tinča) pa je takrat pričela krut ples. Strelji so odjeknili v večerno tišino: štiri Sevkovi otroci so ostali brez staršev in stare mame, ob življenje je bila tudi 68-letna Marija Starina, medtem ko se Frančiška Medved zdravi za hudimi telesnimi poškodbami. Oblak je tudi njej odmeril tri strele.

Štiriindvajset ur potem, ko so bili vaščani Kladj in Branskega, vasic z vsega nekaj hišami, priča enemu najhujših povojnih zločinov v Sloveniji, tamkajšnji prebivalci še vedno ne morejo verjeti, da je vse to res. Nemo sedijo ob mizah.

Strah jih je Tinča. Tudi naju s fotoreporterjem je bilo, ko sva v torek obiskala ta kraj groze.

„ŽIVI SE NE VIDIMO VEČ“

Vaščani pravijo, da se je ta zločin porodil že pred desetimi leti. Med Sevkovimi in Oblakovimi že dalj časa trajajo navidez nepomembni spori, ki pa so se usodne nedelje sprevrgli v hudo tragedijo. Oblakova žena Antonija nam je povedala, da je bil njen mož že ves teden sila nervozen in razburjen, z nikomer se ni pogovarjal. Po njenem je vzrok temu pričevanje Marice Bunderšek, rojene Starina, prejšnji ponedeljek na sevniškem sodišču. Baj je ponovno šlo za spor med sosedi. Okoli 15. ure v nedeljo se je Oblakov Tinč, kot mu pravijo domači, z živino odpravil na pašo. Njegova žena Antonija pravi: „Nisem ga videla vse do večera. Okoli 19. ure pa je stopil v hišo. Srečala ga je le hči Dragica, kateri pa je dejal: „Lahko noč! Živi se ne vidimo nikoli več“. Niti posumila nisem, da je lahko kaj takšnega storil. Z otroci (imata jih kar 7) smo se odpravili spat. Okoli 2. ure ponoči pa so nas zbudili miličniki.“

In kaj pravijo sosede? Najprej se je oglasil Marjan Gorenc. „Prepričan sem, da je ta zločin nadaljevanje tistega, ki ga je Tinč napravil že pred leti. Gre za še vedno nerazčiščene prepire med sosedom. Že takrat, ko je ubil prejšnjega gospodarja sedanje Sevkove kmetije smo vaščani vedeli, da Tinč ne bo miroval. Med prestajanjem kazni je namreč večkrat hodil domov in grozil sosedom. Tokrat je počilo...“

Gorencovi so bili tistega večera v kuhinji. Gospodar Franc je povedal, da je bilo okoli pol sedme zvečer, ko je hčer poslal v klet po pijačo. Zaslíhal je pok, vendar je menil, da se je razbila steklenica. Šele potem, ko je šel v hlev, mu je nasproti pritekla sosedka Marica Bunderšek. „Franci, ali ne veš kaj je naredil Tinč? Mamo mi je ustrelil! Mamo!“

Franc potem nadaljuje: „Kaj sem hotel drugega? Vsi se bojimo tega Tinča. Stekel sem nazaj v kuhinjo in zaklenil stanovanje. Niti pomislil nisem, da bi tega večera še kaj pogledal iz hiše.“

„PREKLET, STOKRAT PREKLET BODI, TINČ!“

Le nekaj metrov stran je Starinova hiša. Jok. Na vratih se prikaže Marica, ki ji je kruta roka morilca vzela mater.

„Mož je bil na lovu. V stanovanju smo bili sami s staro mamo in otroki. Okoli pol sedmih zvečer so se pred hišo zaslišali moški koraki. Temu je sledil močan udarec po vratih. „Odprite!“ Po glasu smo spoznali, da okoli hiše ponovno kolovrati Oblakov Tinč. Že večkrat je prišel k nam in nam grozil. Otrokom sem naročila, naj pustijo vrata zaklenjena. Potrkal je tudi po šipi. Mama se je obrnila, takrat pa je počilo. Šele pozneje sem izvedela, da je Tinč nameraval ubiti mene in moža. Verjetno pa zaradi slabe svetlobe ni mogel razločiti postav. Vsa sreča, da so otroci takrat pričeli klicati očeta. To nas je verjetno rešilo, kajti Tinč je mislil, da je Ivan nekje doma. Spustila sem otroka, ki sem ga držala v naročju in se obrnila k mami. Njena zadnja beseda je bila „Jezus!“, potem je izdihnila.“

Marica še pravi, da so s Tinčem vseskozi v slabih odnosih. Kadarkoli je kdo izmed vaščanov pomagal Sevkovim pri delu, je Tinč norel. Njeno pripoved je zmotil obisk brata.

„Kaj je z mamo? Še pred tednom ste mi pisali, da je zdrava. Kako neki je mogla tako hitro umreti?“

Ko je izvedel za resnico, ni mogel več premagovati solz. „Preklet! Stokrat preklet bodi Tinč! Kaj smo ti napravili!“

Nihče od vaščanov ni tiste nedelje niti slutil, da na Sevkovem travniku ležijo še tri druge žrtve. Našli so jih šele miličniki naslednjega jutra. Milan Gorenc pravi o tem takole:

OSTALE SO TRI MLAKUŽE KRVI

„Potem, ko je Tinč Mariji pred osmimi leti ubil moža, se je ponovno poročila. Toda tudi

z novim gospodarjem prepri niso prenehali. Tistega dne proti večeru, bilo je nekje 16.30, se je Marija skupaj z mamo Marijo Cestnik vračala z obiska. Mimogrede sta na njivi nabrali še solato. Tik pred hišo pa jih je pričakal Tinč in brez oklevanja obe ustrelil. Pokanje je slišal tudi Maričin mož Jože, brž je stekel iz hiše, da bi pogledal, kaj se dogaja. Toda to je bilo tudi zanj usodno. Komaj meter stran od žene in matere so zjutraj našli tudi njegovo truplo. Še dolgo po tem je na kraju umora ostala razstresena solata, palica, ki jo je pri hoji uporabljala Maričina mama in tri velike mlakuže krvi.

Martin Oblak in njegov ubijalski nagon pa sta tistega večera obiskala še majhno pritlično hišo – Podbransko 14. Tu namreč živi 73-letna Frančiška Medved. Tudi ona se je našla na Tinčevem spisku, vaščani vedo povedati, da najverjetneje zato, ker je hodila pomagat Sevkovim. Franc Gorenc je povedal, da je okoli 20.30 zaslišal tri zamolke strele.

„Takoj sem vedel! Posluš me ni izdal, kajti po strelah sem bil že tistega trenutka prepričan, da so bili namenjeni Medvedovi.“

Frančiškin vnuk Ivan Medved, ki je, vsa sreča, tega dne delal, pa je po pripovedovanju ostalih takole opisal dogodek: „Stara mama je bila sama v kuhinji, vrata so bila odklenjena. Tinč je, ne da bi potrkal, vstopil v kuhinjo in trikrat ustrelil. Dve krogli sta ju zadeli.

TU JE MORIL! – Prizorišče pomora družine Sevk. Sledovi krvi solate in palice, na katero se je opirala stara mati, nemo pričajo, se je prav tu zgodilo najhujše.

TU JE MORIL! – Prizorišče pomora družine Sevk. Sledovi krvi solate in palice, na katero se je opirala stara mati, nemo pričajo, se je prav tu zgodilo najhujše.

„NIKOLI VEČ SE NE VIDIMO!“ – Z rahlim nasmehom, kot da se ni nič takega zgodilo, je Oblakova žena izpričala svoje zadnje srečanje z možem potem, ko se je vrnil s svojega morilskega pohoda.

Kdo ga je videl?

Dne 6. novembra 1977 je bil na območju občine Sevnica izvršen uboj štirih oseb. Dejanja je osumljen OBLAK Martin, star 62 let, stanuje v Kladju št. 12, občina Sevnica. OBLAK je visok 178 cm, močne postave, ovalnega obraza, brado in brke brije, kostanjevih osivelih gladkih las, sivih oči, pomanjkljivih zob, oblečen v zelen hubertus, zelena lovske hlače in obut v nizke črne čevlje. Pokrit je s kapo s senčnikom. Oborožen je s pištolo.

Uprava javne varnosti Celje naproša vsakogar, ki bi ga videl ali karkoli vedel, kje se zadržuje, da o tem nemudoma obvesti najbližjo postajo milice ali neposredno Upravo javne varnosti Celje – telefonska številka (063) 239-41.

IZ PISARNE UJV

Potem, ko je Oblak odšel, se je z veliko težavo zvelkalo v posteljo in obležalo. To jo je verjetno rešilo, sicer bi izkrevavela. Šel naslednjega jutra okoli 4. ure po našli miličniki. Vzrok? Prepričan sem, da je vanjo streljal zato, ker je pomagala Sevkovim in ne Oblaku. V naši vasi pač tako, da si vaščani med seboj pomagamo, Tinča pa smo zasovražili že takrat, ko je prevega vzroka ubil sosedo Jakuša.“

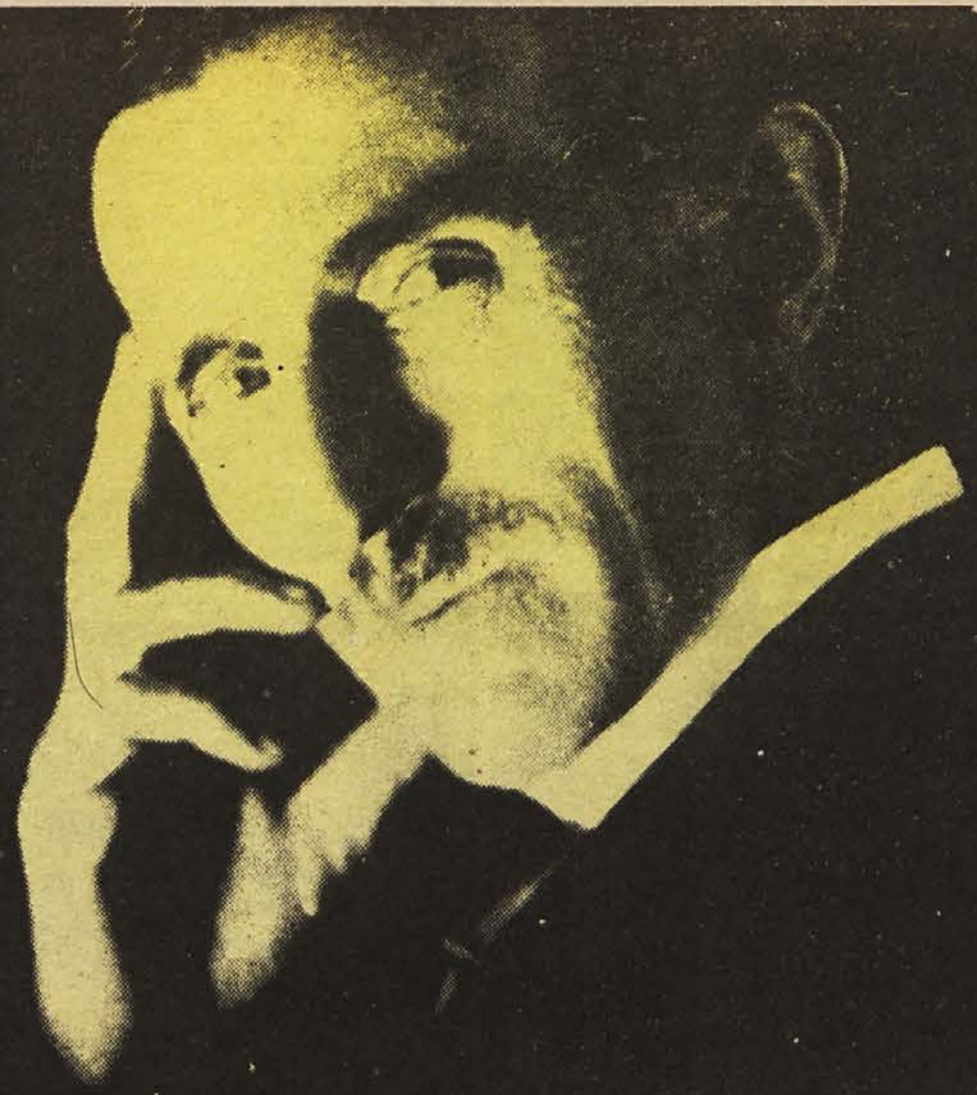
Ne gre prezreti upravičenega strahu vaščanov, kajti vsi vedo, da je Tinč zmožen še česa. Tudi vesti, da so na njegovem seznamu še štiri druga imena, dovolj velik razlog, da so vaščani ponoči in podnevi zaklenjeni v stanovanjih. Še toliko bolj ker vsi vedo, da je Oblak oborožen. Obširna akcija novomeških in celjskih miličnikov, da morilca izsledijo, pa v času našega poročanja še traja.

TEKST: BOJAN BUDIČ
FOTO: JANEZ PAVLIN

DOLGOLETNI SPORI – Le nekaj korakov loči Oblakovo (levo) in Sevkovo domačijo, ki sta edini v odmaknemem zaselku Bransko. Slednja (na desni) je po tragičnem dogodku ostala pusta in prazna.

RAZSIPNI GENIJ

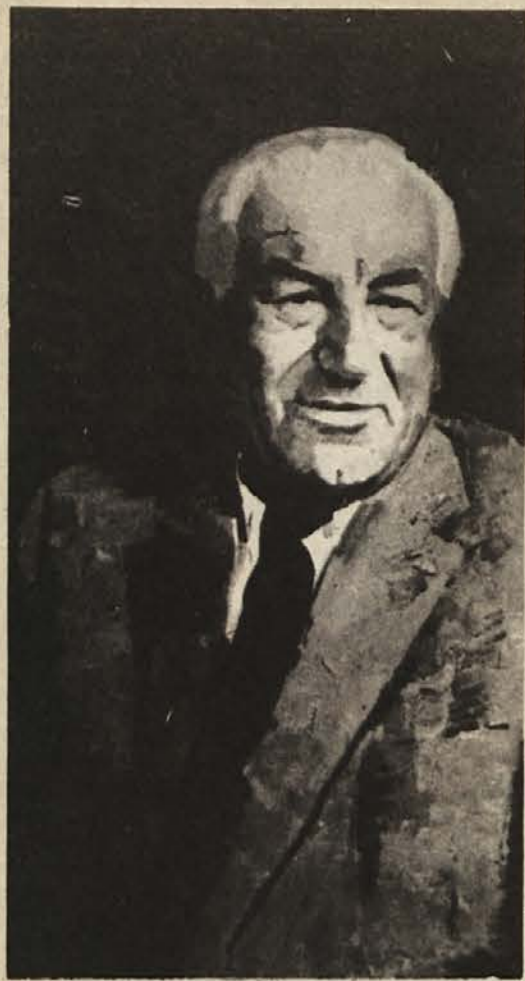

Ali veste, kaj je en tesla? Najbrž ne, kar pri-
ta, kako slabo smo, v stoletju tehnike, podko-
vani v tehničnih vedah. Da se tega vsaj podza-
metno tudi zavedamo, priča nenavadno veliko
zanimanje za televizijsko nadaljevanko o Nikoli
Tesli. In to kljub temu, da v zgodbah ni dobro
opovčljivih ljubezenskih prizorov, scen, brez ka-
terih se pozornosti gledalcev menda sploh ne da
pridobiti. Nadaljevanka igra seveda tudi na dru-
go karto, na dejstvo, da je bil veliki izumitelj
jugoslovanskega rodu. Na to smo seveda vsi po-
zorni, čeprav nimamo za to naključno dejstvo
prav nobenih zaslug.
Prepričan sem tudi, da večina gledalcev tudi
ne bi bilo obrazložiti tudi načelo delova-
nja različnih razlike med izmeničnim in enosmernim to-
kom, prav tako pa bi bilo težko bolj natančno
povedati, kaj je generator, transformator, elek-
tronski mikroskop, elektromotor. Nenavadno
pa je, da se vsi tako zelo zanimajo za to, da
neonske svetilke. Televizijo in radio gledate
vsak dan. Samo na gumb pritisne-
te, poznate njuno delovanje? Vsaj v načelu? Bi
morda predvidel ali pa izdelal, dal v uporabo sve-
tlobne diode pred desetletji, kaj pospešilo zanimanje za
tehniške vede? Pa ne gre za to, da bi vsak po-

stal izumitelj, samo vedeti bi morali več, imeti
bi morali bolj spoštljiv odnos do tehniške kultu-
re. Zdi se, da je to skorajda nemogoče. Neved-
nost se pač večno posmehuje vednosti.
Zato ob tej televizijski nadaljevanki, ki ji nih-
če ne krati določenega pomena, rajši pogledimo,
kakšen je bil Nikola Tesla po pričevanju sodob-
nikov zasebno. To je bolj „razumljivo“.
Oblačil se je nenavadno skrbno. Nakit je so-
vražil, rad pa je imel bele telovnike, vsak teden
si je kupil novo kravato. Sive švedske rokavice,
ki jih je rad nosil, je zavrgel po tednu uporabe,
Tesla je imel rad samo čisto bele svilene srajce.
Robce je kupoval v velikih množinah. Tudi
ovratnikov ni nikoli dajal prat, nosil jih je samo
enkrat.
Posebno nenavadne pa so bile njegove navade
pri serviranju hrane. Tesla je trpel za bacilofobi-
jo. Zahteval je, da ne sme mize, pri kateri je
jedel v hotelski jedilnici, uporabljati nihče drug.
Zahteval je vsakokrat čist namizni prt, na levi
strani pa dva ducata prtčkov. Vsak kos srebrne-
ga pribora in vsak krožnik, ki so mu ga prinesli
— vse so morali prej v kuhinji s toploto sterilizi-
rati — je prijel z enim prtčkom, z drugim pa ga je
obrisal. Nato je odvrnil oba prtčča. Z leti je

Tesla postal vegetarijanec. Ob koncu življenja je
pil samo še mleko.
V mladih letih je zelo rad in veliko kadil. Na
ljubo sestri je tobak opustil. Rad je pil viski,
kajti menil je, da je blagodejen vir energije in
neprecenljivo sredstvo za podaljšanje življenja.
Po njegovem je bilo žganje vzrok dolgega življe-
nja marsikaterega njegovih prednikov. Njega bo,
kakor je izjavil v začetku tega stoletja, usposo-
bilo, da bo dosegel 150 let. Ko so uvedli prohi-
bicijo, je viski opustil, trdil pa je, da mu bo
to zmanjšalo verjetno starost na 130 let.
Ob svojih dveh metrih je tehtal Tesla le 64
kilogramov, vendar je bil nenavadno žilav in
močan, kar je dokazal, čeprav miroljuben kot
pikapolonica, v nekaj pretepih, ki se jih je za
svojega življenja hočeš nočeš moral udeležiti. V
mladih letih je nenavadno rad kvartal in igral
biljard. Obe strasti je opustil, ker je menil, da bi
se jima preveč posvetil in da bi zaradi tega trpe-
lo njegovo znanstveno delo.
Največ, kar povprečni ljudje vedo o Tesli, je
to, da v njegovem življenju ni bilo žensk. Do
njih se je sicer vedel zelo spoštljivo, če je le
hotel, je bil bleščeč salonski lev, vendar ga niso
zanimale. Če že je katero od njih opazil, jo je
idealiziral — v njegovem duhu je izgubila vsako

seksualnost, spoštoval je samo njene duševne
vrednote. Samo razum. Zelo pa je ljubil golobe.
Krmil jih je v parkih, v svoji hotelski sobi —
drugačne tudi nikoli ni imel.
V eni od takšnih sob je Nikola tesla tudi
umrl. 8. januarja 1943 je sobarica stopila v nje-
govo sobo in ga našla mrtvega. Na njegovem
suhem, koščnem licu je bil komaj zaznaven
smehlaj. Soba ni bila plačana. Tako je umrl
človek, ki je prišel v Ameriko s štirimi centi in z
zbirko svojih pesmi v žepu, človek, ki bi s svoji-
mi patenti lahko zaslužil milijone dolarjev, mož,
ki je zavrnil Nobelovo nagrado, gostitelj, ki je
menil, da za njegove goste tudi najbolj dobro ni
zadovoljivo.
In če že ne vemo, da je en tesla enota gostote
elektromagnetnega pretoka, se v svoji veličastni
nevednosti zavedajmo vsaj tega, da temelji da-
našnji svetovni veleenergetski sistem na Teslo-
vem patentu (patentih) o izmeničnem toku.
Teslino ime brenči v vsakem električnem vodu,
se obrača v vsakem generatorju ali elektromo-
torju. Če so spomeniki res tako potrebni kot se
zdi povprečnejšem, jih nima nihče več kot Ni-
kola Tesla.

prof. ALBERT STRUNA

„V neki zidnici v Kriški gori ob Krki je živel možanec, ki se je pisal Struna, po domače so mu rekli Krjavelj ali Šepčev. Jurčičev oče je kot krčmar hodil po vino v Kriško goro, in popolnoma verjetno je, da je tudi sina Jožeta kdaj s seboj vzel. Imeni Krjavelj in Šepčev sta mu ugajali in ju je porabil v romanu Deseti brat in Cvet in sad.“

Teh nekaj stavkov je zapisanih v reviji „Jezik in slovstvo“, letnik 1959/60, številka 1. Prof. ing. Albert Struna, ki je naš današnji sogovornik, trdi, da je dolina ljudi s priimkom Struna od Žužemberka do Toplic, to ali ono sorodstvo pa bi našli tudi med Trebnjim in Mirno.

„Ker sem,“ pravi nekdanji rektor ljubljanske univerze, „znanstveno v rodu s Krjavljem,“ se

nikar ne čudite, če bom tu in tam kaj pretiraval ali lagal.“

Pa nima Albert Struna kaj lagati. Rodil se je v Mirni peči na Dolenjskem. Bil je sin železničarja na takrat in danes samotni železniški postajici. Maturiral je v Ljubljani. Tehniko je študiral v Ljubljani, diplomiral v Brnu. Pisalo se je leto 1923. Potem je bil vse po vrsti: konstrukter za vodne turbine, vodja konstrukcijskega oddelka pri Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani, tehnični obratovodja v takratni Beograjski tekstilni industriji. V predvojnih letih je bil tudi tehnični sodelavec pri Svenska Kullagerfabriken in Standard Vacuum Oil Company. Od leta 1938 je pooblaščen inženir strojne stroke, za honorarnega predavatelja na tehniški fakulteti univerze v Ljubljani pa je bil imenovan 1940.

Ko prof. Albert Struna vpraša, kam bova sedla (v kuhinjo ali v fotelje v dnevni sobi),

seveda kot iz topa odgovorim, da v kuhinjo. Da smo Dolenjci res sami med seboj, me prepriča, ko reče, da bi lahko s tiste kuhinjske mize pospravila tudi prt in cvetličje. Treba je pač narediti prostor za kozarček krepkega.

Pravijo,“ pove prof. Struna, „da sem menda tehnik od glave do pete. Nekoč smo imeli v Slovenjgradcu nekakšno pojedino, na kateri se mi je odlomil zob. Edvard Kardelj je za to zobato polomijo zvedel in me — takrat sem bil rektor — čez nekaj dni na sprejemu ob obletnici ekonomske fakultete zbadel, če je popravilo zoba mehanska tehnologija. Izpovedal sem, da je nekako v tem smislu. „Potem morate imeti tudi garancijo,“ je rekel Kardelj, misleč, da me bo pritisnil ob zid. Odgovoril sem, da za popravljeno zob dajemo jamstvo, za gobec pa prav nobenega. Mislim sem seveda svojega.“

Po vojni je bil Albert Struna imenovan za rednega profesorja na tehniški fakulteti univerze v Ljubljani. Trikrat je bil dekan fakultete za strojništvo, vmes je tudi že omenjeno rektorstvo. Predaval je — njegova specialnost so turbine in črpalke — celih 25 let. Sam pravi, da je šlo „skozi njegove roke“ okoli 1500 študentov. Prof. Struna je tudi avtor več knjig.

Ko je avtomobilizem pred leti potrkal na slovenska vrata, ga ni bilo med nami, ki ne bi prebral njegove knjige „Avtomobil“. Kar malo bledlo se nam je od vseh tistih ventilov, batov, ojníc in diferencialov. „Avtomobil“ je doživel tri izdaje. Še danes lahko temu rečemo uspešnica. Tu so še druge knjige: „Mazanje strojev“, „Priročnik za mazanje motornih vozil“, „Vodni pogoni na Slovenskem“ itd.

Posebno mesto pa je treba pridržati za njegovo — lahko bi rekli življenjsko delo — „Splošni tehnični slovar“ v dveh knjigah z nad 1200 stranmi. Z njegovim izidom (1962 in 1964) so se prof. Struni izpolnile dolgoletne sanje iz mladosti, da bi po desetletjih marljivega dela in zbiranja nekdanj in nekako morali naš tehniški jezik očistiti grmade tuje navlake iz še ne tako davne preteklosti. Ta nam je sicer pomagala izbistriti nadarjenost za vse „tehnično“ in nas naučila marsičesa, česar drugi jugoslovanski narodi niso podedovali v tolikšni meri, žal pa nam je pustila v jeziku mnogo tujega, grdo popačenega in zdaj tudi že zastarelega. Ves ta plevel še zdaj ni zatrt v kali, čeprav mu bijejo zadnje ure. Pri tehniški sekciji terminološke komisije pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (komisijo vodi ves čas od ustanovitve prof. ing. Albert Struna) pripravljajo že drugo izdajo tega jezikovnega kodeksa. Struna ponosno pove, da so že pri črki P. To je velikansko delo, ne gre namreč samo za to, da pravimo „šraufu“ vijak.

Od kod ta ljubezen do tehnike in do tehniškega celo na jezikovnem področju, ki tehnikom (po pravici povedano) ni prav blizu. „Veste,“ pravi Struna, „bil sem sin železničarja na tisti mirnopoški postajici. Nekaterim šmir smrdi, nam, tehnikom, pa diši kot parfum ne vem katere številke. Da pa mi je Albert ime, je tudi v navezi s tehniko. Starši so mi pripovedovali, da je iz Ljubljane prišla nekakšna železniška vodna naprava za oskrbovanje vlakov. Ime ji je bilo Albert. Staršem je šinila ideja. Ko sem zrasel za šolo, sem tistih šest črk svojega imena tudi videl vlitve v železo.“

Marsikaj se zgodi v 76 letih življenja. Morda je za potrditev Alberta Strune širokega, humanega gledanja na ne ravno usmiljeni svet značilen dogodek, ki se je pripetil ob gradnji soških elektrarn. Bilo je po vojni. Morale bi biti samo delovne zmage in nobenega poraza. V agregat, ki je ležal zelo globoko, je vdrla voda. Jugoslavija se zaradi tega seveda ne bi podrla; vendar so takrat hudičevski radi iskali krivca. Najbrž bi šel kdo tudi na hladno.

„Poklicali so me,“ se spominja Struna, „bolj zaradi tega, da ugotovim, kdo je kriv in ne, kaj je krivo. Ugotovil sem, da so kriva tesnila pri črpalci. In celo res je bilo. Kakšnih posebnih prijateljev takrat v tehnološko razvitih deželah nismo imeli. Tesnila smo naredili iz robidovega lesa, prepojenega v olju. Človek je bil rešen in tudi agregat ni bil več moker. Pomiril so se tudi tisti z vrha.“

Časi z oljem prepojenih robidovih tesnil so mimo. Alberta Struna, ki je danes v zaslužnem pokoju, pa vendarle vprašam, kaj naj bi bil ob današnjem silovitem napredku tehnike dipl. inženir strojništva. Je to človek, ki zna popraviti vsak stroj, je to človek, ki stroje načrtuje, je to izrecno strokovnjak za vijake (ko smo jih že ravno omenili), je to človek z idejami, od katerih sta uresničljivi samo ena ali dve?

Takole je odgovoril prof. Struna: „Napredek kakega ljudstva, države odseva tudi v tehniškem ogledalu. Tehnika je od nekdanj zahtevna stvar. Niso pa več časi, ko si je nekdo avtomobilski stroj zamislil, pomagal mojstru pri vlišanju bloka, stroj namestil na šasijo in se tudi prvi popeljal z njim. Hudo napak pa bi bilo v času pretanjenih specializacij in celo specializacij specializacij trdit, da ne potrebujemo inženirja ali tehnika, ki v hipu ugotovi, kaj je s strojem narobe. Ugotovi veliko prej kot tisti, ki ga je narisal, rodil, bi rekel. Eden pač zna popraviti, drugi načrtovati. Eno z drugim je redko povezano. Oba pa sta upravičeno diplomirana inženirja strojništva. Prav je tako.“

MARJAN BAUER

VOJAŠKI KOTIČEK

ATOMSKI „PUHALNIK“ PROTI „HUMANI“ BOMBI

Ameriški strokovni časopis Aviation Week je pred kratkim objavil zapis o novem ultra tajnem orožju, ki naj bi ga imela Sovjetska zveza. Članek je napisal upokojeni divizijski general George Keegan Junior, ki je bil pred upokojitvijo vodja obveščevalne službe letalskih sil. Predsednik Carter trditve v članku ni povsem zanimal, čeprav je pripomnil, da pisanje vsebuje tudi „netočnosti“.

Ali imajo Sovjeti res atomski „pihalnik“? To orožje naj bi se namreč postavilo zoper ameriško nevtronsko bombo in manevrirne rakete.

Za kaj gre? Ni dolgo tega, kar je svetovna javnost zvedela za dve novi vrsti ameriškega orožja: najprej za manevrirne rakete, nato pa še za nevtronsko bombo. Manevirna raketa je majhno brezpilotno letalo s podzvočno hitrostjo, ki ga uravnava elektronski računalnik. Leti lahko zelo nizko in se izogiba vsem naravnim in drugim oviram. Zaradi nizkega leta ga sovražni-kovi radarji ne morejo pravočasno odkriti in sestreliti. Manevirna raketa nosi seveda atomsko bojno glavo.

Nevtronska bomba je, kar se ideje in načrtov tiče, že precej staro orožje, toda izdelovati so ga začeli pred kratkim. Zahod je namreč že dolgo čutil potrebo po orožju, ki bi samo ubijalo, ne pa tudi rušilo. Zakaj? Na Zahodu se zavedajo, da so njihove konvencionalne vojaške sile šibkejše od sil varšavskega sporazuma in da bi se bojišče po izbruhu sovražnosti kaj hitro preselilo na zahodna tla. Zahod pa je gosto naseljen. Porebovali so torej „humano“ bombo, ki ne bo

povzročila večjega razdejanja, bo pa uničila nasprotnikovo živo silo. Tako orožje je nevtronska bomba, ki se razleti okoli 100 metrov od tal in poruši le stavbe na prostoru s premerom 200 metrov. S svojimi smrtonosnimi žarki pa ubije vse živo, tudi posadke tankov in drugih oklepnih vozil, na površini do treh kvadratnih kilometrov.

Če pa je verjeti ameriškemu generalu, imajo tudi Sovjeti močno orožje. Gre za vesoljski atomski „pihalnik“, s katerim menda lahko pošiljajo „smrtne žarke“ proti katerikoli točki na tleh ali proti balističnim izstrelkom med polem. To naj bi pomenilo, da Sovjeti s tem orožjem lahko v manj kot sekundi onesposobijo vse nasprotnikove zaloge atomskega orožja. Sovjeti naj bi torej imeli „pihalnik“, iz katerega bi zasuli ameriške projekte z milijardami izredno majhnih in vendar zelo močnih „izstrelkov“ v obliki atomskih jeder brez pripadajočih elektro-nov.

Zanimivo je, da pospeševalniki (akceleratorji), s katerimi je to mogoče početi, obstajajo že 20 let. Imenujejo jih pospeševalniki delcev. Težava pa je v tem, da je najmanjši od njih dolg kar kilometer, za obratovanje pa potrebuje zelo močno atomsko elektrarno. Je torej mogoče verjeti, da so Sovjeti izdelali tako, več tisoč ton težko napravo v obliki satelita? Nuklearni top lahko namreč deluje le v vesolju, kjer ni ozračja, ki bi zadrževalo izstreljena atomska jedra.

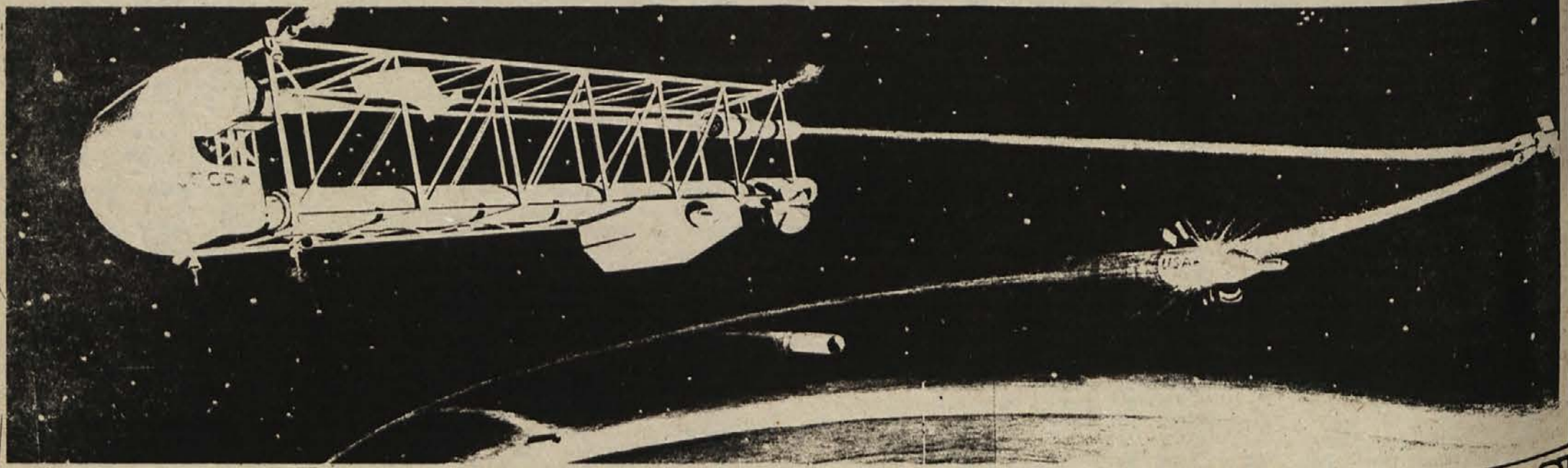
Po čem Američani domnevajo, da ima SZ tako orožje? Že novembra 1975 so opazovali

sateliti ameriškega vojnega letalstva odkrili v visoki atmosferi sumljive in neobičajne količine molekularnega vodika (dva vodikova atoma, zlepljena kot milna mehurčka) s sledovi tritija. Tritij je vodik, ki ima jedro sestavljeno iz po enega protona in nevtrona. Od kod ta vodik?

Vohunski sateliti so že pred desetimi leti v Semipalatinsku za Uralom odkrili ogromne in skrivnostne naprave. Šlo je za orjaške jame, izkopane v granit, v katerih naj bi bili akceleratorji delcev in izredno močne električne centrale. Z zelo občutljivimi kamerami so odkrili tudi orjaške kovinske krogle. Ugotovili so, da so to najbrž veliki kondenzatorji, v katerih naj bi bila shranjena energija za vesoljske „pihalnike“.

Sateliti so odkrili še neko drugo skrivnost. Tokrat je šlo za izredno velik magnetnohidrodinamični generator, združen z orjaškim pospeševalnikom delcev. Odkrili so ga v Azgirju, kjer je sovjetska baza za poskuse z atomskimi bombami in raketami. Baza je sestavni del slovitih „protizračne obrambe“, ki je pod poveljstvom generala Batitskega, strokovnjaka za protiraketno obrambo. Američani se sprašujejo: zakaj potrebujejo Sovjeti pri protiraketni obrambi pospeševalnik in zakaj je ta prav v rokah Batitskega?

Američani se tudi dobro zavedajo da Sovjeti zelo napredujejo, zlasti na področju fizike o „visokih energijah“. V ta koš spadajo tudi pospeševalniki. Zanimivo pa je, da sovjetskih strokovnjakov za to področje znanosti ni najti na univerzah in uradnih raziskovalnih ustanovah. „Kje naj bi bili, če ne pri atomskih vesoljskih „pihalnikih“? sklepijo Američani.

z nami do zadnjega diha

Drobne, majhne postave, vendar odločnega glasu in izrednega spomina — taka je Hellen Jones, vdova po legendarnem angleškem majorju Jonesu, ki je bil med zadnjo vojno šef prve zavezniške vojaške misije pri Glavnem štabu NOV in POS.

Pred kratkim je bila gospa Jones na krajšem obisku tudi na Dolenjskem in v Beli krajini, sicer pa kot gostja naše vlade biva ob morju in si nabira novih sil. Želela je priti k nam, čeravno so ji nameravali pokazati v Sloveniji Bled in Postojno. „Še enkrat, verjetno zadnjič, bi rada obšla kraje, kjer je moj mož doživljal tisti del svojega življenja, ki mu je vse do smrti ostal v najlepšem spominu,“ je rekla gostja.

Gospa Jones je bila že prej v Jugoslaviji, spoznala je precej moških prijateljev in znancev, je mnogo več pa jih pozna po pripovedovanju. Natančno ve za posamezne dogodke iz partizanstva, za nekatere se spominja celo datumov, ne ve pa za imena ljudi, ki so bili takrat z njenim možem skupaj. „Velikokrat mi je pravil celotno partizansko epopejo, ampak vaših imen, ki so zame tako težko izgovorljiva, si ne morem zapomniti,“ je z obžalovanjem povedala. Da pa ji ne bi kaj ušlo iz spomina, je pri vseh srečanjih v naših krajih prosila za sedežni red ljudi, s katerimi je sedela za mizo. Vedno ji je kdo narisal vedeže, v okvirčke pa napisal imena ljudi. To gospa Jones spravlja, da bo doma v Kanadi lažje uredila svoje vtise in spomine.

„Za Williama (moža) nisem vedela vse do leta 1946, ko se je po vojni vrnil. Kot Kanadčan je šel v Anglijo s trgovsko mornarico, tam pa so ga sprejeli k letalcem, potem je zame za nekaj let izgubil. Hude čase sem preživljala medtem v Kanadi, vendar sem tudi jaz po svojih močeh pomagala v boju proti skupnemu sovražniku. Štiri leta sem delala v tovarni vojaškega materiala, ki so ga pošiljali našim fantom čez Atlantik.“ Eno tistih let — bilo je 1943 — 1944, ko gospa Jones ni vedela za usodo svojega moža, je preživljal največ med našimi valovitimi dolenjskimi griči in belokranjskimi brezami. Kanadčan, ki je bil petkrat ranjen v prvi svetovni vojni, se je v noči na 19. maj 1943 s padalom spustil na naše ozemlje. Zanj je bil to skok v neznan, katerega pa ni nikoli obžaloval. Prihod majorja Jonesa v partizane pomeni prelomnico pri utiranju resnice o našem boju v svet.

Udeležil se je prvega Zbora slovenskih odposlancev v Kočevju in nato prvega procesa proti vojnim zločincem, mudil se je v Beli krajini in dlje časa bival v Dobličah nad Črnomljem, govoril je na mitingu ob prvi osvoboditvi Novega mesta 1943 in navdušil delegatke na I. kongresu AFŽ v Dobrniču.

Moža s črno baretko, potisnjeno v stran, že rahlo sivih las, ostrih potez in grškega nosu se spominja še danes izredno veliko ljudi. Gospa Jones je bila presenečena, ko so ji še zdaj, toliko let po vojni, ljudje z največjim spoštovanjem

govorili o majorju Jonesu in se do podrobnosti spominjali njegovih javnih nastopov.

Temu se ni čuditi, kajti nastop zavezniškega oficirja na javnih partizanskih mitingih je bil za ljudstvo velika moralna opora, posebno še, ker je bil govornik in pol. Čeravno ga takrat večina sploh ni razumela, so vsi čutili, kaj govori. Da je z nami, da nam bo pomagal in da moramo zmagati. In ko je nazadnje še dvignil roke ter omenil Tita, so majorja Jonesa domala nosili na rokah.

Prav zaradi velikega navdušenja nad vsem, kar je pri nas doživel, nad ljudstvom, ki se je golo-

roko uprlo močnemu fašističnemu stroju, nad partizani, ki so lačni in prezeblji sprejemali bitke, pa nad osebnostmi, ki so vodile naš osvobodilni boj, je dobil črno piko pri predstojnikih. Čeravno je major Jones pošiljal poročila za poročilom, da se v Jugoslaviji edinole partizani bore z Nemci, mu tega dolgo niso verjeli. Odpoklican je bil iz Jugoslavije leta 1944, nakar so ga leto dni pustili ždeti v nekem londonskem hotelu. Tam je major Jones začel pisati knjigo Dvanajst mesecev s Titovimi partizani. Obenem je neutrudno predaval. Ker je imel prijatelje med univerzitetnimi učitelji, je govoril predvsem mladim na univerzah o Jugoslaviji in partizanih. Imel je 167 takih predavanj, dasi je bil večkrat opozorjen, naj tega ne počenja.

Knjiga je zelo težko zagledala luč sveta, z njo pa si je nakopal nove težave zaradi očitnih simpatij do Jugoslavije. Vrnil se je v Kanado, kjer sta z ženo kupila farmo, kakih dvajset kilometrov oddaljeno od znamenitih Niagarskih slapov. „Imela sva 116 akrov zemlje na farmi, ki je nosila ime Beograd, medtem ko se je naš park ob reki imenoval Park Vodušek po moževem partizanskem prijatelju,“ je povedala gospa Jones. Farmo je nekaj let po moževi smrti oddala.

In tudi za prijateljstvo, ki sta ga Jonesova na farmi pokazala do Jugoslovancev, smo jima lahko globoko hvaležni. Sprva so se njunih piknikov ob 29. novembru in 4. juliju udeleževali le prijatelji s konzulata in nekateri izseljenci, sčasoma pa je Jonesov piknik postal zbirališče tisočev naših izselencev v Kanadi.

„Moj mož je imel veliko težav in vsakovrstnih nevednosti zaradi prijateljstva z Jugoslavijo in njenimi ljudmi, a je kljub vsemu vedno in na glas izjavljal, da je ponosen, ker je smel preživljati najtežje trenutke s partizani. Pokojnino je dobil urejeno šele več let po vojni, medtem pa sva morala trdo delati na farmi, da sva bila neodvisna. Vse do svoje smrti septembra 1969 je bil William vaš prijatelj,“ je rekla gospa Jones.

Ženo moža, ki počiva na majhnem pokopališču v Wellandportu, smo pri nas tudi sprejeli kot ženo najboljšega prijatelja. Solzna je bila Hellen Jones, orošeni oči so bili njeni tukajšnji znanci, ko so si ob slovesu segli v roke. Ni mogoče mimo dejstva, da čas beži in da med nami leži Ocean.

RIA BAČER

strel skozi objektiv

Bolj ko v mestih narašča prometna gneča, več to je v zraku strupa in smrada, bolj ko človek izgublja vsakodnevno živčno voljo s časom in prehitrim utripom življenja, bliže mu je ideal naravnosti, večje je hrepenenje v njem po umirjenem toku bivanja, po počasnih, a zanesljivih spremembah.

In rastejo v doslej odmaknjenih in zapuščenih krajih vikendi, meščan se sklanja k zemlji ter koplje za trto ali sadno drevje, da ga obliva pot. Pro gozdovih je po dežju vse več gobarjev, jeseni pa nabiralcev kostanja — vendar ne samo zato, da nabrali vrečo zlato rjavih plodov ali naši posebno strumnega jurčka.

Še bliže naravi stopa tista vrsta ljudi, ki goje najstarejših človekovih opravil — lov, kajti danes ni samo ubijanje, ampak predvsem razmišljanje kočljivega ravnovesja med divjadjo in njenim okoljem. Pri nekaterih pa se z lovom povezuje še ena strast — fotografiranje. To so privrattenci tako imenovanega fotolova. Organizirano so pri nas v foto klubu Diana, ki ima središče v Ljubljani, sekcije pa v mnogih večjih slovenskih mestih. Sedanjí predsednik kluba je Janez Černač, diplomirani inženir gozdarstva, ki živi v Kočevju in je zaposlen pri KGP Kočevje.

Janez Černač je ime, na katero ljubitelji fotografije živali naletijo prej ali slej. V reviji Lovec, v slovenski Foto-kino reviji, v Rodni grudi ter v mnogih publikacijah je zaslediti izredne posnetke, ali črno-bele, katerih avtor je Janez Černač. Po rodu je Černač Dolenjec, doma iz Kočevja, ki je bil navdušen lovec, vodil okoli ter mu je bil največji veselje, da je bil predvsem opazoval lepote narave. Ti nauki so bili predvsem o življenjski naravi, a so vendar mlademu fantu odkrili veliko skrivnosti narave, hkrati pa v njem prebudili iskro zanimanja.

Z ljubeznijo do narave je raslo v Černaču tudi zanimanje za čisto „likovno plat“ narave. Nič nenavadnega ni torej, da je bila dolgoletna želja imeti svoj fotoapararat. Želja se je uresničila šele, ko si je na praksi prislužil prve dinarje. Za prvi samostojni zaslužek si je Černač kupil fotoapararat VERRA 1. To je bilo prvo orodje, s katerim je poskušal ujeti tisti čarobni hip divjega življenja v naravi.

Potrebna je hitro porasla in delni neuspehi pri fotografiranju so pokazali, da se da te izredno težke vrsti fotografije lotiti le s prvovrstno opremo. Janez Černač je z nakupovanjem vse boljših in bolj izpopolnjenih fotografskih kamer ter s prodajo rabljenih končno prišel do kar zavidljive fotografske opreme: ima dva Nikona z objektivni goriščnih razdalj: 28 mm, 50 mm, 135 mm, 300 mm in 500 mm ter klubski fotoapararat Pentacon z ustreznimi objektivni za diapozitive srednjega formata (6 X 6). Opremo je zbiral skrbno in gotovo se je moral marsičemu odreči, saj je vrhunska oprema izredno draga.

„O tem, koliko denarja je že šlo za mojega konjička, raje ne mislim,“ je preprosto zaokrožil vprašanje materialne osnove.

„Fotografiranje divjadi,“ je povedal pred-

sednik foto kluba Diana, „je po mojem mnenju najtežja vrst fotografije. V prvi vrsti zahteva tako fotografiranje dobro poznavanje živali, njihovih navad in načina življenja, saj brez tega še tako odlični mojster fotografije ne bo nič opravil. Težak in včasih kar usoden problem je svetloba. Divjad izstopa v zgodnjih jutranjih urah in zvečer, ko je ravnanje s svetlomerom nezanesljivo, po drugi strani pa je v gozdu vedno občutno bolj mračno kot zunaj. Če vzamemo v obzir še slabšo svetlobno jakost teleobjektivov (brez njih pa je divjad nemogoče fotografirati), smo hitro pred zares težkim vprašanjem.“

Janez Černač, ki je po številnih fotografijah in diapozitivih sodeč, težavam kos, je pripovedoval o skupnih fotolovih, katere fotoklub Diana prireja za svoje člane, o urah potrpežljivega čakanja ali iskanja divje živali, o filmih, s katerih ni bilo mogoče dobiti niti enega koristnega posnetka, o tednih in tednih brez srečanja z divjadjo, vendar je vsa ta pripovedovanja preveval žar prave strasti, žar ognja, ki daje človekovemu bivanju pa tem svetu lepoto in čar.

PREDNOSTI FOTOLOVA

Ker je inž. Černač tudi navdušen lovec, saj se na lov ne odpravlja le s fotoaparatom, ampak

Janez Černač

RADOVEDNO V SVET — Černač je ujel mlado lisičko, ko je radovedno pogledala iz brloga v beli svet. Žival je ujel, ko je stopila v svetlobo in ji je kožušček zažarel, kar jo je lepo odrazilo na temnem ozadju.

tudi s puško, o čemer priča njegova delovna soba v Kočevju, kjer poznavalec lovskih trofejev ima kaj videti, je znal dobro pojasniti razliko med obema vrstama lova:

„Fotolov ima pred lovom nekaj prednosti: sezona traja celo leto za vso divjad; fotolov ničesar ne odvzame naravi in trofeja ni po svojem značaju namenjena le enemu samemu. Pri pravem lovu, ko je strel za žival neznan, kot bi nekateri to radi prikazali. Lovci s streljanjem poskušamo vzdrževati ravnotežje v naravi, saj je prav človek to ravnotežje porušil. Divjad ima zdaj več hrane, možnosti prehranjevanja pa se s kultiviranjem površin še povečujejo, zato se tudi bolj množi. Naravni selektorji, kot sta ris in volk, tej nalogi ne bi bili več kos.“

Fotolov postaja v Sloveniji vse bolj priljubljen, mnogi vidijo v tem načinu lova tisto pravo odkrivanje narave in njenih lepot, mnogim je morda to preizkus lastnih zmognosti, potrpežljivosti, vztrajnosti — gotovo pa je vsem doživetje, ki ga je možno podoživeti. Prav to pa daje fotografiji njen svojski čar.

M. MARKELJ

Pisanje šolskih kronik na Slovenskem sicer ne sega daleč nazaj, ker jih je avstrijsko prosvetno ministrstvo v Avstro-Ogrski predpisalo šele 20. avgusta 1870, vendar najdemo v njih marsikaj zanimivega. Začetke njihovega pisanja zasledimo že v 18. stoletju, čeprav cesarica Marija Terezija ob podržavljanju šol 1774. leta njih potrebe niti ne omenja. Njihovo število je začelo polagoma rasti od 1856 dalje, ko je škof Anton Martin Slomšek s posebno listino z dne 14. aprila naročil lavantinski duhovščini, naj poskrbi za pisanje šolskih kronik; a do njihovega razmaha je prišlo šele ob koncu preteklega stoletja. Po podrobnih navodilih, ki so jih predpisali deželni šolski sveti, so morali učitelji podajati leto za letom potek šolskega življenja in dela ter zvraven beležiti tudi podatke o raznih dogodkih in pojavih, kakor o elementarnih nesrečah, vremenu, letini, požarih, epidemijah itd. Mnogi kronisti so takšne krajevne pojave in zanimive dogodke radi in skrbno zapisovali. Da bi se z njimi seznanil širši krog ljudi, daje vpogled vanje ta članek.

KAKO SO UJME ZAPIRALE ŠOLE

Med posebnimi dogodki je dosegel pri več šolah velik odmev potres, ki je 14. aprila 1895 porušil Ljubljano. Zaradi poškodb šolskih poslopj ni zmotil samo pouka v Ljubljani, ampak ga je za dalj časa preprečil tudi v Domžalah, v Dobropoljah pa ga je onemogočil od 14. aprila do 10. junija, ko je bilo šolsko poslopje restavrirano. Drugod v ljubljanski okolici so bile šole manj prizadete. V posameznih šolskih kronikah se omenja potres tudi v letih 1880 (v Kostanjevici), 1882 (v Prečni), 1897 (v Krašnji in Selih—Šumberku), 1913 (v Šentjerneju), 1939 (v Podtaboru).

Mnoge kronike vedo dosti povedati o velikih povodnjih. Strahovito povodenj je večkrat doživel Polhov Gradec, posebno v letih 1888, 1924 in 1926. 9. avgusta 1924 so v štiriurnem nalu hudourniki in Gradaščica tako narasli, da so rušili poslopja in so utonili trije ljudje. Otroci do pomladi niso mogli v šolo. 27. septembra 1926 je povodenj razdrila cesto, več hiš in polje. Isto leto je divjala povodenj v več delih Slovenije. Močno je pustošila Selščica v Selški dolini, v Posotelju je Bistrica v Lesičnem (Pilštajnu) trikrat prestopila bregove in uničila poljske pridelke, katastrofalno pa je prizadela povodenj Savinjsko dolino, kjer je Savinja s svojimi pritoki že večkrat poprej in tudi pozneje planila iz struge ter pri rušenju terjala tudi človeške žrtve.

Pred močnimi in naglimi poplavami ni varen Motnik, kjer je 20. septembra 1893 Motnišnica tako narasla, da je vdrla skozi okna v hiše. Zdivjani potoki so takrat odnesli vse mostove od Kamnika do Ločice. Povodenj je že večkrat vdrla v Ihan, v Domžalah pa je poškodovala šolo leta 1901.

Velikim povodnjim je zelo izpostavljeno mesto na otoku Kostanjevica, ki jo je Krka izredno poplavila novembra 1923 ter maja in junija 1939, ko se je dvignila kar za 4,25 m nad normalo. Voda je vdrla visoko v hiše in odrezala mesto od okolice. Konec novembra 1923 je pustošila ogromna povodenj razen na Dolenjskem tudi na Gorenjskem, v Vipavski dolini, v Savinjski dolini, na Dravskem polju in v Pomurju. Pri Podnartu je Sava razdrila železniško progo, pri Brežicah pa je narasla 5 metrov visoko in je zalila vasi do streh. V Kočevju so se takrat in ob drugih velikih povodnjih vozili s čolni po ulicah. Hudourniška voda večkrat vznemirja Rob, kjer poplavlja Robarsko dolino, v Strugah pa ponikalna voda izpod Male gore navre v visoko jezero, ki zalije hiše in hleve, da tone živina, ljudje pa beže na bližnje vzpetine, da si rešijo življenje.

Kronisti so zelo pozorni na silovite ujme z viharji, ki prinašajo veliko škodo. Tako je 29. oktobra 1927 silen vihar podržal šolo v Vodica in podržal mnogo gozdnega drevja. Na Otočcu ob Krki je 19. julija 1873 strahoten vihar s točo

odnašal strehe in podiral kozolce. V Petrovi vasi v Beli krajini je vihar s točo in nalivom 7. junija 1894 odrgal in odnesel veliko zemlje z bregovih njiv v dolino na Petrovsko polje, ki ga ob dežju rada poplavlja kraška voda. V Fari in Vasi ob Kolpi se je 15. februarja 1878 naglo izvila takšna nevihta s snegom in dežjem, da je zagrnila dan v temno noč. V Gabrovki je leta 1885 strahovita toča pobila vso strešno opeko na šolskem poslopju, v Pokovcih v Prekmurju pa je šolsko streho močno poškodovala 5. avgusta 1928. Toča, debela kot kurja jajca, je padala v Dramljah leta 1931, 15. junija istega leta pa je v Rožni dolini na Štajerskem pobila vse poljske pridelke ter mnogo ptic in zajcev.

NA KOČEVSKEM ZMRZNIL UČITELJ

Pri mnogih kronistih so prišle do izraza hude in mile zime, visok sneg in poletne suše. Po šolskih kronikah so bile hude zime z visokim snegom v letih 1874, 1876, 1879, 1888, 1890/91, 1894/95, 1905, 1913, 1915, 1917, 1920, 1922, 1929, 1940, 1942, 1945, 1947, 1954. V okolici Šentvida pri Stični so se v hudi zimi 1874 pojavili volkovi. V Polhovem Gradcu je visok sneg leta 1876 prekinil šolski pouk za teden dni. V hudi zimi 1888 je zmrznil v snegu učitelj na Smuki na Kočevskem. V Lokovcu pri Zidanem mostu je leta 1894 zapadel sneg do vrha strehe na šoli, ki je bila v kmečki hiši, v kateri so bile le tri klopi za šolarje. Ker hiša ni imela dimnika, se je pozimi v šoli tako dimilo, da je moral iti učitelj z učenci večkrat na prosto, da se niso zadušili. V Štalcarjih na Kočevskem je leta 1895 in v Dolenji vasi pri Ribnici leta 1905 zapadel dva metra visok sneg. Na Gori nad Sodražico nanese veter do 8 metrov visoke snežne zamete. 4. marca 1895 je snežni vihar od severa okrog poldne nakopičil na Preloki v Beli krajini tako visoke snežne zamete „kakor male hiše“. Štirje učenci iz Žuničev so zaradi tega ostali čez noč v Preloki in so se vrnili domov naslednjega dne. V Petrovcih je 28. maja 1895 snežilo kot pozimi, na Sinjem vrhu pa je 16. maja istega leta zapadel skoro pol metra debel sneg, ki je s polomom drevja napravil ogromno škodo. Leta 1936 je sneg na Dolenjskem tako zgodaj zapadel, da so v Mokronogu v trgatvenih počitnicah od 5. do 8. oktobra trgali v vinogradih izpod snega.

Izredno mrzli zimi sta bili v letih 1917 in 1929. V Škofiji Loki je dosegel absolutni minimum mraza 25. januarja 1917 — 37,1°C, naslednjega dne zjutraj pa — 36,4°C. V Zavrčku je v hudem mrazu, ki se je v januarju in februarju 1929 stopnjeval do — 28°C, Drava zamrznila. V Strmeu na Štajerskem je leta 1929 dosegel mraz — 29°C. V Srednji vasi v Bohinju je kazal termometer februarja 1929 14 dni od — 27 do — 30°C. Pouk je bil zaradi mraza prekinjen pet dni. V dneh 14., 15., 16., 20., 22. in 23. februarja 1929 je dosegel mraz v Livoldu na Kočevskem — 32°C, v Vodica in Žalni — 33°C, na Selih—Šumberku v Suhu krajini pa 2. februarja — 36°C in 11. februarja celo — 38°C, kar je bil absolutni minimum v Sloveniji.

VROČINSKE POČITNICE

V nasprotju s hudimi zimami so bile ponekod včasih tako mile zime, da so hodili otroci bosí v šolo, npr. na Igu 1876 in 1880, v Žalni januarja in februarja 1882, v Gribljah februarja 1920.

Hudim zimam je navadno sledilo sušno, vroče poletje. V Smuki v Suhu krajini na Kočevskem so v zelo sušnem letu 1922 vozili vodo iz daljne Krke vse od 1. julija do 23. oktobra. Na Kristan vrhu (prej Sv. Peter na Medvedjem selu) na vzhodnem Štajerskem so bile 1905 zaradi vročine en teden vročinske počitnice, v Ivanjkovcih pa leta 1911. Učitelji so tu vodili učence na kopanje. V hudi suši 1908 je bila zelo dobra sadna in vinska letina v Slovenskih goricah, Halozah, v Savinjski dolini in drugod.

Požari, ki jih omenjajo kronisti, so bili bolj lokalnega značaja in podobno tudi epidemije, izvzemši špansko bolezen, ki je ob koncu prve svetovne vojne zaprla mnoge šole in zahtevala precej žrtev ne samo v Sloveniji, ampak tudi drugod po svetu.

V dobi Avstro-Ogrske so podeželske ljudske šole večkrat tekmoval v nabiranju in pobirjanju hroščev, na Vranskem pa so leta 1903 pobili kar 708 modrasov.

Zanimiv je podatek o praznovanju 1. maja v Petrovcih. Kronist piše, da so v Petrovcih praznovali 1. maj prvič že leta 1889 in potem vsako leto kot pomladni dan in ljudski praznik. Vozniki so v spomin nanj še skozi vso dobo stare Jugoslavije krasili svoje konje in vozove z zelenjem. Leta 1892 so praznovali kot ljudski praznik 16. maj namesto prvega maja.

V Podgorju pri Sevnici so ljudje 10. avgusta 1911 prvič videli zrakoplov, ki je letel nad vasjo. V Pragerskem je na kolodvoru eksplodirala morska mina 10. junija 1917 in povzročila grozno razdejanje: raztrgala je mnogo vojakov, raznesla vagono itd. V Sodni vasi (Sv. Ema) pri Podčetrtku je šolska učilnica izven šolskih ur služila za krčmo od ustanovitve šole leta 1811 pa vse do leta 1901, ko je bila šola razširjena v dvo-razrednico. Odpravo krčme je ljudstvo sprejelo z velikim ogorčenjem.

V Vranji peči nad Tuhinjsko dolino je neki učenec, ki je šel mimo šole, vrgel v otroški predzidni kamenček skoz okno v šolsko učilnico tako nesrečno, da je z njim zadel poučujočega učitelja v oko in ga s tem nanj oslepil. Kaznovanje porednih in neposlušnih šolskih otrok s šibo je bilo v 19. stoletju tako v navadi, da se je šolski upravitelj v Limbušu leta 1892 razburjal, ker so morali učitelji po šolskem zakonu odstraniti šibe iz šol. Ko je leta 1901 cvetela v Ižanskem gradu stoletna aloa, so radovedneži in turisti darovali v nabiralnik za šolo znatno vsoto prostovoljnega prispevka. V Ljubnem v Savinjski dolini so morali vsi šolani otroci v letih 1881/82 do 1893/94 redno obiskovati šolo. Izostanki so bili le v redkih primerih opravičeni. Starši otrok z neupravičenimi zamudami so morali na zagovor v Gornji grad, kjer so bili pretepeni.

V istem kraju so otroci, ki so med seboj raje govorili slovensko, kot da bi se silili v nemščini, morali v šoli nositi na hrbtu privezано črno tablico.

VSE ČRNO IN BATINE ZA SLOVENŠČINO

Podobno so otrokom v Zibiki, ki od tretjega šolskega leta še niso med seboj govorili nemško, obešali na hrbet leseno škatlo s sporočilom staršem, v čem so se pregrešili. V Vidmu ob Savi so slovensko govoreče otroke vpisovali v črno knjigo, ki so jo tam vodili od 1817 do 1855, v Vidmu ob Ščavnici pa so šolarji, ki so med seboj govorili slovensko v prvi polovici 19. stoletja, dokler je bil pouk le nemški, dobili batine. V Kramarovcih, kjer je bila šola ustanovljena leta 1896, so morali šolarji med seboj govoriti le madžarsko. Ponekod so učence, ki so v potujčevalnih šolah med seboj vztrajali pri materinem jeziku, kaznovali tako, da so jih poniževali in smešili z natakativno lesenega osla na hrbet.

Na slovenskih šolah, na katerih so vodili zlato knjigo, so vanjo vpisovali najboljše in hvalevredne učence ter so jih sprva navadno tudi obdarovali s kako knjigo, denarjem, obleko ali drugo primer-no nagrado.

Zanimivo je, da v dobi Avstro-Ogrske niso dosti dali in pazili na abstinenco šolarjev od alkoholnih pijač. Ob posebnih slovesnostih so na nekaterih šolah radi pogostili šolarje med drugim tudi z vinom ali pivom. V Puščavi na Pohorju so bili učenci pogoščeni v poslopju šolskega načelnika Gassnerja leta 1881 s kruhom, vinom in pivom. Na Planini pod Mirno goro so dobili

otroci na šolski proslavi cesarjeve — 40-letnice 1. decembra 1888 poleg kruha toliko vina, da so bili, po pisanju kronike, prav veseli. V Spodnji Polskavi so dali učencem na proslavi tudi pivo. S kruhom in vinom so bili pogoščeni šolarji ob otvoritvi dolenske železnice 31. maja 1894 v Šentvidu pri Stični, v Žalni pa ob otvoritvi šolskega poslopja 30. septembra 1909 s klobasno kruhom in vinom.

Ob javni veselici v Mokronogu 1937. leta so nekateri šolarji izrabili priliko, da so okrog polnoči, ko so ljudje že večinoma odšli, prišli na veselični prostor, kjer se jih je več upijalo. Po zapisu kronike so tistega leta popili učenci četrtega razreda na dan 18 litrov vina.

Ponekod na podeželskih šolah so učenci, pretrujeni od kmečkega dela in zaradi prezgodnjega vstajanja, posebno v poletni dobi, v šoli med poukom dremali in spali; tako npr. v Miklavžu na Dravskem polju v šolskem letu 1922/23.

KMET ZGRADIL ŠOLO, UČENCI UBILI UČITELJA

Na Branskem (pozneje šola Kal) pri Šentjanžu na Dolenjskem je kmet Bernard Kos leta 1880 sezidal na svoje stroške šolo, s čimer je ljudem zelo ustregel. Do ustanovitve šole v Mohorjini Velikih Laščah leta 1922, ko ni bil tisti šolski okoliš s svojimi devetimi naselji nikamor vsolani, je bilo tam dotlej veliko nepismenih ljudi. Kmet nista hoteli bivši občini Dob in Krka za gradnjo šole Muljava, kamor naj bi se prešolali iz njihovega naselja Lužarjev kal in Šica, leta 1910 nič prispevati, so morali otroci omenjenih dveh naselij tudi še skozi vso dobo stare Jugoslavije obiskovati svoji prejšnji šoli, in sicer iz Lužarjevke kala šole Šentvid pri Stični, iz Šice pa šolo Krka, do katere so hodili dobro poldruro uro, dasi bi imeli do nove šole Muljava le pol ure hoda.

Ko sta leta 1872 opolnoči napadla breznjskega učitelja, vračajočega se domov iz Koroške Bele, dva nedavno iz šole izstopivša njegova učenca, se je ubila, se na razpisano mesto v Breznici (sedaj šola Žirovnica) ni hotel nihče javiti. Zato je bilo eno leto pozneje imenovan na izpraznjeno učiteljsko mesto laik, kajzar in steklarski pomočnik iz Rodin.

Poljaki—begunci iz Galicije so imeli med prvo svetovno vojno za svoje otroke šolo v Čepļjah pri Vranskem, v Spodnji Polskavi pa tudi poljski Židje. Kronika šole v Hajdini poroča, da so imeli begunci iz Primorske v Strnišču parfumerijo, dve pletarni ter tovarni za slamnike in lesno novo.

Na Vranskem so sklicevali roditeljske sestanke že v 80. letih preteklega stoletja, v Vojniku pa je delovala šolska kuhinja od 1888. leta dalje. Šolskega vrta v Gorišnici so pred prvo svetovno vojno zalagali ptujski trg z zelenjavo, pozneje, po prvi svetovni vojni, pa je učitelj uredil na šolskem vrtu tobačno plantažo.

Nekatere šolske kronike imajo podatke o turških vpadih, sadjarstvu, vinogradništvu, čebelarstvu, zadružništvu, kulturnem življenju, o domačih običajih (Trboje), starih učbenikih in voltih merah (iz l. 1856/57 Stari trg pri Ložu), nospori in sajenju ameriške trte (Petrova vas), viničarjih (Makole), nemčurjih (Trboje, Zidani most), o draginji in stiski med prvo svetovno vojno, o bojih za slovensko Koroško (Sele—Vrhe, Slovenj Gradec in sosednje šole), o razmerjih med Jugoslavijo in Avstrijo (Jurij ob Pesnici) ter Jugoslavijo in Italijo (Rateče), rudarskih stavkah (Trbovlje), gospodarski krizi v stari Jugoslaviji (Topolščica), o gradnji železniške proge Trebnje—Šentjanž (Mirna), mostnini (Šentjakob ob Savi), pisanicah (Ligojna) ter številne novejša o poteku NOB v njihovem šolskem okolišu. Tako je v mnogih šolskih kronikah poleg običajnega opisa poteka šolskega dela in življenja za marsikoga dokaj zanimivih podatkov iz lokalne zgodovine.

PRIJATELJSTVO Z REKO

Reke živijo svoje življenje in človek jim težko zapoveduje. Skozi tisočletja si same utirajo struge in izbirajo smeri morjem nasproti, med tem pa v neskončnost obnavljajo svoj tok in svežino svojih voda. Ljudje, ki živijo ob njih, jih vedno vzljubi-

Tako tudi Sava s pritoki od Radeč do Jesenic na Dolenjskem oživi v pripovedi rečnega nadzornika Franca Avšiča s Čateža. Ta poklicni vodar je trideset let tovariševal z reko in v tem času do dna spoznal vse njene skrivnosti, njene svetle in temne strani.

OD MLADIH NOG OB SAVI

Zibelka mu je tekla ob Savi v vasi Snebrje pri Ljubljani, zato je Sava del njegovega otroštva, del njegovih iger, ki so že zgodaj oblikovale njegovo in jo nato spremljal dolga desetletja poklicnega življenja. Kot rečni nadzornik jo je budno opazoval in tako ga danes ne more več presenetiti, pa zaradi njegovih lastnih opažanj, ampak tudi zaradi izkušenj drugih, njihovih pripovedi in pisanih virov. V svoji vedoželjnosti je poizkušal kar največ dognati o njej. Pritegnila ga je kot redko zanimivo v mladost:

„Pri očetu, ki je bil zidarSKI mojster, sem se naučil zidarstva, nakar sem naredil delovodsko šolanje do Pišec, Krško do Kostanjevice, Mirno do Čateža, Sopot do Sopot in druge savske pritoke. Najbolj zanimivo delo je bilo na reki Savi. V stari Jugoslaviji se vzdrževalna dela začela jeseni, trajala pa so do pomladi. Navadno je bilo pri tem zaposlenih po trideset do petdeset delavcev. Najbolj zahtevno delo sem opravljal z veseljem, kot da je moje. Ura ni bila pomembna. Nanjo nisem gledal ne na začetku in ne na koncu delovnega dne. Z vodami je že tako, da jih človek nikoli ne

sme spustiti z oči, ne ponoči ne podnevi. Kadar koli je Sava naraščala in grozila, da bo preplavila bregove, sem se sredi noči odpravil po delavce, da smo pospravili orodje in odšli na pomoč prebivalcem ogroženih vasi. To so bile Mostec, Mihalovec, in Loče. Ljudem smo navadno pomagali reševati živino, ker jim je hleve pogosto zalila voda.

Žal ljudje v suhih obdobjih pozabijo na povodnji, jaz pa dobro vem, da pride čez sedem suhih let sedem mokrih. Poplave se ponavljajo na deset do enajst let, zelo velike vode pa na petdeset do sto let. Sava se navadno razliva jeseni in spomladi, ker ima v teh dveh letnih časih največ vode. Odkar sem na Čatežu, sem doživel najhujšo poplavo 1964. leta. Takrat je preplavila celo cesto, ki pelje od Budiča proti Čateškim Toplicam, in vdrla tudi v mojo hišo. Iz kleti sem najprej odnesel vsa gnojila in strupe za vrt, za ozimnico pa ni bilo več časa. V kleti je voda naredila velik nered. Jabolka in krompir — vse je bilo pomešano z blatom, vse uničeno.“

ZASAVJE JE IZGINILO S POVRŠJA

Beseda je dala besedo in tako je pogovor nanesel na nekdanje Zasavje, vas, ki jo je leta 1781 skoraj popolnoma uničila narasla Sava. Ta je takrat menjala strugo. Nadzornik Avšič se je zanimal za njeno usodo in pravi, da je bila vas približno dva kilometra nad starim brežiškim mostom, na desni strani današnje Save. Zaradi regulacije oziroma prekopa Skopiško — Brežice, ki so ga dogradili okoli leta 1900, je bilo Zasavje še večkrat izpostavljeno poplavam, tako da je takratna oblast sklenila preseliti vaščane v Krško vas. Zadnji prebivalec Zasavja se je rodil 1897. To je bil zdaj že pokojni Janez Lopatič. Njegova družina se je selila v Krško vas, ko je bil star sedem let. Vaščani Zasavja so dobili tedaj brezobrestno posojilo, da so si laže postavili nove domove in nova gospodarska poslopja. O vasi Zasavje ni drugih sledov kot tu in tam kako sadno drevo. Delavci vodne skupnosti vedo zanje, saj so si večkrat natrgali jabolka, hruške ali sliv in se okrepčali s sadeži neznanega gospodarja, ki je nekoč zasadil ta drevesa.

PO SLOVENSKEM TOKU SAVE SO PLULE LADJE

Sava je bila več stoletij pomembna trgovska pot. Šele železnica, ki so jo ob njej zgradili od Zagreba do Zidanega mosta 1862, leta, ji je odvzela prednost. Dokler ni bilo železnice, je malo ne ves promet potekal po reki. Ob njej je bilo veliko pristanišč. Na Drnovem lahko še danes vidimo ostanke nekdanjega rimskega pristanišča.

Franc Avšič

V Krškem so imeli pred stoletji celo ladjedelnico. Po Savi je plulo veliko težko naloženih ladij, ki so jih vlekli z vprežno živino. Pristanišča so bila na Jesenicah, v Krškem, Praprotnem in Radečah. Na Prilipah je bilo pristanišče za prekladanje blaga in za zamenjavo živine.

Bregove Save so dolga stoletja povezovali samo z brodovi. Na Jesenicah in na Mostcu še danes prevažajo potnike in vozila z brodom. V Brežicah so brod ukinili 1904. leta, ko so zgradili most, v Krškem pa 1866. leta. Takrat so povezali Savo z lesenim mostom. Brod je bil tudi na Mrtvicah in v Brestanici. Sčasoma bodo vse spodrinili mostovi.

Nadzornik Avšič pripoveduje, da so pod vasjo Drnovo vidna regulacijska dela iz različnih obdobj, ki pa žal niso dokumentirana. Z njimi so usmerjali tok reke Save od Krškega proti Brežicam. Lepa obloga brežine je bila tudi nad Mrtviškim brodom, prav tam, kjer gradijo zdaj jedrsko elektrarno.

Avšič si je zvesto zapisoval vsa regulacijska dela, odkar je prišel na Čatež, zanimal pa se je tudi za vse, kar so opravili desetletja in celo stoletja pred njim. Tako na primer zavzeto opisuje sledove kamnitega jezusa pod nekdanjim brodom na Mrtvicah, ki je usmerjal Savo v desno proti Vihrum. Pod Vihrumi je namreč še danes viden visokovodni nasip, lepo kamnito oblogo pa je opaziti še dalje ob desni brežini savske struge.

Z JEZOVI SO PREUSMERJALI TOK

Nad skopiškim predelom so ostanke drugega kamnitega jezusa, s katerim so Savo speljali pod vas Pesje in navzdol proti Zverinjaku, od tam pa pod mesto Brežice. Od Brežic dalje je tekla Sava proti Čatežu, nato pa pod vasjo Trnje na Mostcu pa spet desno proti Prilipam in Podgračenemu ter krenila z glavnim rokavom pod vas Loče, z drugim pa pod Spodnjo Ribnico. Glavni rokav se pri Ključu na Hrvaškem združi s Sotlo, obrne na desno proti Jesenicam, od tam pa spet na levo pod vas Drenje na Hrvaškem. Struga v tem delu je zelo vijugasta in od Krškega do Jesenic so morali narediti več prekopov. Prekop Ribnica—Jesenice

so napravili v letih 1908 — 1909, prekop Mostec—Mihalovec pa v letih 1910—1911.

V času avstrijske vladavine je bil hidrotehnični oddelek za regulacijo Save v Brežicah, v hiši pred mostom. Ta je bila last inž. Kolenca, ki je kot šef hidrotehniške službe vodil vsa regulacijska dela na Savi. Pri izkopih so si tedaj že pomagali s stroji, material pa so odvažali še s samokolnicami. Pri teh delih je bilo zaposlenih tudi po tristo delavcev. Na desnem bregu pri Mostcu so imeli skladišče in delavnico za popravilo orodja ter izdelovanje čolnov, s katerimi so prevažali kamenje za oblaganje brežin. Za prevoz kamna po suhem so tedaj postavili štiri kilometre in pol dolgo poljsko železnico. Pod Ribnico je bila tehtnica. Na njej so tehtali natovorjene vagončke, da so imeli pregled nad količino kamnja, ki so ga zvozili na savsko obrežje iz kamnoloma v Mali Dolini. Betonski ostanke te tehtnice so vidni še danes.

Največ regulacijskih del na Savi so naredili do 1914. leta. Prva svetovna vojna jih je močno zaustavila. Obseg dela so zmanjšali in ostali so le tisti moški, ki niso prišli v poštev za vojake. Po koncu vojne je bil ustanovljen hidrotehniški oddelek v Krškem. Začeto regulacijo so do Jesenic dokončevali do 1926. Oddelek so 1929 ukinili in ga nadomestili z rečnim nadzorstvom. Od takrat dalje so delali le tam, kjer so visoke vode povzročale večjo škodo, tu in tam pa so dokončevali začeto regulacijo.

KO JE SAVA TEKLA NAVZGOR

Starejši ljudje se še dobro pomnijo razdejanja, ki ga je napravil led v hudi zimi 1928 — 1929. Takrat je Sava zamrznila od izvira do Čateža. Najhujše je prišlo, ko se je led začel taliti. Ob spomladanski odjugi se ga je toliko zagostilo v strugo, da je začela Sava teči po Krki navzgor in povzročila v Krški vasi povodenj. Na Mihalovškem je led polomil močno Brano iz pilotov, ki so tok Save usmerjali v regulacijsko strugo. Od takrat naprej si je Sava trgala strugo v desno, tako da bi bila nad Podgračenim skoraj pritekla v staro korito.

Leta 1940 so se lotili večjih vzdrževalnih del prav na Mihalovškem, da bi preprečili nadaljnje zajedanje v desno. Vodni tok so preusmerjali z odbojnimi jazbicami. Takrat je bilo to največje gradbišče na Savi. Vodnovzdrževalna dela so v stari Jugoslaviji financirali iz državnega proračuna, v obdobju gospodarske krize od 1931 — 1936 pa še iz banovinskega bednostnega sklada.

ZASTOJ MED OKUPACIJO

Po nemški zasedbi naših krajev je delo na Mihalovškem nekaj mesecev napredovalo v enakem obsegu, s selitvijo Slovencev v nemška taborišča pa se je malone ustavilo. Delavci so bili takoj po prihodu Nemcev še zadovoljni, Franc Avšič, ki so ga nekateri nalašč izzivali s hitlerjanskimi pozdravi, pa je kmalu zaslutil, resnico. Mislili so, da bo tako kot v stari Avstriji, ko pa so slišali o izseljevanju, so hitro izgubljali voljo.

„Vi ste že vedeli,“ mi je dejal Štefan Gerjevič, ko so nenadoma zgroženi spoznali, kaj jim preti. Mene niso selili. Deset so nas pustili, da smo delali naprej, kajti med Kočevarji ni bilo ljudi, ki bi se spoznali na regulacijo rek. Tako smo se med okupacijo največ zadrževali na Mihalovškem in partizani so se nič kolikokrat prevažali čez Savo z našimi čolni. Bili smo zadovoljni, da smo jim lahko pomagali. Čolne so pustili na Jesenicah, mi pa smo rade volje hodili tja ponje in jih privlekli spet nazaj. Po osvoboditvi smo začeli delati z veliko voljo in leta so minevala nenavadno hitro.

Franco Avšiču prav zares ne bi nihče prisodil sedmih križev, ki so mu jih letos nprtila leta. Prav nič ga niso upognila, saj je po štirih desetletjih dela pri vodnogospodarski službi še ves živahen in zavzet. Tovariševal je z reko.

ropotarnica

O UMETNOSTI ŽIVLJENJA

— Umetnost življenja je priti na konec ljudem, ki jih ne maramo.

Samuel Goldwyn

— Umetnost življenja je sposobnost delati samo tisto, kar želimo.

Ivan Desny

— Umetnost življenja je med drugim tudi sposobnost, da se človek odreče koščku nujnega samo zato, da bi si privoščil kanček odvečnega.

Vittorio de Sica

O TELEVIZIJI

— Glava družine je tisti, kdor določa, kateri televizijski program boste gledali.

Peter Sellers

— „Posladkanih“ televizijskih oddaj je toliko, da bi morali sladkornim bolnikom prepevdati buljenje v ekran.

Robert Lambke

— Televizijska nadaljevanka je trajna klobasica, ki bi neprestano hotela biti sveža.

Fritz Webber

O TEHNIKI

— Avtomobil je pločevinast frak.

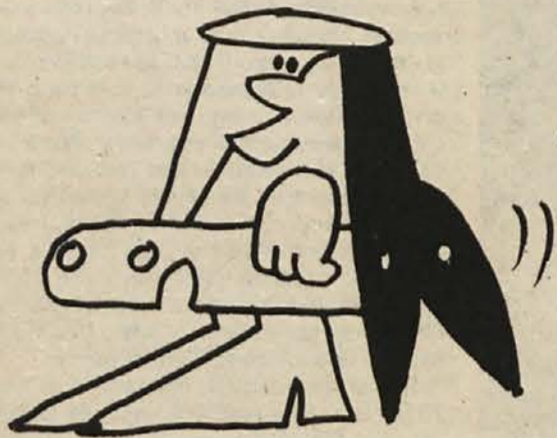
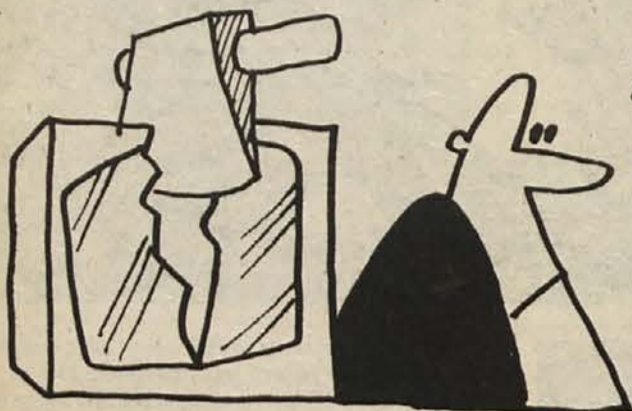
Rouchus Spieker

— Tehnično smo zreli za vsemirske patrole, etično pa smo še vedno v kameni dobi.

Ralph Boller

— Računalniki so najnovejši izum za učinkovito zavlačenje knjigovodskih opravil.

Cyril Northcote Parkinson

brez besed

HANS-GEORG RAUCH
ZR NEMCIJA

več barv, več koncev

Moderne jope in plašči iz volne, ki jih priporoča letošnja jesensko-zimska moda, so videti, kot bi bili sešiti oziroma spleteni iz samih ostankov. Zakaj ne bi tega izkoristili, ko imate gotovo doma več klobčičev volne, pa ne veste, kaj bi z njimi!

Če imate ostanke volne različne debelosti, si lahko pomagata tako, da tanjšo volno pletete ali kvačkate z dvema nitkama, debelejšo pa z eno. Debele jope s puli ovratnikom lahko mlajše nosijo namesto plašča k hlačam, pleteni ali kvačkan plašč pa je primeren tudi za njihove mame, celo za babice.

Važno je, da ne vzamete v roke igel in volne in ne pletete na pamet, marveč si prej

preskrbite kraj, izrezan na papirju. Po njem se ravnajte, če pletete plašč ali tričet-

ransko jopo, pa ne boste zgrešili.

Namesto okraskov, ki smo jih lani delale z norveškim vzorcem, lahko letos okrasite pleteni plašč v črtah, tu in tam pa se črte sekajo, niso več črte, so trikotniki itd. Pletena torbica z enakim vzorcem bo dopolnila vaše delo v komplet.

Ena nevarnost pri pletenih plaščih je, ki jo navadno premalo upoštevamo: ne pletimo preozko, da bi se nam poznala vsaka neljuba okroglina v postavi. Pleteni plašč naj pada ravno, lahko pa je tudi širši. Če vas rado zebe, ga še podložite. To možnost kaže izkoristiti zlasti pri tistih volnah, ki se vlečejo in ne obdržijo oblike.

R. BAČER

DOMAČA LEKARNA: gorjušica

Poznamo belo in črno gorjušico, ki ji rečejo tudi gorčica. Bela gorjušnica je enoletna, do 40 cm visoka rastlina s širokimi in nazobčanimi listi, od katerih so spodnji škrbinasti, pernatno razcepjeni, zgornji pa črtasti in celorobi. Ima belo vlaknato korenino in nekoliko oglato, s kocinami pokrito steblo. Cveti so žvepleno rumeni in zbrani v češuljastih grozdih, plodovi pa so okrogli, včasih s kratkimi

ščetinami pokriti luski. Cvete junija in julija, luske pa nabiramo jeseni, ko porumene. Tedaj porežemo rastlino, jo povežemo v snopiče in posušimo. V zdravilstvu rabimo samo semena.

V majšnih množinah zaužito gorčično seme pospešuje prebavo, kot notranje zdravilo pa priporočajo uživanje semen, vendar v majhnih količinah. Pomagajo pri lenivosti prebavit, napen-

janju, pomanjkanju teka, pa tudi pri katarju dihal in vodenici.

Kot zunanje zdravilo v obliki obliža lahko rabimo gorčico pri vnetju sklepov, živcev, pri močnem bronhialnem katarju, revmi in glavobolu. Obkladek naj ostane na bolnem mestu le, dokler koža pod njim ne pordeči (15 do 20 minut), nakar obloženo mesto izmijemo z mlačno vodo. Na koži ne smejo nastati mehurji!

hamburski steak

Peter Kotar

Tako se pravilno reče zrezku, ki ga povsem enostavno lahko pripravimo tudi doma in ki sploh ni posebno draga jed. Kako bomo družini ali šestim gostom pripravili hamburški steak, je povedal Peter Kotar, šef kuhinje v gostišču Rog v Dolenjskih Toplicah:

„Potrebujemo 60 dkg mešanega mletega mesa, 4

jajca, 10 dkg sesekljane čebule, 2 dkg česna, sol, poper, muškadni orešček, sesekljan peteršilj in malo moke ter 6 koščkov hamburške slanine.

Iz navedenih sestavin vnetemo maso, oblikujemo okrogle zrezke in jih polagamo v pomaščen pekač ter pečemo 20 minut pri temperaturi 200 stopinj. Posebej hamburško slanino na obeh

plateh opečemo na vročem olju. Kose slanine položimo na pečene zrezke, na vrh pa damo še 2 kolobarja ocvrte čebule. Kot priloga grede zraven najbolje grahov pire, pečen krompir in mešana solata.“

Tak zrezek ni samo dober, ampak je tudi videti nekaj posebnega.

R. B.

obzorja

PREDSTAVUJAMO VAM

Že 1953. leta je izšla knjiga „Kartuzija Pleterje in partizani“, knjiga spominov pleterskega priorja na štiri usodna leta zadnje vojne. Slednja se je prvič obregnila ob samostan z dvema nemškima motocikloma 13. aprila 1941 popoldne. Maja naslednjega leta je prišla v kartuzijo prva skupina partizanov, od tedaj naprej pa: italijanska ofenziva, bela garda, partizanski napad, nemška ofenziva – vse v tesnem stiku s kartuzijo, ki je bila varno zatočišče številnih borcev za svobodo, pravičnejši družbeni red. Nato priorjevo prebivalstvo, Pleterje še naprej na strani partizanov ter končno – svoboda in 23. maja 1945 priorjeva vrnitev v samostan. Josip Edgar Leopold-Lavov je zapisal v predgovoru, da je „nizal razne dogodke, doživlja in dejstva objektivno, stvarno, mirno“. Druga izdaja spominov pokojnega priorja je pred kratkim izšla pri založbi Obzorja. Esej „Pleteriški prior“ je prispeval Bojan Štih, ki med drugim pravi, da je „prior bil človek z glada, ... dejavni človek svojega časa“. Človek, ki je „spoznal odkrito in načelno jasno doktrino osvobodilnega boja“, kajti „bil je eden izmed pokončnih in pogumnih ljudi tega boja in upanja“.

prebrali smo

založenci - cvek

Knjiga „Geniji na samem“ Karla Prauseja je izšla pri Založbi Obzorja. Prva knjiga je seznanila z navadami in

navadami genijev, tokratna pa govori o tem, kako je šla številnim umetnikom, znanstvenikom, filozofom, vojskovodjem in politikom, ki veljajo za genije slovenskega duha, od rok šola. Mnogi so bili v šolskih klopih cvekarji ali komaj zadostni (Einstein, Traki, Kissinger), drugi šole niso preli, ampak so se v njej počutili kot mučeniki (tudi Kafka, Balzac, Brecht). Veliko genijev je bilo pri pouku povprečnih, če ne celo dobrih (Luther, Dostojevski, Joyce), pa tudi prav dobrih in odličnjakov ni bilo malo (Voltaire, Kant, Šolske klopi niso bile nadležne Aleksandru Velikemu, Mozartu, Goetheju in še nekaterim, ki so bili deležni domače vzgoje, kljub pomanjkljivi šolski izobrazbi pa so se izkazali Rousseau, Dickens, Edison, Nobel in drugi. Do tod je s Prausejevo knjigo vse lepo in prav, ko se ozremo na njeno ceno, se takoj vprašamo, v kakšno šolo je hodila slovenska založnica. Za „Genije na samem“ je bilo treba odšteti 220, pričujoča knjiga pa stane kar 420 dinar-

jev. Med izidom obeh knjig je le dobrega pol leta, zato resno dvomimo, da se je v tem času papir podražil za skoraj sto odstotkov. Dvom je še toliko bolj upravičen zato, ker založba ni skoparila s papirjem, saj je vsaka stran v knjigi potiskana samo malo več ko do polovice. Tako je knjiga umetno razširjena na tristo in še nekaj strani, ki pa ne morejo biti nikakršno opravičilo za tako visoko ceno. Torej: še en udarec po prstih bralcev, da ne bodo mogli seči v žep in po „Genijih v šoli“, ki se bodo (po ceni sodeč) najbrž prašili na policah knjigarn!

D. R.

knjige

o dialektiki in politiki

Pri ČZP Komunist sta pred kratkim izšli knjigi „Dialektika“ Branka Rudolfa in „Sodobni svet in mi“ Lazar

Mojsova. „Kaj je dialektika?“ se Rudolf sprašuje uvodoma in na splošno označi dialektiko kot „nauk o spremembah, o zakonitosti sprememb v prostoru in času, v nas in okoli nas, nauk o spreminjajočih se sorazmerjih; dialektika je nauk o nasprotjih in o enotnosti nasprotij.“ Na več ko tristo straneh je Rudolf opisal osnove in spoznavne načine dialektike ter njen zgodovinski razvoj do dandanašnje genetične in strukturalne dialektike. Knjiga Mojsova je obsežen izbor člankov, govorov in predavanj, ki jih je predsednik letošnjega zasedanja generalne skupščine OZN imel v zadnjih dvajsetih letih. „Mednarodno delavsko gibanje“, „Združeni narodi“ in „Sodobni svet in mednarodni odnosi“ – to so naslovi zaokroženih poglavij v knjigi Lazara Mojsova.

golem

Ob Kafki, Rilkeju in Werflu sodi med „velike Pražane“ v moderni literaturi tudi avstrijski pisatelj Gustav Meyrink (1868–1932). Iz njegovih lite-

rarnih del (romani „Zeleni obraz“, „Walpurgina noč“ ali „Beli dominikanec“) veje navezanost na fantastiko E. T. A. Hoffmanna, po mnogih literarnih značilnostih pa velja za predhodnika Kafke. Mladinska knjiga je v zbirki „Krog“ izdala Meyrinkov roman „Golem“, ki ga je prevedla Mara Puntar. V romanu, ki je prvič izšel 1915. leta, pripoveduje pisatelj o

življenju v judovskem getu stare Prage. Pred bralcem se vrsti životarjenje v bednih razmerah, samotrpinčenje ljudi brez dostojanstva vodi v odmaknjenost, v pričakovanje drugačnega, lepšega, pravičnejšega sveta. Za vodilno nit pripovedi je Meyrink izbral Golema, legendarni lik judovske kabale (po pripovedih ga je iz gline izdelal neki rabin in mu s čarovnijo vdihnil življenje, zato da bi

namesto njega opravljal težaška dela). Golem se pojavlja zlasti pred nesrečami, te pa se čudaških prebivalcev geta, ki so ga ob koncu prejšnjega stoletja podrli, ne izogibajo.

dve povesti

Že nad trideset del je izšlo v „Kmečki knjižni zbirki“, ki jo izdaja ČZP Kmečki glas. Nazadnje sta se na knjižnem trgu pojavili dve povesti: „Košenice“ Draga Vresnika in „Večni krog“ Joži Munih-Petričeve. Časnikar Vresnik je doslej izdal že več knjig, za povest „Na begu“ je prejel Kajuhovo nagrado, tokratna njegova povest pa je bila nagrajena ob drugem založnikovem literarnem razpisu. Gre za pripoved o življenju na odmaknjenih Košenicah, kjer gospodar Ahac nasprotuje, da bi posvojenka Mila posedovala posestvo in domačijo. Po raznih, tudi ljubezenskih pripetljajih se povest konča tako, da dekla Hana po nesreči zažge Košenice, Ahac in Mila umre, Milin mož Binč pa se na obnovljeni domačiji spet poroči. Joži

Munih-Petričeva je izdala že dokaj povesti, v „Večnem krogu“ pa je opisala težko življenje dekle Lenke, ki je med vojnama rodila nezakonskega sina Janca. Slednji si je služil kruh v tujini, si ustvaril družino z Nemko in se po vzponu nacizma vrnil k osamljeni materi, od nje pa odšel k partizanom.

sedem sester

V zbirki „Neuvrščeni“ je Državna založba Slovenije v prevodu Jožeta Kolarja izdala knjigo „Sedem sester“, ki jo je napisal angleški časnikar in publicist Anthony Sampson. Po naslovu bi kdo pomislil, da gre za sentimentalni roman izpred politretjega stoletja. Hudo bi se motil, kajti gre za knjigo o nastajanju naftnih združb. S pričujočim delom je Sampson (na Slovenskem ga poznamo že po knjigi „ITT – država v državi“) segel globoko v nedra naftne industrije, od katere je bodisi gospodarsko ali politično dokaj odvisno obračanje sodobnega sveta.

Janko Jarc: partizanski rog

Leta 1964 je kot druga knjižica v seriji „Partizanski rog“ izšel „Partizanski rog“, izdan v počastitev življenjskega jubileja predsednika Tita, prvega predsednika kongresa v ob 35-letnici roške ofenzive. Knjigo izdajo delo prof. Janka Jarca, dolgoletnega ravnatelja Dolenjskega inštituta najprej terenskega sodelavca za belokranjsko in novomeško okrožje, od junija 1944 pa njegov arhivar, dobro zavezanec in svojo knjigo zaradi preglednosti zaokrožil v zaključene celote, v katerih je pregledno predstavil celotno dogajanje v Partizanskem Rogu, ponekod pa posega tudi v širši prostor.

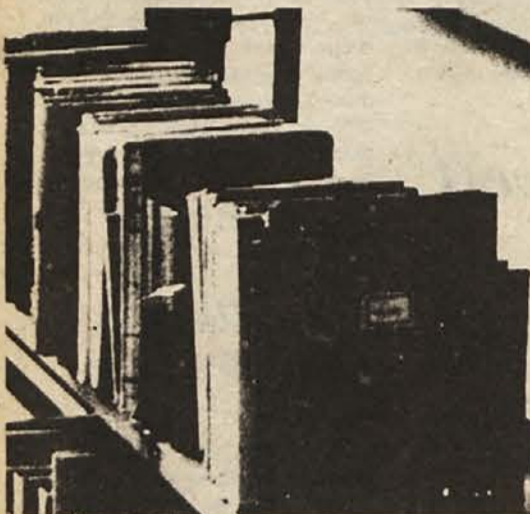
in razprav, ki zadevajo obdobje našega osvobodilnega boja in revolucije, da je bilo nujno potrebno prvotno besedilo soočiti z novimi dognanji ter kolikor mogoče odstraniti pomanjkljivosti ali netočnosti prve izdaje.“ Geografska zaokroženost obravnavanega območja, prisotnost vodstvenih organov in osrednjih ustanov ali raznovrstnost začetih ali stalno prisotnih dejavnosti, predstavlja za avtorja privlačno in obenem odgovorno temetiko. Tega se je prof. Janko Jarc, ki je bil po ustanovitvi partizanskega Znanstvenega inštituta najprej terenskega sodelavec za belokranjsko in novomeško okrožje, od junija 1944 pa njegov arhivar, dobro zavezanec in svojo knjigo zaradi preglednosti zaokrožil v zaključene celote, v katerih je pregledno predstavil celotno dogajanje v Partizanskem Rogu, ponekod pa posega tudi v širši prostor.

stavljena kolonizacija z nemškimi življenjem, začeta v sredini 14. stoletja. Izoblikovali so se t. i. Kočevarji, delno s prvotnimi slovenskim prebivalstvom pomešano ljudstvo, ki se je 1941 prostovoljno odločilo za preselitev na ukradeno slovensko zemljo v Spodnjem Posavju, 1945 pa je delilo usodo „tisočletnega rajha“, kakor je v začetku 1942 ponovno napovedal letak OK KPS za Kočevje. Vendar je ravno njihova izselitev v veliki meri omogočila to, zaradi česar je postal Rog simbol partizanstva na Slovenskem, ki se mu enakovredno postavlja ob bok le še partizanska Bela krajina. Glavnina teksta – po njem nosi knjiga naslov – se nanaša na prikaz vojaških in političnih razmer. Razdeljen je na vrsto poglavij, v katerih je kronološko nanašano dogajanje od 1941, ko so se na obrobju Roga zadrževali belokranjski partizani (marcu 1942 bil na Gor. Topli rebri ustanovljen 5. partizanski ali Dolenjski bataljon) pa do osvoboditve. Za uničenje spomladi 1942 nastalega prvega osvobodjenega ozemlja in osvobodilnega gibanja z vojaškim in političnim vodstvom sploh so Italijani v primerjavi s številčnostjo partizanske vojske zbrali ogromno vojaško silo, ki je, koder se je valila, puščala za seboj opustošenje in smrt, vendarle volje do boja za življenje v svobodi ni zlomila. Sredi avgusta 1942 se je pričela roška ofenziva, med katero se je zgrnilo na Rog (kjer so že bile prve bolnišnice in delavnice, pa manj kot 1000 partizanov, vključno s člani glavnega poveljstva, centralnega komiteja KPS in izvršnega odbora OF) več deset tisoč italijanskih vojakov. Ko se je politično in vojaško vodstvo v aprilu 1943 vrnilo na Rog, je to ozemlje postalo srce svobodne

Slovenije. Zgrajene so bile nove bolnišnice in baze, na Pughedu pa so aktivisti OF potrdili Dolomitsko izjavo in s tem enotnost Osvobodilne fronte. Živahno dejavnost je razvilo vodstvo Zveze slovenske mladine in 17. maja 1943 je bil na Podstenicah ustanovljen glavni iniciativni odbor ZSM, čez mesec dni pa je bila sklicana konferenca GIO ZSM, ki so se je udeležili vsi člani iz Ljubljanske pokrajine, razen iz okrožij Kočevje in Novo mesto. V juniju so Italijani doživeli hud poraz pri Rajhenavu, vendar so sredi julija ponovno rinili na Rog, da bi uničili „partizansko vrhovno komando“. Konec oktobra 1943 se je nad Rogom zdivjalo neurje in enote nemške 44. pehotne divizije so požigale vse, kar je služilo partizanom, pobile pa tudi 21 težkih ranjencev iz bolnišnice Pughed, ki so jo ravno tako upeli. Kljub temu se je s Kraguljega vrha že 10. novembra odpravila 16-članska delegacija v Jajce, kjer je tvorno sodelovala pri polaganju temeljev nove Jugoslavije. V poglavjih Zavarovanje Roga in boj za dolino Krke 1944, Boj za Kolpo in Belo krajino 1944, Boj za Suho krajino in Krko 1945 so prikazane vojaške operacije, od katerih izida je bila odvisna tudi usoda Kočevskega Roga. V zaključnem poglavju „Zadnji sovražnikov naskok na Rog“ so predstavljeni aprilski boji, v katerih je večtisočglavi sovražni bratovščini uspelo potisniti partizanske enote na Kočevski Rog, ne pa prodreti v Belo krajino, kar je nemajhna zasluga v Slovenijo komaj prispela 5. prekomorske brigade. Prišel je težko pričakovani dan, sredi 9. maja 1945, ko je letos umrla Slavka Kersnikova zapisala: „Glejte, bratje, naš prapor vihrati,

trije traki rasto iz krvi, nihče več nas ne more končati, rdeča zvezda pokriva vse tri.“ V tretjem delu so opisane dejavnosti, po katerih je Rog postal tudi pojem partizanstva, 26. oktobra 1975 pa je bil podpisan na koncu knjige objavljeni „Družbeni dogovor o zaščiti, urejanju, vzdrževanju in oskrbi spomenikov NOB na Rogu s posebnim poudarkom za Bazo 20“, h kateremu je doslej pristopilo že okrog 60 podpisnikov. Na bazah – njih zametek sega v sredo 1942 – je prebivalo politično in vojaško vodstvo našega narodno-osvobodilnega gibanja in ljudske revolucije ter osrednji organi in ustanove. Na Bazi 20 – ohranjenih je vseh 26 barak – je delovalo politično vodstvo od srede aprila 1943 do srede decembra 1944, ko se je preselilo na Doblisko goro v Beli krajini. Po osrednji kurirski postaji TV-15 in po drugih zvezah je bilo povezano predvsem z vsemi slovenskimi pokrajinami. Danes je to najbolj obiskovan kraj v Partizanskem Rogu. Že podatek, da se je v bolniških postojankah Slovenske centralne vojni partizanske bolnišnice na Rogu in v dolinskih bolnišnicah na območju 7. korpusa zdravilo okrog 10 000 ranjenih in bolnih partizanov, priča o veličini in velikih žrtvah za dosego pravičnega cilja, zlasti še če si zamislimo, v kakšnih pogojih so zdravniki opravljali svoje humano poslanstvo. Tudi ohranjeni partizanski bolnišnici Jelendol in Zgornji Hrastnik ter številna grobišča so živa pričča tega časa. Poleg lekarniške, veterinarske in etapne prevozne službe, radijske oddajne in sprejemne postaje na Rogu, nastanka in rasti podružnice TANJUG je avtor obdelal še tehnike

in tiskarne ter obsežneje spregovoril o partizanskih delavnicah. Knjigo zaključuje podatki o pomembnejših krajih na območju Roga. Dokumentarno in obenem poljudno pisano knjigo odlikuje jeder, privlačen jezik. Če bi iskali, bi v njej gotovo našli tudi nekatere pomanjkljivosti. Verjetno pa bo glavni očitke ravno v tem, da se je avtor zaradi nekaterih še neobjavljenih dokumentov naslanjal predvsem na dela, ki obravnavajo sorodno temetiko oziroma dogajanje na istem prostoru. Velja omeniti, da knjigi več vrednost večje število že med tekstem (zlasti citati iz dnevnika Slavke Kersnikove) in na koncu navedenih virov ter skrbno izbrane fotografije (vseh je 110) in skice. Škoda le, da ni imenskemu kazalu dodan še krajevni register ali register vojaških enot, političnih organov, organizacij in ustanov. Iz tehničnih razlogov je izpadlo kazalo. Je na knjigi, ki obsega blizu 400 strani, dodan tako kot v prvi izdaji povzetek v angleškem in ruskem jeziku. „Partizanski Rog“ – Jakčev strazar partizan Franček Štrekelj na začetnem ovitku predstavlja simbol budnosti in varnosti, ki so je bili deležni vsi, ki so v letih narodno-osvobodilnega boja in ljudske revolucije tu živeli in delali – je delo, po katerem bodo radi segali tako organizatorji ekskurzij kot nekdanji partizani in vsi, ki se žele seznaniti z dogajanjem na Partizanskem Rogu in njegovem obrobju v najsvetlejšem obdobju v zgodovini slovenskega naroda. Knjigo je tako kot tudi prvo izdajo, založila Založba Obzorja iz Maribora. Natisnjena je bila v 1500 izvodih, njena cena pa je 360 din. Vzorna oprema je delo Brede Vari. ANTON ŠTAMPOHAR

BREZ KNJIGE JE ŽALOST NA VASI

Potujoča knjižnica ni iznajdba dvajsetega stoletja. V angleški grofiji York so že pred 127 leti pošiljali na podeželje kočije, naložene s kovčki knjižnih zbirk. Iz Berna v Švici so taki kovčki začeli potovanje do bralcev 67 let kasneje. Leta 1921, se pravi isto leto, so v ameriški državi New York prvič preizkusili bibliobus, posebno motorno vozilo, nalašč prirejeno za prevoz knjižnih zbirk. Nemci so leta 1928 dobili prvo potujočo knjižnico — vlak.

Izkušnje New Yorka so uporabili pri nadaljnjem razvoju potujočega knjižničarstva v ZDA. Služba se je organizirala v sistem mreže „Bookmobile“ in se obdržala do današnjega dne. Njena naloga je propagirati regionalne knjižnice, ugotavljati bralne navade, vnemati ljudi za knjige, prosvetljevati zakotnejše kraje in izpopolnjevati fonde v manjših knjižnicah.

Del te mreže predstavljajo tako imenovane multimedijske potujoče knjižnice. Posebna vozila z napisi „Multimedia mobile“ obiskujejo predšolske otroke, otroke z motnjami in njihove starše. Vozila premorejo lutkovne odre, čitalnice, diskoteke in podobno. Poznajo tudi bibliobusni servis za starejše ljudi in invalide. Američani niso pozabili tudi na zapornike, saj jih že več kot deset let obiskujejo posebni bibliobusi.

Na Finskem deluje „Bookship“. Gre za preurejene ladje, ki oskrbujejo s knjigami osamljene zaselke. Ni redkost, če se taka plavajoča knjižnica ustavi ob svetilniku zavoljo enega samega bralca. Francozi poznajo biblio vlake in biblio tramvaje. Bibliobusna mreža deluje brezhibno tudi v drugih zahodno — in vzhodnoevropskih državah. Tako ni nikakršno presenečenje, če srečate bibliobuse na Češkem, Poljskem, Madžarskem in v Sovjetski zvezi. V Sovjetski zvezi bodo kmalu vpeljali tudi izposojevalno službo s helikopterji.

Podobno skrbijo za širjenje knjige in bralstva v državah v razvoju. Tako bibliobusi že dalj časa vozijo v Keniji, Indiji, Sri Lanki in še nekaterih državah, ki so bile še pred desetletji kolonije in gospodarsko na tleh.

Kaj pa potujoče knjižnice in bibliobusno delovanje pri nas v Jugoslaviji?

Prvi začetki so stari komaj nekaj več deset let in so stekli na Reki. Star predelan avtobus je takrat pričel obiskovati okoliške kraje. Najmlajši in tudi najbolj opremljeni bibliobus je zagrebški, ki je pričel letos spomladi oskrbovati s knjigami mestne in primestne predele.

Prvi slovenski bibliobus — predelan kombi — je krenil na pot šele januarja 1973 v Kopru. 15. oktobra 1974 je prvo pravo bibliobusno vozilo začelo obiskovati kraje v okolici Ljubljane. Malo kasneje sta dobili po eno tako vozilo mariborska in novogoriška knjižnica. Bibliobusno službo imajo v načrtu še knjižnice v Murski Soboti, Celju in Kranju.

„Bralci mnogokrat v strahu sprašujejo, ali jih bomo res še kdaj obiskali ali je prihod bibliobusa

samo muha enodnevnica,“ piše o ljubljanski izkušnjah Nika Pugelj.

„Prvi prihod bibliobusa je za vaščane velika novost, skoraj atrakcija,“ nadaljuje Pugljeva. „Vozilo je zanimivo že po tem, kako je narejeno, še bolj pa zavoljo tega, ker omogoča bralcu povsem nov pristop do knjige. Slednjič omogoča izbor literature, da so potolaženi priložnostni in redni bralci, denimo taki, ki so morali prej po zeleno knjigo daleč v mesto.“

„In uspeh?“ se naposled sprašuje Nika Pugelj. „Ta je več kot zadovoljiv. Na to kaže vse, kar doživljamo na podeželju: ko bralci prihajajo po knjige iz ure in pol oddaljenih vasi in še v vsakem vremenu; ko mali osnovnošolci nosijo do oddaljenih domačij polne torbe težkih knjig za vso družino; ko otroci še med postankom bibliobusa preberejo pravkar izposojeno knjigo in želijo odnesti domov novo. Mnogi zagotavljajo, da bi bilo na vasi zelo žalostno, ko bi jih ne obiskal bibliobus.“

Vse to nedvomno dokazuje, da se prizadevanja potujoče knjižnice in bibliobusa hitro in bogato obrestuje. Nemara zato, ker je bila odsotnost knjige le predolga.

Na Dolenjskem, kjer je prava redkost že potujoča knjižnica s knjigami v kovčkih, so potrebe po bibliobusu ostale zgolj, želje posameznikov. Do zdaj so bila zaman vsa dokazovanja, prepričevanja in goreče prošnje, da bi z nakupom vsaj enega bibliobusa napravili korak v razvoju dolenjskega knjižničarstva, učinkoviteje posegli v razširjenost knjige in utrjevanje bralskih navad ter se tako približali drugim, ki dajo več na te reči.

Sam upravnik Študijske knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu Bogo Komelj ni zamudil nobene priložnosti in je, kjer je le imel razumevajoče poslušalce, s številkami in ugotovitvami dokazoval, kako nujno bi bilo uvesti bibliobusno službo že zato, ker ljudsko knjižničarstvo na dolenjskem še ni razvito tako, da bi imel sleherni občan možnost priti do zelene knjige ob vsakem času in čim bliže svojemu pragu.

A bilo je vselej kot bob ob steno in mnogim se je celo zdelo škoda časa za poslušanje takih dokazovanj. Tako se je naposled tudi Bogo Komelj naveličal in utrudil, ko je „dokazoval“ že „dokazano“. Medtem je propadla še ena možnost, za katero se je pred leti ogrevalo kar precej ljudi: da bi bibliobus pomagala kupiti podjetja.

Ob vsem tem je kaj lahko ugotoviti paradoks: pravimo, da smo visoko kulturne narod, po sredstvih za kulturo pa zaostajamo celo za nerazvitimi deželami. Bomo kaj storili vsaj v mesecu knjige (od 15. oktobra do 15. novembra), ki ima celo v geslu deklarirano pomoč knjigi na poti do njenega bralca? Ladijskih, helikopterskih, vlakovskih, tramvajskih in drugih plavajočih, letečih in vozečih se knjižnic najbrž nihče ne pričakuje, Dolenjska bi bila gotovo zadovoljna že z enim v potujočo knjižnico preurejenim kombijem. Ga bo dočakala?

I. ZORAN

SRCE SVOBODNE SLOVENIJE

Partizanske baze imenujemo posamezne stavbe ali skupine stavb, v katerih so za daljši ali krajši čas prebivali vodstveni politični in vojaški organi slovenskega osvobodilnega gibanja. Najbolj slavna od vseh baz je Baza 20 na Rogu, v kateri je med NOB nekaj časa delalo in živelo slovensko politično vodstvo.

Bazo 20 so začeli graditi maja 1943. „Lokacijo“ sta izbrala dr. Pavel Lunaček in dr. Marijan Breclj, barake pa je po zamisli ing. Lojzeta Rojca gradila posebna skupina pod vodstvom Rudolfa Ganzitija; kasneje je njegovo dolžnost prevzel Metod Krmec.

Prva baraka je bila postavljena v globoki kraški vrtači pod krošnjami dveh mogočnih bukev ter med visokimi hojami in smrekami. Barako so zgradili iz tesanega lesa, ki so ga partizani dobili na Rogu. Deske za notranjo opremo in streho so dobili na Spreitzerjevi žagi v Starih žagah, okna in vrata so znesli iz opuščenih kočevarskih hiš. To, prvo barako so kasneje preuredili ter je služila za obednico, sejno sobo ali predavalnico.

Druga baraka je zrasla v drugi kraški globeli in je služila IO OF. Bila je krita z opeko, prineseno s Pogorelca. Za njo je bila zgrajena baraka, ki so jo imenovali „stari CK“, za tem baraka agitacijsko-propagandne komisije; v njej so bila tudi uredništva listov. Na hitro so pognale iz tal še tri druge barake, v katerih so delali člani IO in CK ter plenuma OF. Barake so služile za prebivanje in delovni prostor. Med prebivalci Baze 20 so se zato v kratkem udomačili nazivi posameznih barak, bodisi po forumu ali ustanovi, pa tudi po posameznemu članu vodstva, ki je v hišici delal in stanoval. Tako so na primer enemu od poslopij rekli plenumaška baraka. Zaščitna četa je imela svojo barako, ki je bila pomaknjena na rob naselja proti Červanovi cesti. Naselje se je širilo, predvojnih tramov je zmanjkalo, zato so posebej izbrani domačini pripravljali nov gradbeni les, in to v gozdovih, ki so bili daleč od baz ali bolnišnic. Konspiracija je bila absolutno geslo. Zanimivo je, da so za kritje prve barake uporabili deske, za drugo opeko, za tretjo še strešno lepenko, nabavljeno v trgovinah, kasneje pa so uporabljali skodle, ki sta jih izdelovala Franc Darovec iz Podhoste ter Polde iz Gor. Polja pri Toplicah. Oprema in material sta prihajala tudi iz Ljubljane z znanimi vagonskimi pošiljkami, ob kapitulaciji Italije pa se je precej stvari našlo tudi v Novem mestu.

Po italijanskem porazu sta se Baza 20 in Glavni štab preselila v dolino: CK, IO in GŠ (ta je bil prej na Bazi 21) v grad Sotesko, propaganda in uredništva listov pa najprej v Toplice, kasneje pa v vasi Podhosta in Suhor. Ob nemški ofenzivi v oktobru 1943 so se člani CK in IO vrnili najprej na bazo, po nekaj dneh pa v bunker pri tehniku, imenovan „Urška 14“. Nemci so bili na Rogu kak teden dni, z oklepniki in motornimi vozili so prekrizarili vse ceste in pota, Baze 20 pa niso odkrili. Za to ima posebne zasluge že imenovani Rudolf Ganziti, ki je bazo spretno zakamufiral.

Ko se je namška ofenziva premaknila proti Mokrcu in Krimu, so bunker pri „Urški“ zapustili tisti člani CK, IO in plenuma OF, ki so bili na Kočevskem zboru

odposlancev slovenskega naroda izvoljeni za delegate na zasedanju AVNOJ (morali so na dolgo pot v Bosno), ostali pa so se začasno preselili v vas Seč nad Črmošnjicami, kasneje pa nazaj na Bazo 20. Barake so opremili za prezimovanje, delo je nemoteno teklo naprej. Decembra 1944 sta se CK KPS in IO OF preselila v Belo krajino.

S tem je srce svobodne Slovenije, kot nekateri imenujejo Bazo 20, predalo svoje poslanstvo drugim, bolj primernim krajem. Sovražnik se je pač umikal pred našo udarno pestjo. Vsekakor pa velja zapisati, da je štela Baza 20 ob osvoboditvi 26 objektov, ki so ohranjeni in vzdrževani še danes.

O Bazi 20 je Metod Mikuž med drugim napisal: „Na bazo so smeli prihajati samo njeni stalni prebivalci. Izjemoma so smeli priti tudi tisti, katerim je vodstvo popolno ma zaupalo in je bilo to iz katerihkoli ozirov neobhodno potrebno. Tako so bile pri izvršenem odboru sprejete razne angleške in ameriške vojaške komisije, tuji časnikarji itd. Člani izvršnega odbora so šli na stike v Stare žage ali so kot partizani aktivisti hodili po Sloveniji in še globlje na Hrvaško in h Glavnemu štabu. Pošta je prihajala redno, baza je imela tudi radijske zveze. Ko se je baza z leti in potrebami širila, je bilo treba konspiracijo povečati, predvsem pa je bilo treba paziti na pot in vhod v bazo. Za bazo ne le da ni smel vedeti sovražnik, za njo ni smel vedeti nihče od drugih roških prebivalcev. Kaj vse pa je šlo mimo baze! Številni vozovi različnega blaga, transporti ranjencev, brigade, aktivisti. Pozimi je bil sneg lahko dober zaveznik, pa tudi velik nasprotnik. Patrulje, ki so morale vsak dan na ogled, so zgazile cesto do vedno prometnih Podstenic, proti Starim žagam in Ribniku. V taborišče si prišel samo po lestvi, ki jo je straža spuščala na shojeno snežna odeja, ki je ločila vhod v taborišče od shojene poti, nedotaknjena.“

Niko Belopavlovič in Lojze Murn pa se Baze 20 spominjata takole: „Vhod v bazo ni bil tam, kjer pripelje zdaj vanjo obiskovalca markirana pot. S ceste se še malo naprej od tam, kjer se markirana pot prične, odcepi druga stranska pot desno v gozd. To pot smo uporabili za konspiracijo. Pozimi, kadar je padal sneg, smo po njej naredili gaz, ki se je pozneje spet pridružila roški cesti. Enako je bilo v deževnem vremenu. Vsak, kdor je šel na bazo, je moral po tej gazi. Tukaj se je pričela prava pot na bazo. Kdor je bil vanjo namenjen, je moral po gazi nadaljevati še 30 korakov. Nato se je ustavil in napravil teh 30 korakov ritenski. Tukaj je dal znak in skrivni stražar mu je iz posebne priprave spustil nekakšen vzdigni most. To je bila lestev, ki se tal na gazi ni dotikala. Obiskovalec se je lestve oprijel, splezal nanjo in nato nadaljeval pot nekaj časa po lestvi. Šele potem se je spustil na tla in po skrivni stezi odšel v bazo. Pod vzdignim mostom so bile napete odeje, da ne bi pozimi ali v deževnem vremenu sneg ali blato, ki bi obiskovalcem padala s čevljev, izdala skrivnega prehoda. Tako je tudi v tem primeru partizanska iznajdljivost zmogla težavne naloge najstrožje konspiracije.“

M. B.